

วารสารรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

JOURNAL OF POLITICAL SCIENCE MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2024

ปีที่ 4 ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน - ธันวาคม 2567
Vol 6 No.1 November - December 2024

Approved by TCI during 2021-2024

E-ISSN : 2773-9147 (Online)
P-ISSN : 2773-9139 (Print)

วารสารรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Journal of Political Science

Mahamakut Buddhist University

ปีที่ 4 ฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม)

❁ วัตถุประสงค์

วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นวารสารวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้าน รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบาย สาธารณะ สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้ง ภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการ พิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน บทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกอง บรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ เป็นราย 2 เดือน

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์

ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน

ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 4 เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม

ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน - ตุลาคม

ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

เจ้าของ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 248 หมู่ที่ 1 ถนนศาลายา - นครชัยศรี
ตำบลศาลายา อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครปฐม 73170 โทร 02-444-6000 ต่อ 1147
E-mail : journalpoliticalsciencembu@gmail.com

ที่ปรึกษา

พระเทพวัชรเมธี, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระเทพศากยวงศ์บัณฑิต, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมงคลธรรมาภิธาน, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตตโม, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหาฉัตรชัย สุธตตชโย, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, ดร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการบริหาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

🌸 หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษฎา ผาทอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

🌸 กองบรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

พระมหาบุญเลิศ อินทปญฺโญ, ศาสตราจารย์ ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. อธิภัทร์ เสรีรังสรรค์

มหาวิทยาลัยรังสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ธโสธร ตู้อทองคำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินิจ ผาเจริญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ดำเนิน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล พรหมกุล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิพงษ์ บัวชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดร.สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พระมหาจำนงค์ ผมไผ่, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูภาณจนกฤษฎ์ ปุณัณรัมย์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรียงดาว ทวะชาลี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีเสด็จ กองแกน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

รองศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ประจวบ ประเสริฐสังข์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษภา ผาทอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ดร.นภารัตน์ กิตติรัตนมงคล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ดร.จักรี ศรีจารุเมธญาณ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤติกา ชนะกุล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระครูสุทธิเมธาวังษ์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหาณรงค์ศักดิ์ วิริยโร,ดร.

นักวิชาการอิสระ

พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

 ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

ดร.นภารัตน์ กิตติรัตนมงคล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

นางสาวณัฐฐา แจ่มอักษร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

 ฝ่ายประสานงานและจัดการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษญา ผาทอง

โทร.061-0186156, Line ID: Ketsada11

e-mail: ketsada.iadp@gmail.com

พระครูสุทธิเมธาวีวัฒน์

โทร.09-35549591, Line ID: 0935549591

e-mail: Suttipod555@gmail.com

นางสาวอริชา เอี่ยมวิสัย

โทร.0969703934 Line ID: ati22ticha

Email : lek22nunti@gmail.com

ฝ่ายกฎหมาย

นายชัยวิทย์ ฤทธิพิชัยวัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พิสูจน์อักษร

รศ.ดร.ปราณีต ม่วงนวล

มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา

อาจารย์ ธนะชัย สามล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ออกแบบปก

นายสุริยาทิศ โพธิ์ประสิทธิ์

นักวิชาการอิสระ

จัดรูปเล่ม

นายสมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

พิมพ์ที่

ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 1 หมู่ 20 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี 13180 โทรศัพท์ 0 2529 0574 7, 0 2909 1633 www.vru.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 6 ประจำปีพุทธศักราช 2567 บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ เนื้อหาสาระของบทความยังคงเนื้อหาสาระที่หลากหลาย มีจำนวนบทความทั้งหมด จำนวน 14 เรื่อง เป็นบทความวิจัย จำนวน 9 เรื่อง บทความวิชาการ 5 เรื่อง วารสารผ่านการประเมินคุณภาพวารสารใหม่เข้าสู่จากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) ให้วารสารจัดอยู่กลุ่มที่ 2 ระยะเวลาการรับรองคุณภาพวารสารตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2565 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2567 และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษาระดับบัณฑิต ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ข)
สารบัญ	(ช)

บทความวิจัย : Research Article

ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	1-20
POTENTIAL OF COMMUNITY ENTERPRISE GROUP MANAGEMENT CASE STUDY MUSHROOM GROUP, THA MUANG SUB - DISTRICT, SELAPHUM DISTRICT, ROI ET PROVINCE	
พัชรพงษ์ เชิญนิยม, พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์, สุรพงษ์ แสงเรณู, วุฒิชัย ตาลเพชร และ ณัฐพงษ์ ราชมี่	
นวัตกรรมส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกใน จังหวัดชลบุรี	21-41
THE INNOVATION TO PROMOTE THE EFFICIENCY OF THE TRUCK TRANSPORT BUSINESS MANAGEMENT SYSTEM IN CHONBURI PROVINCE	
ธณัท ตุนภรณ์, ชนิดาภา กระแจะจันทร์, นันทยา คงประพันธ์, สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล และ นภัทร์ แก้วนาค	
การพัฒนานวัตกรรมระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจ ฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี	42-58
INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ELECTRONIC DATABASE SYSTEMS OF POLICE OFFICERS' RECORDS IN THE PROVINCIAL POLICE ADMINISTRATION DEPARTMENT OF NONTABURI PROVINCE	
วิรุทธิ์ พัฒนาคักดิ์, สุวุฒิ ตุ่มทอง, จิตาภา เร่งมีศรีสุข และ สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล	

**แนวทางการจัดกิจกรรมการฝึกปฏิบัติมีคฤเทศก์ภาษาญี่ปุ่นโดยใช้วิจัยเป็นฐาน
กรณีศึกษาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา** 59-73

THE GUIDELINE FOR PRACTICAL ACTIVITY ORGANIZING TO JAPANESE TOUR GUIDE
BY USING RESEARCH AS A BASE: A CASE STUDY PHRANAKHON SI AYUTTHAYA
RAJABHAT UNIVERSITY

เชี่ยวชาญ ทรัพย์สุริต, กิตติพิศ วีรอนันตมิตร และ สุพรชัย ปิยะรัตน์วันกุล

**ลำดับความต้องการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษาของ
บุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น** 74-91

THE PRIORITY FOR DEVELOPING OPERATIONAL COMPETENCIES IN EDUCATIONAL
SERVICES OF SUPPORT PERSONNEL AT KHON KAEN UNIVERSITY

วรพงษ์ ทองพุทธ และ ประสิทธิ์ คุณรัตน์

**การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด:
ศึกษากรณีโครงการแก้แ้วโมเดล** 92-118

EVALUATION OF POLICY OUTCOMES IN DRUG PREVENTION AND SOLUTIONS: A
CASE STUDY OF KAO LIAO MODEL PROJECT

ชยุต มารยาทตร์

**ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมทาง
การเมืองของประชาชนในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่น** 119-134

KLOWLEDGE AND UNDERSTANDING OF DEMOCRACY GOVERNANCE AND POLITICAL
CULTURE AMONG CITIZENS IN OUTSTANDING DEMOCRATIC VILLAGES

ภาวิดา รังษี, อารยา อุดมรัตน์ และ สายทอง สุจริยาพงศ์พร

CRITICAL READING FOR PROFESSIONS 135-170

Silpa Rasri

**ประสิทธิผลของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** 171-190

EFFECTIVENESS OF INFORMATION TECHNOLOGY POLICY IMPLEMENTATION IN
SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION THAILAND

บดินทร์ หลาบหนองแสง และ เฉลิม เกิดโมล

บทความวิชาการ : Academic Article

กลไกการควบคุมทางสังคมและบทบาทของการบังคับใช้กฎหมายในบริบทสังคม 191-211

สมัยใหม่: ความท้าทายและโอกาส

MECHANISMS OF SOCIAL CONTROL AND THE ROLE OF LAW ENFORCEMENT IN THE
CONTEXT OF MODERN SOCIETY: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES

เกษฎา ผาทอง, อีรวุฒิ นิลเพ็ชร และ โสรัตน์ กลับลีลา

ทัศนคติของข้าราชการตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดชลบุรี (ด่านพัตยา) 212-225

เกี่ยวกับการปฏิรูปตำรวจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพต่อหน่วยงาน

POLICE'S ATTITUDES OF IMMIGRATION POLICE OFFICERS IN CHONBURI PROVINCE
(PATTAYA CHECKPOINT) TOWARD POLICE REFORM AFFECTING ORGANIZATIONAL
EFFECTIVENESS

ธนากร ศิริไทยเจริญสุข และ วิจิตรดา ศรีสอน

การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศกำลังพัฒนา: มุมมองเชิงบูรณาการ 226-240

และแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

ADDRESSING INEQUALITY IN DEVELOPING COUNTRIES: AN INTEGRATED
PERSPECTIVE AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT APPROACH

ชูชาติ ขายทวีป, ธนัชร ทาระบุตร, วดิธ ยลชื่น, นริดา พรนาคสอนโกษา

แนวทางการยกระดับศักยภาพดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน 241-258

GUIDELINES FOR ENHANCING DIGITAL COMPETENCIES OF PRIVATE VOCATIONAL
SCHOOL ADMINISTRATORS

พิรุฬห์ พัฒนวงศ์ไทย, อุษา งามมีศรี และ ภูมิภควัธจ์ ภูมิพงศ์คชศร

พุทธธรรม : การจัดการความขัดแย้งในองค์กร 259-274

BUDDHA DHAMMA : CONFLICT MANAGEMENT IN ORGANIZATIONS

พระครูประสาทปัญญาธร

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน 275-295

ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด
ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด*

POTENTIAL OF COMMUNITY ENTERPRISE GROUP MANAGEMENT
CASE STUDY MUSHROOM GROUP, THA MUANG SUB - DISTRICT,
SELAPHUM DISTRICT, ROI ET PROVINCE

พัชรพงษ์ เชิญนิยม¹, พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์², สุรพงษ์ แสงเรณู³, วุฒิชัย ตาลเพชร⁴
และ ณัฐพงษ์ ราชมี⁵

Pacharapong Chernniyom¹, Pongsawut Rachjun², Surapong Sangranoo³,

Wutthichai Talphet⁴ and Natthaphong Ratchmee⁵

¹⁻⁵คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹⁻⁵Faculty of Law and Politics, Roi Et Rajabhat University, Thailand

Corresponding author E-mail: Seat007@outlook.com

Received 13 November 2024; Revised 12 December 2024; Accepted 12 December 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 3. เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยวิธีการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ผ่านการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกแยะเป็นประเด็นต่างๆ โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษา

* พัชรพงษ์ เชิญนิยม, พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์, สุรพงษ์ แสงเรณู, วุฒิชัย ตาลเพชร และ ณัฐพงษ์ ราชมี. (2567). ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 4(6), 1-20.

Pacharapong Chernniyom, Pongsawut Rachjun, Surapong Sangranoo, Wutthichai Talphet and Natthaphong Ratchmee5. (2024). Potential of Community Enterprise Group Management Case Study Mushroom Group, Tha Muang Sub - district, Selaphum District, Roi Et Province. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(6), 1-20.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประธานกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มมารวมตัวกันที่วิสาหกิจชุมชนเพื่อประชุมเพื่อวางแผนในการทำงาน และมีการแบ่งหน้าที่กันทำในการทำงานออกเป็น ส่วน ๆ เพื่อที่จะทำให้งานออกมาได้อย่างรวดเร็ว 2. สมาชิกมาประชุมหรือมาทำงานไม่ครบทำให้การทำงานล่าช้า บางครั้งสมาชิกติดธุระ ทำให้งานไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด 3. ประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มจะช่วยกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาช่วยกันออกความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหามีปัญหาอะไรประธานก็จะนัดสมาชิกกลุ่มประชุมเพื่อหาทางออกและมีการวางแผนในการทำงานในทุก ๆ ครั้ง

คำสำคัญ : ศักยภาพ, การจัดการ, กลุ่มวิสาหกิจ

Abstract

This research aims to 1. Study the potential of community enterprise group management. 2. Analyze the problems and obstacles in the potential of community enterprise group management. 3. Propose guidelines for solving problems and obstacles in the potential of community enterprise group management. The research method was analyzed through qualitative research by in-depth interviews with 18 key informants. The data was analyzed by separating into various issues using descriptive data analysis according to the purpose of the study.

The research results found that 1. The group leader allowed group members to gather at the community enterprise to meet to plan their work and divided their tasks into sections in order to make the work faster. 2. Members did not attend the meeting or did not attend all the work, causing the work to be delayed. Sometimes, members were busy, causing the work to not be completed on time. 3. The group leader and group members would help each other find ways to solve the problems and express their opinions to find ways to solve the problems. When there were any problems, the leader would call the group members to meet to find a solution and plan the work every time.

Keywords: Potential, Management, Enterprise Group

บทนำ

ศักยภาพชุมชนท้องถิ่นเกิดจากการนำใช้ทุนทางสังคมทั้งหมดในชุมชนประกอบด้วย 1) บุคคล ได้แก่ แกนนำ ผู้นำ นักสู้ ประชาชน 2) กลุ่มทางสังคมองค์กรชุมชน ได้แก่ อาสาสมัคร กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ สถาบัน การเงินชุมชน วัด เป็นต้น 3) หน่วยงาน ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบล 4) หมู่บ้านจัดการตนเองรวมตัวกันร่วมคิดร่วมทำเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยที่จะใช้แนวคิดของการมีส่วนร่วมการร่วมคิดร่วมทำร่วมตัดสินใจในการทำงาน และร่วมรับผลประโยชน์เชื่อมโยงกับการทำงานทุนทางสังคมทั้งหมดในพื้นที่บูรณาการในการทำงาน โดยใช้ปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นตัวตั้งต้นในการทำงานโดยมีเป้าหมายในการพัฒนาชุมชน การสร้างการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นให้กับประชาชนทั้งด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ผลกระทบที่ปรากฏเป็นรูปธรรม ได้แก่ การเรียนรู้ของแกนนำสมาชิกชุมชน ผู้ได้รับผลประโยชน์ การเกิดแหล่งเรียนรู้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพนโยบายสาธารณะการตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลกระทบที่ทำให้ปรากฏเป็นนามธรรม ได้แก่ ความเป็นเจ้าของงานกิจกรรมและผลความเชื่อมั่นในแกนนำ กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน การมีส่วนร่วมของสมาชิกและผู้ที่ได้รับประโยชน์จากความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันของแกนนำสมาชิก (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหอม, 2560)

วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือกิจกรรมอื่น ๆ โดยกลุ่มคนหรือคณะบุคคลที่เป็นสมาชิกของชุมชนที่มีความผูกพันกันมีวิถีชีวิตร่วมกันเป็นเจ้าของ และร่วมดำเนินกิจการมุ่งจัดการทุนความรู้ภูมิปัญญาและทรัพยากรอย่างสร้างสรรค์เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ การสร้างรายได้เพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (ดรณ สมิตะเกษตริน, 2552) กล่าวว่าบริบทของวิสาหกิจชุมชนที่เกี่ยวข้องกับบริบทของชุมชนประกอบด้วยลักษณะและโครงสร้างของสังคมรูปแบบความเป็นอยู่อาชีพและรายได้ ความรู้ ภูมิปัญญา การประยุกต์ และการสืบทอด รวมถึงประสบการณ์จากผู้รู้ในชุมชนการบริหารจัดการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชนและสถานการณ์ของวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วยความเป็นมาการพัฒนาการขององค์กร โครงสร้างและการบริหารจัดการองค์กรทรัพย์สิน และการเงิน การดำเนินงานกิจกรรมขององค์กรการบริหารจัดการด้านผลผลิตและการตลาดขององค์กร เป็นต้น (ดรณ สมิตะเกษตริน, 2552)

เห็ด (Mushroom) คือชีวอินทรีย์ (Living Organism) ซึ่งได้จัดอยู่ในอาณาจักรของฟังไจ (Fungi Kingdom) มีหลากหลายรูปพรรณสัณฐานและได้จัดจำแนกอยู่ในไฟลัมเบสิดิโอไมโคตา (Phylum Basidiomycota) กับไฟลัมอะการิโคไมโคตา (Phylum Agaricomycota) ซึ่งคำว่าเห็ด หรือดอกเห็ดคือส่วนโครงสร้างสืบพันธุ์ของฟังไจใหญ่ประกอบด้วยก้าน (Stipe) และหมวก (Pileus) หมวกอาจเป็นครีบ (Lamella) หรือเป็นท่อ (Tube) อันเป็นที่เกิดสปอร์ (Spore) ซึ่งสปอร์มีขนาดเล็กมากคือจุลขนาดต้องใช้กล้องจุลทรรศน์ช่วยทำให้มองเห็นและในปัจจุบันได้มีการจำแนกเห็ดกว่า 30,000 ชนิด มีทั้งที่เป็นเห็ดกินได้และเห็ดกินไม่ได้บางชนิดกินแล้วเกิดประสาทหลอน บางชนิดกินแล้วถึงแก่ชีวิต เห็ดเป็นสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งที่สามารถนำมาบริโภคได้ซึ่งอุดมไปด้วยโปรตีนวิตามินและเกลือแร่ นอกจากนี้เห็ดบางชนิดยังเป็นยาสมุนไพรอายุวัฒนะในการป้องกันรักษาโรคหลาย ๆ ชนิด เช่น เห็ดหลินจือ เห็ดหัวลิง เป็นต้น เห็ดมักจะขึ้นตามป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์สูงช่วงฤดูฝน แต่ในปัจจุบันได้มีการศึกษาทดลองและพัฒนาการเพาะเลี้ยงเห็ดให้มีผลผลิตตลอดปี เช่น เห็ดสกุลนางรม ได้แก่ เห็ดนางฟ้า เห็ดขอนขาว - ขอนดำ เห็ดบด นางรม เป้าฮื้อ อังการี หูหนู ดินแรด เห็ดโคนญี่ปุ่น เป็นต้น การเพาะเลี้ยงเห็ดเกษตรกรสามารถเรียนรู้ฝึกปฏิบัติได้โดยใช้พื้นที่เพาะเลี้ยงเพียงเล็กน้อยและใช้วัสดุเพาะที่หาได้ในท้องถิ่น เช่น ฟางข้าว เศษมันสำปะหลัง เปลือกถั่วเหลือง ถั่วเขียว ชั่งข้าวโพด ใบแฝก ขี้เลื่อย เป็นต้น เป็นการสร้างงานและรายได้ให้แก่เกษตรกร ผู้เพาะเลี้ยงได้เป็นอย่างดีนับเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่น่าสนใจ เห็ดที่เกษตรกรนิยมเพาะเพื่อจำหน่ายตลาด มีความต้องการเป็นจำนวนมาก เช่น เห็ดนางฟ้า นางรม ขอนขาว อังการี เป้าฮื้อ หูหนู เห็ดบด (เห็ดลม) และเห็ดโคนญี่ปุ่น เป็นต้น เห็ดดังกล่าวสามารถเพาะขึ้นบนวัสดุเพาะได้หลายชนิดที่หาได้ในพื้นที่

จากประเด็นที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

งานวิจัยนี้มุ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย บทความ และเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 18 คน ประกอบด้วย 1. ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน 2. รองประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน 3. เลขานุการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 2 คน 4. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 8 คน และ 5. ประชาชน จำนวน 6 คน

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) การวิจัยนี้มุ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย บทความ และเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 18 คน ประกอบด้วย 1. ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน 2. รองประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน 3. เลขานุการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 2 คน 4. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 8 คน และ 5. ประชาชน จำนวน 6 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ดตำบลท่าม่วง อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีกรอบวิเคราะห์ตามประเด็นที่จะทำการศึกษา ซึ่งอยู่ภายใต้ประเด็นการวิจัย ดังนี้คือ

3.1 ประเด็นศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

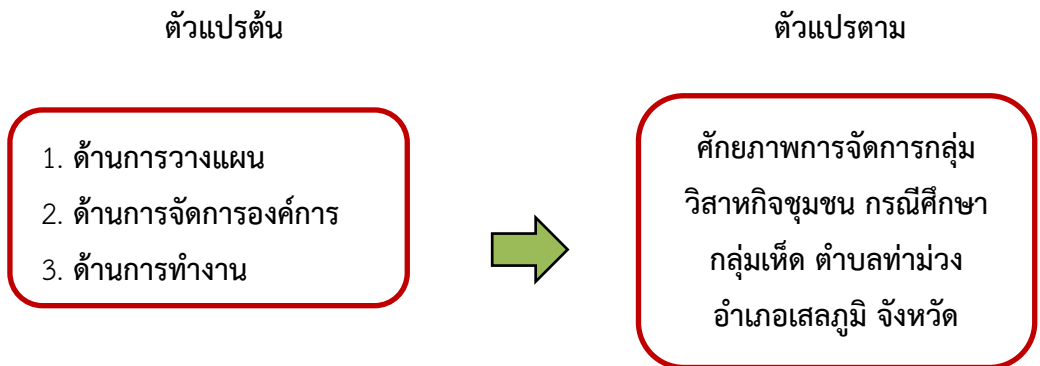
3.2 ประเด็นปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

3.3 ประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

4. กรอบการวิเคราะห์การวิจัย

กรอบการวิเคราะห์วิจัยเรื่อง “ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ภูมิศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยจึงใช้กรอบการวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการบริหารจัดการ โดยเขียนให้เป็นแผนภาพ ดังนี้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์แยกแยะเป็นประเด็นต่างๆ โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่รวบรวมประเด็นได้อย่างมีระบบ นอกจากนี้ผลจากการสัมภาษณ์ก็นำมาประกอบการวิเคราะห์เพื่อให้ผลของการวิเคราะห์มีความสมบูรณ์แบบมากขึ้น

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ภูมิศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” มีผลการวิจัยประเด็นที่สำคัญ ดังนี้ คือ

1. ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ภูมิศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด

1.1 ศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการวางแผน”

ผลการศึกษาประเด็นศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผน พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ประธานกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มมารวมตัวกันที่วิสาหกิจชุมชนเพื่อประชุมเพื่อ

วางแผนในการทำงานและมีการแบ่งหน้าที่กันทำงานออกเป็น ส่วน ๆ เพื่อที่จะทำงานออกมาได้อย่างรวดเร็วและทุก ๆ ครั้งที่ทีมงานภายในกลุ่มประธานกลุ่มก็จะนัดสมาชิกกลุ่ม ทุกครั้งส่วนสมาชิกที่มาไม่ได้ประธานกลุ่มก็จะหาคนมาแทนที่เพื่อที่จะให้งานไม่ล่าช้า ประธานกลุ่มก็จะมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของงานแต่ละครั้งว่าแต่ละครั้งงานจะต้องเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดและเห็นจะต้องมีคุณภาพตามที่ลูกค้าต้องการ

1.2 ศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการจัดการองค์การ”

ผลการศึกษาประเด็นบทบาทการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดการองค์การ พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีการจัดการองค์การภายในกลุ่มคือจะมีประธานกลุ่มซึ่งมีอำนาจสูงสุดในกลุ่มสามารถสั่งงาน และแบ่งงานให้สมาชิกทำโดยประธานจะเป็นส่วนสำคัญในการบริหารกลุ่มจะคอยให้คำแนะนำคอยตักเตือนเวลาที่สมาชิกทำผิดพลาด ซึ่งสมาชิกจะต้องรับฟังคำแนะนำของหัวหน้าหรือประธานและนำไปปฏิบัติการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้นจะต้องเชื่อฟังและคอยช่วยเหลือกัน ถ้าหากสมาชิกมาไม่ครบก็สามารถขอความช่วยเหลือจากกลุ่ม ๆ ได้ ประธานก็จะมีหน้าที่ประสานงานหากสมาชิกไม่พอภายในกลุ่มก็จะมีออริบายงานกันทุกครั้งก่อนที่จะลงมือทำ

1.3 ศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการทำงาน”

ผลการศึกษาประเด็นบทบาทการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการทำงาน พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด การผลิต และการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ดนี้จะเป็นการทำงานแบบพึ่งพาอาศัยกันใครที่มีหน้าที่อะไรก็ทำไปส่วนคนที่ทำงานเสร็จแล้วก็สามารถมาช่วยคนที่ยังไม่เสร็จได้ก่อนที่จะทำงานประธานกลุ่ม ก็มีการประชุมกันและแบ่งหน้าที่กันทำงานทุกครั้ง เพื่อให้งานออกมาอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ซึ่งการทำงานทุกครั้งก็จะมีปัญหาคือสมาชิกมาไม่ครบหรือติดธุระ ประธานกลุ่มก็แก้ปัญหาด้วยการประสานงานไปยังกลุ่มอื่นเพื่อที่จะขอสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ มาช่วยงานของกลุ่มเห็ด

2. ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

2.1 ปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการวางแผน”

ผลการศึกษาประเด็นปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการวางแผน พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดปัญหาส่วนมาก คือ สมาชิกมาประชุมหรือมาทำงานไม่ครบทำให้การทำงานล่าช้า บางครั้งสมาชิกก็ติดธุระ ทำให้งานไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด ส่วนการวางแผนถ้าสมาชิกมาไม่ครบก็ต้องเลื่อนออกไป หรือบางที่ต้องจ้างคนมาเพิ่มเพื่อที่จะให้งานดำเนินการตามขั้นตอนที่วางแผนไว้และทำให้ต้องเสียเวลาในการทำงาน ซึ่งถ้าเกิดปัญหาประธานกลุ่มจะต้องประสานงานไปยังกลุ่มอื่น ๆ เพื่อขอความช่วยเหลือในขณะที่สมาชิกกลุ่มมาทำงานไม่ครบ ซึ่งการประสานงานของประธานกลุ่มกับกลุ่มอื่น ๆ นั้น จะต้องมีความชัดเจนว่าต้องการคนแบบไหนให้มาทำงานช่วย ดังนั้นจะต้องมีความรอบคอบและสมาชิกจะต้องให้ความช่วยเหลือด้วย

2.2 ปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการจัดการองค์การ”

ผลการศึกษาประเด็นปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการจัดการองค์การ พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ประธานกลุ่มได้มีการจัดให้สมาชิกกลุ่มดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยที่ประธานมีหน้าที่ประสานงานกับกลุ่มอื่นเพื่อขอความช่วยเหลือเวลาที่สมาชิกกลุ่มมาทำงานไม่ครบ ซึ่งเป็นปัญหาที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะสมาชิกกลุ่มบางคนอาจจะติดธุระจึงมาทำงานไม่ได้ จึงทำให้การทำงานล่าช้าลง ไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนดและในเรื่องของการนัดประชุม ควรนัดในช่วงเวลาที่สมาชิกภายในกลุ่ม อยู่ในหมู่บ้านเพื่อลดปัญหาเวลาว่างงานวิสาหกิจที่สำคัญจะได้พร้อมช่วยกันทำงาน

2.3 ปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการทำงาน”

ผลการศึกษาประเด็นปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการทำงาน พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ปัญหาในด้านผลิตและการทำงานคือ สมาชิกกลุ่มมีแต่ผู้หญิงงานที่ต้องใช้แรง

หรือต้องยกของหนัก ๆ ก็ต้องจ้างคนในชุมชน เพื่อที่จะทำให้ไม่เสียสุขภาพจึงต้องจ้างแรงงานเพื่อยกของที่หนัก ๆ และทำให้งานรวดเร็วขึ้นและมีประสิทธิภาพจึงทำให้ต้องจ้างแรงงานเพื่อมาช่วยงานเพื่อที่จะทำให้งานเสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

3.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการวางแผน”

ผลการศึกษาแนวทางการปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการวางแผน” พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มจะช่วยกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาช่วยกัน ออกความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาเวลามีปัญหาอะไรประธานก็จะนัดสมาชิกกลุ่มประชุม เพื่อหาทางออกและมีการวางแผนในการทำงานในทุก ๆ ครั้ง ซึ่งปัญหาที่พบคือ ประธานกลุ่ม มีการวางแผนที่ไม่รอบคอบจึงทำให้งานล่าช้า แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ประธานกลุ่มจะต้องวางแผนในการทำงานให้รอบคอบเพื่อให้สมาชิกกลุ่มทำงานตามแผนที่วางไว้งานจะได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด และมีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จ การที่มีแนวทางการแก้ไขปัญหาก็จะช่วยทำให้การทำงานออกมาได้ดี ช่วยให้เพิ่มรายได้มากขึ้น และมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้นช่วยให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการเข้าถึงจากคนภายนอกมากยิ่งขึ้น

3.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการจัดการองค์การ”

ผลการศึกษาประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดการองค์การ พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วงอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในการจัดการองค์การมีปัญหาไม่มาก เช่น สมาชิกไม่มีความรู้เรื่องการตลาดจึงทำให้ไม่มีตลาดรองรับและไม่มีช่องทางการขายที่มากพอจึงทำให้ขายแต่ในชุมชนหรือหมู่บ้านใกล้เคียงส่วนแนวทางการแก้ปัญหาคือต้องมีช่องทางการขายมากกว่านี้ เช่น ช่องทางออนไลน์ Facebook เป็นต้น หรือช่องทางอื่น ๆ ที่สามารถขายได้และทำกำไรได้

3.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการทำางาน”

ผลการศึกษาประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการทำางาน พบว่า ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในการผลิตและทำงานของกลุ่มเห็ดไม่ค่อยมีปัญหา เพราะประธานจะมีการแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกทำในทุก ๆ ครั้ง แต่ปัญหาก็คือสมาชิกมาทำงานไม่ครบ ประธานกลุ่มก็จะไปขอความช่วยเหลือจากกลุ่มอื่น ๆ ให้มาช่วยในการทำงานและอีกปัญหาคือเรื่องของแรงงาน ประธานกลุ่มก็จะไปจ้างคน ในชุมชนเพื่อมาเป็นแรงงานเพื่อมาช่วยในการยกของ เพราะสมาชิกกลุ่มไม่สามารถยกของที่หนัก ๆ ได้ทำให้ต้องจ้างแรงงานมาช่วยยกของ

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง “ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” มีข้อค้นพบที่นำเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการวางแผน กล่าวคือ ประธานกลุ่มจะนัดสมาชิกกลุ่มให้มารวมกันที่วิสาหกิจชุมชนเพื่อที่จะประชุมและวางแผนการทำงานและมีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานทุก ๆ ครั้ง เพื่อให้เป็นระเบียบโดยภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ดประธานกลุ่มจะเป็นคนนัดหมายทุกครั้งและประธานกลุ่มจะมีการกำหนดหรือตั้งเป้าหมายไว้ในการทำงานไว้ทุกครั้งเพื่อเป็นเป้าหมายที่จะทำให้สมาชิกมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เพื่อที่ประธานกลุ่มจะสามารถมอบหมายหน้าที่การทำงานของสมาชิกกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประธานจึงต้องมีการกำหนดการทำงานด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของอัครเดชเดชา ปานท่าไข และ ชญาภัทร ก่ออารโย (2561) ที่กล่าวไว้ว่า การวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กรมีผลต่อการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยมีการวางแผนและมีการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานอย่างชัดเจน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพรวมทั้งมีการดำเนินการตามแผนที่วางไว้โดยเน้นให้สมาชิกมีส่วนร่วม ในการวางแผนการดำเนินงานเพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่มรวมทั้งการมีส่วนร่วม

ในการการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ของกลุ่มเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานที่เหมาะสมและเข้าใจร่วมกัน

ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดการองค์การ กล่าวคือ ภายในวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ดประธานกลุ่มจะแบ่งหน้าที่ในการทำงานให้กับสมาชิกกลุ่มทุกครั้ง เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพจึงต้องมีการแบ่งหน้าที่กันทำจะมีการอธิบายงานทุก ๆ ครั้งเพื่อจะได้รู้ถึงหน้าที่ของตนเองและลงมือทำงาน หากสมาชิกในกลุ่มไม่พอก็สามารถขอความช่วยเหลือจากกลุ่มอื่น ๆ ให้เข้ามาช่วยทำงานได้ เช่นเดียวกันกับหากสมาชิกกลุ่มอื่นสมาชิกไม่พอก็สามารถขอความช่วยเหลือจากกลุ่มเห็ดได้ และมีการทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายทุกครั้ง เพื่อที่จะรู้ถึงยอดต่าง ๆ ของแต่ละครั้งเวลาทำงาน และมีการแบ่งความสำคัญของงานแต่ละอย่างตามระยะเวลา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์การของรัชดา ภักดิ์ยิ่ง (2563) ได้กล่าวไว้ว่า ด้านการวางแผนการจ้างองค์การผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการดำเนินการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานอย่างชัดเจนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพรวมทั้งมีการนำ / ควบคุมให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนที่วางไว้โดยเน้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน กำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่มรวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ของกลุ่มเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานที่เหมาะสมและเข้าใจร่วมกัน นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชน จะต้องมีการจัดวางระบบการดำเนินการโดยมีการจัดวางตำแหน่งและโครงสร้างองค์การพร้อมแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนมีผู้นำในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้นำและกรรมการของกลุ่มเลือกผู้นำที่มีความเสียสละและมีความซื่อสัตย์เข้ามาเป็นผู้บริหารของกลุ่มมีการประชุมพบปะทวนการทำงานร่วมกัน ระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกเป็นประจำมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งแจ้งให้สมาชิกทราบเพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการทำงาน กล่าวคือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ดจะมีการทำงานแบบมีประธานคอยแบ่งงานแบ่งหน้าที่ในการทำงานให้กับสมาชิกในทุก ๆ ครั้งโดยจะมีการนัดเพื่อวางแผนกันก่อน เพื่อให้งานออกมาอย่างมีประสิทธิภาพโดยประธานกลุ่มจะเป็นคนเรียกประชุมสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่ออธิบายงานให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจและคอยช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มทุกอย่าง หากสมาชิกในกลุ่มไม่พอประธานกลุ่มก็จะไปขอความช่วยเหลือจากกลุ่มอื่น ๆ ให้มาช่วยเหลือ

และมีการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายทุกครั้งเวลาทำงาน ดังนั้น การทำงานของกลุ่มเห็ดจะมีแบบแผนและขั้นตอนในการทำงานทุกครั้งรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งหรือศักยภาพของชุมชนของ บัณฑิต อ่อนดำ และ วิริยา น้อยวงศ์นัยวงศ์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า ตัวชี้วัดความเข้มแข็งหรือศักยภาพของชุมชน ได้แก่ 1) องค์ความรู้ ภูมิปัญญา ซึ่งรวมถึงระบบข้อมูลข่าวสารวิชาการ การศึกษาค้นคว้าวิจัยที่ทันต่อความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงโดยเน้นให้เกิดองค์ความรู้ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสถาบันทางสังคมตลอดองค์ความรู้ที่สามารถนำมาใช้ในกระบวนการพัฒนาทั้งในระดับตำบล หมู่บ้าน ชุมชน และใช้ในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา 2) กระบวนการเรียนรู้ กล่าวคือ ในระดับตำบล หมู่บ้าน ชุมชน สามารถวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหา และแสวงหาทางออกในการแก้ปัญหาด้วยตนเองเพื่อตอบสนองปัญหาของสมาชิกในชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาของหมู่บ้าน ประสบการณ์ และการเรียนรู้ 3) องค์การชุมชนการบริหารจัดการกำลังคน หมายถึง การรวมกลุ่มของชาวบ้านการจัดองค์กรในระดับตำบล หมู่บ้าน ชุมชน การจัดระบบบริหารจัดการงานพัฒนาจัดระบบสวัสดิการสังคมชุมชน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น การรวมตัวเพื่อจัดตั้งกลุ่มกองทุนออมทรัพย์มีการทำกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน ส่งเสริมเครือข่ายทั้งเครือข่ายธรรมชาติ เครือข่ายการจัดตั้งองค์กร และเครือข่ายประสบการณ์

2. ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ด้านการวางแผน กล่าวคือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ดจะมีปัญหาหลัก ๆ คือ เรื่องการนัดสมาชิกกลุ่มให้มาทำงาน สมาชิกบางคนก็ติดธุระมาไม่ได้เลยเป็นปัญหาแล้วก็เรื่องการวางแผนการทำงาน สมาชิกกลุ่มบางคนก็ไม่ทำตามแผนที่วางไว้จึงทำให้การทำงานล่าช้าและวุ่นวายและอีกเรื่องคือการแบ่งหน้าที่กันในการทำงานสมาชิกบางคนก็ไม่เข้าใจจึงต้องมีการอธิบายงานให้ฟังอีกรอบเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น สมาชิกกลุ่มก็มีแต่ผู้หญิงและบางคนก็อายุเยอะแล้วจึงทำงานหนัก ๆ ไม่ได้ และถ้าต้องยกของที่มันหนัก ๆ ก็ต้องจ้างคนในชุมชนให้มาช่วยเพื่อป้องกันไม่ให้เสียสุขภาพและก็เรื่องการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้สามารถคงอยู่ได้อีกนาน ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธง พล พรหมสาขา ณ สกลนคร (2556) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสามารถวิเคราะห์ออกมาได้เป็น 3 ปัจจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยภายในกลุ่มวิสาหกิจ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการวางแผนการแบ่งบทบาทการระดมทุน การแบ่งปันผลประโยชน์ความเสียสละความสามัคคีความร่วมมือของสมาชิกและครอบครัว การดำเนิน

กิจกรรมที่ต่อเนื่องคุณภาพสินค้าการบริหารการตลาดภาวะผู้นำและการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน 2) ปัจจัยภายในชุมชน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน วัฒนธรรม ประเพณี โครงสร้างประชากร การพัฒนาคนรุ่นใหม่ ทรัพยากรภายในชุมชน การจ้างงานในชุมชนและรายได้การมีส่วนร่วมของชุมชน การมีตลาดรองรับตลอดจนการยอมรับของชุมชน 3) ปัจจัยภายนอกชุมชน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง นโยบายรัฐเครือข่ายภาคีกลไกทางการตลาดและการคมนาคม เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ด้านการจัดการองค์การ กล่าวคือ ปัญหาหลัก ๆ จะเป็นปัญหาด้านการตลาด วิสาหกิจชุมชนไม่สามารถจำหน่ายสินค้าได้หรือจำหน่ายได้ไม่มากนัก ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากไม่มีแหล่งตลาดรองรับหรือไม่สามารถขยายตลาดได้ ปัญหาด้านการเงินและด้านบัญชี เช่น การขาดเงินลงทุนขาดกระแสเงินสดหมุนเวียน ไม่มีระบบบัญชีที่ดี ปัญหาด้านการบริหารจัดการ เช่น ความไม่พร้อมเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง ขาดการใช้เทคโนโลยีมาดำเนินงาน เป็นต้น ซึ่งจากที่กล่าวมานั้น จะพบว่าวิสาหกิจชุมชน แม้จะพบประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนในการปรับนำไปใช้ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้น อันเกิดจากการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนก็ยังมีอยู่ อาทิ เช่น ด้านผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน ด้านการบริหารตลาด ด้านการจัดการความรู้และข้อมูล ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ด้านการจัดการสินค้าหรือบริการ ด้านระบบการเงินและการจัดสรรรายได้ผลตอบแทนด้านการสร้างเครือข่ายและด้านอื่น ๆ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นต้องมีการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนให้มีการดำเนินงานได้ด้วยความเข้มแข็งสามารถแข่งขันได้ ส่งผลให้มีการดำเนินงานที่ประสิทธิภาพ และยั่งยืนเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนต่อไป กลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่มีการหาตลาด ไม่รู้วิธีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด ไม่สามารถเพิ่มมูลค่าทางการตลาดให้แก่สินค้าได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดปัญหาและข้อจำกัดของวิสาหกิจชุมชนของ สนิทเดช จินตนา และ อีระพงษ์ ภูริปาณิก (2563) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาและข้อจำกัดของวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย นั้นแบ่งออกได้เป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก (Context) คือ นโยบายการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนนั้นขาด ความต่อเนื่อง การนำนโยบายมาสู่การปฏิบัติยังคงมีปัญหา รวมถึงค่าครองชีพและหนี้สินภาคครัวเรือนนั้นสูงขึ้น 2) ปัจจัยภายใน (Input) พบว่า ผู้บริหารยังขาดความเป็นผู้ประกอบการยังไม่มีความรู้ทางด้านการบริหารจัดการธุรกิจ บุคลากรไม่เพียงพอ ขาดความรู้ทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่มีความสามารถในการเขียน

โครงการและแผนธุรกิจ 3) กระบวนการทำงานของวิสาหกิจชุมชน พบว่า กลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่ไม่มีความสามารถในการตลาด ไม่รู้วิธีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดไม่มีการวางแผนในการทำงานไม่สามารถเพิ่มมูลค่าทางการตลาดให้แก่สินค้าได้ ไม่รู้จักการนำเอาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเข้ามาใช้กับสินค้าและไม่มีการทำบัญชี 4) ศักยภาพในการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชน พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีรายได้จากการดำเนินการไม่เพียงพอ หลาย ๆ แห่งไม่มีการผลิตสินค้ายังไม่มีมาตรฐานในระดับสากลและการการบริหารจัดการวัตถุดิบยังไม่มีประสิทธิภาพ

ปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ด้านการทำงาน กล่าวคือ เรื่องการตลาด สมาชิกไม่มีความรู้เรื่องการตลาดหรือการขายสินค้าจะขายแต่ในชุมชนตัวเอง หรือชุมชนรอบ ๆ เท่านั้น ซึ่งถ้ามีการโฆษณาหรือโปรโมททางออนไลน์ ๆ สินค้าอาจขายได้เพิ่มขึ้น และทำให้เป็นที่รู้จักจากคนภายนอกและปัญหาอีกอย่างคือ ปัญหาการทำงาน บางครั้งสมาชิกมาไม่ครบก็ทำให้เกิดปัญหาตามมาได้ เช่น แรงงานไม่ครบขาดความสม่ำเสมอในการทำงานทำให้การทำงานล่าช้า ซึ่งถ้าแก้ปัญหานี้ได้จะทำให้ผลิตสินค้าได้เร็วขึ้นทำให้สินค้ามีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดศักยภาพของกระบวนการในการทำงานของวิสาหกิจชุมชนของ นิภาพรรณ เจนสันติกุล (2561) ได้กล่าวไว้ว่า ศักยภาพการผลิตไม่สามารถทำได้ตามมาตรฐานสากล เพราะปัจจัยและกระบวนการผลิตมีลักษณะเป็นท้องถิ่นขาดข้อมูลในการวางแผนธุรกิจให้มีประสิทธิภาพและการดำเนินกิจกรรมการผลิตสินค้าของวิสาหกิจชุมชนไม่ต่อเนื่องซึ่งเป็นข้อมูลที่น่าสนใจเนื่องจากพบปัญหาที่คล้ายคลึงผู้วิจัย จึงอยากเสนอแนวทางการพัฒนานั้น ภาครัฐจำเป็นต้องจัดตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าแบบระยะยาวและมีความมั่นคงความรู้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้รู้จักสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ให้กับสินค้า และนำเอาจุดเด่นของท้องถิ่นมาทำให้เกิดเอกลักษณ์ร่วมกันพัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่ให้มีความสวยงามและดึงดูดความสนใจและการให้ความรู้แก่กลุ่มในการบริหารจัดการ

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการวางแผน กล่าวคือ โดยด้านการวางแผนวิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการดำเนินการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานอย่างชัดเจนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพรวมทั้งมีการนำ / ควบคุมให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนที่วางไว้โดยเน้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน กำหนดเป้าหมายและ

ทิศทางของกลุ่มรวมทั้งมีส่วนร่วมในด้านการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ที่เหมาะสมและเข้าใจร่วมกัน นอกจากนั้นวิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการจัดวางระบบ การดำเนินการโดยมีการจัดวางตำแหน่งและโครงสร้างองค์กร พร้อมแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีผู้นำในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้นำและกรรมการของกลุ่ม เลือกผู้นำที่มีความเสียสละและมีความซื่อสัตย์เข้ามาเป็นผู้บริหารของกลุ่มมีการประชุมพบทบทวนการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกเป็นประจำมีการประติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งแจ้งให้สมาชิกทราบเพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่ยั่งยืนของ สมยศ ปัญญา และ พิงพร ศรีแก้ว จิราภรณ์ คล้อยปาน (2559) ได้กล่าวไว้ว่า แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่ยั่งยืนประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การประเมินทบทวนผลงานที่ผ่านมาเพื่อหาแนวทางแก้ไขหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น 2) การพัฒนาสินค้าและบริการอย่างสม่ำเสมอ 3) การควบคุมและรักษาคุณภาพมาตรฐาน 4) การผลิตต้องไม่กระทบต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อมอาชีพและวิถีชีวิตของชุมชน 5) ความซื่อสัตย์ในการบริหารกองทุนความโปร่งใสและตรวจสอบได้ 6) การศึกษาดูงานเพิ่มเติม 7) การสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้การผลิตและการตลาดภายในและภายนอกชุมชน 8) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เป็นต้นแบบสำหรับการเรียนรู้ของสมาชิกและกลุ่มผู้สนใจ

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดการองค์การ กล่าวคือ ต้องคำนึงถึงปัจจัยในการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานในกระบวนการผลิตสินค้า โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการผลิตสินค้าและกำหนดขั้นตอนการผลิตอย่างมีระบบ กำหนดขั้นตอนกระบวนการผลิตสินค้าและบริการที่ชัดเจนเป็นที่เข้าใจร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม ส่งเสริมการใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นกำหนดและตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบที่นำมาผลิตเป็นสินค้า จะทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับมีการตรวจสอบคุณภาพของสินค้าและบริการก่อนออกจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอการกำหนดราคาเป็นมาตรฐานและยอมรับได้ เมื่อมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จะต้องมีการจดบันทึกการเงินหรือบัญชี อย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบ รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินให้สมาชิกทราบอย่างเป็นทางการและตรวจสอบได้ และจะต้องดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยการคิดค้นปรับปรุงวิธีการผลิตใหม่ ๆ เพื่อการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและลดต้นทุนเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือของ

ผู้บริโภคว่างยังยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมคิด บางโม (2542) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการมิใช่เป็นการทำงานเพื่อให้เสร็จสิ้นไปแต่เพียงอย่างเดียวภายในภาวะปัจจุบันซึ่งวิทยากรก้าวหน้าจะต้องมีการจัดการจึงจำเป็นต้องใช้หลักวิชาการเข้ามาช่วยมิใช่ประสบการณ์แต่เพียงอย่างเดียวการศึกษาวิชาการจัดการมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับงานย่อมจะเกิดคุณค่า

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการทำงาน กล่าวคือ ประธานกลุ่มจะมีการนัดสมาชิกกลุ่มให้มาทำงานก่อนที่จะทำงานจะมีการประชุมกันก่อนเพื่อวางแผนในการทำงานและมีการแบ่งงาน แบ่งหน้าที่กันทำงานในการทำงานปัญหาที่พบ คือ สมาชิกกลุ่มทำงานช้า เพราะสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ก็จะอายุเยอะแล้วจึงทำให้ทำงานเร็วไม่ได้และสมาชิกบางคนก็ไม่สามารถมาทำงานได้ เนื่องจากติดธุระที่บ้าน จึงทำให้ต้องไปขอความช่วยเหลือจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่น ๆ เพื่อนำไปช่วยงานงานจะได้ไม่ล่าช้าทันเวลาตามที่กำหนด ส่วนงานที่ต้องใช้แรงหรือต้องยกของหนัก ๆ ก็จะมีจ้างคนภายในชุมชน เพื่อมาช่วยในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ จินตนา กาญจนวิสุทธ์ (2558) ได้กำหนดการประเมินผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนเพื่อหาว่าที่ผ่านมาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนนั้น ประสบความสำเร็จหรือไม่เพื่อวิเคราะห์ถึงความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนไว้ 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ด้านประสิทธิผลตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน อาทิ การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ 2) คุณภาพสินค้าและบริการว่าสามารถผลิตได้ตามมาตรฐานมีความปลอดภัยหรือมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวหรือไม่ 3) ประสิทธิภาพของการดำเนินงานโดยดูจากการลดต้นทุนและคุณภาพของระบบงาน 4) พัฒนาวิสาหกิจชุมชน อาทิ ความสำเร็จของแผนความพึงพอใจของสมาชิก

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง “ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้เขียนมีข้อค้นพบหรือองค์ความรู้ใหม่ที่ควรนำเสนอในประเด็นสำคัญ ดังนี้

ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง อำเภอสหัสขันธ์
จังหวัดร้อยเอ็ด

ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1. ด้านการวางแผน
2. ด้านการจัดการองค์การ
3. ด้านการทำงาน

ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพการจัดการ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1. ด้านการวางแผน
2. ด้านการจัดการองค์การ
3. ด้านการทำงาน

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพ
การจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1. ด้านการวางแผน
2. ด้านการจัดการองค์การ
3. ด้านการทำงาน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าศักยภาพและปัญหาการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด ตำบลท่าม่วง มีความโดดเด่นในการวางแผน แบ่งงาน และพึ่งพาอาศัยกัน แต่เผชิญปัญหาสมาชิกไม่ครบ ทำให้การทำงานล่าช้า และต้องพึ่งแรงงานภายนอก แนวทางแก้ไขเน้นการวางแผนที่รอบคอบ เพิ่มช่องทางการตลาดออนไลน์ และการประสานงานระหว่างกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาแรงงานและการทำงานล่าช้า ส่งผลให้กลุ่มมีประสิทธิภาพและพัฒนาได้ดีขึ้น **ส่วนข้อเสนอแนะในการนำไปใช้** ได้แก่ 1. สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ดควรมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากกว่านี้ เพื่อให้งานออกมามีประสิทธิภาพ 2. สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ดควรพัฒนาทำการตลาดออนไลน์เพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้น 3. สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ดควรจะช่วยกันพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนของตนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป **ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป** ได้แก่ 1. ควรศึกษาแนวทางการในการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด 2. ควรศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเห็ด

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2555). เศรษฐกิจชุมชนในแนวคิดของงานพัฒนาชุมชนกับการแก้ปัญหาความยากจน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท บีทีเอสเพรส จำกัด.
- กรมวิทยาศาสตร์บริการ. (2555). การสร้างความยั่งยืนให้กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์. กรุงเทพมหานคร: กรมวิทยาศาสตร์บริการ.
- กัญญาณ อินทวงศ์ และคณะ. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาระบบการจัดการและความสำเร็จจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. นนทบุรี: สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.
- ชมภูษ หนุ่นาค ปภาวดี มนต์รีวัต และวิพร เกตุแก้ว. (2563). แนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชน. กาญจนบุรี : วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

ทวีศักดิ์ สาสงเคราะห์. (2551). การออกแบบและพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์. ใน รายงานการวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล. (2545). วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจฐานราก. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: เอดิชั่นเพลส โปรดักส์.

ณัฐพล บัวเปลี่ยนสี ปรีดาพร อารักษ์สมบูรณ์ และนิชชีชญา นราฐปนนท์. (2561). การพัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

ณรงค์ เส็งประชา. (2562). มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

ทองใบ สุดซารี. (2542). ทฤษฎีองค์การวิเคราะห์แนวความคิด ทฤษฎี และการประยุกต์. อุบลราชธานี: ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

นิศาชล เตจ๊ะขอด. (2562). บทบาทของผู้นำในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

นิติ เอียวศรีวงศ์. (2546). มิติเรื่องฐานทรัพยากรกับเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

บัณฑิต อ่อนดำ และวิริยา น้อยวงศ์นยางค์. (2533). ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชนบท ประสพการณ์ของประเทศไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สาขาพัฒนาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรกันต์ จารุพัฒน์. (2548). การวัดประสิทธิภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสินค้าผ้าพื้นเมืองในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิมลสิริ กุ๊กขุนทด, ณัฐชนน มาพิจารณ์, อิศราพร กล่อมกล้านุ่ม และณัฐพล บ้านไร่. (2563). การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ. กำแพงเพชร: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยกำแพงเพชร.

สมคิด บางโม. (2542). องค์การและการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: วิทย์พัฒน์.

สมยศ นาวิการ. (2538). การบริหาร. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า.

เสรี พงศ์พิศ. (2546). วิธีคิด วิธีทำ แผนชีวิตเศรษฐกิจชุมชน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ภูมิปัญญาไท.

สุพาดา สิริกุตตา. (2566). แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2539). องค์การและการจัดการ ฉบับมาตรฐาน. กรุงเทพมหานคร: บริษัทีระฟิล์มและไซเท็กซ์.

นวัตกรรมส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่ง รถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี*

THE INNOVATION TO PROMOTE THE EFFICIENCY OF THE TRUCK TRANSPORT BUSINESS MANAGEMENT SYSTEM IN CHONBURI PROVINCE

ธณัท ตุนภรณ์¹, ชนิดาภา กระแจะจันทร์², นันทยา คงประพันธ์³, สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล⁴,
และ นภัทร แก้วนา⁵

Thanat Tunpon¹, Chanidapa Krachaechan², Nuntaya Kongprapun³, Sompong Phipataeksakul⁴,
and Naputr Gewnak⁵

¹⁻⁴มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

¹⁻⁴Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Thailand

⁵วิทยาลัยการทัพอากาศ

⁵Royal Thai Air Force, Thailand

Corresponding author E-mail: sompong.ke@rmutsb.ac.th

Received 14 October 2024; Revised 23 December 2024; Accepted 25 December 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์นโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมการพัฒนา
นวัตกรรมของธุรกิจขนส่งรถบรรทุก 2) ศึกษาปัญหาอุปสรรคการใช้นวัตกรรมในการส่งเสริม
ประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุก 3) สังเคราะห์นวัตกรรมเชิง
กระบวนการในการส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุก และ
4) นำเสนอนวัตกรรมเชิงกระบวนการในการส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการ

* ธณัท ตุนภรณ์, ชนิดาภา กระแจะจันทร์, นันทยา คงประพันธ์, สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล, และ นภัทร แก้วนา. (2567).
นวัตกรรมส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาภูมิพลราชวิทยาลัย, 4(6), 21-41.

Thanat Tunpon, Chanidapa Krachaechan, Nuntaya Kongprapun, Sompong Phipataeksakul,
and Naputr Gewnak. (2024). The Innovation to Promote the Efficiency of the Truck
Transport Business Management System in Chonburi Province. Journal of Political Science Mahamakut
Buddhist University, 4(6), 21-41.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นโดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 34 คน และผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสมนวัตกรรม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อประเมินนวัตกรรมด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. หน่วยงานภาครัฐมีนโยบายแนวทางขับเคลื่อนด้านนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) สินค้าปลอดภัย 2) การส่งเสริมระบบติดตามและควบคุมการขนส่ง และ 3) การบริการระบบจองคิวรถบรรทุก 2. ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการใช้นวัตกรรมในการส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ปัญหาที่เกิดจากความไม่เสถียรของระบบ ได้แก่ (1) ปัญหาที่เกิดจากการใช้ระบบของขนส่งรถบรรทุกสินค้า (2) ปัญหาที่เกิดจากการใช้ระบบจัดการคิว และ 2) ปัญหาความไม่ชำนาญของพนักงาน/ผู้ขับรถบรรทุก และ 3. นวัตกรรมเชิงกระบวนการในการส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกต้องส่งเสริมพนักงาน/ผู้ขับรถบรรทุก ในการฝึกอบรมการใช้แอปพลิเคชันที่เกี่ยวกับการขนส่งรถบรรทุก เพื่อให้สามารถใช้งานระบบได้อย่างคล่องตัวมากยิ่งขึ้น โดยผลการประเมินความเหมาะสมของนวัตกรรมพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$)

คำสำคัญ: นวัตกรรม, ระบบการบริหารจัดการ, ธุรกิจขนส่ง, รถบรรทุก, ประสิทธิภาพ

Abstract

The objectives of this research are to 1) Analyze government policies that promote innovation development in truck transport business in Chonburi province; 2) Study problems and obstacles in using innovation to promote efficiency of truck transport business management system in Chonburi province; 3) Synthesize process innovation to promote efficiency of truck transport business management system in Chonburi province, and 4) Propose process innovation to promote efficiency of truck transport business management system in Chonburi province. This research is mixes method. The sample group

consisted of 34 key informants and 5 people with specific qualifications and expertise to evaluate innovations. Qualitative data were analyzed using content analysis. and analyze quantitative data to evaluate innovations with descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that 1) Government agencies have policies and guidelines for driving innovation to promote the efficiency of the truck transport management system in Chonburi province in terms of (1) Duty-free goods, (2) Promotion of DLP GPS Application which is a transportation tracking and control system and (3) Truck Queue System- a truck queue booking system; 2) Problems and obstacles affecting the use of innovation to promote the efficiency of the truck transport management system in Chonburi province can be divided into 2 parts as follows: (1) Problems caused by instability of the application system, including 1. Problems caused by the use of the DLP GPS Application of truck drivers, which depends on the stability of the internet network, 2. Problems caused by the use of the Truck Queue System or queue management system, which causes system failures and instability, affecting the efficiency of goods transport, including user satisfaction and (2) Problems of inexperience of employees/truck drivers and 3) Process innovation to promote the efficiency of the truck transport management system in Chonburi province must be promoted to employees/truck drivers to train in the use of applications related to truck transport in order to be able to use the system more flexibly. and The results of the assessment of the appropriateness of the innovation were found to be at the highest level overall ($\bar{X} = 4.64$).

Keywords: Innovation, Management system, Transport Business, The Truck, The Efficiency

บทนำ

การขนส่งสินค้าเป็นธุรกิจบริการที่มีบทบาทสำคัญในการกระจายสินค้าสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากการขนส่งสินค้าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการผลิต และการตลาด ธุรกิจจำเป็นต้องใช้การขนส่งเพื่อลำเลียงวัตถุดิบเข้ามายังโรงงานและลำเลียงสินค้าที่ผลิตเสร็จต่อไปยังตัวแทนจำหน่ายหรือลูกค้า การให้บริการขนส่งสินค้า (Mode of Transportation) ในประเทศไทยแบ่งได้เป็น 5 รูปแบบ ประกอบด้วย (1) การขนส่งทางถนน เป็นการขนส่งโดยรถบรรทุกประเภทต่างๆ เช่น รถกระบะ รถตู้คอนเทนเนอร์ และรถห้องเย็น (2) การขนส่งทางรถไฟหรือระบบราง เป็นขบวนรถไฟขนส่งสินค้า มีหลายเส้นทางและขนส่งได้หลากหลายประเภท ทั้งสินค้าเทกอง (Bulk) สินค้าบรรจุตู้คอนเทนเนอร์และสินค้าอุตสาหกรรม ผู้ให้บริการ คือ การรถไฟแห่งประเทศไทย (3) การขนส่งทางท่อ เป็นการขนส่งสินค้าเหลว เช่น น้ำ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และสารเคมี (4) การขนส่งทางน้ำ โดยมากใช้ขนส่งสินค้าที่มีน้ำหนักมาก การขนส่งทางลำน้ำในประเทศมักเป็นสินค้าธัญพืชและวัสดุก่อสร้างแบบเทกอง ส่วนการขนส่งทางชายฝั่งทะเลจะใช้เรือลำเลียง/เรือบรรทุกถ่ายลำสินค้า (Feeder ship) และ (5) การขนส่งทางอากาศ มักเป็นการขนส่งสินค้าที่มีมูลค่าสูง สินค้าที่ต้องการระมัดระวังเป็นพิเศษ สินค้าที่มีน้ำหนักน้อย หรือสินค้าที่ต้องขนส่งเร่งด่วน (ธนากรกรุงศรีอยุธยา, 2562)

ธุรกิจขนส่งสินค้าในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. 2565-2567 มีแนวโน้มเติบโตเฉลี่ย 3-5 % ต่อปี เนื่องมาจากปัจจัยที่สนับสนุนจากการเติบโตของภาคการผลิต การค้า และการลงทุน โครงสร้างพื้นฐานภาครัฐ รวมถึงปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรที่มีแนวโน้มดีขึ้น (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า, 2566) โดยธุรกิจการขนส่งสินค้าในจังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นธุรกิจบริการซึ่งได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย เนื่องจากการเติบโตด้านธุรกิจมากขึ้น เนื่องจากเป็นศูนย์กลางการนำเข้าส่งออกสินค้าทางทะเลที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ เชื่อมโยงพื้นที่เมืองพื้นที่เศรษฐกิจ การคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ ตามนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกของประเทศไทย ปัจจุบันธุรกิจขนส่งสินค้าในจังหวัดชลบุรีและธุรกิจขนส่งในระดับประเทศ ได้มีการนำแนวคิดด้านนวัตกรรมเข้ามาบริหารจัดการ เป็นตัวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานไม่ว่าจะในกระบวนการผลิต กระบวนการตรวจสอบ กระบวนการจัดเก็บ และกระบวนการขนส่งสินค้า ปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานให้ทันสมัยขึ้นเพื่อรักษาฐานลูกค้าเดิมเอาไว้ เป็นระบบการทำงานใหม่ วิธีการทำงานใหม่ การผสมผสานการทำงานใหม่ การสร้างสิ่งใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการ และสิ่งที่เป็นประโยชน์ได้รับการยอมรับ เช่น Artificial Intelligence Applications (AI) มีการใช้งานมากมายในภาคการจัดการการ

ขนส่งสินค้า ทำหน้าที่เลือกผู้ให้บริการขนส่งที่ดีที่สุด ช่วยวิเคราะห์ และลดจำนวนตัวเลือกให้น้อยลงและรวดเร็ว ช่วยให้ธุรกิจสามารถเลือกทีมงานที่ดีที่สุด และสามารถตัดสินใจได้ง่ายขึ้น ทำให้ผู้ที่ดำเนินธุรกิจขนส่งสินค้าตอบสนองความต้องการของลูกค้า และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารธุรกิจและการขนส่งสินค้า เป็นต้น (โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด, 2566) แต่ในทางตรงกันข้ามกันถึงแม้ว่านวัตกรรมการจัดการหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ จะเข้ามาเป็นตัวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การดำเนินธุรกิจให้คล่องตัวมากยิ่งขึ้น แต่ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการนำแนวคิดด้านนวัตกรรมเข้ามาบริหารจัดการ หรือเทคโนโลยีมาใช้ก็มีเช่นกัน เช่น ปัญหาด้านพนักงานขาดความรู้ความเข้าใจ รวมถึงประสบการณ์ในการนำเทคโนโลยีนั้น ๆ มาใช้ หรือความไม่เสถียรของระบบที่นำมาใช้ในส่วนงานขนส่งสินค้า ก็อาจทำให้การดำเนินงานของธุรกิจเกิดปัญหาขึ้นได้

จากปัญหาและเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี ที่มีการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ แต่ก็ยังพบปัญหาด้านการขนส่งสินค้าที่ล่าช้า พนักงานขาดความรู้และความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยี ปัญหาด้านการจัดการภายในกิจการ โดยเป็นการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการนำนวัตกรรมมาใช้ในบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุก การนำเสนอการใช้นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุก และการวิเคราะห์นโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมของธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ได้รับความสะดวกรวดเร็ว และตรงต่อเวลาในการจัดส่งสินค้า รวมถึงการจัดการภายในกิจการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อวิเคราะห์นโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมของธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการใช้นวัตกรรมในการส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี
- 3) เพื่อสังเคราะห์นวัตกรรมเชิงกระบวนการในการส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี
- 4) เพื่อนำเสนอแนะนวัตกรรมเชิงกระบวนการในการส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการ

ในปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับคำว่า นวัตกรรม (Innovation) เป็นอย่างมากโดยมีความพยายามจะผลักดันให้ก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ ซึ่งมีนวัตกรรมบนฐานภูมิปัญญา และการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญ การส่งเสริมให้เกิดการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงในภาคของธุรกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะการขนส่งสินค้าและบริการก็จำเป็นที่จะต้องเอานวัตกรรมเข้ามาบริหารจัดการให้สามารถดำเนินการได้มีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้ง่ายมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และเทคโนโลยีทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งนับเป็นส่วนสำคัญของความสำเร็จในการบริหารจัดการธุรกิจขนส่ง นวัตกรรม (Innovation) หมายถึง สิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม เกิดจากความคิดของคนเป็นการสร้างสิ่งที่มีอยู่เดิมให้กลายเป็นสิ่งใหม่ ตลอดจนการนำกิจกรรมไปสู่การแสวงหาความสำเร็จในเชิงพาณิชย์ การสร้างตลาดใหม่ ผลิตภัณฑ์ใหม่ กระบวนการใหม่ และการบริการใหม่ (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, 2553; พงศกร เอี่ยมสะอาด และคณะ, 2559)

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ

ในปัจจุบันความรู้ทางด้านการบริหารจัดการมีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับมากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้ที่ประกอบวิชาชีพทางด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ที่ประกอบธุรกิจขนส่งสินค้าและบริการประเภทต่าง ๆ ความเข้าใจในการบริหารจัดการยังเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งขึ้นเพราะหมายถึงความอยู่รอดของธุรกิจการทำธุรกิจหรือการประกอบการธุรกิจ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม ที่ก่อให้เกิดผลผลิตหรือตัวสินค้า และก่อให้เกิดการบริการ ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวข้องกับกาขนส่งสินค้า การเกษตร การอุตสาหกรรม การพาณิชย์ หรืออื่น ๆ เพื่อมุ่งหวังให้เกิดผลกำไรจากการดำเนินกิจกรรมเหล่านั้น เราถือว่าเป็นการประกอบการทางธุรกิจทั้งสิ้น นอกจากนี้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารธุรกิจ มี 2 ปัจจัยใหญ่ ๆ ได้แก่ 1. ปัจจัยแวดล้อมภายใน คือ ปัจจัยภายในหน่วยธุรกิจที่มีผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น นโยบาย วัฒนธรรมองค์กร และ 2. ปัจจัยแวดล้อมภายนอก คือ ปัจจัยแวดล้อมภายนอกหน่วยธุรกิจที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการในหน่วยธุรกิจ เช่น ลูกค้า เทคโนโลยี เป็นต้น (นพ ศรีบุญนาท, 2546; วินัย มีมาก, 2564)

จากที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีนวัตกรรมการจัดการ (Innovative Management) เป็นกระบวนการทำงานในการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรและทรัพยากรในองค์กร เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กร และกระบวนการจัดการ

ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) ร่วมกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ คือ การให้ความสำคัญกับการควบคุมต้นทุนเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ 1. เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นตัวช่วยให้องค์กรต่าง ๆ สามารถติดตามธุรกรรมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสั่งซื้อ การจัดเก็บ การขนส่งสินค้า เป็นต้น และสุดท้ายคือ การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสำหรับธุรกิจขนส่งเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานธุรกิจเข้ามาใช้งาน เช่น ระบบขนส่งอัจฉริยะ การวางแผนการเดินทาง การวางแผนปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Methods Research) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการศึกษาขั้นตอนที่ 1-3 และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อประเมินความเหมาะสมนวัตกรรมเชิงกระบวนการในการศึกษาขั้นตอนที่ 4 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษานโยบายส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมของธุรกิจขนส่งรถบรรทุกของภาครัฐในจังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 7 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายตามจากตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (ตามเกณฑ์ความเหมาะสมการวิจัยทางสังคมศาสตร์; พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร, 2559) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interviews) และมีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหา (Content validity) และโครงสร้าง (Construct validity) รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item-Objective Congruent : IOC) โดยค่าดัชนีความสอดคล้องคำถามวัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC) ที่ได้เท่ากับ 1.00 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 คน (Macmillan, T. T. (1971) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ด้านข้อมูล (Data Triangulate) และการตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulate) และวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัญหาอุปสรรคการใช้นวัตกรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพระบบการบริหารธุรกิจขนส่งบรรทุกในจังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (ตามเกณฑ์ความเหมาะสมการวิจัยทางสังคมศาสตร์; พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร, 2559) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interviews) และมีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงครายข้อ (Index of Item-Objective Congruent : IOC) โดยที่ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.96 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน (Macmillan, T. T. (1971) การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ Contents Analysis จาก Document Research และใช้เทคนิคการวิเคราะห์ 6'C. Technic Analysis (นภัทร์ แก้วนาค, 2555) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามวงจรในการจัดการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 สังเคราะห์นวัตกรรมเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพระบบการบริหารธุรกิจขนส่งบรรทุก เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย จำนวน 12 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในธุรกิจขนส่งในจังหวัดชลบุรี และผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง (Critical Incident Technique) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 12 คน (ตามเกณฑ์ความเหมาะสมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ระหว่าง 10-12 คน; พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร, 2559) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และมีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงครายข้อ (Index of Item-Objective Congruent : IOC) โดยได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในธุรกิจขนส่งในจังหวัดชลบุรี และผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง จำนวน 12 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ Contents Analysis และใช้เทคนิคการวิเคราะห์ 6'C. Technic Analysis (นภัทร์ แก้วนาค, 2555) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและการสังเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความเหมาะสมนวัตกรรมเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพระบบการบริหารธุรกิจขนส่ง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ตามวิธีของ Macmillan (1971; อ้างถึงในวรสิทธิ์ เจริญพัฒน์, และเพ็ญศรี ฉิรินัง, 2558 : 33) โดยที่กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.12 ได้ตัวอย่างเป้าหมาย จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง (Critical Incident Technique) ทำคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินความเหมาะสมนวัตกรรมเชิงกระบวนการฯ ที่ผ่านการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item – Objective Congruence) ของผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93 แล้วจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของนวัตกรรม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Method) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาวิเคราะห์นโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมของธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี พบว่า ภาครัฐได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของไทย ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ได้กำหนดทิศทางนโยบายการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยเน้นการขนส่งที่ปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปรับเปลี่ยนมาใช้พลังงานสะอาดหรือพลังงานทางเลือก และส่งเสริมเทคโนโลยีด้านการขนส่งที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการกำหนดแนวทางขับเคลื่อนนโยบายด้านนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี โดยวางแนวทางการค้าเพื่อยกระดับพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของเอเชีย (Eastern Economic Corridor : EEC) เป็นแผนยุทธศาสตร์ภายใต้ไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยครอบคลุม 3 จังหวัดในภาคตะวันออกของประเทศไทย ได้แก่ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ซึ่งมีการส่งเสริมนโยบายที่สำคัญ ดังนี้ 1) สินค้าปลอดภาษี เป็นนโยบายการยกเว้นภาษีศุลกากร หรือมีการลดหย่อนภาษีเมื่อผ่านด่านศุลกากรของสินค้าบางประเภท ที่ผ่านเข้าออกเขตปลอดภาษี (Free Trade Zone) 2) การส่งเสริม DLP GPS Application ของกรมขนส่งทางบกของประเทศไทย ซึ่งเป็นระบบที่ถูกออกแบบมาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและติดตามยานพาหนะขนส่งต่าง ๆ ผ่านระบบ GPS โดยมุ่งเน้นการเพิ่มความปลอดภัย

และความโปร่งใสในการดำเนินงานของธุรกิจขนส่ง รวมถึงการติดตามพฤติกรรมการขับขี่ของผู้ขับขี่อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) การบริการ Truck Queue System ของท่าเรือแหลมฉบัง ได้จัดทำระบบจัดการคิวรถบรรทุกที่ออกแบบมาเพื่อควบคุมการเข้า-ออกของรถบรรทุกที่เข้ามาทำการขนส่งสินค้าภายในท่าเรือแหลมฉบัง โดยมีวัตถุประสงค์ คือ การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการจราจร ลดความแออัด และเพิ่มความรวดเร็วในการดำเนินงานขนส่งสินค้าในท่าเรือ

2. ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคการใช้นวัตกรรมในการส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการจัดการจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการใช้นวัตกรรมในการส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการจัดการจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1. ปัญหาที่เกิดจากความไม่เสถียรของระบบ Application คือ (1) ปัญหาที่เกิดจากการใช้ระบบ DLP GPS Application ของคนขับรถบรรทุกสินค้า เนื่องจากการใช้ระบบ DLP GPS Application ได้ประสิทธิภาพดีนั้น ต้องขึ้นอยู่กับความเสถียรของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งหากผู้ขับขี่ใช้งาน DLP GPS Application ในการนำทางผ่านเส้นทางที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียรแอปพลิเคชันอาจไม่สามารถให้คำแนะนำในการนำทางที่ถูกต้องได้ ทำให้ผู้ขับขี่อาจหลงทางหรือใช้เส้นทางที่ไม่เหมาะสม (2) ปัญหาที่เกิดจากการใช้ระบบ Truck Queue System ของท่าเรือแหลมฉบัง เกิดระบบขัดข้องหรือไม่เสถียร เช่น ระบบล่มหรือไม่เสถียร อาจทำให้การจองคิวหรือการเข้าท่าเรือล่าช้า และ 2) ปัญหาความไม่ชำนาญของพนักงาน/ผู้ขับรถบรรทุก เกิดจากความไม่ชำนาญในการใช้เทคโนโลยีหรือไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมการใช้ Application ที่เกี่ยวกับการขนส่งรถบรรทุก โดยมีประเด็นสำคัญคือ (1) ปัญหาเกิดจากการใช้ระบบ DLP GPS Application ที่เกิดขึ้นจากบุคลากร/พนักงาน เกิดจากการไม่เข้าใจในแอปพลิเคชัน ผู้ขับขี่อาจไม่สามารถเข้าใจหรือใช้งานฟังก์ชันต่าง ๆ ของแอปพลิเคชันได้อย่างเต็มที่ (2) ปัญหาเกิดจากการใช้ระบบ Truck Queue System ที่เกิดขึ้นจากบุคลากร/พนักงาน ผู้ขับขี่บางรายอาจไม่มีความชำนาญหรือคุ้นเคยกับการใช้ระบบ Truck Queue System ทำให้เกิดความสับสนในการจองคิวหรือการตรวจสอบสถานะการเข้าท่าเรือ นำไปสู่การเสียเวลาและประสิทธิภาพที่ลดลง นอกจากนี้ปัญหาจากการไม่ปฏิบัติตามคิวในบางกรณี ผู้ขับขี่อาจไม่ปฏิบัติตามระบบคิวที่กำหนด ทำให้เกิดปัญหาการจราจรหนาแน่นหรือล่าช้าในการขนถ่ายสินค้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของท่าเรือและผู้ประกอบการรายอื่น

3. ผลการศึกษาการสังเคราะห์นวัตกรรมเชิงกระบวนการในการส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี พบว่า การสังเคราะห์นวัตกรรมเชิงกระบวนการเป็นการปรับปรุงหรือพัฒนากระบวนการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อเพิ่มคุณค่า ลดต้นทุน ปรับปรุงคุณภาพ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้รวดเร็ว และช่วยให้การดำเนินงานมีความยั่งยืนมากขึ้นในระยะยาว ได้แก่ 1. การติดตั้งระบบ GPS ในรถบรรทุกช่วยให้สามารถติดตามตำแหน่งและสถานะการขนส่งแบบเรียลไทม์ 2. กระบวนการจัดการคิว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพในสถานที่ที่มีการจัดการคิวจำนวนมาก 3. การพัฒนาและใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platforms) ในการจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน 4. การวิเคราะห์ข้อมูลการขนส่งโดยใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) โดยเฉพาะข้อมูลการเดินทาง เวลาการรอคอย และค่าใช้จ่าย ช่วยในการปรับปรุงการวางแผนและการตัดสินใจ การรวบรวมข้อมูล (Data Collection) ข้อมูลการติดตาม (Tracking Data) ข้อมูลจากระบบ GPS หรือเทคโนโลยีการติดตามอื่น ๆ เกี่ยวกับตำแหน่งและเส้นทางของรถบรรทุก 5. การปรับปรุงกระบวนการบำรุงรักษาและซ่อมแซม เป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพและลดค่าใช้จ่ายในธุรกิจขนส่ง การปรับปรุงกระบวนการเหล่านี้สามารถทำได้หลากหลายวิธีเพื่อให้การบำรุงรักษามีความเป็นระเบียบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ 6. การปรับปรุงกระบวนการขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นการปรับปรุงกระบวนการขนส่งให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเพิ่มความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการนำกลยุทธ์และเทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมาช่วยสามารถช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และผลกระทบอื่น ๆ ต่อสิ่งแวดล้อม

รูปแบบนวัตกรรมเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี สามารถทำการสังเคราะห์นวัตกรรมเชิงโดยใช้แนวคิดพื้นฐานระบบ (System) แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การรวบรวมนวัตกรรมทางเทคโนโลยีเข้ามาส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี (Input) ประกอบด้วย 1.1) ระบบ DLP GPS Application 1.2) ระบบ DLP GPS Application และ 1.3) แพลตฟอร์มการขนส่งออนไลน์ 2. กระบวนการปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (Process) โดยผ่านกระบวนการที่สำคัญได้แก่ 2.1) การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ 2.2) การปรับปรุงกระบวนการรักษาและซ่อมแซม และ 2.3) การปรับปรุงกระบวนการขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการอบรมคนขับ

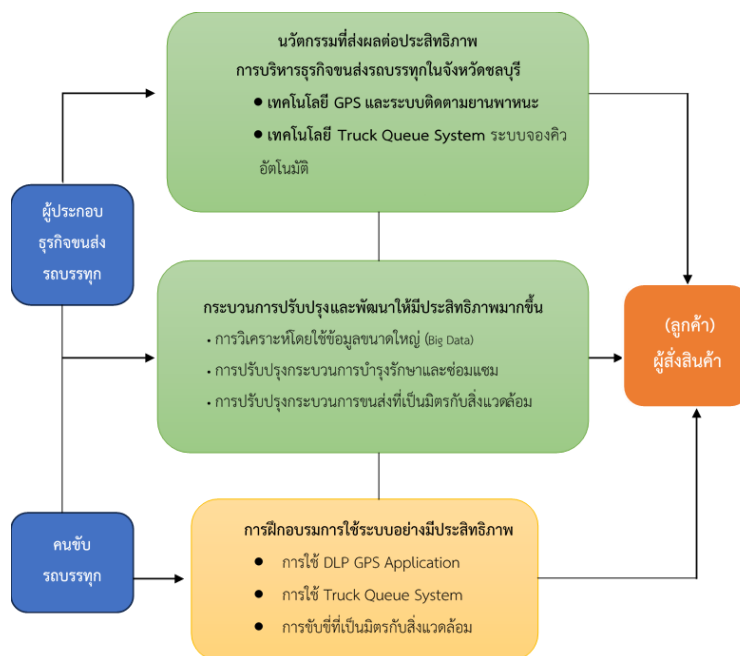

รถบรรทุก/พนักงาน เพื่อให้การขนส่งมีประสิทธิภาพ และผู้ลูกค้า ผู้ใช้บริการพึงพอใจ และ 3. ผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกสามารถนำเทคโนโลยี เพิ่มเพื่อประสิทธิภาพและลดต้นทุน รวมถึงเพื่อความสะอาดสบายในการดำเนินธุรกิจ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แสดงกระบวนการสังเคราะห์นวัตกรรมเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
ระบบการบริหารธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี

4. ผลการนำเสนอนวัตกรรมเชิงกระบวนการในการส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี พบว่า นวัตกรรมเชิงกระบวนการสามารถช่วยให้การบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรีมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดต้นทุน และตอบสนองต่อความต้องการทางเศรษฐกิจของพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงรูปแบบนวัตกรรมเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพระบบการบริหารธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี

จากภาพที่ 2 จะเห็นได้ว่ารูปแบบนวัตกรรมเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพระบบการบริหารธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี จากการวิเคราะห์นโยบายภาครัฐ ปัญหาและอุปสรรคในการใช้นวัตกรรมในการส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็นและผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม พบว่า ผู้วิจัยได้เกิดมุมมองในการสร้างนวัตกรรม โดยเริ่มต้นจากผู้ประกอบธุรกิจขนส่งรถบรรทุก ที่จะต้องมีนวัตกรรมที่ช่วยส่งเสริมการบริหารธุรกิจขนส่งรถบรรทุกให้มีประสิทธิภาพ อันได้แก่ (1) การนำเทคโนโลยี GPS และระบบติดตามยานพาหนะมาใช้ ช่วยให้ผู้ประกอบธุรกิจขนส่งรถบรรทุกสามารถติดตามตำแหน่งของยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งได้แบบเรียลไทม์ ช่วยให้สามารถรู้ตำแหน่งปัจจุบันของรถบรรทุก เพื่อลดปัญหาการสูญหายของสินค้าและปรับปรุงการจัดการเส้นทาง ปรับเปลี่ยนการขนส่งในกรณีฉุกเฉิน หรือแจ้งเตือนลูกค้าเกี่ยวกับสถานะการขนส่ง (2) การนำเทคโนโลยี Truck Queue System หรือ ระบบจองคิวอัตโนมัติ ช่วยจัดการการรอคิวของรถบรรทุกอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของรถบรรทุกหรือท่าเรือ ซึ่งมีประโยชน์และใช้งาน สามารถกำหนดเวลานัดหมายล่วงหน้าสำหรับการเข้า-ออกสถานที่ เช่น ท่าเรือ

โกดังสินค้า หรือจุดรับ-ส่งสินค้า ทำให้รถบรรทุกไม่ต้องเสียเวลารอคิวเป็นเวลานาน ช่วยลดความหนาแน่นของยานพาหนะในพื้นที่และลดปัญหาจราจรติดขัด (3) แพลตฟอร์มการขนส่งออนไลน์ เป็นนวัตกรรมที่เชื่อมโยงผู้ให้บริการขนส่งและผู้ใช้บริการ ผ่านระบบดิจิทัลที่ใช้งานง่าย ทำให้การจัดการขนส่งมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในแง่ของการค้นหาผู้ให้บริการ การติดตามสถานะ และการชำระเงิน ได้แก่ Uber Freight, Convoy และ Cargomatic ซึ่งเน้นการจับคู่ระหว่างผู้ขนส่งและผู้ที่ต้องการขนส่งสินค้าแพลตฟอร์มเหล่านี้ช่วยให้ผู้ประกอบการขนส่งสามารถค้นหางานที่เหมาะสมกับเส้นทางและประเภทของรถบรรทุกที่มีอยู่ ในขณะที่ผู้ที่ต้องการขนส่งสินค้าสามารถเลือกผู้ขนส่งที่ตรงตามความต้องการ ทั้งในแง่ของระยะเวลา ราคา และคุณภาพการบริการ

เมื่อผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกบริหารงานไปได้ซักระยะเวลา ต้องมีกระบวนการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการรวมถึงการขนส่งให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดย (4) การวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เป็นการนำข้อมูลจำนวนมากที่ได้จากการดำเนินงานขนส่งมาวิเคราะห์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และปรับปรุงการดำเนินงาน ข้อมูลเหล่านี้สามารถมาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น GPS, ระบบติดตามยานพาหนะ, ข้อมูลเชื้อเพลิง, เวลาการขนส่ง, ข้อมูลการบำรุงรักษารถบรรทุก รวมถึงข้อมูลทางเศรษฐกิจและสภาพอากาศ อาทิเช่น ใช้ Big Data วิเคราะห์เส้นทางและการจราจร ทำให้สามารถวางแผนเส้นทางที่สั้นที่สุดและรวดเร็วที่สุด ลดเวลาการขนส่งและประหยัดค่าเชื้อเพลิง (5) การปรับปรุงกระบวนการบำรุงรักษาและซ่อมแซมเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงจากการเสียหายที่ไม่คาดคิด และช่วยลดต้นทุนการดำเนินงานในระยะยาว การปรับปรุงกระบวนการเหล่านี้สามารถทำได้หลายวิธี โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาช่วยเสริมสร้างกระบวนการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ใช้เทคโนโลยี IoT (Internet of Things) และเซ็นเซอร์ (Sensors) ที่ติดตั้งบนรถบรรทุก สามารถตรวจสอบสถานะการทำงานของส่วนประกอบต่าง ๆ เช่น เครื่องยนต์ ระบบเบรก ยาง และระบบขับเคลื่อน และสุดท้าย (6) การปรับปรุงกระบวนการขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นการลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินงานของธุรกิจขนส่ง โดยเฉพาะการขนส่งรถบรรทุก ซึ่งเป็นหนึ่งในภาคส่วนที่ใช้พลังงานมากและปล่อยก๊าซเรือนกระจก การนำหลักการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการขนส่งช่วยลดการปล่อยมลพิษและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน เช่น การใช้เทคโนโลยีสะอาด (Clean Technologies) รถบรรทุกไฟฟ้า (Electric Trucks) และรถบรรทุกไฮบริด (Hybrid Trucks) เป็นตัวเลือกที่ใช้พลังงานสะอาด ช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง นอกจากนี้การนำเทคโนโลยี ระบบควบคุมอัตราสิ้นเปลืองพลังงาน (Fuel

Management Systems) มาใช้เพื่อติดตามและวิเคราะห์การใช้เชื้อเพลิงของรถบรรทุก เพื่อระบุว่ารถคันใดใช้เชื้อเพลิงมากเกินไปและควรปรับปรุงพฤติกรรมรถบรรทุก การปรับปรุงกระบวนการขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมไม่เพียงแต่ช่วยรักษาสภาพแวดล้อม แต่ยังช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ ลดต้นทุน และปรับปรุงภาพลักษณ์องค์กร

นอกจากนี้ปัญหาและอุปสรรคในการใช้นวัตกรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพระบบการบริหารธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี ที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาเกิดจากความไม่ชำนาญในการใช้นวัตกรรมของพนักงาน/คนขับรถบรรทุก ดังนั้นการบริหารธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรีให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ควรส่งเสริมให้พนักงาน/คนขับรถบรรทุกพัฒนาทักษะและความรู้ของพนักงาน เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีและวิธีการใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ (7) ฝึกอบรมการใช้ DLP GPS Application เป็นทักษะที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยี GPS สำหรับการติดตามและจัดการการขนส่งให้มีประสิทธิภาพสูงสุด (8) ฝึกอบรมการใช้ Truck Queue System หรือระบบจองคิวอัตโนมัติ ช่วยให้การจัดการคิวการขนส่งรถบรรทุกเป็นไปอย่างราบรื่นและมีระเบียบมากขึ้น และ (9) ฝึกอบรมการขับขี่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แบบประหยัดพลังงาน (Eco-Driving) เช่น การหลีกเลี่ยงการเร่งเครื่องยนต์อย่างรวดเร็วหรือการเบรกบ่อยครั้ง ช่วยลดการใช้เชื้อเพลิงได้ ซึ่งการอบรมไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน แต่ยังช่วยให้พนักงานมีความเข้าใจและความสามารถในการจัดการกับนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ถูกนำมาใช้ในธุรกิจ

ผลการประเมินความเหมาะสมนวัตกรรมเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพระบบการบริหารธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ความเหมาะสมของนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.70$) ความเป็นประโยชน์ของนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.67$) และด้านความถูกต้องสมบูรณ์ของนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.65$) ส่วนด้านความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ได้พบว่าหน่วยงานภาครัฐมีการกำหนดแนวทางขับเคลื่อนนโยบายที่ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมของธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ภายใต้ไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ การวางแผนทางการค้าเพื่อยกระดับพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของเอเชีย “โครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก” (Eastern Economic Corridor : EEC) ซึ่งอยู่ในกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของ

ไทย ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ครอบคลุม 3 จังหวัดในภาคตะวันออกของประเทศไทย ได้แก่ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไปสู่การใช้เทคโนโลยีขั้นสูง สร้างนวัตกรรม และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2562) โดยหน่วยงานภาครัฐมีนโยบายแนวทางขับเคลื่อนด้านนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี ดังนี้ 1. สินค้าปลอดภาษี เป็นนโยบายการยกเว้นภาษีศุลกากร หรือมีการลดหย่อนภาษีเมื่อผ่านด่านศุลกากรของสินค้าบางประเภท ที่ผ่านเข้าออกเขตปลอดภาษี (Free Trade Zone) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิจิตร สอนแจ้ง (2559) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการเขตปลอดอากรในพื้นที่ท่าเทียบเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ได้เสนอแนวทางในเรื่องนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมสนับสนุนการผลิตสินค้าเพื่อส่งเสริมการส่งออกในเขต ประกอบการอุตสาหกรรม โดยการจัดตั้งเขตปลอดอากร 2. การส่งเสริม DLP GPS Application เป็นระบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อการติดตามและจัดการการขนส่งอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการใช้เทคโนโลยี GPS ระบบนี้มีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มความปลอดภัย, ประสิทธิภาพ, และความโปร่งใสในการขนส่งภายในประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตตพงษ์ เปี่ยมลัย และสินาท นาควัชร (2562) ได้ทำการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยี GPS TRACKING ของผู้ประกอบการ โลจิสติกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้เสนอแนวทางการนำนวัตกรรม DLP GPS Application มาใช้ในการขนส่งสินค้าเช่นกัน พบว่าหลายบริษัทมีการติดตั้งระบบ GPS สามารถทำงานได้ง่ายในการตรวจสอบสถานะของรถและพิกัด ลดค่าใช้จ่ายที่สิ้นเปลือง ลดจำนวนคนตรวจสอบรถ 3. การบริการ Truck Queue System ของท่าเรือแหลมฉบัง หรือระบบจัดคิวรถบรรทุกเป็นเครื่องมือที่ออกแบบมาเพื่อช่วยจัดการการขนส่งรถบรรทุกในสถานที่ที่มีการจัดการลานจอดรถหรือการโหลดสินค้า ระบบนี้ช่วยให้การดำเนินการราบรื่นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดความแออัด และเพิ่มความพึงพอใจของลูกค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ มรกต ภูมรกต (2565) ที่ทำการศึกษาการปรับปรุงกระบวนการเคลื่อนย้ายตู้คอนเทนเนอร์เปล่าจากท่าเรือแหลมฉบัง-สถานีบรรจุและแยกสินค้ากล่อง ลาดกระบัง ของธุรกิจสายเรือกรณีศึกษา ได้เสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่มีผลกระทบมากที่สุด คือ ปัญหาจราจรภายในท่าเทียบเรือ เนื่องจากพื้นที่การให้บริการไม่เพียงพอจึงส่งผลกระทบในการขนย้ายตู้คอนเทนเนอร์ล่าช้า และไม่สามารถวางแผนการเดินทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการขนส่งล่าช้าเนื่องจากระยะเวลาการรอคอยภายในท่า และการเดินทางได้น้อยลงก่อให้เกิดความไม่แน่นอนในการขนส่ง พบว่า การใช้บริการระบบ Truck Queue

System หรือระบบจัดคิวรถ ถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการควบคุมการขนส่งย้ายตู้คอนเทนเนอร์ เพื่อให้การบริการดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการใช้นวัตกรรมในการส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี แบ่งออกเป็น 2 ส่วน 1. ปัญหาที่เกิดจากความไม่เสถียรของระบบ Application ได้แก่ (1) ปัญหาที่เกิดจากการใช้ระบบ DLP GPS Application ของคนขับรถบรรทุกสินค้าต้องขึ้นอยู่กับความเสถียรของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ถ้าระบบอินเทอร์เน็ตสัญญาณไม่ดีจะมีผลทำให้ระบบการติดตามสินค้าไม่มีความต่อเนื่อง ไม่สามารถระบุพิกัดการขนส่งได้ชัดเจน (2) ปัญหาที่เกิดจากการใช้ระบบ Truck Queue System หรือระบบจัดการคิว เกิดระบบขัดข้องไม่เสถียร ระบบอาจมีปัญหาในการตอบสนองอย่างรวดเร็วเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหรืออัปเดตในคิว ซึ่งอาจทำให้การจัดการไม่เป็นไปตามที่คาดหวังอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ และ 2. ปัญหาความไม่ชำนาญของพนักงาน/ผู้ขับรถบรรทุก ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการบริหารธุรกิจ สามารถแก้ปัญหาโดยการฝึกอบรมการใช้ Application ที่เกี่ยวกับการขนส่งรถบรรทุก ได้แก่ (1) การฝึกอบรมการใช้ DLP GPS Application เป็นทักษะที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยี GPS สำหรับการติดตาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร ชีแจ่ง (2559) ที่ได้ทำการศึกษาการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในกลุ่มพนักงานขับรถบรรทุก (ตู้คอนเทนเนอร์) ภายในท่าเรือแหลมฉบัง ปัจจัยด้านผู้ประกอบการ ได้เสนอแนวทาง เรื่อง พฤติกรรมความปลอดภัย ของพนักงานขับรถบรรทุก (ตู้คอนเทนเนอร์) มีผลมาจากผู้ประกอบการเป็นอย่างมาก ทั้งทางด้านการอบรมการใช้ GPS การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การจัดการกิจกรรมความปลอดภัย การสุ่มตรวจแอลกอฮอล์ และบทลงโทษที่ชัดเจน หากผู้ประกอบการมีการส่งเสริมทางด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง จะทำให้พนักงานมีพฤติกรรมความปลอดภัยสูง ซึ่งจะแตกต่างกับผู้ประกอบการที่ไม่มีการส่งเสริมทางด้านความปลอดภัย หรือผู้ขับขี่ที่เป็นเจ้าของรถเองที่มีพฤติกรรมความปลอดภัยต่ำ ดังนั้นผู้ประกอบการ ควรมีการส่งเสริมทางด้านความปลอดภัย มีแผนในการบริหารจัดการความปลอดภัยที่ชัดเจน จะสามารถลดพฤติกรรมเสี่ยง และลดอุบัติเหตุบนท้องถนนได้ (2) การฝึกอบรมการใช้ Truck Queue System หรือระบบจองคิวอัตโนมัติ ช่วยให้การจัดการคิวการขนส่งรถบรรทุกเป็นไปอย่างราบรื่นและมีระเบียบมากขึ้น (3) ฝึกอบรมการขับขี่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แบบประหยัดพลังงาน (Eco-Driving) ช่วยลดการใช้พลังงานและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก นอกจากนี้ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษารถยนต์และเพิ่มความปลอดภัยในการขับขี่ด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีณีย์ พินิจพระระ สอนันท์ แดงประเสริฐ และภราดร

เสถียรชโยกิจ (2566) ที่เสนอแนวทางให้สถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำรูปแบบการพัฒนาทักษะการขับขี่ รถบรรทุกเพื่อส่งเสริมการประหยัดพลังงานไปฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพนักงานขับรถของหน่วยงาน เพื่อเป็นการลดต้นทุนด้านพลังงาน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในพื้นที่จังหวัดชลบุรีในปัจจุบันได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐผ่านนโยบายสำคัญ 3 ด้าน นโยบายสินค้าปลอดภาษี นโยบายการส่งเสริม DLP GPS Application ระบบติดตามและควบคุมการขนส่ง และการบริการ Truck Queue System ระบบจองคิวรถบรรทุก โดยพบปัญหาและอุปสรรคในการใช้นวัตกรรมเพื่อการส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุก 2 ส่วน คือ 1) ปัญหาที่เกิดจากความไม่เสถียรของระบบ Application 2) ปัญหาความไม่ชำนาญของพนักงาน/ผู้ขับรถบรรทุก ทำให้ผู้วิจัยนำเสนอนวัตกรรมเชิงกระบวนการในการส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาผ่านการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการและพนักงานหรือผู้ขับรถบรรทุกได้รับการฝึกอบรมการใช้ Application และนวัตกรรมสมัยใหม่อย่างเป็นระบบ ซึ่งจากผลการศึกษามีข้อเสนอแนะในประเด็นสำคัญดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 สามารถนำแนวทางการแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคในการใช้นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ต้องนำไปใช้ปรับปรุงการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกให้มีประสิทธิภาพ และสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ใช้บริการ

1.2 สถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำรูปแบบนวัตกรรมเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี ไปปรับใช้กับธุรกิจขนส่งประเภทอื่น ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ได้แก่ (1) การนำเทคโนโลยี GPS และระบบติดตามยานพาหนะ (2) การนำเทคโนโลยี Truck Queue System หรือ ระบบจองคิวอัตโนมัติ ช่วยจัดการการรอคิวของรถบรรทุก (3) แพลตฟอร์มการขนส่งออนไลน์ เป็นนวัตกรรมที่เชื่อมโยงผู้ให้บริการขนส่ง (4) การวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เป็นการนำข้อมูลจำนวนมากที่ได้จากการดำเนินงานขนส่งมาวิเคราะห์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ (5) การปรับปรุงกระบวนการบำรุงรักษาและซ่อมแซม (6) การปรับปรุงกระบวนการขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (7) ฝึกอบรมการใช้ DLP GPS Application (8) ฝึกอบรมการใช้ Truck Queue System และ (9) ฝึกอบรมการขับขี่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.3 หน่วยงานภาครัฐควรจัดการอบรมการใช้ DLP GPS Application ฝึกอบรมการใช้ Truck Queue System และฝึกอบรมการขับซึ่งเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี และก่อให้เกิดทักษะและเป็นการสร้างเจตคติที่ดีต่อการประหยัดพลังงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาปัจจัยด้านเวลาในการให้บริการขนส่งรถบรรทุก เพื่อการวางแผนและประโยชน์ในการพัฒนาการบริการขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี

2.2 ควรการศึกษาเทคโนโลยีที่ส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งรถบรรทุกในจังหวัดชลบุรี

2.3 ควรศึกษาความร่วมมือระหว่างธุรกิจขนส่งรถบรรทุกและธุรกิจอื่น ๆ ในจังหวัดชลบุรี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

2.4 ควรศึกษาการพัฒนาารูปแบบการฝึกอบรมเกี่ยวกับทักษะการขับขีรถบรรทุก เพื่อส่งเสริมการขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

กิตติพงษ์ เปี่ยมลัย และสินาท นาควัชร. (2562). การยอมรับเทคโนโลยี GPS TRACKING ของผู้ประกอบการโลจิสติกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร. เรียกใช้เมื่อ 15 พฤศจิกายน 2566. จาก <https://3m-it.ru.ac.th/journals/it13/6014193054> บทความ กิตติพงษ์ เปี่ยมลัย.pdf.

ดวงพร ชีแจง. (2559). การบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในกลุ่มพนักงานขับรถบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์ภายในท่าเรือแหลมฉบัง. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด. (2566). นวัตกรรมที่กำลังเข้ามาเปลี่ยนแปลงโลกธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์. เรียกใช้เมื่อ 6 กันยายน 2566. จาก <https://www.tot.co.th/sme-tips/SME-tips/2020/06/30/5-1SnNX6a473EFMXnMJfSjEDFKaSF5bVxC8oCcgXFZtSN0/edit#slide=id.p>.

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา. (2562). การบริการขนส่งสินค้าของไทย. เรียกใช้เมื่อ 30 ธันวาคม 2566. จาก <https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/logistics/road-freight-transportation/io/io-road-freight-transportation-20>.

- ธีรจิตร สอนแจ้ง. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการเขตปลอดอากรในพื้นที่ท่าเทียบเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี. เรียกใช้เมื่อ 15 พฤศจิกายน 2566. จาก <https://buuir.buu.ac.th/bitstream/1234567890/12254/1/57710077.pdf>.
- นพ ศรีบุญนาถ. (2546). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: สุทรไพศาล.
- นภัทร์ แก้วนาถ. (2555). เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล (Qualitative Data Analysis Technic). เอกสารประกอบการสอนหลักสูตรการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พงศกร เอี่ยมสะอาด, ศุภกร ลี้มคุณธรรมโม และประสพชัย พสุนนท์. (2559). ปัจจัยความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์การที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น กรณีศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร. *Modern Management Journal*, 14(1), 129-142.
- พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติ์ขจร. (2559). การวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ส.เอเซียเพรส.
- มรกต ภูมรกต. (2565). การปรับปรุงกระบวนการเคลื่อนย้ายตู้คอนเทนเนอร์เปล่าจากท่าเรือแหลมฉบัง – สถานีบรรจุและแยกสินค้ากล่อง ลาดกระบัง ของธุรกิจสายเรือกรณีศึกษา. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรสิทธิ์ เจริญพุ่ม, และเพ็ญศรี ฉิรินัง. (2558). การวิจัยเชิงอนาคตด้วยเทคนิคเดลฟาย. *วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น*, 1(3), 26-40.
- วินัย มีมาก. (2564). ทฤษฎีการบริหารจัดการ : หลักการและแนวคิด. พระนครศรีอยุธยา: ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศรัณย์ พินิจพระระ, สอนันท์ แดงประเสริฐ, และภราดร เสถียรไชยกิจ. (2566). การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการขับซึ่รถบรรทุกเพื่อส่งเสริมการประหยัดพลังงาน. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 17(3), 175-189.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2553). รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการจัดการความรู้ของผู้ประกอบการที่มีนวัตกรรมในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.). (2562). โครงการระเบียบเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก. เรียกใช้เมื่อ 6 มกราคม 2567. จาก <https://www.eeco.or.th/th/promotion-zone-overview>.

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า. (2566). สถานการณ์ธุรกิจโลจิสติกส์ไทย. เรียกใช้เมื่อ 6 กันยายน 2566. จาก <http://www.tpsa.moc.go.th/th/node/11461>.

Macmillan, Thomas T. (1971). "The Delphi Technique.", Paper Presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development, Monterey, California. (May 1971), 3-5.

การพัฒนานวัตกรรมระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี*
INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ELECTRONIC DATABASE SYSTEMS
OF POLICE OFFICERS' RECORDS IN THE PROVINCIAL POLICE
ADMINISTRATION DEPARTMENT OF NONTHABURI PROVINCE

วีรฤทธิ์ พัฒนาศักดิ์¹, สุวุฒิ ตุ่มทอง², จิดาภา เร่งมีศรีสุข³ และ สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล⁴
Veerarit Pipattanasak¹, Suwut Toomthong², Jidapa Rangmeesrisuk³ and Sompong Phipataeksakul⁴

¹⁻⁴มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

¹⁻⁴ Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Thailand

Corresponding Author's Email: sompong.ke@rmutsb.ac.th

Received 14 October 2024; Revised 23 December 2024; Accepted 25 December 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และความต้องการของระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี 2) สังเคราะห์ระบบการจัดทำงานระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี และ 3) การพัฒนาและประเมินรูปแบบนวัตกรรมระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จำนวน 9 คน และผู้ร่วมสนทนากลุ่ม 9 คน โดยมีวิธีการในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง การวิเคราะห์ข้อมูล

* วีรฤทธิ์ พัฒนาศักดิ์, สุวุฒิ ตุ่มทอง, จิดาภา เร่งมีศรีสุข และ สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล. (2567). การพัฒนานวัตกรรมระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(6), 42-58.

Veerarit Pipattanasak, Suwut Toomthong, Jidapa Rangmeesrisuk and Sompong Phipataeksakul. (2024). Innovative Development of Electronic Database Systems of Police Officers' Records in the Provincial Police Administration Department of Nonthaburi Province. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist

University, 4(6), 42-58.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

เชิงคุณภาพ ใช้การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล และการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค 6'C. (6'C. Technic Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และความต้องการของระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี มี 5 ปัจจัย ได้แก่ 1. ปัจจัยภายในองค์กร 2. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี 3. ปัจจัยด้านบุคลากร 4. ความต้องการของระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจ 5. ปัจจัยอื่น ๆ ในส่วนรูปแบบนวัตกรรมระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจ ฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี “PSSFSCIA Model” มี 8 ขั้นตอนสำคัญ ประกอบด้วย 1. ความมุ่งหมายระบบการจัดการ 2. โครงสร้างฐานข้อมูล 3. ระบบการเข้าถึงข้อมูล 4. ฟังก์ชันหลัก 5. การรักษาความปลอดภัย 6. การเชื่อมต่อกับระบบอื่น 7. นวัตกรรมกระบวนการ และ 8. โปรแกรมประยุกต์ ขั้นตอนที่น่าเสนอนั้นครอบคลุมกระบวนการจัดการฐานข้อมูลประวัติข้าราชการตำรวจได้อย่างละเอียดและครบถ้วน โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการวางแผน การออกแบบ และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้ และผลการประเมินนวัตกรรมระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี จำนวน 4 ด้าน ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเป็นประโยชน์ ซึ่งมีเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ในแต่ละด้านได้ผล ดังนี้ ด้านความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.84 อยู่ในระดับถูกต้องมากที่สุด ด้านความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 4.71 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ส่วนด้านความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.68 อยู่ในระดับความเป็นไปได้มากที่สุด และด้านความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.87 อยู่ในระดับเป็นประโยชน์มากที่สุด

คำสำคัญ : นวัตกรรมระบบ, ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์, ระบบฐานข้อมูล, การจัดเก็บข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

Abstract

The purpose of this research is to study the factors that influence the success and requirements of the electronic database system, the history of the police officer, the Directorate of Police, Nonthaburi Province, to synthesize the

operating systems of the electronic database system, the history of the police officer, the National Police Directorate, and to develop and evaluate the model innovations of electronic database systems. The history of police officers, according to the Department of Police of Nonthaburi Province, uses a qualitative research model. The 18 key data providers consist of a group of nine interview information providers and six interlocutors. There are methods for thorough sample selection. Quality data analysis uses three-piece data verification and data synthesis analysis with 6' C techniques. (6' C. Technical Analysis).

The research finds that there are five factors that influence the success and requirements of the electronic database system of the police department of the Mountain Police Department of Nantes Province: 1. Internal Factors 2. Technology Factor 3. Personnel Factor 4. Personnel Factor 5. Requirements of the Electronic Database System. The PSSFSCIA Model is an eight-step approach, 1. Consisting of the purpose 2. Database structure 3. Information access 4. System core functions 5. Security 6. Connectivity with other systems 7. Innovation Process and 8. Application. It covers a thorough and comprehensive process for managing the police history database. It emphasizes the importance of planning, design, and data security, which are essential for building a reliable and efficient database system; results evaluation; innovation; electronic databases; security; and other systems; and the history of the police department of the Tangerine Province. It has four aspects: accuracy, appropriateness, probability, and usefulness. The criterion is at the highest level in all aspects. The results are at most on every level. The result is an average of 4.84. The most useful side is at 4.71. The most effective side is in 4.68. The most beneficial side is at an average level of 4.87.

Keywords: System innovation, Electronic data, Database system, Data storage, Electronics

บทนำ

ปัจจุบันการนำเทคโนโลยีทางด้านสารสนเทศมาประยุกต์ใช้กับงานด้านต่าง ๆ สามารถทำให้การทำงานเป็นไปได้อย่างสะดวก รวดเร็ว สืบค้นได้ง่าย และสามารถรองรับการทำงานที่หลากหลายความต้องการได้เป็นอย่างดี เช่น การนำระบบฐานข้อมูลมาใช้ก่อให้เกิดประโยชน์ในการลดการเก็บข้อมูลที่ซ้ำซ้อน ข้อมูลมีความถูกต้องอยู่เสมอ และสามารถป้องกันและรักษาความปลอดภัยให้กับข้อมูลได้อย่างสะดวก โดยปัจจัยสำคัญในการพัฒนาระบบฐานข้อมูล คือ การได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และรวดเร็ว การพัฒนาระบบสารสนเทศให้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ระบบต้องเริ่มต้นจากการออกแบบระบบที่ดี ซึ่งระบบสารสนเทศที่ได้รับการออกแบบมาเป็นอย่างดีแล้วนั้น เมื่อนำไปดำเนินการพัฒนาก็จะได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ ทันสมัย สามารถเข้าถึงข้อมูลและใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบสารสนเทศมีหลากหลายประเภทแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงาน ฐานข้อมูลที่ดีควรจะได้รับ การปรับปรุงข้อมูลในระบบฐานข้อมูล และปรับปรุงกระบวนการของ ระบบงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญด้วย (วิไลภรณ์ ศรีไพศาล, 2553) การพัฒนาระบบฐานข้อมูล เนื่องจากฐานข้อมูลมีความสามารถจัดการข้อมูลที่มีปริมาณมาก ซ้ำซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ใช้งานมีความสะดวก และมีความปลอดภัย (สุจิตรา อุดลย์เกษม และวรัฐา นพพรเจริญกุล, 2560) มาจัดการข้อมูลเพื่อให้พร้อมใช้ ใช้งานง่าย สะดวกกับผู้รับบริการ การออกแบบฐานข้อมูลด้วยฐานข้อมูลที่ได้รับการออกแบบอย่างเหมาะสมจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานภายในหน่วยงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เป็นผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลภายในองค์กร (Shashi B. L., et.al., 2013) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงการพัฒนานวัตกรรมระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์และพัฒนาระบบการจัดเก็บฐานข้อมูลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาต้นแบบระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของการใช้ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การบริหารด้วยข้อมูลระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ซึ่งจะทำการแสดงข้อมูลต่าง ๆ เป็นประโยชน์ต่อประชาชน อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐสามารถนำไปใช้ประโยชน์เอื้อให้เกิดการพัฒนาในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการแก้ไขปัญหาและความต้องการเหล่านั้นได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ และความต้องการของระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อสังเคราะห์ระบบการจัดทำงานระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อการพัฒนาและประเมินรูปแบบนวัตกรรมระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการพัฒนาวัตกรรมการระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี โดยได้วางแผนการวิจัยแบบเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งเน้นศึกษานวัตกรรมระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติ ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ซึ่งทำการเก็บข้อมูลปฐมภูมิจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ผู้บริหารของสถานีตำรวจ ผู้ให้บริการข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ มีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัยด้วยการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ รายงานการวิจัย รายงานของหน่วยงานต่าง ๆ บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศและใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อสังเคราะห์พัฒนาและประเมินนวัตกรรมระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติ ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีอย่างเป็นระบบ

กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ตามรูปแบบการวิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จำนวน 9 คน และผู้ร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน โดยการพิจารณาคัดเลือกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการศึกษา (Direct Stakeholder) ด้วยวิธีการเลือกกลุ่มอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยวางแผนในการดำเนินการเป็นระยะเวลา 9 เดือน เริ่มดำเนินการตั้งแต่ เดือนกันยายน พ.ศ. 2566 จนถึงเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ (In-depth Interview) และแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาหลักการและทฤษฎีศึกษา เอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย และกำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

2) สร้างข้อคำถามและจัดทำร่างเครื่องมือ เพื่อนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้ เพื่อหาความตรงเชิงพินิจ : face Validity

3) ปรับปรุงแก้ไขร่างเครื่องมือตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4) ร่างเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของข้อคำถาม รูปแบบของเครื่องมือ ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความ สอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item-Objective Congruent : IOC) สำหรับการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item – Objective Congruence) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และในภาพรวมมากกว่า 0.65 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้อง แล้วปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (สุวิมล ติรกันนท์, 2557) โดยมี 2 เครื่องมือ แบบสัมภาษณ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.90 และแบบสนทนากลุ่ม มีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.85

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ โดยมีขั้นตอนดังนี้ ผู้วิจัยติดต่อประสานงานผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และทำหนังสือถึงหน่วยงานเพื่อขอความร่วมมือประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนที่ผู้วิจัยจะเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดำเนินการ

สัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน และดำเนินการสนทนากลุ่มย่อย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งมีวิธีการดังนี้

การตรวจสอบสามเส้าด้านคุณภาพข้อมูล (Data Quality Triangulate) เป็นการใช่วิธีการรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายเพื่อรวบรวมข้อมูลเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกตควบคู่ไปกับการซักถาม พร้อมทั้งศึกษาเอกสารประกอบ เป็นต้น (Denzin. 1970 อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2543: 129-130; ภาณุพงศ์ อนันต์ชัยพัฒนา, 2552: 48; สุภางค์ จันทวานิช, 2554: 129-130)

2. การวิเคราะห์เอกสาร โดยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) การสัมภาษณ์ประชากรโดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) และการจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) มาทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ซึ่งคุณภาพเอกสารการวิจัยที่นำมาวิเคราะห์ มี 7 กระบวนการวิเคราะห์ 1) คุณภาพเอกสารที่จะวิจัย 2) ประเภทเอกสาร 3) แหล่งที่มาเอกสาร 4) สารสำคัญเอกสาร 5) คุณค่าของเนื้อหา 6) ความเชื่อถือได้ และ 7) ความสมสมัย (Berelson. 1952; อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2554b: 144-148; Holsti. 1969 อ้างถึงใน นิศา ชูโต, 2548: 18-31)

3. การวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค 6' C. (6' C. Technic Analysis) (นภัทร์ แก้วนาถ, 2563: 39-44) เป็นเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีวงจรในการจัดการวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ข้อมูลเมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลดิบ (Raw Data) นำข้อมูลเหล่านั้น มาเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค 6' C เปลี่ยนจากข้อมูลดิบเป็นสารสนเทศการวิจัยเป็นบทสรุปของการวิจัยให้ระบบความคิด และเป็นกรอบแนวคิดผลการวิจัยที่เกิดจากการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนวัตกรรมระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัย เชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และความต้องการของระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี พบว่า ความต้องการของผู้ใช้งานระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจ ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยภายในองค์กร ประกอบด้วย 1.1) ความต้องการของผู้ใช้ การทำความเข้าใจความต้องการของผู้ใช้แต่ละกลุ่ม เช่น ผู้บังคับบัญชา หน่วยงานทรัพยากรบุคคล หรือหัวหน้าทีมตำรวจเอง เป็นสิ่งสำคัญในการออกแบบระบบให้ตรงตามความต้องการ 1.2) โครงสร้างองค์กร โครงสร้างองค์กรที่มีความชัดเจนและมีการสื่อสารที่ดี จะช่วยให้การนำระบบไปใช้งานเป็นไปอย่างราบรื่น 1.3) วัฒนธรรมองค์กร วัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี จะส่งผลให้การนำระบบไปใช้งานประสบความสำเร็จมากขึ้น 1.4) ทรัพยากรที่มีอยู่ การประเมินทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น งบประมาณ บุคลากร เทคโนโลยีสารสนเทศ จะช่วยในการวางแผนและดำเนินการพัฒนาระบบ และ 1.5) ความพร้อมของข้อมูล: ข้อมูลเดิมที่เก็บรวบรวมไว้ ควรมีการจัดเก็บและจัดทำเป็นระบบเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลใหม่

2. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ประกอบด้วย 2.1) เทคโนโลยีฐานข้อมูล การเลือกใช้เทคโนโลยีฐานข้อมูลที่เหมาะสม เช่น ระบบจัดการฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ (Relational Database Management System: RDBMS) หรือ NoSQL จะช่วยให้ระบบมีความยืดหยุ่น และสามารถจัดการข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2.2) ฮาร์ดแวร์ การเลือกใช้ฮาร์ดแวร์ที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เช่น เซิร์ฟเวอร์ ระบบเครือข่าย จะช่วยให้ระบบสามารถรองรับผู้ใช้งานและปริมาณข้อมูลได้อย่างเพียงพอ 2.3) ซอฟต์แวร์ การเลือกใช้ซอฟต์แวร์ที่เหมาะสม เช่น ระบบปฏิบัติการ ระบบเครือข่าย ระบบรักษาความปลอดภัย จะช่วยให้ระบบมีความเสถียรและปลอดภัย 2.4) การเชื่อมต่อระบบ การเชื่อมต่อระบบฐานข้อมูลกับระบบอื่นๆ เช่น ระบบทะเบียนราษฎร ระบบบริหารงานบุคคล จะช่วยให้การทำงานมีความสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น

3. ปัจจัยด้านบุคลากร ประกอบด้วย 3.1) ทักษะของบุคลากร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและดูแลระบบ ควรมีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 3.2) การ

ฝึกอบรม การจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ใช้งาน จะช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถใช้งานระบบได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ 3.3) การให้คำปรึกษา การให้คำปรึกษาและสนับสนุนผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่อง จะช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งานระบบ

4. ความต้องการของระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจ ประกอบด้วย 4.1) ความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูล ข้อมูลที่เก็บไว้ในระบบต้องถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน ข้อมูลส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจต้องถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เช่น ชื่อ-นามสกุล วันเดือนปีเกิด ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ ข้อมูลประวัติการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน การฝึกอบรม และการเลื่อนยศ ต้องถูกบันทึกอย่างละเอียดและเป็นปัจจุบัน ข้อมูลการประเมินผลการปฏิบัติงานต้องถูกบันทึกอย่างสม่ำเสมอและเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 4.2) ความสะดวกในการใช้งาน ระบบต้องใช้งานง่าย เข้าใจง่าย และมีส่วนติดต่อผู้ใช้ที่เป็นมิตร ใช้งานง่าย ใช้งานง่าย เข้าใจง่าย และมีการออกแบบที่เป็นมิตรต่อผู้ใช้ การค้นหาข้อมูลที่รวดเร็ว สามารถค้นหาข้อมูลของข้าราชการตำรวจได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ โดยใช้หลากหลายเกณฑ์ เช่น ชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง หน่วยงาน การรายงาน สามารถสร้างรายงานต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก เช่น รายงานข้อมูลประจำตัว รายงานประวัติการทำงาน รายงานการฝึกอบรม เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์และตัดสินใจ 4.3) ความปลอดภัยของข้อมูล ข้อมูลส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจต้องได้รับการรักษาความปลอดภัยอย่างดี ระบบต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวด เพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูลโดยบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาต ข้อมูลส่วนบุคคลต้องได้รับการปกป้องตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มีการสำรองข้อมูลเป็นประจำเพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล 4.4) ความสามารถในการค้นหาและวิเคราะห์ข้อมูล ระบบต้องสามารถค้นหาและวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ระบบสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนกำลังพล การพัฒนาบุคลากร และการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยงาน สามารถสร้างรายงานสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างหลากหลาย 4.5) ความสามารถในการเชื่อมโยงกับระบบอื่น ระบบต้องสามารถเชื่อมโยงกับระบบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างราบรื่น เชื่อมโยงกับระบบงานบุคคล: เพื่อลดการป้อนข้อมูลซ้ำซ้อนและอัปเดตข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว เชื่อมโยงกับระบบเงินเดือน: เพื่ออำนวยความสะดวกในการคำนวณเงินเดือนและสวัสดิการ เชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง: เช่น ระบบการขออนุมัติลา ระบบการเบิกจ่าย และ 4.6) ความยืดหยุ่น ระบบต้องสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาได้ตามความต้องการขององค์กร ระบบสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาได้ตามความต้องการขององค์กรและการเปลี่ยนแปลงของกฎระเบียบ สามารถเพิ่มฟังก์ชันการทำงานใหม่ ๆ ได้ตาม

ความต้องการ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ การสร้างกราฟ และการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ

5. ปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย 5.1) กฎหมายและระเบียบ การออกแบบและพัฒนา ระบบต้องสอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง 5.2) ความปลอดภัยของข้อมูล การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ควรมีการกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวด และ 5.3) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การติดตามเทคโนโลยีใหม่ ๆ และปรับปรุงระบบให้ทันสมัยอยู่เสมอ จะช่วยให้ระบบมีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

2. ผลการศึกษาระบบการจัดทำงานระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี พบว่า ระบบการจัดทำงานระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี มี 8 ขั้นตอนได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ความมุ่งหมายระบบการจัดการ (P : Purpose) เป็นการกำหนดขอบเขตในการจัดทำระบบฐานข้อมูลที่มีความถูกต้อง เหมาะสม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาองค์กรได้ในระยะยาว เพื่อให้ระบบตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างตรงจุด

ขั้นตอนที่ 2 โครงสร้างฐานข้อมูล (S : Structure) ประกอบด้วย 1. ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Info) 2. ประวัติการศึกษา (Education) 3. ประวัติการทำงาน (Work History) 4. การฝึกอบรมและทักษะพิเศษ (Training And Skills) 5. ประวัติการปฏิบัติงาน (Operation History) และ 6. การประเมินผลงาน (Performance) ควรมีการพิจารณาเพิ่มข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 ระบบการเข้าถึงข้อมูล (S : System) ประกอบด้วย 1. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล 2. ระบบยืนยันตัวตนแบบหลายขั้นตอน (Multi-factor authentication) และ 3. การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลตามระดับ (Role-based access control) ควรมีการพิจารณาเพิ่มฟังก์ชันการตรวจสอบกิจกรรมของผู้ใช้งาน (Activity Logging) เพื่อติดตามและตรวจสอบการเข้าถึงข้อมูลที่ผิดปกติ

ขั้นตอนที่ 4 ฟังก์ชันหลัก (F : Function) ประกอบด้วย 1. การเพิ่ม แก้ไข และลบข้อมูล 2. การค้นหาข้อมูลแบบละเอียด 3. การสร้างรายงานและสถิติ และ 4. ระบบติดตามการเปลี่ยนแปลงข้อมูล (Audit trail) แต่ควรมีการพิจารณาเพิ่มฟังก์ชันการวิเคราะห์

ข้อมูลเชิงลึก (Data Analytics) เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนกำลังพล การพัฒนาบุคลากร และการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยงาน

ขั้นตอนที่ 5 การรักษาความปลอดภัย (S : Safety) ประกอบด้วย 1. การเข้ารหัสข้อมูล (Encryption) 2. การสำรองข้อมูลอัตโนมัติ และ 3. ระบบป้องกันการรั่วไหลของข้อมูล เพื่อให้ทันต่อภัยคุกคามใหม่ๆ และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

ขั้นตอนที่ 6 การเชื่อมต่อกับระบบอื่น (C : Connection) มี 3 ระบบ คือ 1. ระบบทะเบียนราษฎร์ 2. ระบบบริหารงานบุคคล และ 3. ระบบสวัสดิการ ควรมีการกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ชัดเจนเพื่อให้การเชื่อมต่อเป็นไปอย่างราบรื่น

ขั้นตอนที่ 7 นวัตกรรมกระบวนการ (I : Innovation Process) เป็นการขับเคลื่อนด้วยข้อมูล Data Access เป็นการเข้าถึงข้อมูล และ Data Used ควรมีการพัฒนา Dashboard หรือรายงานที่แสดงข้อมูลที่สำคัญในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ใช้งานสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว

ขั้นตอนที่ 8 Application ควรมีการพัฒนา Application บนมือถือ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลการปฏิบัติงานได้ทุกที่ทุกเวลา

3. ผลการพัฒนาและประเมินรูปแบบนวัตกรรมระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี พบว่า การประเมินรูปแบบนวัตกรรมระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี จำนวน 4 ด้าน ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเป็นประโยชน์ของ 8 องค์ประกอบของระบบจัดการข้อมูลประวัติตำรวจรูปแบบนวัตกรรมระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจ ฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี สรุปได้ว่าผลการประเมินรูปแบบนวัตกรรมระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี จำนวน 4 ด้าน ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเป็นประโยชน์ มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านในแต่ละด้านได้ผล ดังนี้ ด้านความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.84 อยู่ในระดับถูกต้องมากที่สุด ด้านความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.71 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.68 อยู่ในระดับ ความเป็นไปได้มากที่สุด ด้านความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.87 อยู่ในระดับ เป็นประโยชน์มากที่สุด

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความต้องการของระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการใช้งานระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจ ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ประกอบด้วย 1. ปัจจัยภายในองค์กร 2. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี 3. ปัจจัยด้านบุคลากร 4. ความต้องการของระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจ และ 5. ปัจจัยอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจให้ประสบความสำเร็จนั้นจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้ระบบสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยเฉพาะปัจจัยภายในองค์กร ที่มีความสำคัญต่อการออกแบบระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ตรงตามความต้องการ และการทำความเข้าใจความต้องการของผู้ใช้แต่ละกลุ่ม เช่น ผู้บังคับบัญชา หน่วยงานทรัพยากรบุคคล หรือตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจเอง จะช่วยในการวางแผนและดำเนินการพัฒนาระบบ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริสุภา เอมหยวก และสนทยา สาลี (2562) มุ่งเน้นการพัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารในพื้นที่ชุมชนวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในด้านการออกแบบฐานข้อมูลอยู่ในระดับดีมาก และความพึงพอใจในด้านเนื้อหาของฐานข้อมูลอยู่ในระดับมากที่สุด ขณะที่ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ซึ่งมีความสำคัญในการสร้างฐานข้อมูล การเลือกใช้เทคโนโลยีฐานข้อมูลที่เหมาะสม เช่น ระบบจัดการฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ (Relational Database Management System: RDBMS) หรือ NoSQL จะช่วยให้ระบบมีความยืดหยุ่นและสามารถจัดการข้อมูลได้ดี ช่วยให้ระบบมีความเสถียรและปลอดภัย และการเชื่อมต่อกับระบบฐานข้อมูลกับระบบอื่นๆ เช่น ระบบทะเบียนราษฎร์ ระบบบริหารงานบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริสรา ธนภาวัฒน์ และสมบุรณ์ สารพัด (2566) ได้ทำการศึกษาถึงกรอบแนวคิดการยอมรับเทคโนโลยีและคุณภาพของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อการตั้งใจใช้บริการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลผ่านอินเทอร์เน็ต ผลการศึกษาพบว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่นักศึกษาริ้วยมีการนำมาศึกษากันอย่างแพร่หลาย ซึ่งในแต่ละบริบทที่มีการศึกษานั้นก็จะมีผลของการศึกษาที่แตกต่างกันไปตามกลุ่มตัวอย่างและบริบท ส่วนปัจจัยด้านบุคลากร ที่มีความจำเป็นต้องพัฒนา ได้แก่ ทักษะของบุคลากร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและดูแลระบบ การจัดอบรมให้

ความรู้แก่ผู้ใช้งาน ใช้งานระบบได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนบดี รอดสิน ชาคิต ณ ตะกั่วทุ่ง และลัดดาวรรณ เจริญตระกูล (2565) พบว่าผู้ใช้งานส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการใช้งานระบบการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการค้าสัตว์ป่าต่างประเทศผลการศึกษากลับมาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบฐานข้อมูล ความพึงพอใจของผู้ใช้งาน โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ที่ 4.07 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับ "มีความพึงพอใจมาก" และความยืดหยุ่นของระบบ ระบบฐานข้อมูลที่พัฒนานี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการข้อมูลเกี่ยวกับ สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือพืชชนิดต่าง ๆ ได้ ส่วนปัจจัยด้านความต้องการของระบบ ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจ พบว่าความสำเร็จของการพัฒนาระบบ ฐานข้อมูลนั้นจะต้องมีความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูล และเป็นปัจจุบัน เช่น ข้อมูลส่วนบุคคล รายละเอียด ชื่อ-นามสกุล วันเดือนปีเกิด ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ ข้อมูลประวัติ การศึกษา ประสบการณ์ทำงาน การฝึกอบรม และการเลื่อนยศ จะต้องถูกบันทึกอย่างละเอียด และเป็นปัจจุบัน การค้นหาข้อมูลที่รวดเร็ว แม่นยำ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์และตัดสินใจ สอดคล้องกับ อริสรา ธนภาวิวัฒน์ และสมบุรณ์ สารพัด (2566) ผลการศึกษาพบว่า การที่ผู้คน จะยอมรับและใช้บริการยื่นแบบภาษีออนไลน์นั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง แต่เป็นผลมาจากปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกัน ทั้งปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวระบบเอง เช่น ความง่ายในการใช้งาน ความน่าเชื่อถือ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้ เช่น ความเชื่อ ความคาดหวัง และประสบการณ์ในการใช้งานเทคโนโลยี

2. ผลการศึกษารูปแบบนวัตกรรมระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการ ตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี หรือ “PSSFSCIA Model” ประกอบด้วย 8 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ความมุ่งหมายระบบการจัดการ ขั้นตอนที่ 2 โครงสร้าง ฐานข้อมูล ของระบบ ขั้นตอนที่ 3 ระบบการเข้าถึงข้อมูล ขั้นตอนที่ 4 ฟังก์ชันหลัก ขั้นตอนที่ 5 การรักษาความปลอดภัย ขั้นตอนที่ 6 การเชื่อมต่อกับระบบอื่น ขั้นตอนที่ 7 นวัตกรรม กระบวนการ และขั้นตอนที่ 8 ระบบซอฟต์แวร์ ซึ่งออกแบบมาเพื่อจัดการข้อมูลประวัติของ เจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีคุณสมบัติและฟังก์ชันการทำงานที่สำคัญ การอัปเดตข้อมูลบนมือถือ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลการ ปฏิบัติงานได้ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งกระบวนการพัฒนาดังกล่าวดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อให้ เหมาะกับความจำเป็นในการใช้ระบบจริง ซึ่งสอดคล้องสอดคล้องกับงานวิจัยของ Gefen, Karahanna, และ Straub (2003) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ ปัจจัยความไว้วางใจของผู้บริโภค งานวิจัยพบว่า ความไว้วางใจมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจ

ซื้อสินค้าออนไลน์ ไม่แพ้ปัจจัยอื่นๆ ที่อยู่ในทฤษฎีการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (TAM) งานวิจัยระบุว่า ความไว้วางใจสามารถสร้างได้จากปัจจัยหลัก 4 ประการ ได้แก่ ผู้ขาย ไม่ได้ประโยชน์จากการโกง ผู้บริโภคมีความเชื่อว่าผู้ขายจะไม่ทำการโกง ผู้บริโภครู้สึกปลอดภัยในการเชื่อมต่อกับเว็บไซต์ และความง่ายในการใช้งาน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญชลิศา บุญมาธรรม, จิรวัดณ์ แก้วโกศล และเอกพงษ์ ทองแท้ (2559) ที่มุ่งเน้นในการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับการจัดการฐานข้อมูลงานวิจัยของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี การศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานของผู้ใช้ ระบบที่พัฒนานี้ใช้การออกแบบฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบโดยรวมในระดับมากที่สุด อีกทั้งงานวิจัยของ พิทย์พิมล ชูรอด, จรรยา ชูทับ (2565) ทำการศึกษาถึงการพัฒนาระบบช่วยสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย Google App Engine บน Cloud Platform ผลการศึกษาพบว่า ผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคโนโลยี Google App Engine (GAE) ซึ่งเป็นเทคโนโลยี Cloud Computing ที่ให้บริการแบบ Platform as a Service (PaaS) ซึ่งเป็นบริการจาก Google ที่ให้นักพัฒนา Web Application สามารถใช้งาน Web Server ได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ซึ่งมีข้อดีคือ ผู้พัฒนาไม่จำเป็นต้องยุ่งยากกับการติดตั้งและตั้งค่าบน Web Server เพียงแค่สมัครเข้าใช้งานได้เลย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี มีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ 5 ประการ ได้แก่ ปัจจัยภายในองค์กร ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านบุคลากร ความต้องการของระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจ และปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งนำมาสู่การพัฒนาแบบนวัตกรรมการระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ภายใต้แนวคิด “PSSFSCIA Model” ซึ่งมีกระบวนการพัฒนา 8 ขั้นตอนสำคัญ ประกอบด้วย 1) ความมุ่งหมายระบบการจัดการ 2) โครงสร้างฐานข้อมูล 3) ระบบการเข้าถึงข้อมูล 4) ฟังก์ชันหลัก 5) การรักษาความปลอดภัย 6) การเชื่อมต่อกับระบบอื่น 7) นวัตกรรมกระบวนการ และ 8) โปรแกรมประยุกต์ ซึ่งมีผลการประเมินนวัตกรรมระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประวัติข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี จำนวน 4 ด้าน ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความความเป็นไปได้ ด้านความเป็นประโยชน์

ซึ่งมีเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การปรับปรุงระบบฐานข้อมูลปัจจุบัน นำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่พบในการใช้งานระบบปัจจุบันไปปรับปรุงแก้ไข เช่น การเพิ่มฟังก์ชันการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอัตโนมัติ หรือการปรับปรุงอินเทอร์เฟซให้ใช้งานง่ายขึ้น พัฒนาฟีเจอร์ใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งาน

1.2 การพัฒนาระบบฐานข้อมูลใหม่เป็นต้นแบบ ผลการวิจัยสามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลใหม่ที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์

1.4 การพัฒนาหลักสูตรอบรม จัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานระบบ เพื่อให้สามารถใช้งานระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาระบบฐานข้อมูล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเฉพาะข้อมูลในเชิงคุณภาพ ควรมีการศึกษาวิจัยในรูปแบบการวิจัยผสมวิธี เพื่อการได้รับข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2.2 การวิจัยเรื่องนี้ดำเนินการศึกษาหลัก ๆ เฉพาะหน่วยงานทางราชการ ควรมีการศึกษาที่นำหน่วยงานภาคเอกชนบ้างเพื่อที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ของหน่วยงานที่มีโครงสร้างการบริหารงานที่แตกต่างกันเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของลูกค้าที่เป็นประชาชน

เอกสารอ้างอิง

ธนบดี รอดสิน, ชาคริต ณ ตะกั่วทุ่ง, และลัดดาวรรณ เจริญยุทธะกุล. (2565). การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการค้าสัตว์ป่าต่างประเทศ. วารสารวนศาสตร์ไทย, 41(2), 123-135.

นภัทร์ แก้วนาค. (2555). เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล (Qualitative Data Analysis Technic).

เอกสารประกอบการสอนหลักสูตรการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- พิทย์พิมล ชูรอด และจรรยา ชูทับ. (2565). การพัฒนาระบบช่วยสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย Google App Engine บน Cloud Platform. PULINET Journal, 3(1), 71-78.
- วิไลภรณ์ ศรีไพศาล. (2553). แนวทางการพัฒนาระบบฐานข้อมูล. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- ศิริสุภา เอมหยวก และสนทยา สาลี. (2562). การพัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารในพื้นที่ชุมชนวัดโบสถ์จังหวัดพิษณุโลก. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 10(1), 35-48.
- สุกัญชลิลา บุญมาธรรม, จิรวัฒน์ แก้วโกศล, และเอกพงษ์ ทองแท้. (2559). การพัฒนาระบบสารสนเทศจัดการฐานข้อมูลงานวิจัย คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. เพชรบุรี: คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- สุกัญชลิลา บุญมาธรรม. (2563). การพัฒนาระบบฐานข้อมูลปัญหาและความต้องการของชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี กรณีศึกษาอำเภอบ้านลาด (บ้านลาดโมเดล). วารสารวิชาการนวัตกรรมการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 7(1), 51-62.
- สุจิตรา อดุลย์เกษม และวรัฐา นพพรเจริญกุล. (2560). ระบบฐานข้อมูล. กรุงเทพมหานคร: ท็อป.
- สุวิมล ติรกานันท์. (2557). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการประเมินและการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อริสรา ธนภาวัฒน์ และสมบูรณ์ สาระพัต. (2566). กรอบแนวคิดการยอมรับเทคโนโลยีและคุณภาพของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อการตั้งใจใช้บริการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลผ่านอินเทอร์เน็ต. วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา, 5(2), 363-374.
- Berelson, D. (1952). Content Analysis in Communicative Research. New York: The Free Press.
- Denzin, N.K. (1970). The research act. Chicago, IL: Aldine.

- Gefen, D., Karahanna, E., & Straub, D. (2003). "Trust and TAM in online shopping: An integrated model". *MIS Quarterly*, 27(1), 51–90.
- Macmillan, Thomas T. (1971). "The Delphi Technique.", Paper Presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development, Monterey, California. (May 1971), 3-5.
- Sadia Tabassam, Neelam Gul Chaudhry, & Khaldoon Nusair. (2016). การใช้ทฤษฎีการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology Acceptance Model: TAM) ในการวิเคราะห์การซื้อของผ่านช่องทางออนไลน์ของประเทศที่เป็นเศรษฐกิจใหม่'. *เรย์กใช้เมอ 5 สิงหาคม 2566*, จาก <https://search.proquest.com.ejournal.mahidol.ac.th/abicomplete/docview/1826918139/558998A732A54F88PQ/1?accountid=46528>".
- Shashi B. L., Pankaj K. P., Punit K. R., Anil R., Anu S. and Krishna K. C. (2013). Design and development of portal for biological database in agriculture. *Biomedical Informatics*, 9(11), 588.
- Wongwiset, T., Hamkhamphai, A., & Zatun, P. . (2023). The Development of an Expiration Date Database System for Convenience Stores. *KKU Science Journal*, 51(2), 91–102.

แนวทางการจัดกิจกรรมการฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นโดยใช้วิจัย เป็นฐาน กรณีศึกษาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏ

พระนครศรีอยุธยา*

THE GUIDELINE FOR PRACTICAL ACTIVITY ORGANIZING TO JAPANESE TOUR GUIDE BY USING RESEARCH AS A BASE: A CASE STUDY PHRANAKHON SI AYUTTHAYA RAJABHAT UNIVERSITY

เชียวชาญ ทรัพย์สุริต¹, กิตติพิศ วีรอนันตมิตร² และ สุพรชัย ปิยะรัตน์กุล³

Chieochan Sapsurit¹, Kittiphot Weera-anantamit² and Supornchai Piyaatwanakul³

¹⁻³มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

¹⁻³Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: supornchaip43@gmail.com

Received 1 August 2024; Revised 14 December 2024; Accepted 23 December 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมฝึกปฏิบัติ
มัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่น โดยบูรณาการกับการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชา
ภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 2/2565 จำนวน 21 คน
ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นสำหรับงานมัคคุเทศก์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

* สัมภาษณ์ เชียวชาญ ทรัพย์สุริต, กิตติพิศ วีรอนันตมิตร และ สุพรชัย ปิยะรัตน์กุล. (2567). แนวทางการจัดกิจกรรมการฝึกปฏิบัติ
มัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นโดยใช้วิจัยเป็นฐาน กรณีศึกษาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. วารสาร
รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(6), 59-73.

S Chieochan Sapsurit, Kittiphot Weera-anantamit and Supornchai Piyaatwanakul. (2024). The Guideline for
Practical Activity Organizing to Japanese Tour Guide by Using Research as a Base:

A Case Study Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Journal of Political Science Mahamakut
Buddhist University, 4(6), 59-73.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อกิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.585) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าทัศนคติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านทักษะการวิจัย ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.729) ด้านประโยชน์ต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่น ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = 0.570) และด้านภาพรวมของกิจกรรม ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.665) แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความพึงพอใจ และเห็นประโยชน์ของกิจกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านภาพรวมของกิจกรรม

คำสำคัญ: กิจกรรมฝึกปฏิบัติ, มัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่น, การจัดกิจกรรมโดยใช้วิจัยเป็นฐาน, ภาษาญี่ปุ่น

Abstract

This research aimed to study students' attitudes towards Japanese tour guide training activities integrated with research. The sample consisted of 21 third-year students majoring in Japanese at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University in semester 2/2022, who enrolled in the Japanese for Tour Guide course. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire. Data were analyzed using mean and standard deviation. The results showed that students had an overall positive attitude towards the training activities ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.585). In each aspect, the attitudes were at a high level, including research skills ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.729), benefits to Japanese language learning ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = 0.570), and overall activities ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.665). This indicates that students were satisfied and perceived the benefits of the activities, especially in the overall aspect.

Keywords: Practical training activities, Japanese tour guide, Research-based activities, Japanese language

บทนำ

แนวโน้มการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เน้นความเข้าใจในโครงสร้างภาษาเพียงอย่างเดียว เนื่องจากพบว่า การเน้นโครงสร้างภาษาอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Lightbown & Spada, 2013) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนภาษาจึงหันมาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการใช้ภาษา (output) ซึ่งถือเป็นกระบวนการสำคัญยิ่งในการเรียนรู้ภาษา โดยผู้เรียนจะต้องนำความรู้ทางภาษาที่ได้รับ เช่น คำศัพท์ โครงสร้างประโยค มาประมวลผลและสร้างเป็นข้อความหรือถ้อยคำของตนเองเพื่อสื่อสารความหมาย (Swain, 1985) กระบวนการนี้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้ภาษาตระหนักถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง และพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาญี่ปุ่น ยังคงประสบปัญหาในด้านการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ทักษะการพูด ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการประกอบอาชีพที่ต้องใช้ภาษาญี่ปุ่นในการสื่อสาร เช่น มัคคุเทศก์ ล่าม พนักงานต้อนรับ เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) จากรายงานการวิจัย พบว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นจำนวนมาก ยังขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่นพูดคุยสื่อสารในสถานการณ์จริง เนื่องจากไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างเพียงพอ และขาดโอกาสในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น, 2563)

ปัญหาดังกล่าว สอดคล้องกับสถานการณ์การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา (2564) ซึ่งมุ่งเน้นพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานด้านต่างๆ ได้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นสำหรับงานมััคคุเทศก์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับคำศัพท์ รูปประโยคและสำนวนภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในสถานการณ์การนำชมสถานที่ท่องเที่ยว ตลอดจนการดูแลและการให้บริการแก่ลูกค้าชาวญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาและโครงสร้างทางภาษาญี่ปุ่นเพียงอย่างเดียว อาจไม่เพียงพอที่จะทำให้ นักศึกษาสามารถนำภาษาญี่ปุ่นไปใช้ในสถานการณ์จริงในการเป็นมััคคุเทศก์นำเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นอย่างแท้จริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในอาชีพมัคคุเทศก์ได้ จึงได้มีการจัด กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่น โดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการใช้ภาษาญี่ปุ่นจากสถานการณ์จริง และบูรณาการ ทักษะการวิจัย เข้าไปในกิจกรรม เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การออกแบบ และการจัดเส้นทางนำเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และเพื่อเป็นการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่น และเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนางิจกรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงได้ทำการวิจัยนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 2/2565 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเลือก ภาษาญี่ปุ่น สำหรับงานมัคคุเทศก์ จำนวน 21 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาทั้งหมดของรายวิชา เนื่องจากเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม 2565 - เดือนเมษายน 2566

เนื้อหาวิชา

การวิจัยนี้ดำเนินการในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นสำหรับงานมัคคุเทศก์ เป็นวิชาที่ประยุกต์ใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ มีขอบเขตเนื้อหาตั้งแต่คำศัพท์ สำนวน ภาษาญี่ปุ่นที่ใช้สำหรับการนำชมสถานที่ท่องเที่ยว การให้บริการและการจัดการกับปัญหาต่างๆ ของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น และจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่น โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนนำความรู้ทางภาษาญี่ปุ่นและความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำงานของมัคคุเทศก์ ออกมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง

การวิจัยนี้ดำเนินการสอน โดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ผสมผสานวิธีสอนภาษาแบบ PCPP (Presentation, Comprehension, Practice, Production) เข้ากับการวิจัย ดังนี้

1.การสอนเนื้อหา

เริ่มจากการใช้คำถามนำ เพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาเข้ากับความรู้ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน จากนั้นจึงป้อนข้อมูลภาษาญี่ปุ่น (input) เช่น คำศัพท์ สำนวน และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพคหบดี โดยเน้นเนื้อหาที่ผู้เรียนเข้าใจได้ หลังจากนั้น จึงฝึกฝน โดยใช้แบบฝึกหัด และการถาม-ตอบ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นสื่อสาร และสร้างผลงาน (output) ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการผลิตข้อมูล (Production) ในวิธีสอนแบบ PCPP

2.กิจกรรมฝึกปฏิบัติคหบดีภาษาญี่ปุ่นโดยบูรณาการกับการวิจัย

เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้เรียน มาประยุกต์ใช้ และฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ (output) โดยผนวกกับกระบวนการวิจัย เริ่มตั้งแต่การสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น โดยใช้แบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ มาออกแบบเส้นทางนำเที่ยว ทดลองใช้ และปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้ฝึกปฏิบัติจริง ซึ่งแตกต่างจากปีการศึกษาก่อนหน้านี้ ที่จัดเส้นทางนำเที่ยวตามความสะดวก โดยไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของนักท่องเที่ยว

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ชี้แจง และอธิบายขั้นตอนกิจกรรม พร้อมบูรณาการการวิจัย
2. แบ่งกลุ่มผู้เรียน กลุ่มละ 4-5 คน
3. ผู้เรียนสืบค้นข้อมูล เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม
4. ผู้เรียนเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น
5. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล มาออกแบบเส้นทางนำเที่ยว
6. ทดลองใช้เส้นทางนำเที่ยว กับอาจารย์ชาวญี่ปุ่น
7. ปรับปรุงเส้นทางนำเที่ยว หลังจากการทดลองใช้
8. นำเส้นทางนำเที่ยวไปใช้จริง กับอาสาสมัครชาวญี่ปุ่น

การจัดการเรียนการสอนภาษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาออกมาใช้ได้จริง ตามวิธีการสอนแบบ PCPP (Presentation, Comprehension, Practice, Production) สามารถสรุปได้ตามตารางที่ 1 ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชา ภาษาญี่ปุ่น ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ภาษาญี่ปุ่นสำหรับงานมัคคุเทศก์ จำนวน 21 คน แจกแบบสอบถามความคิดเห็น หลังจากนักศึกษาทุกคนได้ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมฝึกปฏิบัติ มัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่น โดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 15 นาที จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และบันทึกข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อหาค่าทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่น ในแต่ละด้าน และภาพรวม

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่น

จากการศึกษา พบว่านักศึกษามีทัศนคติต่อกิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.585) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านทักษะการวิจัย ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.729) ด้านประโยชน์ต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่น ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = 0.570) ด้านภาพรวมของกิจกรรม ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.665)

นักศึกษามีทัศนคติอยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความพึงพอใจ และเห็นประโยชน์ของกิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านภาพรวมของกิจกรรม ซึ่งนักศึกษามีทัศนคติในระดับมากที่สุด

ข้อคำถาม	MEAN	S.D.	ระดับทัศนคติ
ด้านทักษะการวิจัย	4.00	0.729	มาก
ด้านประโยชน์ต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่น	3.97	0.570	มาก
ด้านภาพรวมของกิจกรรม	4.17	0.665	มาก
รวม	4.05	0.589	มาก

ตารางที่ 2 ทัศนคติต่อกิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าศึกษาแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีทัศนคติต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.05$ S.D.=0.589) หากพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่าทัศนคติทั้งสามด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทัศนคติต่อด้านภาพรวมของกิจกรรม ($\bar{x}=4.17$ S.D.=0.665) ทัศนคติต่อด้านทักษะการวิจัย ($\bar{x}=4.00$ S.D.=0.729)และด้านประโยชน์ต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่น ($\bar{x}=3.97$ S.D.=0.570)

ด้านทักษะการวิจัย

ตารางที่ 3 ทัศนคติต่อด้านทักษะการวิจัยในกิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์

ข้อคำถาม	MEAN	S.D.	ระดับทัศนคติ
1. กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ช่วยให้สามารถคิดวางแผนอย่างมีขั้นตอนและกระบวนการ	3.90	0.768	มาก
2. กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นช่วยให้มีทักษะการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล	4.00	0.837	มาก
3. กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นช่วยให้มีทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูลและการสืบค้น	4.05	0.669	มาก
4. กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นช่วยให้เข้าใจกระบวนการทำงาน ในการ	4.05	0.973	มาก

ออกแบบเส้นทางนำเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการ			
รวม	4.00	0.729	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าศึกษาแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีทัศนคติต่อด้านทักษะการวิจัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.00$ S.D.= 0.729) หากพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่าทัศนคติทั้ง 4 ข้อ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อ 3 กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นช่วยให้มีทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล ($\bar{x}=4.05$ S.D.= 0.669) และ ข้อ 4 กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นช่วยให้เข้าใจกระบวนการทำงาน ในการออกแบบเส้นทางนำเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการ ($\bar{x}=4.05$ S.D.= 0.973) มีค่า $\bar{x}$ เท่ากัน รองลงมาเป็น ข้อ 2 กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นช่วยให้มีทักษะการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ($\bar{x}=4.00$ S.D.= 0.837) และ ข้อ 1 กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ช่วยให้สามารถคิดวางแผนอย่างมีขั้นตอนและกระบวนการ ($\bar{x}=3.90$ S.D.= 0.768) ตามลำดับ

ด้านประโยชน์ต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่น

ด้านประโยชน์ต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่น

ตารางที่ 4 ทัศนคติด้านประโยชน์ต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่นในกิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์

ข้อคำถาม	MEAN	S.D.	ระดับทัศนคติ
1.กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นสร้างโอกาสให้ได้ฝึกฝนทักษะภาษาญี่ปุ่นครบทุกด้าน	3.76	0.625	มาก
2.กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นสร้างโอกาสให้ได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง	4.29	0.717	มาก
3.กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นช่วยให้มีความมั่นใจในการพูดภาษาญี่ปุ่นสำหรับการนำเที่ยว	3.86	0.727	มาก
4.กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นช่วยพัฒนาการสนทนาภาษาญี่ปุ่นทั่วไปกับชาวญี่ปุ่น	4.10	0.700	มาก

5.กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นสร้างแรงจูงใจให้อยากฝึกฝนการสนทนาภาษาญี่ปุ่นมากขึ้น	3.86	0.727	มาก
รวม	3.97	0.570	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าศึกษาแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีทัศนคติต่อด้านด้านประโยชน์ต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่นในกิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.97$ S.D.= 0.570) หากพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่าทัศนคติทั้ง 5 ข้อ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อ 2 กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นสร้างโอกาสให้ได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง ($\bar{x}=4.29$ S.D.= 0.717) รองลงมาเป็น ข้อ 4 กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นช่วยพัฒนาการสนทนาภาษาญี่ปุ่นทั่วไปกับชาวญี่ปุ่น ($\bar{x}=4.10$ S.D.= 0.700) ลำดับถัดไปเป็น ข้อ 3 กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นช่วยให้มีความมั่นใจในการพูดภาษาญี่ปุ่นสำหรับการนำเที่ยว ($\bar{x}=3.86$ S.D.= 0.727) และ ข้อ 5 กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นสร้างแรงจูงใจให้อยากฝึกฝนการสนทนาภาษาญี่ปุ่นมากขึ้น ($\bar{x}=3.86$ S.D.= 0.727) มีค่า $\bar{x}$ เท่ากัน ลำดับถัดไปเป็น ข้อ 1 กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นสร้างโอกาสให้ได้ฝึกฝนทักษะภาษาญี่ปุ่นครบทุกด้าน ($\bar{x}=3.76$ S.D.= 0.625) ตามลำดับ

ด้านภาพรวมของกิจกรรม

ตารางที่ 5 ทัศนคติด้านภาพรวมของกิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์

ข้อคำถาม	MEAN	SD.	ระดับ
1. กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นสร้างโอกาสให้ได้สืบค้นข้อมูลความรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ	4.19	0.750	มาก
2. กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นสร้างโอกาสในการแสดงออกศักยภาพตนเองด้านความกล้าแสดงออก	4.38	0.740	มาก
3. กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นช่วยพัฒนาทักษะการวางแผน คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	4.24	0.889	มาก
4. กิจกรรมฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่นช่วยกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์	4.05	0.805	มาก

5. กิจกรรมฝึกปฏิบัติภาคทฤษฎีภาษาญี่ปุ่นช่วยให้เรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นทีม	4.33	0.658	มาก
6. กิจกรรมฝึกปฏิบัติภาคทฤษฎีภาษาญี่ปุ่นช่วยให้สามารถวิเคราะห์ตนเองด้านต่าง ๆ	4.05	0.590	มาก
7. กิจกรรมฝึกปฏิบัติภาคทฤษฎีภาษาญี่ปุ่นช่วยให้เข้าใจสภาพการทำงานภาคทฤษฎีจริง	4.19	1.030	มาก
8. กิจกรรมฝึกปฏิบัติภาคทฤษฎีภาษาญี่ปุ่นช่วยให้เข้าใจบริบทของการใช้ภาษาญี่ปุ่นมากขึ้น	4.19	0.750	มาก
9. กิจกรรมฝึกปฏิบัติภาคทฤษฎีภาษาญี่ปุ่นช่วยให้เรียนวิชาด้วยความสนุกและน่าสนใจ	3.90	0.995	มาก
รวม	4.17	0.665	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าศึกษาแสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีทัศนคติต่อด้านด้านประโยชน์ต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่นในกิจกรรมฝึกปฏิบัติภาคทฤษฎี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.17$ S.D.= 0.665) หากพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่าทัศนคติทั้ง 9 ข้อ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อ 2 กิจกรรมฝึกปฏิบัติภาคทฤษฎีภาษาญี่ปุ่นสร้างโอกาสในการแสดงออกศักยภาพตนเองด้านความกล้าแสดงออก ($\bar{x}=4.38$ S.D.= 0.740) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาเป็น ข้อ 5 กิจกรรมฝึกปฏิบัติภาคทฤษฎีภาษาญี่ปุ่นช่วยให้เรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นทีม ($\bar{x}=4.33$ S.D.= 0.658) และรองลงมาเป็น ข้อ 3 กิจกรรมฝึกปฏิบัติภาคทฤษฎีภาษาญี่ปุ่นช่วยพัฒนาทักษะการวางแผน คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ($\bar{x}=4.24$ S.D.= 0.889)

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมฝึกปฏิบัติภาคทฤษฎีภาษาญี่ปุ่น ทั้ง 3 ด้าน คือ 1.ด้านทักษะการวิจัย 2. ด้านประโยชน์ต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่น 3. ด้านภาพรวมของกิจกรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.05 หากพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านภาพรวมของกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่ 1 เท่ากับ 4.17 รองลงมาคือด้านทักษะการวิจัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 และด้านประโยชน์ต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97

จากผลการวิจัยทำให้มีแนวทางสำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นรายวิชาภาษาญี่ปุ่นสำหรับงานภาคทฤษฎีโดยมีกิจกรรมฝึกปฏิบัติภาคทฤษฎีภาษาญี่ปุ่นโดยใช้วิจัยเป็นฐาน ซึ่งแนวทางดังกล่าวประกอบด้วย 1.การสอนเนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นและ

อาเซียนภาคพื้นทวีป 2.กิจกรรมฝึกปฏิบัติที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ 3.กระบวนการวิจัยที่ใช้สำหรับการออกแบบเส้นทางนำเที่ยว

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีทัศนคติต่อกิจกรรมฝึกปฏิบัติภาคพื้นทวีปอาเซียนไปไปในทิศทางที่ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าเฉลี่ยทั้ง 3 ด้านของกิจกรรมอยู่ในระดับมาก (4.05) เมื่อพิจารณาด้านภาพรวมของกิจกรรมฝึกปฏิบัติภาคพื้นทวีปอาเซียน ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.17$) และเป็นด้านที่เน้นให้นักศึกษามีทักษะทางสังคมสำหรับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Soft Skill) เช่น การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การทำงานเป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น ผ่านการทำกิจกรรมฝึกปฏิบัติจริง สอดคล้องกับ Bandura (1997) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง และการสังเกต ซึ่งจะช่วยเสริมสร้าง ประสบการณ์ตรง และทักษะทางสังคม

ด้านทักษะการวิจัยมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{x} = 4.00$) และเป็นด้านที่เน้นให้นักศึกษามีกระบวนการคิดและวางแผนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมฝึกปฏิบัติส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นความสำคัญด้านทักษะทางสังคม และทักษะการวิจัย สอดคล้องกับ Creswell (2014) ที่กล่าวถึง ประโยชน์ของการวิจัย ในการพัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน

ด้านประโยชน์ต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{x} = 3.97$) พบว่ากิจกรรมฝึกปฏิบัติทางภาษาญี่ปุ่นเป็นกิจกรรมที่นักศึกษาเห็นว่ามีความประโยชน์ต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่น และส่งเสริมให้นักศึกษาได้นำภาษาญี่ปุ่นออกมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง ซึ่งถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่มุ่งให้นักศึกษาลดข้อผิดพลาดทางภาษาด้วยตนเองจากการเรียนรู้ในชั้นเรียน และมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรมในรายวิชา แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมฝึกปฏิบัติภาคพื้นทวีปอาเซียนส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง และเสริมความมั่นใจในการพูดกับชาวญี่ปุ่นที่ไม่ใช่อาจารย์ผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับ สุณีย์รัตน์ เนียรเจริญสุข (2560) ที่กล่าวเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น โดยเฉพาะทักษะฟัง-พูด ต้องให้ผู้เรียนมีโอกาสนำภาษามาใช้ในสถานการณ์จริง ส่งผลให้ผู้เรียนคุ้นชินกับสถานการณ์และภาษาจากเจ้าของภาษา ยิ่งไปกว่านั้นผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนทักษะทางภาษาญี่ปุ่น ส่งผลให้

จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ทำให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติมีคฤศเทศก์ ภาษาศูญีปุ่นได้อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่มั่นตอนการวางแผน การสำรวจความต้องการของ นักท่องเที่ยวชาวญูญีปุ่น การสร้างเครื่องมือ การนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ออกแบบเส้นทางนำเที่ยว และทดลองการใช้จริง สอดคล้องกับ พวงผกา ปวีณบำเพ็ญ (2560) ที่กล่าวว่า การจัดการ เรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ทำให้ผู้เรียนเกิดการสื่อสาร และทำให้เกิดทักษะต่างๆ เช่น ทักษะ การตั้งคำถาม ทักษะการเก็บข้อมูล ทักษะการเลือก ทักษะการคิด การวิเคราะห์ การตีความ ข้อมูล และการสรุปประเด็น รวมถึงทักษะการนำเสนอ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.2 กิจกรรมควรมีความหลากหลาย เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกฝนทักษะการสื่อสาร
 ปูนในสถานการณ์ต่างๆ

1.4 ควรมีการประเมินผล และสะท้อนผลการปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย และแนวทางในการพัฒนาตนเองวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติภาคทฤษฎีภาษาญี่ปุ่น โดยบูรณาการกับการวิจัย ในหลักสูตรภาษาญี่ปุ่น เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความพร้อมในการทำงาน และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง

2.2 ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และสถานการณ์ปัจจุบัน

2.3 ควรสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างอาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับเส้นทางนำเที่ยวที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ในประเด็นการให้บริการและสถานที่ในการนำเที่ยว

3.2 ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ ระหว่างกลุ่มนักศึกษาที่ได้รับ และไม่ได้รับ การฝึกปฏิบัติมัคคุเทศก์ภาษาญี่ปุ่น โดยบูรณาการกับการวิจัย

3.3 ควรมีการศึกษาลผลกระทบของกิจกรรมฝึกปฏิบัติ ต่อทักษะภาษาญี่ปุ่น และความมั่นใจในการสื่อสาร ของนักศึกษา

3.4 ควรมีการศึกษาคความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ที่ได้รับบริการจากนักศึกษา เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนา และปรับปรุงกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. (2564). หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา

ภาษาญี่ปุ่น. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

พวงผกา ปวีณาบำเพ็ญ. (2560). การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์สาร, 1(2), 62-70.

สุนิย์รัตน์ เนียรเจริญสุข. (2560). โครงการพัฒนาทักษะการฟังพูดภาษาญี่ปุ่นโดยใช้โปรแกรม

สไกป์: การสำรวจความคิดเห็นและการประเมินตนเองของนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ.

วารสารญี่ปุ่นศึกษา, 34(2), 38-54.

สุนิย์รัตน์ เนียรเจริญสุข. (2562). การพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นโดยใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ. วารสารญี่ปุ่นศึกษา, 36(1), 102-117.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น. (2563). รายงานผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร. ใน รายงานการวิจัย. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น.

Bandura, A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control. W. H. Freeman.

Creswell, J. W. (2014). Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches. Sage publications.

Lightbown, P. M., & Spada, N. (2013). How languages are learned (4th ed.). Oxford University Press.

Muranoi, H. (2006). Effective English learning and teaching methods from the perspective of second language acquisition research. Daishukan Shoten.

Swain, M. (1985). Communicative competence: Some roles of comprehensible input and comprehensible output in its development. In S. Gass & C. Madden (Eds.), Input in second language acquisition (pp. 235-253). Newbury House.

ลำดับความต้องการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษา ของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น*

THE PRIORITY FOR DEVELOPING OPERATIONAL COMPETENCIES IN EDUCATIONAL SERVICES OF SUPPORT PERSONNEL AT KHON KAEN UNIVERSITY

วรพงษ์ ทองพุท¹ และ ประสิทธิ์ คุณรัตน์²

Worapong Thongput¹ and Prasit Kunurat²

¹⁻²สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹⁻²Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen
University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: worapong.t@kkumail.com

Received 26 September 2024; Revised 23 December 2024; Accepted 25 December 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษา ของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ 2) เพื่อจัดลำดับความต้องการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษา ของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ บุคลากรสายสนับสนุนประเภทพนักงานมหาวิทยาลัยและลูกจ้างชั่วคราว ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษา ในปีงบประมาณ 2567 จำนวน 247 คน โดยผู้วิจัยใช้จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลระดับตัวแปรเดียว (Univariate Analysis) เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

* วรพงษ์ ทองพุท และ ประสิทธิ์ คุณรัตน์. (2567). ลำดับความต้องการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษา ของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 4(6), 74-91.

Worapong Thongput and Prasit Kunurat. (2024). The Priority for Developing Operational Competencies in Educational Services of Support Personnel at Khon Kaen University. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(6), 74-91.

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ในการแจกแจงความถี่ ร้อยละ คำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อค้นหาระดับความต้องการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษาของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า

1. สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษาของบุคลากร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.39 ด้านการมีหิริโอตตปปะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านวัฒนธรรมองค์กรและด้านความผูกพันองค์กร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. ผลการจัดลำดับความต้องการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษาของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยขอนแก่น คือ ปัจจัยด้านการมีหิริโอตตปปะ ด้านการบริการที่ดี ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในอาชีพ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการหลีกเลี่ยงการทำงานแบบไซโล ด้านความสมานฉันท์ระหว่างวัย ด้านเครือข่าย Big Data ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านความผูกพันองค์กร ตามลำดับ

โดยผลการวิจัยจะเป็นองค์ความรู้ในการวางแผนพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยนำไปเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนของหน่วยงาน เพื่อยกระดับความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับสูงขึ้น

คำสำคัญ: สมรรถนะ, การปฏิบัติงาน, บุคลากร

Abstract

This Article aimed to study 1) study the level of performance competencies in educational services among support staff at Khon Kaen University, and 2) prioritize the development needs for these competencies. The study population includes support staff, categorized as university employees and temporary workers, who provide educational services at Khon Kaen University during the 2024 fiscal year, totaling 247 individuals. The researcher used the entire population as the sample group for the study. This research employs a quantitative approach, utilizing univariate analysis to describe the sample group's characteristics. Descriptive statistics, including frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation, were used to determine the levels of competency development needs in educational services among support staff at the university.

Findings: 1) The overall competency in work performance for educational services among staff was found to be at a high level, with an average score of 4.39. The highest average score was related to the competency of conscience and moral dread, while the lowest averages were observed in organizational culture and organizational commitment.

2) The prioritization of competency development needs in educational services for support staff at Khon Kaen University is as follows: conscience and moral dread, Quality service delivery, Professional expertise accumulation, Teamwork, Avoiding siloed work practices, Intergenerational harmony, Big Data network, Digital technology, Organizational culture and Organizational commitment.

The findings contribute to knowledge for planning continuous staff development. They provide data for departmental planning aimed at enhancing capabilities and raising operational standards to higher levels.

Keywords: Competency, Operational performance, Personnel

บทนำ

การดำเนินกิจการต่าง ๆ ล้วนต้องอาศัยบุคลากรในองค์กรเป็นหลัก การมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะการปฏิบัติงานที่ดี ทำให้องค์กรเกิดความก้าวหน้า (บุรฉัตร จันทร์แดง และคณะ, 2561) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กล่าวถึง การพัฒนาระบบราชการ การบริหารและการพัฒนางานบุคคล โดยให้รัฐบริหารราชการให้เป็นไปตามหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดีและให้มีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนอย่างไม่เลือกปฏิบัติและปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานเพื่อจูงใจให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐ โดยเน้นในการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการทำงาน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) ซึ่งการพัฒนาบุคลากรภาครัฐได้มีนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรให้มีความทักษะที่จำเป็นในการบริการภาครัฐดิจิทัล จะเห็นได้ว่านโยบายระดับชาติมุ่งเน้น

ให้บุคลากรภาครัฐทำงานด้วยความเป็นมืออาชีพ มุ่งสู่การทำงานแบบดิจิทัล พร้อมปรับตัวอยู่ตลอดเวลา (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

ในช่วงที่เกิดเหตุการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 อย่างเฉียบพลันทั่วโลก ประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นครั้งนี้ด้วย ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ใหม่ของโลกและประเทศไทยในการเผชิญกับปัญหาอย่างเฉียบพลันยากที่จะวางแผนรับมือการแพร่ระบาดส่งผลกระทบยาวมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต เนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมปฏิบัติอย่างเป็นปกติต้องเปลี่ยนแปลงไป (พระมหาจักรพล สิริธโร, 2564) ปรากฏการณ์ดังกล่าวถือเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม ในด้านของการบริหารจัดการที่ส่งผลให้ภาครัฐต้องปรับบทบาทการให้บริการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังคนภาครัฐให้มีขีดสมรรถนะสูง ปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนและบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยหลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ได้มีการปรับปรุงแผนฯ ด้านการบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกับยุคปกติใหม่ ภาครัฐต้องปรับกลยุทธ์การบริหาร ปรับการทำงานรูปแบบใหม่ให้มีความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2566)

บุคลากรด้านการศึกษา ถือเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญกับสมรรถนะการปฏิบัติงาน เนื่องจากมีหน้าที่สำคัญในการพัฒนานักศึกษา โดยมหาวิทยาลัยส่วนมากในประเทศไทยเป็นมหาวิทยาลัยรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ทำให้มีความง่ายมากยิ่งขึ้นในการบริหารและพัฒนา (รชต กฤตธรรมวรรณ และคณะ, 2563) หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มีนโยบายและยุทธศาสตร์ ให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังคนและการเพิ่มขีดความสามารถของคนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยได้มีการออกแบบสร้างระบบนิเวศทางนวัตกรรมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์รองรับการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้บุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงานสูงและทันสมัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสามารถประยุกต์องค์ความรู้แบบสหสาขาวิชาเข้ามาตอบโต้กับการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างเฉียบพลัน พร้อมให้บุคลากรปรับตัวเข้าสู่ความเป็นดิจิทัล (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2566) ทำให้สมรรถนะที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานของบุคลากรนั้นเปลี่ยนแปลงไป

ผลสืบเนื่องจากนโยบายและการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคปกติใหม่อย่างเฉียบพลัน ทำให้สถาบันอุดมศึกษา ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในวิกฤตการณ์ทางการบริการ ด้านงบประมาณและด้านกำลังคน บุคลากรส่วนใหญ่คุ้นชินกับการทำงานในรูปแบบเดิม สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานและการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการจัดทำระบบในการจัดการการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ นอกจากนี้บุคลากรผู้ใช้งานเอง ก็ต้องมีความรู้ ความสามารถในการด้านของเทคโนโลยีสารสนเทศมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการทำงานมีรูปแบบการทำงานที่บ้าน (Work Form Home) การประชุมที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของออนไลน์หรือมีแอปพลิเคชันที่ใช้ในการทำงานเพิ่มขึ้น มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านเครือข่ายระหว่างหน่วยงานมากยิ่งขึ้น (สำนักงนงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548) ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่สุดของระบบการบริหารงานบุคคลในมหาวิทยาลัย ส่งผลให้กระทบอย่างมากกับพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรในมหาวิทยาลัยและเป็นสิ่งท้าทายสำหรับบุคลากรมหาวิทยาลัยที่จะทำความเข้าใจในรูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนไปอย่างมาก

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาขนาดใหญ่ ที่มีบุคลากรมากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้ความสำคัญกับสมรรถนะการทำงานของบุคลากร เป็นมหาวิทยาลัยแรกของประเทศไทยที่จัดทดสอบความฉลาดทางดิจิทัลให้กับบุคลากรและเป็นสถาบันการศึกษาแห่งแรกที่ได้รับรางวัลองค์กรโปร่งใสด้านบุคลากร (กองยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2566) ซึ่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นก็ได้รับผลกระทบจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานและปรับเปลี่ยนรูปแบบการปฏิบัติงานของบุคลากรของหน่วยงานตนเอง ซึ่งนอกเหนือจากประเด็นปัญหาดังกล่าวแล้ว มหาวิทยาลัยขอนแก่นยังมีประเด็นท้าทายในด้านการสูญเสียบุคลากรเนื่องจากเกษียณอายุราชการ ประสบกับปัญหาการสรรหาบุคลากรใหม่ที่มีสมรรถนะสูงเข้ามาปฏิบัติงาน โดยระบบพัฒนาบุคลากรยังไม่สนับสนุนการดำเนินงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งได้มีการกำหนดนโยบายตามแผนยุทธศาสตร์ การบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2563 - 2566 ยกกระตบขีดความสามารถในการทำงานของบุคลากร โดยพัฒนาทักษะของบุคลากรให้พร้อมสำหรับการทำงานในอนาคต (Future skill Development) โดยมีเป้าประสงค์คือการพัฒนาความรู้และทักษะในการทำงานของบุคลากรอยู่เสมอ (กองยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2562) จากข้อมูลบุคลากรในปีการศึกษา 2566 มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีบุคลากรรวมทั้งสิ้น 11,580 คน แบ่งเป็นบุคลากรสายวิชาการ 2,394 คน (ร้อยละ 20.68) และบุคลากรสายสนับสนุน 9,186

คน (ร้อยละ 79.32) ซึ่งถือได้ว่าบุคลากรสายสนับสนุนถือเป็นกำลังหลักสำคัญในการพัฒนา มหาวิทยาลัย เพื่อสนับสนุนภารกิจในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะบุคลากรด้านบริการการศึกษา ถือ เป็นบุคลากรด้านหน้าที่ต้องปฏิบัติงานให้บริการโดยตรงกับนักศึกษา ซึ่งมีความสำคัญและ จำเป็นต้องมีสมรรถนะรอบด้านเพื่อให้การบริการนักศึกษามีประสิทธิภาพ แต่บุคลากรยังขาด ความรู้ ทักษะความสามารถ และสมรรถนะที่มีความจำเป็นต่อการทำงานในปัจจุบันตาม นโยบายที่แตกต่างไปจากเดิม (กองยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2566)

สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะวิธีการปฏิบัติงานที่จำเป็นในปัจจุบัน ประกอบกับประเด็นที่บุคลากรยังขาดความรู้ ความสามารถ สมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาลำดับสมรรถนะการ ปฏิบัติงานและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษาของ บุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปใช้ ปรับปรุงและพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษา ของบุคลากรสาย สนับสนุนมหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. เพื่อจัดลำดับความต้องการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษา ของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1) แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน

ประเทศไทย จรัมพร ประถมบุรณ์ (2547) กล่าวว่า ได้มีการนำแนวความคิด Competency มาใช้ในองค์กรที่เป็นเครือข่ายบริษัทข้ามชาติขึ้นนำก่อนที่จะเผยแพร่เข้าสู่ บริษัทชั้นนำของประเทศ เนื่องมาจากภาคเอกชนได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้แล้วประสบ ผลสำเร็จทำให้หน่วยงานภาครัฐราชการมีความกระตือรือร้น ได้มีการนำแนวคิดดังกล่าวมา ทดลองใช้กับหน่วยงานราชการ คือสำนักงานข้าราชการพลเรือน แนวคิดเรื่องสมรรถนะมักมี การอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ซึ่งอธิบายว่า ความแตกต่างระหว่าง บุคคลเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง โดยมีส่วนที่เห็นได้ง่ายและพัฒนาได้ง่ายคือส่วนที่ลอยอยู่

เหนือ น้ำ ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตัวบุคคล และส่วนที่มองเห็นได้ยากเป็นส่วนใหญ่อยู่ใต้ผิวน้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ อุปนิสัย ภาพลักษณ์ภายในและบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม ซึ่งส่วนที่อยู่ใต้ผิวน้ำมีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลและเป็นส่วนที่พัฒนาได้ยาก (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2561) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดประเภทของสมรรถนะประกอบไปด้วยสมรรถนะ 2 ประเภท คือ 1) สมรรถนะหลักสำหรับข้าราชการพลเรือน คือคุณค่าข้อข้าราชการทั้งระบบเพื่อหล่อหลอมค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกัน ประกอบด้วย 5 สมรรถนะหลัก คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในอาชีพจริยธรรม ความร่วมแรงร่วมใจ/การทำงานเป็นทีม และ 2) สมรรถนะประจำกลุ่มงาน คือสมรรถนะที่กำหนดเฉพาะสำหรับกลุ่มงาน เพื่อสนับสนุนให้ข้าราชการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่หน้าที่ ส่งเสริมให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีทั้งหมด 20 ประเภท ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ การมองภาพองค์รวม การพัฒนาศักยภาพคน การสั่งการตามอำนาจหน้าที่ การสืบเสาะหาข้อมูล ความเข้าใจข้อแตกต่างทางวัฒนธรรม ความเข้าใจผู้อื่น ความเข้าใจองค์กรและระบบราชการ การดำเนินการเชิงรุก ความถูกต้องของงาน ความมั่นใจในตนเอง ความยืดหยุ่นผ่อนปรน ศิลปะการสื่อสารเชิงใจ สภาวะผู้นำสุนทรียภาพศิลปะ วิสัยทัศน์ การวางกลยุทธ์ภาครัฐ ศักยภาพเพื่อนำการเปลี่ยนแปลง การควบคุมตนเอง และการให้อำนาจแก่ผู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548)

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่มีความจำเป็นในการปฏิบัติงานของบุคคล อันเป็นผลมาจากมาจาก ความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะอื่น ๆ ส่วนบุคคล ซึ่งแสดงออกมาถึงความชำนาญในการปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีองค์ประกอบของสมรรถนะ ประกอบด้วย 1) ความรู้ คือ สิ่งที่มีอยู่ในตัวบุคคล เป็นความเข้าใจในระเบียบ กฎหมายของวิชาชีพนั้น ๆ และพัฒนาได้โดยการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ 2) ทักษะ คือ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องเรียนรู้และฝึกฝนเป็นประจำจนเกิดเป็นความชำนาญ และ 3) คุณลักษณะส่วนบุคคล คือ ทักษะ บุคลิกลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาตามนิสัยส่วนบุคคล

2) แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในองค์กร

การปฏิบัติงานในองค์กร จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือและทักษะของบุคคลในการปฏิบัติงานและอยู่ร่วมกันในองค์กรได้ ประกอบกับการทำงานย่อมเกิดการประสานงานติดต่อสื่อสารกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่นตลอดเวลา ไม่สามารถทำงานคนเดียวเพียงลำพังได้ และในปัจจุบันการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเข้าสู่การทำงานแบบออนไลน์ เข้าสู่ยุคปกติใหม่มากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในองค์กร ดังนี้ 1) การศึกษาทฤษฎีองค์กร พฤติกรรมการทำงานยุคใหม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมทั้งระบบการบริการและวิธีการปฏิบัติงานในองค์กรเพื่อให้องค์กรอยู่รอดและประสบความสำเร็จ (จิรพรรณ จันทวิเชียรและคณะ, 2565) 2) ความผูกพันองค์กร นักวิชาการไทย จุฑาทาญ เลหาเดช (2549) ได้ให้ความหมายความผูกพันองค์กร ว่าเป็นการแสดงตนอย่างภูมิใจในองค์กร มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน พฤติกรรมต่อองค์กร มีความเกี่ยวพัน และเต็มใจที่จะใช้ความพยายามที่มีทำงานให้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับ วรณัฐ ทองไพบูลย์ (2543) เป็นการยอมรับและยึดมั่นในจุดมุ่งหมายและอุดมการณ์ขององค์กรที่จะเป็นผลให้บุคคลมีความเต็มใจที่จะทำงานเพื่อความก้าวหน้าและประโยชน์ขององค์กร และ 3) วัฒนธรรมองค์กร พิทยา บวรรัตน์ (2546) ได้ให้ความหมายวัฒนธรรมองค์กรว่าเป็นระบบความเข้าใจระหว่างสมาชิกองค์กรว่าจะปฏิบัติอย่างไรและองค์กรที่ปฏิบัติงานอยู่มีลักษณะอย่างไร โดย ชนิดา จิตตรุทธะ (2556) มองว่าองค์การนิยามถึงแบบแผนที่ยึดถือการปฏิบัติงานร่วมกันใน 2 มิติ ได้แก่ มิติเชิงปทัสฐาน และมิติเชิงพฤติกรรมเป็นแบบแผนการกระทำของสมาชิกและองค์การกระทำร่วมกัน สอดคล้องกับ Boyatzis, Richard E (1982) ได้นิยามวัฒนธรรมองค์กรว่าผลงานของค่านิยม ความเชื่อ สมมติฐาน ความหมายและความคาดหวังที่สมาชิกในองค์กรยึดถือร่วมกัน

3) บริบทการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2567-2570 ได้วิเคราะห์คาดการณ์สิ่งท้าทายในอนาคตของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (The future challenges) ประเด็นสำคัญคือการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการ ขับเคลื่อนพันธกิจของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพสูงสุด (กองยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2566) ในด้านการจัดการทรัพยากรบุคคล บุคลากรส่วนใหญ่เป็นบุคลากรสายสนับสนุน ที่มีบทบาทและกำลังสำคัญในการพัฒนาขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยมุ่งสู่การพัฒนาตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย

โดยที่ผ่านมามีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานของบุคลากรเป็นแบบออนไลน์อย่างรวดเร็ว มีการเพิ่มทักษะการทำงานออนไลน์ของบุคลากร รวมไปถึงการประเมินผลการทำงานของบุคลากรผ่านระบบออนไลน์ อีกทั้งยังมีการพัฒนาทักษะของบุคลากรให้มีความพร้อมสำหรับการทำงานในอนาคต จากยุทธศาสตร์การบริหารและพัฒนามหาวิทยาลัยขอนแก่น มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 2 ประเด็น คือ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 8 ปรับเปลี่ยนองค์กรให้ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล สร้างบุคลากรที่มีองค์ความรู้ทางด้าน Digital technology ที่ลงลึกในระดับที่สามารถพัฒนาออกมาเป็นนวัตกรรมที่สามารถใช้ในงานได้ รวมทั้งมีการเพิ่มทักษะบุคลากรในด้านดิจิทัล โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่เข้ามาเปลี่ยนแปลงการทำงานที่เพิ่มประสิทธิภาพ (กองยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2566)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรสายสนับสนุนด้านบริการการศึกษา ประเภทพนักงานมหาวิทยาลัยและลูกจ้างชั่วคราว ที่ปฏิบัติงานในปีงบประมาณ 2567 ประกอบไปด้วยบุคลากรประเภทพนักงานมหาวิทยาลัย จำนวน 122 คน บุคลากรประเภทลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 125 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 247 คน โดยผู้วิจัยใช้จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยอยู่ในรูปแบบของแบบสอบถาม (Questionnaires) แบบปลายปิดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดจากทฤษฎีเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษา ของบุคลากรสายสนับสนุนมหาวิทยาลัยขอนแก่น จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่เป็นบุคลากรสายสนับสนุนด้านบริการการศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.7 ขึ้นไปทุกข้อ จึงใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างและรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบเสร็จแล้วกลับคืน ระหว่างเดือน มกราคม พ.ศ. 2567 ถึงเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2567 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับคำตอบกลับมามาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ ซึ่ง มีผู้ตอบแบบสอบถามมาจำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 95.14 ของกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลเชิงปริมาณประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows โดยการวิเคราะห์ข้อมูลระดับตัวแปรเดียว (Univariate Analysis) เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อค้นหาระดับความต้องการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษาของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น แล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าลักษณะสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษา ของบุคลากรสายสนับสนุนมหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, $S.D = .646$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผลการวิเคราะห์ลักษณะสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษา ของบุคลากรสายสนับสนุนมหาวิทยาลัยขอนแก่น มากที่สุดคือ ด้านการมีறிโอตตปะ ($\bar{X} = 4.67$, $S.D = .571$) รองลงมาคือ ด้านการบริการที่ดี ($\bar{X} = 4.62$, $S.D = .522$) ด้านวัฒนธรรมองค์กรและด้านความผูกพันองค์กร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากัน คือ ($\bar{X} = 4.17$, $S.D = .712$), ($\bar{X} = 4.17$, $S.D = .633$) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษา ของบุคลากรสายสนับสนุนมหาวิทยาลัยขอนแก่น

สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการ				
การศึกษา ของบุคลากรสายสนับสนุน	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	ลำดับที่
สมรรถนะในงานประจำ				
1. ด้านการบริการที่ดี	4.62	.522	มากที่สุด	2
2. ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในอาชีพ	4.53	.612	มากที่สุด	3
3. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.46	.628	มาก	4
สมรรถนะในศตวรรษที่ 21				
1. ด้านเครือข่าย Big Data	4.33	.692	มาก	7
2. ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	4.27	.722	มาก	8
สมรรถนะกระบวนการจัดการ				
1. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	4.17	.712	มาก	9
2. ด้านความผูกพันองค์กร	4.17	.633	มาก	10
3. ด้านการหลีกเลี่ยงการทำงานแบบไซโล	4.35	.713	มาก	5
สมรรถนะคุณธรรมภายในตน				
1. ด้านการมีจริยोटตบปะ	4.67	.571	มากที่สุด	1
2. ด้านความสมานฉันท์ระหว่างวัย	4.36	.657	มาก	6
ค่าเฉลี่ยรวม	4.39	.646	มาก	

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าการจัดลำดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษาของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น เรียงลำดับรายตัวแปรที่ตรงกับความต้องการของบุคลากร ดังนี้

1) ด้านการมีจริยोटตบปะ มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะ สรุปได้ดังนี้

- การตระหนักถึงความซื่อสัตย์เป็นหลักในการทำงาน
- ความละเอียดถี่ถ้วน ละเอียดรอบคอบและเกรงกลัวผลของการกระทำทุจริต

2) ด้านการบริการที่ดี มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะ สรุปได้ดังนี้

- ระบบการให้บริการที่ดี
- ปลุกฝังความตั้งใจ เต็มใจในการให้บริการ

3) ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในอาชีพ มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะ สรุปได้

ดังนี้

- การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน
- การชวนชวน สนใจหาความรู้ใหม่ ๆ ประยุกต์ใช้ในการทำงาน

4) ด้านการทำงานเป็นทีม มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะ สรุปได้ดังนี้

- การตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของทีมในการทำงาน
- การช่วยเหลือและรักษาสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน

5) ด้านการหลีกเลี่ยงการทำงานแบบไซโล มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะ สรุปได้ดังนี้

- การส่งเสริมความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน
- การสื่อสารระหว่างหน่วยงาน
- การปรับความคิดในการทำงาน เพื่อองค์กร

6) ด้านความสมานฉันท์ระหว่างวัย มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะ สรุปได้ดังนี้

- การสื่อสาร และการเคารพความแตกต่างในการทำงานระหว่างวัย
- การสร้างสิ่งแวดล้อมในการทำงานที่ดี

7) ด้านเครือข่าย Big Data มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะ สรุปได้ดังนี้

- การใช้ข้อมูลร่วมกันในลักษณะของบุคคลหรือองค์กร
- การสร้างสัมพันธภาพทางเครือข่ายร่วมกัน

8) ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะ สรุปได้ดังนี้

- สนับสนุนการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการทำงาน
- พัฒนาทักษะในการเข้าถึงข้อมูลดิจิทัล
- การปรับตัวต่อกระแสความเปลี่ยนแปลง

9) ด้านวัฒนธรรมองค์กร มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะ สรุปได้ดังนี้

- การสร้างระบบความเข้าใจระหว่างสมาชิกในการทำงาน
- การมีส่วนร่วมในองค์กร ยึดถือแบบแผนในการทำงานร่วมกัน

10) ด้านความผูกพันองค์กร มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะ สรุปได้ดังนี้

- การพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมายขององค์กร
- ส่งเสริมความต้องการในการมีส่วนร่วมกับองค์กร
- สนับสนุนการทุ่มเทการปฏิบัติงานเพื่อองค์กร

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของลักษณะสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษาของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” ทั้งประเด็นหลักสมรรถนะในงานประจำ สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 สมรรถนะกระบวนการจัดการ และประเด็นสมรรถนะด้านคุณธรรมภายในตน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 ทั้งนี้ เป็นเพราะภาพรวมของสมรรถนะการปฏิบัติงานในปัจจุบันไม่ต่างไปจากเดิม เช่นตัวแปรด้านการบริการที่ดี ตัวแปรด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในอาชีพ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของบุคลากรในการทำงานและให้บริการแก่ผู้รับบริการ รวมถึงการทำงานเป็นทีมที่บุคลากรต้องทำงานร่วมกัน สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมองค์กรจะทำให้บุคลากรนั้นสามารถปรับตัวได้เอง สอดคล้องกับแนวคิดของจุฬากาจน์ เลหาเดช (2549) ที่ได้กล่าวถึงความผูกพันองค์กรว่าเป็นการแสดงตนอย่างภูมิใจในองค์กร มีความเกี่ยวข้อง เป็นพวกเดียวกันและเต็มใจที่จะใช้ความพยายามที่มีทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งค่านิยมความเชื่อของบุคลากรนั้น Boyatzis, Richard E (1982) ได้ให้แนวคิดไว้ว่าเป็นสิ่งที่สมาชิกในองค์การยึดถือร่วมกัน นอกจากนี้ความท้าทายในการพัฒนาสมรรถนะซึ่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในอนาคตคือ การพัฒนาองค์ความรู้ทางด้าน Digital technology ที่จะเข้ามาเปลี่ยนแปลงและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน (กองยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2566)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ลำดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษาของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น เรียงลำดับรายตัวแปร ดังนี้ ปัจจัยด้านการมีறிโอดตบปะ ด้านการบริการที่ดี ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในอาชีพ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการหลีกเลี่ยงการทำงานแบบไซโล ด้านความสมานฉันท์ระหว่างวัย ด้านเครือข่าย Big Data ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านความผูกพันองค์กร ทั้งนี้ เป็นเพราะบุคลากรมีความเกรงกลัวต่อผลของการกระทำที่ทุจริตที่จะตามมาภายหลัง และการทำงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา หลักการทำงานที่สำคัญอีกประการที่บุคลากรในองค์กรพึงมีและพึงตระหนักไว้เป็นการส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม สอดคล้องกับแนวคิดของ

ก้องเกียรติ เต็มเกษมศานต์ (2555) ได้เขียนไว้ว่า การมีทริโอตตปะหรือที่แปลโดยรวมนั้นคือ ความละเอียดใจ ละเอียดรอบาป ละเอียดต่อการทำชั่วของตนเอง ซึ่งเมื่อบุคลากรปฏิบัติดีแล้ว ย่อมที่จะให้ผู้อื่นตรวจสอบการทำงานที่โปร่งใสของตนเองได้เสมอ และการบริการที่ดี ซึ่งถือเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญกับบุคลากร มีการบริการด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับ ศิริพร วิษณุ มหิมาชัย (2551) คือต้องมีจิตสำนึกในการบริการที่จะต้องอาศัยความตั้งใจเป็นส่วนสำคัญของการให้บริการที่ดี และแนวคิดของ จุฬากาจน์ เลาหะเดช (2549) และวรุณฯ ทองไพบูลย์ (2543) การบริการที่ดีต้องทำด้วยความเต็มใจโดยการใช้ความพยายามที่ทำงานให้บรรลุเป้าหมายเพื่อความก้าวหน้าและผลประโยชน์ขององค์กร

และตัวแปรที่มีลำดับความต้องการในการพัฒนาต่ำสุดคือ ความผูกพันต่อองค์กร ทั้งนี้เป็นเพราะการสร้าง ความผูกพันต่อองค์กรนั้นเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา จิตสำนึก และการสร้างเป้าหมายร่วมกัน คิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ตามแนวคิดของ Steers and Portre (1997) ได้สรุปไว้ว่า การมีความผูกพันองค์กรนั้น เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่บุคคลจะมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับเป้าหมายขององค์กรและมีความตั้งใจที่จะทำงานหนักเพื่อความสำเร็จขององค์กร

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงลำดับความต้องการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงาน ด้านบริการการศึกษาของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าต้องการพัฒนาด้านการมีทริโอตตปะ ซึ่งเกี่ยวข้องกับในด้านความโปร่งใส คุณธรรมจริยธรรมที่ดีของผู้ปฏิบัติงาน โดยผลการวิจัยจะเป็นองค์ความรู้ในการวางแผนพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยนำไปเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนของหน่วยงาน เพื่อยกระดับความสามารถ และมาตรฐานในการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับสูงขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุป

ส่วนที่ 1 ลักษณะสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษา ของบุคลากรสายสนับสนุนมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาทางด้านจะเห็นได้ชัดว่า ด้านการมีறிโอดตบปะ มีความสำคัญอย่างมากกับสมรรถนะการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ ด้านการบริการที่ดี ด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในอาชีพ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านความสมานฉันท์ระหว่างวัย ด้านการหลีกเลี่ยงการทำงานแบบไซโล ด้านเครือข่าย Big Data ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านความผูกพันองค์กร ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ลำดับความต้องการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษา ของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเรียงลำดับรายตัวแปรที่ตรงกับความต้องการของบุคลากร ดังนี้ 1) ด้านการมีறிโอดตบปะ 2) ด้านการบริการที่ดี 3) ด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในอาชีพ 4) ด้านการทำงานเป็นทีม 5) ด้านการหลีกเลี่ยงการทำงานแบบไซโล 6) ด้านความสมานฉันท์ระหว่างวัย 7) ด้านเครือข่าย Big Data 8) ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล 9) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 10) ด้านความผูกพันองค์กร ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ลักษณะสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษาของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านวัฒนธรรมองค์กรและความผูกพันองค์กร มีค่าต่ำสุด แสดงให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรดำเนินการดังนี้ สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจังและทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรมีความผูกพันองค์กร หรือการจัดกิจกรรมที่สร้างเป้าหมายร่วมกันเพื่อองค์กร สร้างวัฒนธรรมให้บุคลากรรู้สึกว่าเป็นเจ้าของร่วมกันในองค์กร

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ลำดับความต้องการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านบริการการศึกษาของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านการมีறிโอดตบปะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ใน 10 ด้าน ดังนั้นมหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรดำเนินการดังนี้

ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการตระหนักถึงความซื่อสัตย์เป็นหลักในการปฏิบัติงานของบุคลากรและสร้างการรับรู้ร่วมกันถึงผลของการกระทำที่มาจากทฤษฎี โดยควรมีการส่งเสริมให้จัดกิจกรรมฝึกอบรมทางด้านความสุจริตในการปฏิบัติงานพร้อมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ข้อบังคับ การลงโทษจากการกระทำผิดในกรณีต่าง ๆ แก่บุคลากรให้ครอบคลุม เพื่อตระหนักถึงสิ่งที่จะตามมาภายหลังเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบแนวทางในการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญ คือ การพัฒนาสมรรถนะในด้านที่บุคลากรต้องการ รวมทั้งสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนของหน่วยงาน เพื่อยกระดับความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับสูงขึ้น สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ ระดับความต้องการพัฒนาสมรรถนะโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ระดับผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่ม เพราะกลุ่มนี้อาจจะส่งผลต่อการบริหารและพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรในภาพรวมได้

เอกสารอ้างอิง

- กองยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2562). แผนยุทธศาสตร์การบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2563 – 2566. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กองยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2566). แผนยุทธศาสตร์การบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2567 – 2570. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ก้องเกียรติ เดิมเกษมสานต์. (2555). หิริ-โอตตัปปะ : ความละอายและความเกรงกลัวต่อบาป. เรียบกไข้เมื่อ 6 พฤศจิกายน 2566 , จาก <https://www.gotoknow.org/posts/229358>
- จุฬาทาถญญ์ เล اتهเตช. (2549). ความผูกพันต่อองค์การขอบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงพยาบาลกบินทร์บุรี. ใน วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิรพรรณ จันทรวิเชียร และคณะ (2565). พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่ แนวคิด และทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- จรัมพร ประถมบุรณ์. (2547). Competency การพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้เป็นเลิศในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลปกครอง.

- ชญาณิชชัญญ์ ไชยวิจิต และคณะ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงบประมาณสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี. วารสารการบริหารและการจัดการ, 6(2), 43-53.
- ชนะวิทย์ อนุสุเรนทร์. (2546). ผลการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น. ใน วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชนิดา จิตตรุทธะ. (2556). วัฒนธรรมองค์การ : องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นไทยและปัจจัยกำหนดความสำเร็จทางวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุรณัฏฐ์ จันทร์แดงและคณะ. (2561). กระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 5(1), 219-236.
- ประรณพิศ กัษวัฒนา. (2564). 6 เทคนิค ทลาย ภาวะไซโล (Silo) ในองค์กร. เรียกใช้เมื่อ 21 ตุลาคม 2566, จาก <https://www.salika.co/2021/06/25/howto-stop-silo-crisis-in-office/>.
- พฤทธิสถาน ชุมพล. (2550). เครือข่ายในคำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทยา บวรรัตน์. (2545). ทฤษฎีองค์การสาธารณะ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์ชนก สิริพงศ์ทักษิณ. (2561). อะไรคือ NEW NORMAL ความปกติใหม่. เรียกใช้เมื่อ 17 มิถุนายน 2566, จาก <http://203.131.219.167/km2559/2018/12/13/อะไรคือ-new-normal-ความปกติใหม่>.
- พระมหาจักรพล สิริธโร. (2564). การศึกษาในยุค New Normal. Journal of Modern Learning Development, 6(6), 346-354.
- ภาณุวัฒน์, กิตติกรวรรณนท์ รัตนพิมลแสน และชัคตัตริย์ ระเบียบสวัสดิ์. (2563). สมรรถนะบุคลากรสายสนับสนุนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. วารสารราชพฤกษ์, 19 (1), 86-98.
- ภัทรธิดา รัตนจิตรานนท์ และกิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานในยุคปกติวิถีใหม่. วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 6(1), 154-169.

- มงคล กรัตะนุตตะ. (2565). เคล็ดลับการทำงานกับคนหลาย Generation เพื่อพัฒนาสู่องค์กรแห่งความสุข. เรียกใช้เมื่อ 6 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.drfish.training/17161107>.
- รชต กฤตธรรมวรรณ และคณะ. (2563). การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษาวิถีใหม่. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 5(2), 853-860.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.
- วรรณช ทองไพบูลย์. (2543). บรรยากาศองค์การและความผูกพันต่อองค์การ. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริพร วิษณุหิมาชัย. (2551). การสร้างบริการเชิงรุกสู่ความเป็นเลิศ. เรียกใช้เมื่อ 17 ตุลาคม 2566, จาก <http://mkpayap.payap.ac.th/siriporn/pdf/pyupdf3.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). สมรรถนะในระบบราชการพลเรือนไทย. คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือนไทย. กรุงเทพมหานคร: พี เอ ลีฟวิ่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2561). การพัฒนาสมรรถนะหลักสำหรับข้าราชการใหม่. เรียกใช้เมื่อ 10 มิถุนายน 2566, จาก www.ocsc.go.th/sites/default/files.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2566). แผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล 2566-2570. กรุงเทพมหานคร: สำนักปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566-2570. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Boyatzis, Richard E. (1982). The Competent Manager: A Model for Effective Performance. New York: John Wiley & Sons.
- Steers Richard M. (1997). Antecedents and Outcome of Organizational Commitment. Administrative Science quarterly, 6 (2), 21-28.

การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด: ศึกษากรณีโครงการแก้เลี้ยวโมเดล*

EVALUATION OF POLICY OUTCOMES IN DRUG PREVENTION AND SOLUTIONS: A CASE STUDY OF KAO LIAO MODEL PROJECT

ชยุต มารยาทตร์

Chayut Marayad

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Political Science Pathumthani University, Thailand

Corresponding author E-mail: chayut2137@gmail.com

Received 16 November 2024; Revised 30 December 2024; Accepted 31 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรค รวมถึงศึกษาผลลัพธ์ความสำเร็จ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานและขับเคลื่อนของด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในระดับประสิทธิภาพประสิทธิผลประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและส่วนรวม เพื่อนำมาจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา โดยผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวนทั้งสิ้น 20 คน กลุ่มเป้าหมายเชิงปริมาณโดยเก็บแบบสอบถามจำนวน 80 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

* ชยุต มารยาทตร์. (2567). การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด

: ศึกษากรณีโครงการแก้เลี้ยวโมเดล. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(6), 92-118.

Chayut Marayad. (2024). Evaluation of Policy Outcomes in Drug Prevention and Solutions : A Case Study of Kao Liao Model Project. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(6), 92-118.

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

การขาดการสนับสนุนจากชุมชน การขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน การขาดทรัพยากร ทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้ติดยาเสพติด และการขาดข้อมูลที่เพียงพอ ซึ่งล้วนแต่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการ ผลการประเมินประสิทธิภาพและความพึงพอใจจากผู้ใช้งานระบบจำนวน 80 คน พบว่า ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษากรณีโครงการแก้เลี้ยวโมเดลในภาพรวมอยู่ระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.778 เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ผลประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผลการประเมินความสอดคล้องของเป้าหมายการดำเนินงานกับประโยชน์ที่ได้รับ (Relevance) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.742 รองลงมา คือ ผลการประเมินประสิทธิภาพหรือผลสำเร็จของการดำเนินงาน (Effectiveness) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.731 อันดับที่ 3 คือ ผลการประเมินผลกระทบหรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน (Impact) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.798

คำสำคัญ: ประเมิน, นโยบาย, การป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด, แก้เลี้ยวโมเดล

Abstract

This research aims to study the problems, obstacles, and results and successes of the operations and drive of drug prevention and problem solving at the level of effectiveness, efficiency, value, and maximum benefit to the organization and the public in order to make policy recommendations for driving sustainable drug prevention and problem solving operations. This research is a qualitative and quantitative research. It is a research for development by combining qualitative and quantitative research. Data collection was conducted by in-depth interviews with a total of 20 people. The quantitative target group was collected by collecting questionnaires with 80 people. Qualitative data were analyzed by content analysis and quantitative data were analyzed, including frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research findings indicate that lack of community support, insufficient inter-agency coordination, resource scarcity, negative attitudes towards drug addicts, and inadequate data availability all impact project success. Evaluation results from 80 system users show an overall high level of satisfaction and effectiveness in implementing the drug prevention and intervention policies, with an average score of 4.03 and a standard deviation of 0.778. When analyzing specific areas, it was found that the highest average score was in the relevance of the operational goals to the benefits received, with an average score of 4.40 and a standard deviation of 0.742. The next highest was the effectiveness of the operations, with an average score of 4.23 and a standard deviation of 0.731. The third highest was the impact or changes resulting from the operations, with an average score of 4.16 and a standard deviation of 0.798.

Keywords: Evaluation, Policies, Drug Prevention and Solutions, Kao Liao Model

บทนำ

ปัญหายาเสพติดถือเป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญของประชาคมโลก รวมถึงประเทศไทย ปัญหาดังกล่าวได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและประชาคมโลก นอกจากนี้ยังแต่ก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้ใช้ยาเสพติด แต่ยังมีผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชน และสังคมโดยรวม ผู้ที่เข้าสู่วงจรยาเสพติดทั้งรายเก่าและรายใหม่มีแนวโน้มสูงขึ้นทั้งในมิติผู้เสพและผู้ค้า เนื่องจากราคายาเสพติดที่ถูกลงทำให้ผู้เสพยายังคงสามารถหายาเสพติดมาเสพได้อย่างต่อเนื่องจนเกิดภาวะเสพติดเรื้อรัง นำไปสู่การเกิดอาการทางจิตเวชจากยาเสพติด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2566)

สำหรับประเทศไทยได้พยายามอย่างต่อเนื่องในการดำเนินนโยบายด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด และในปี พ.ศ.2566 รัฐบาลได้กำหนดให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องดำเนินการอย่างจริงจังและเด็ดขาดโดยเร่งด่วน มีเป้าหมายคือ ลดความรุนแรงของปัญหายาเสพติด ภายในระยะ 1 ปี นอกจากนี้ ด้านการลดความรุนแรงจิตเวชจากยาเสพติด ลดความเดือดร้อนของประชาชนจากปัญหาจิตเวชจากยาเสพติด เป็น

นโยบายที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน (Quick Win) (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2566) อีกทั้งประเทศไทยยังมีการพัฒนาต้นแบบการบำบัดฟื้นฟูในชุมชนมาเป็นระยะเวลายาวนานและต่อเนื่อง โดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางบูรณาการกับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ ตำบล ภายใต้กรอบระบบสุขภาพอำเภอซึ่งเชื่อมโยงหน่วยบริการระดับปฐมภูมิที่เป็นบริการที่มุ่งเน้นบริการบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยบูรณาการความรู้ทางด้านสุขภาพเข้ากับมิติทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้ป่วย ให้บริการแบบผสมผสาน ทั้งการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันและควบคุมโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพการรักษาพยาบาล และฟื้นฟูสมรรถภาพ บริการแบบองค์รวม เชื่อมโยงใกล้ชิดระหว่างผู้ให้บริการสถานบริการ ชุมชน และครอบครัว ตลอดจนการควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเสพติดด้วยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในชุมชน การสร้างองค์ความรู้ด้านการบำบัดผู้ติดยาเสพติดที่มีปัญหาทางจิตด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อไม่ให้กลับมาเสพติดซ้ำอีก และการสร้างองค์ความรู้ด้านการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดและเทคนิคการป้องกันตนเองเมื่อต้องเผชิญเหตุ กรณีผู้เสพยาที่มีภาวะทางจิต รวมถึงหลายภาคส่วนได้ให้ความสำคัญและบูรณาการความร่วมมือในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีโครงการลดความรุนแรงผู้ป่วยจิตเวชก่อเหตุคลุ้มคลั่ง และนำเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และมีโครงการชุมชนบำบัดอย่างยั่งยืนในตำบลแพร่ระบาดยาเสพติดสูงสุด 100 ตำบล และในส่วนของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ได้จัดตั้งศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือ PSDP-Hub ซึ่งถือเป็นโครงการต้นแบบ (pilot project) ตามยุทธศาสตร์ของแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2566 - 2570 ยุทธศาสตร์ที่ 4 และเป็นการสร้างศูนย์กลางแห่งความรู้ (Hub of Knowledge) ด้านการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (พัชรา สีนลอยมา และคณะ, 2566)

นอกจากนี้ ยังมีโครงการ “เก้าเลี้ยว โมเดล” (Kaoleaw Model) ระบบการเฝ้าระวังดูแล ช่วยเหลือ ผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังและยาเสพติดแบบบูรณาการ มีโรงพยาบาลเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ เป็นแกนกลาง ขับเคลื่อนการดำเนินงานเชิงรุกโดยนายอำเภอเก้าเลี้ยว ผ่านทีม 5 กลียาณมิตร โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ตั้งแต่ตำรวจ โรงพยาบาล สาธารณสุข ผู้ใหญ่บ้านและประชาชน ซึ่งจะทำหน้าที่เข้าไปคอยดูแลหลังรับการรักษา ทั้งเรื่องการรับประทานยา การพักผ่อน และการช่วยเหลือสภาพจิตใจ พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อน

ปัญหาในพื้นที่ ผสานความร่วมมือแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ซึ่งมีรูปแบบการดำเนินการกับผู้มีความผิดทางจิต โดยกำหนดรูปแบบให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบคำสั่ง เพื่อแก้ปัญหาผู้ป่วยจิตเวช เนื่องจากการเสพยาเสพติด หรือสาเหตุอื่น ตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล และผู้บังคับบัญชา เน้นการสร้างภาคีเครือข่าย เพื่อลดการสูญเสียชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน จากผู้มีความผิดทางจิต และป้องกันไม่ให้ผู้มีความผิดทางจิต ป่วยซ้ำ โดยสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้ตามปกติต่อไป (นิภัทร์ มีมุสลิทธิ, 2566) และในปัจจุบันเก้าเลี้ยวโมเดลได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลา 2 ปี เป็นโมเดลต้นแบบ ด้านการคืนผู้ป่วยจิตเวชสู่ชุมชนด้วยชุมชน ความสำเร็จของโครงการเก้าเลี้ยวโมเดล นับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2565 จนถึงปัจจุบันมีผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลจำนวน 217 ราย แบ่งเป็นผู้ป่วยที่สามารถดำรงชีวิตร่วมกับชุมชนได้ 100% จำนวน 214 ราย รักษาตัวอยู่ในเรือนจำ 1 ราย และสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งทับกวาง จังหวัดสระบุรี 2 ราย (สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, 2566) นอกจากนี้หลายหน่วยงานยังได้นำรูปแบบการดำเนินงานของโครงการเก้าเลี้ยวโมเดลไปปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของพื้นที่ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ดังนั้น เพื่อเป็นการตรวจสอบ นโยบาย โครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้โครงการว่ามีการปฏิบัติอย่างถูกต้อง บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานมากน้อยเพียงไร มีปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดเกิดขึ้นอย่างไรหรือไม่ ความคุ้มค่ากับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐและประชาชนสังคม รวมถึงความสอดคล้องที่เป็นไปตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้ดำเนินโครงการและชุมชน จึงนำมาสู่การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด: ศึกษากรณีโครงการเก้าเลี้ยวโมเดล ที่มุ่งศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินงานของโครงการเก้าเลี้ยวโมเดล ศึกษาผลลัพธ์และความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในระดับประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและส่วนรวม ตลอดจนจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อันจะก่อให้เกิดแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ด้านการคืนผู้ป่วยจิตเวชสู่ชุมชนในพื้นที่ต่อไป และผลการประเมินโครงการจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำเป็นข้อมูลในการสนับสนุนการตัดสินใจในคุณค่าเพื่อดำเนินการปรับปรุง แก้ไข คงไว้ ขยายผล ด้านการคืนผู้ป่วยจิตเวชสู่ชุมชนด้วยชุมชน ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดของประเทศได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ลดการแพร่

ระบาดของยาเสพติดสามารถช่วยเสริมสร้างสังคมที่ปลอดภัย ลดความรุนแรงและอาชญากรรม อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ ให้เจริญก้าวหน้าในทุกมิติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. เพื่อศึกษาผลลัพธ์ และความสำเร็จ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานและขับเคลื่อนของ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในระดับประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและส่วนรวม
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

1) การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาจากการป้องกันและ แก้ไขปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการจิตเวชรูปแบบเกื้อเลี้ยงโมเดล ด้านการดำเนินงาน งบประมาณการ ดำเนินงาน ระยะเวลา ผลการดำเนินงาน และการนำไปใช้ประโยชน์ รายงานของโครงการ/ กิจกรรม และเอกสารงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เอกสาร ตำรา หนังสือ บทความวารสาร สื่อ สังคมออนไลน์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาผู้ที่มีอาการจิตเวช และการประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงาน

2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งเป็น แบบสัมภาษณ์ที่กำหนดประเด็นในการสอบถามอย่างละเอียด เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการ แก้ไขปัญหา และปัจจัยความสำเร็จในการนำโครงการเกื้อเลี้ยงโมเดลมาใช้ในการป้องกันและการ แก้ไขปัญหายาเสพติด

3) การประเมินผลสัมฤทธิ์ (Evaluation) เพื่อให้ทราบถึงผลสำเร็จในการดำเนินงาน ในการนำโครงการเกื้อเลี้ยงโมเดลไปใช้ประโยชน์ ในประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยปัญหา ปัจจัย ความสำเร็จ รวมถึงข้อเสนอแนะสำหรับการเสนอแนะนโยบายในการป้องกันและการแก้ไขปัญหายา

เสพติดให้สอดคล้องกับการพลวัตในปัจจุบัน ผู้วิจัยได้กำหนด Likert Scale ประเภมาตรวัด ประเมินค่า 5 ระดับ จาก “น้อยที่สุด” ถึง “มากที่สุด” ภายหลังการตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือพบว่า ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 และค่า ความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แบบแอลฟาภาพรวม เท่ากับ 0.92 ซึ่งในการประเมินผลสัมฤทธิ์ ตามนโยบายด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติด : ศึกษากรณีโครงการแก้เลี้ยว โมเดล ผู้วิจัยแบ่งเกณฑ์ให้คะแนนและเกณฑ์การแปลผล 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน		เกณฑ์การแปลผล
ระดับที่ 1	1.00 – 1.80	น้อยที่สุด
ระดับที่ 2	1.81 – 2.60	น้อย
ระดับที่ 3	2.61 – 3.40	ปานกลาง
ระดับที่ 4	3.41 – 4.20	มาก
ระดับที่ 5	4.21 – 5.00	มากที่สุด

****หมายเหตุ** ข้อคำถามเชิงลบจะให้ความหมายในทิศทางที่กลับกัน

2. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่คณะผู้วิจัยได้กำหนดในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับรายชื่อมาจากหน่วยงานที่ได้ เข้าร่วมโครงการ เพื่อให้ทราบถึงเนื้อหาความรู้ที่ได้รับการนำไปใช้ประโยชน์และวิธีการนำไป ปฏิบัติ โดยนำมาจัดแบ่งเป็นกลุ่มตามลักษณะงานที่บุคลากรผู้ปฏิบัติจะต้องนำไปใช้ ซึ่ง กลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 20 ท่าน ประกอบด้วยหน่วยงาน กรมการปกครอง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข กรมส่งเสริมการปกครอง ส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และกลุ่มเป้าหมายเชิงปริมาณโดยเก็บแบบสอบถาม จำนวน 80 ท่าน เป็นกลุ่มผู้นำไปใช้ประโยชน์ และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากการนำนโยบาย ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติด : ศึกษากรณีโครงการแก้เลี้ยวโมเดล ไปปฏิบัติ

3. พื้นที่เป้าหมาย

พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ จังหวัดนครสวรรค์ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มที่ได้รับ ประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การจัดทำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ใช้การสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว การตั้งคำถามมีจุดมุ่งหมายให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ข้อมูลที่ดีที่สุด ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดประเด็นในการสอบถามอย่างละเอียด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมเนื้อหาการวิจัยได้อย่างเหมาะสม ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ ความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีการประเมินผล ตามแนวทาง DAC/OECD มาประยุกต์ใช้ในการประเมินผล แบ่งออกเป็น ประเด็นสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) ความสอดคล้อง (Relevance) 2) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) 3) ประสิทธิภาพ (Efficiency) 4) ผลกระทบ (Impact) และ 5) ความยั่งยืน (Sustainability) เป็นการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมของการวิจัยว่ามีแนวโน้มที่จะดำเนินการต่อไปอย่างยั่งยืนเพียงใดภายหลังจากจบโครงการ และมีความต่อเนื่องของโครงการที่เป็นประโยชน์ในระยะกลางและระยะยาว

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการออกแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดประเด็นในการสอบถามอย่างละเอียด ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ชื่อหน่วยงาน ตำแหน่งในหน่วยงาน

ส่วนที่ 2 ระดับการดำเนินการ ประกอบด้วย 1) ดำเนินการแล้วเสร็จสมบูรณ์ 2) ดำเนินการเกือบทั้งหมด และ 3) ดำเนินการบางส่วน

ส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค

ส่วนที่ 4 การบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ ประกอบด้วย 1) บรรลุความสำเร็จมาก 2) บรรลุความสำเร็จปานกลาง และ 3) บรรลุความสำเร็จน้อย

2) การจัดทำแบบประเมินผลความสำเร็จ

1) การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาจากการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการจิตเวชรูปแบบเก่าแล้วโมเดล ด้านการดำเนินงาน งบประมาณการดำเนินงาน ระยะเวลา ผลการดำเนินงาน และการนำไปใช้ประโยชน์ รายงานของโครงการ/กิจกรรม และเอกสารงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เอกสาร ตำรา หนังสือ บทความวารสาร สื่อสังคมออนไลน์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการจิตเวช และการประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงาน

2) นำข้อมูลที่ได้ศึกษามากำหนดเป็นประเด็นคำถามสำหรับสร้างแบบประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินงานวิจัยนิติวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการปฏิบัติ

3) สร้างแบบประเมินผลความสำเร็จ ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามขึ้นเพื่อประเมินผลความสำเร็จ โดยกำหนดประเด็นการประเมินให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย

4) ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ ความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และแบบประเมินผลความสำเร็จเรียบร้อยแล้ว จะดำเนินการขอการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อประเมินนวัตกรรมด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินงานของด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด

จากการศึกษาผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากตัวแทนหน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการแก้แค้นโมเดล ได้แก่ กรมการปกครอง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุขกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนจังหวัด กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น 20 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับการนำนโยบายโครงการแก้แค้นโมเดลไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน และประโยชน์ที่ได้รับจากการนำโครงการแก้แค้นโมเดลไปประยุกต์ใช้ปฏิบัติจริง รวมถึงประเด็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินงานของด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินงาน
ของด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด

สภาพปัญหา	รายละเอียด
1. ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ	งบประมาณที่จำกัดทำให้การดำเนินโครงการไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพราะโครงการต้องใช้งบประมาณในการจัดการและการพัฒนาทั้งในด้านการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ การรณรงค์ในชุมชน และการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
2. ปัญหาขาดการสนับสนุนและความร่วมมือจากชุมชน	ชุมชนบางแห่งยังไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เนื่องจากการขาดความเข้าใจและขาดการตระหนักรู้เกี่ยวกับอันตรายของยาเสพติด
3. ปัญหาขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ	การขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการป้องกันและฟื้นฟูยาเสพติดเป็นอุปสรรคสำคัญ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่ อสม. และบุคลากรสาธารณสุขไม่เพียงพอ
4. ปัญหาด้านทัศนคติและการยอมรับของสังคม	สังคมบางส่วนยังมีการตีตราผู้ติดยาเสพติด ทำให้ผู้ที่ต้องการบำบัดไม่กล้าเข้ารับบริการเพราะกลัวการถูกมองไม่ดี
5. การปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทในแต่ละชุมชน	ชุมชนแต่ละแห่งมีลักษณะและปัญหาที่แตกต่างกัน การนำเค้าโครงโมเดลไปประยุกต์ใช้โดยไม่ปรับให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่อาจทำให้โครงการไม่ประสบผลสำเร็จ
6. การขาดแคลนเครื่องมือและเทคโนโลยีในการติดตามและประเมินผล	การขาดเครื่องมือที่เหมาะสมทำให้การติดตามความก้าวหน้าและการประเมินผลกระทบของโครงการเป็นไปได้ยาก และอาจทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่ครบถ้วนหรือไม่แม่นยำ
7. ข้อจำกัดด้านกฎหมาย	ข้อจำกัดด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดยาเสพติดบางพื้นที่หรือบางกลุ่มบุคคลอาจทำให้การ

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินงาน
ของด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด

สภาพปัญหา	รายละเอียด
	บำบัดหรือการดูแลผู้เสพยาเป็นไปได้อย่างยาก เช่น ข้อจำกัดในการเข้าถึงการบำบัดสำหรับผู้ใช้ใน พื้นที่เสี่ยงสูงหรือในกลุ่มเยาวชน
8. แรงกดดันและความเสี่ยงจากกลุ่ม ผู้ค้ายาเสพติด	การดำเนินโครงการอาจเผชิญกับแรงกดดันจากกลุ่ม ผู้ค้ายาเสพติดในชุมชน ซึ่งอาจสร้างความเสี่ยงต่อ ความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ทำงาน ในพื้นที่
9. การขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง	โครงการยังขาดการติดตามหลังการบำบัดหรือหลัง การรณรงค์ ทำให้ผู้เสพยาเสพติดบางรายกลับมา เสพใหม่หากไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมอย่าง ต่อเนื่อง

สรุปได้ว่าแม้ว่าโครงการเก้าเลี้ยวโมเดลจะมีศักยภาพในการแก้ไขปัญหายาเสพติด แต่ยังมีปัญหาและอุปสรรคที่ต้องเผชิญ ไม่ว่าจะเป็นการขาดการสนับสนุนจากชุมชน การขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน การขาดทรัพยากร ทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้ติดยาเสพติด และการขาดข้อมูลที่เพียงพอ ซึ่งล้วนแต่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการ

2. ผลลัพธ์ และความสำเร็จ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานและขับเคลื่อนของด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในระดับประสิทธิผล ประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและส่วนรวม

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ (Evaluation) การดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษากรณีโครงการเก้าเลี้ยวโมเดล ผู้วิจัยได้กำหนด Likert Scale แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน		เกณฑ์การแปลผล
ระดับที่ 1	1.00 – 1.80	น้อยที่สุด
ระดับที่ 2	1.81 – 2.60	น้อย
ระดับที่ 3	2.61 – 3.40	ปานกลาง
ระดับที่ 4	3.41 – 4.20	มาก
ระดับที่ 5	4.21 – 5.00	มากที่สุด

****หมายเหตุ** ข้อคำถามเชิงลบจะให้ความหมายในทิศทางที่กลับกัน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินผลสัมฤทธิ์

ผู้เข้าร่วมประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและการแก้ไข
ปัญหาเสพติด : ศึกษากรณีโครงการแก้แกล้วโมเดล รวมจำนวนทั้งสิ้น 117 คน พบว่า เป็นเพศ
ชาย จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 58.97 และเพศหญิงจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 41.03
ผู้เข้าร่วมประเมินส่วนใหญ่ มีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 35.90 และส่วนใหญ่
มีประสบการณ์ทำงาน 5 - 10 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 39.32 ทั้งนี้ผู้ประเมินส่วนใหญ่
เป็นข้าราชการตำรวจจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 และส่วนใหญ่
มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีจำนวน 86 คิดเป็นร้อยละ 73.50 ดังแสดงรายละเอียดใน
ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกัน
และการแก้ไข ปัญหาเสพติด : ศึกษากรณีโครงการแก้แกล้วโมเดล
(n=117)

	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	69	58.97
	หญิง	48	41.03
อายุ			
	20 – 30 ปี	17	14.53

	31 - 40 ปี	34	29.06
	41 - 50 ปี	42	35.90
	51 ปีขึ้นไป	24	20.51
ประสบการณ์ทำงาน			
	ต่ำกว่า 5 ปี	21	17.95
	5 - 10 ปี	46	39.32
	11 - 15 ปี	32	27.35
	16 ปีขึ้นไป	18	15.38
ประเภทผู้ประเมิน			
	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	14	11.96
	ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	18	15.38
	เจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	12	10.26
	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	27	23.08
	ข้าราชการตำรวจ	31	26.50
	เจ้าหน้าที่สังกัดสถาบันอุดมศึกษา	15	12.82

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษากรณีโครงการแก้เลี้ยวโมเดล (ต่อ)
(n=117)

	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษาสูงสุด			
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	21	17.97
	ปริญญาตรี	86	73.50
	สูงกว่าปริญญาตรี	10	8.55

2.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษากรณีโครงการแก้เลี้ยวโมเดล แบ่งออกเป็น 5 ส่วนสำคัญ ได้แก่
(1) ผลประเมินความสอดคล้องของเป้าหมายการดำเนินงานกับประโยชน์ที่ได้รับ (Relevance)
(2) ผลประเมินประสิทธิผลหรือผลสำเร็จของการดำเนินงาน (Effectiveness) (3) ประเมิน

ประสิทธิภาพหรือความคุ้มค่าของการดำเนินงาน (Efficiency) (4) ผลประเมินผลกระทบหรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน (Impact) และ (5) ผลประเมินความยั่งยืนหรือความต่อเนื่องของการดำเนินงาน (Sustainability) ผลการศึกษาดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษากรณีโครงการแก้ปัญาโมเดล (n=117)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	แปลผล
1. ผลการประเมินความสอดคล้องของเป้าหมายการดำเนินงานกับประโยชน์ที่ได้รับ (Relevance)			
1.1 การรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการแก้ปัญาโมเดล	4.26	0.864	มากที่สุด
1.2 การนำองค์ความรู้จากแก้ปัญาโมเดลมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	4.38	0.641	มากที่สุด
1.3 การได้รับประโยชน์จากการที่หน่วยงานต่างๆ มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	4.42	0.810	มากที่สุด
1.4 โครงการแก้ปัญาโมเดลตอบสนองนโยบายด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด	4.54	0.653	มากที่สุด
รวมรายด้าน	4.40	0.742	มากที่สุด
2. ผลการประเมินประสิทธิผลหรือผลสำเร็จของการดำเนินงาน (Effectiveness)			
2.1 การนำโครงการแก้ปัญาโมเดลไปปฏิบัติ จะส่งผลให้เกิดความปฏิสัมพันธ์เพื่อโต้ตอบหรือ	4.54	0.657	มากที่สุด

แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ภายในเครือข่าย และส่งต่อองค์ความรู้ไปยังเครือข่ายอื่น ๆ ในวงกว้าง			
2.2 โครงการเก้าเลี้ยวโมเดลเป็นองค์ความรู้ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่จะช่วยให้เกิดความรู้เข้าใจและนำความรู้ไปใช้กับชุมชน	4.35	0.691	มากที่สุด
2.3 การนำโครงการเก้าเลี้ยวโมเดลไปใช้ในทุกอำเภอ ในทุกจังหวัดจะช่วยให้เกิดการป้องกันไม่ให้เกิดความสูญเสียให้กับประชาชนทั่วไป รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดความสูญเสียแก่ชุมชน	4.39	0.493	มากที่สุด
2.4 ความเชื่อมั่นต่อการแก้ปัญหาผู้มีความผิดปกติทางจิต หากมีการนำรูปแบบของเก้าเลี้ยวโมเดลมาใช้	3.62	1.083	มาก
รวมรายด้าน	4.23	0.731	มากที่สุด
3. ผลการประเมินประสิทธิภาพหรือความคุ้มค่าของการดำเนินงาน (Efficiency)			
3.1 โอกาสเข้าร่วมโครงการเก้าเลี้ยวโมเดล	3.90	0.976	มาก
3.2 การนำโครงการเก้าเลี้ยวโมเดลมาปฏิบัติ จะมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ	2.61	0.961	ปานกลาง
3.3 การนำโครงการเก้าเลี้ยวโมเดลมาใช้สำหรับในการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดจะมีความยุ่งยากในการดำเนินการและเพิ่มความยุ่งยากให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.78	0.897	ปานกลาง
3.4 การนำโครงการเก้าเลี้ยวโมเดลมาใช้สำหรับในการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด จะมีความคุ้มค่าต่อการแก้ปัญหาผู้ป่วยจิตเวช เนื่องจากการเสพยาเสพติด	3.53	1.066	มาก
รวมรายด้าน	3.21	0.975	ปานกลาง

4. ผลการประเมินผลกระทบหรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน (Impact)			
4.1 การนำโครงการเก้าอี้โยมเดลมาใช้ จะสามารถลดการสูญเสียชีวิต ร่างกายทรัพย์สินจากผู้มีความผิดปกติทางจิต และป้องกันไม่ให้ผู้มีความผิดปกติทางจิตป่วยซ้ำ โดยสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้	4.35	0.714	มากที่สุด
4.2 การนำโครงการเก้าอี้โยมเดลมาใช้ จะช่วยลดจำนวนผู้เสพยาเสพติดลง	4.02	0.91	มาก
4.3 การนำโครงการเก้าอี้โยมเดลมาใช้สำหรับการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด จะช่วยปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนในสังคมที่มีต่อผู้ที่เคยเสพยาเสพติด	4.09	0.733	มาก
4.4 หากผู้เสพยาเสพติดได้เข้าร่วมโครงการเก้าอี้โยมเดล คิดว่าผู้เสพยาเสพติด มีแนวโน้มที่จะไม่กลับไปเสพยาซ้ำ	4.17	0.834	มาก
รวมรายด้าน	4.16	0.798	มาก
5. ผลการประเมินความยั่งยืนหรือความต่อเนื่องของการดำเนินงาน (Sustainability)			
5.1 การบำบัดด้วยวิธีหักดิบ กับเก้าอี้โยมเดล มีความแตกต่างกัน	4.06	0.54	มาก
5.2 การนำโครงการเก้าอี้โยมเดลมาใช้สำหรับการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด ประสบความสำเร็จ	3.86	0.52	มาก
5.3 โอกาสมากขึ้นน้อยเพียงใดที่ในอีก 3 – 5 ปี ข้างหน้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะยังคงนำโครงการเก้าอี้โยมเดลมาใช้ในการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด	4.13	0.869	มาก

5.4 หากมีการนำโครงการเก้าอี้วโมเดลมาใช้ในการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่อง จะช่วยลดความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมของคนในสังคมได้	4.50	0.65	มากที่สุด
รวมรายด้าน	4.14	0.645	มาก
รวมทั้งฉบับ	4.03	0.778	มาก

จากตาราง 3 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษากรณีโครงการเก้าอี้วโมเดลในภาพรวมอยู่ระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.778 เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ผลประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผลการประเมินความสอดคล้องของเป้าหมายการดำเนินงานกับประโยชน์ที่ได้รับ (Relevance) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.742 รองลงมา คือ ผลการประเมินประสิทธิผลหรือผลสำเร็จของการดำเนินงาน (Effectiveness) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.731 อันดับที่ 3 คือ ผลการประเมินผลกระทบหรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน (Impact) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.798 อันดับที่ 4 คือ ผลการประเมินความยั่งยืนหรือความต่อเนื่องของการดำเนินงาน (Sustainability) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.645 และอันดับสุดท้าย คือ ผลการประเมินประสิทธิภาพหรือความคุ้มค่าของการดำเนินงาน (Efficiency) อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.975 ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน

จากการนำโครงการเก้าอี้วโมเดลมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดสามารถก่อให้เกิดผลลัพธ์และประโยชน์ในระยะยาวหลายประการ ได้แก่ (1) การสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง โครงการเก้าอี้วโมเดลเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเฝ้าระวังและจัดการปัญหายาเสพติด ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนมีความตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหานี้มากขึ้น ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหายา โดยการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนจะช่วยลดอัตราการใช้

ยาเสพติดในระยะยาว (2) การปรับปรุงสุขภาพจิตและร่างกาย โครงการนี้มุ่งเน้นการฟื้นฟูและบำบัดผู้ติดยาเสพติด ซึ่งสามารถช่วยลดปัญหาสุขภาพจิตและร่างกายที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด การให้การดูแลที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้ป่วยกลับคืนสู่ชีวิตปกติได้เร็วขึ้น ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นในระยะยาว (3) การลดอัตราการเกิดอาชญากรรม การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีผลต่อการลดอัตราการเกิดอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยการสร้างเครือข่ายการป้องกันและการมีส่วนร่วมจากประชาชนจะทำให้ชุมชนปลอดภัยมากขึ้น ผลนี้จะช่วยลดภาระงานของหน่วยงานตำรวจและช่วยให้พวกเขาสามารถมุ่งเน้นไปที่การปราบปรามอาชญากรรมอื่น ๆ ได้ (4) การพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน การฟื้นฟูผู้ที่เคยติดยาเสพติดโดยการสร้างอาชีพและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จะช่วยให้ผู้คนสามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทำให้พวกเขามีรายได้และสามารถดูแลครอบครัวได้ ส่งผลให้เศรษฐกิจในชุมชนมีความมั่นคงมากขึ้น (5) การเสริมสร้างเครือข่ายการสนับสนุน โครงการเก้าอี้โยมเดลจะช่วยสร้างเครือข่ายการสนับสนุนระหว่างหน่วยงานภาครัฐและชุมชน ซึ่งจะช่วยให้การจัดการปัญหายาเสพติดมีความต่อเนื่องและยั่งยืนการมีเครือข่ายที่แข็งแกร่งจะช่วยให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลและทรัพยากรเกิดขึ้นได้ง่ายขึ้น

ตารางที่ 5 สรุปผลการศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	รายละเอียด
1. การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน	โดยการสนับสนุนให้ชุมชนมีความสามารถในการจัดการปัญหายาเสพติดด้วยตนเอง และมีการสร้างกลุ่มผู้นำชุมชนเพื่อรับบทบาทผู้นำในการป้องกันยาเสพติด รวมถึงมีการจัดการอบรมและพัฒนาผู้นำชุมชน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการสังเกต ป้องกัน และจัดการปัญหายาเสพติดในพื้นที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ และควรมีการพัฒนาศักยภาพเยาวชนในชุมชนโดยการสนับสนุนกิจกรรมสำหรับเยาวชนที่เน้นการส่งเสริมคุณค่าใน

	ตนเอง การตัดสินใจที่ดี และการต่อต้านการใช้ยาเสพติด โดยจัดตั้งกลุ่มเยาวชนที่มีบทบาทในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และให้คำแนะนำแก่เพื่อนรุ่นเดียวกัน ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงในการเข้าถึงยาเสพติด
2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน	การจัดตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการทำงานร่วมกันประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรไม่แสวงผลกำไร และตัวแทนจากชุมชน เพื่อประสานงานและทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และควรมีการจัดตั้งโครงการหรือกองทุน เพื่อสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชนในรูปแบบของงบประมาณหรือทรัพยากร เช่น ทุนการศึกษา ทุนประกอบอาชีพ หรือการให้การสนับสนุนแก่ศูนย์ฟื้นฟูชุมชน ซึ่งช่วยแบ่งเบาภาระทางงบประมาณของภาครัฐ
3. การสร้างระบบการแจ้งเบาะแสและการเข้าถึงข้อมูล	ควรมีการจัดตั้งช่องทางแจ้งเบาะแสที่หลากหลาย เช่น สายด่วนเฉพาะ แอปพลิเคชันมือถือ หรือเว็บไซต์ที่ออกแบบมาเพื่อความเป็นส่วนตัว โดยเน้นการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและรักษาความลับ เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจในการแจ้งข้อมูล

ตารางที่ 5 สรุปผลการศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน (ต่อ)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	รายละเอียด
4. การบำบัดและฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดในชุมชน	ควรมีการจัดตั้งศูนย์บำบัดยาเสพติดในชุมชนที่พร้อมให้บริการในด้านการฟื้นฟูทั้งทางกายและจิตใจ ให้บริการคำปรึกษาและการบำบัดอย่างครบวงจร เพื่อลดความจำเป็นที่ผู้เสพยาเสพติดจะต้องเดินทางไกลเพื่อเข้ารับการรักษา
5. การประเมินผลและติดตามผลการดำเนินงาน	ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขา เช่น ด้านสังคมศาสตร์ ด้านสุขภาพ ด้านการวิจัย และผู้แทนจากภาคประชาชน เพื่อรับผิดชอบในการออกแบบกระบวนการติดตามและประเมินผล รวมถึงวิเคราะห์และรายงานผลการดำเนินงานของโครงการอย่างรอบด้าน รวมทั้งควรมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการวัดผลสำเร็จของโครงการ
6. การสนับสนุนทุนและทรัพยากรที่ยั่งยืน	ควรมีการกำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการดำเนินงานอย่างยั่งยืน โดยให้การสนับสนุนจากแหล่งทุนหลากหลาย เช่น งบประมาณจากภาครัฐ การสนับสนุนจากองค์กรภาคเอกชน มูลนิธิ และการบริจาคจากภาคประชาชน เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการใช้งบประมาณตามความจำเป็น

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด: ศึกษากรณีโครงการแก้แค้นโมเดล ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินงานของด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด ผลการศึกษาพบว่า จากการดำเนินโครงการแก้แค้นโมเดลในการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินงาน ได้แก่ (1) ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณซึ่งงบประมาณที่มีจำกัดทำให้การดำเนินโครงการไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพราะโครงการต้องใช้งบประมาณในการจัดการและการพัฒนาทั้งในด้านการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ การรณรงค์ในชุมชน และการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (2) ปัญหาขาดการสนับสนุนและความร่วมมือจากชุมชน สืบเนื่องจากชุมชนบางแห่งยังไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพราะขาดความเข้าใจและขาดการตระหนักรู้เกี่ยวกับอันตรายของยาเสพติด (3) ปัญหาขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการป้องกันและฟื้นฟูยาเสพติดเป็นอุปสรรคสำคัญ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่ อสม. และบุคลากรสาธารณสุขไม่เพียงพอ (4) ปัญหาด้านทัศนคติและการยอมรับของสังคม ซึ่งการตีตราผู้ติดยาเสพติดทำให้ผู้ที่ต้องการบำบัดไม่กล้าเข้ารับบริการเพราะกลัวการถูกมองไม่ดี (5) การปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทในแต่ละชุมชน เพราะชุมชนแต่ละแห่งมีลักษณะและปัญหาที่แตกต่างกัน การนำแก้แค้นโมเดลไปประยุกต์ใช้โดยไม่ปรับให้เหมาะกับบริบทของแต่ละพื้นที่อาจทำให้โครงการไม่ประสบผลสำเร็จ (6) การขาดเครื่องมือที่เหมาะสมทำให้การติดตามความก้าวหน้าและการประเมินผลกระทบของโครงการเป็นไปได้ยาก และอาจทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่ครบถ้วนหรือไม่แม่นยำ (7) ข้อจำกัดด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดยาเสพติดในบางพื้นที่หรือบางกลุ่มบุคคล อาจทำให้การบำบัดหรือการดูแลผู้เสพยาเป็นไปได้ยาก เช่น ข้อจำกัดในการเข้าถึงการบำบัดสำหรับผู้ติดยาในพื้นที่เสี่ยงสูงหรือในกลุ่มเยาวชน (8) การดำเนินโครงการอาจเผชิญกับแรงกดดันจากกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดในชุมชน ซึ่งอาจสร้างความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ทำงานในพื้นที่ และ (9) โครงการยังขาดการติดตามหลังการบำบัดหรือหลังการรณรงค์ ทำให้ผู้เสพยาเสพติดบางรายกลับมาเสพใหม่หากไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ สรุปได้ว่าแม้ว่าโครงการเก้าเลี้ยวโมเดลจะมีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาเสพติด แต่ยังมีปัญหาและอุปสรรคที่ต้องเผชิญ ไม่ว่าจะเป็นการขาดการสนับสนุนจากชุมชน การขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน การขาดทรัพยากร ทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้ติดยาเสพติด และการขาดข้อมูลที่เพียงพอ ซึ่งล้วนแต่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการ จากข้อค้นพบมีความสอดคล้องกับการวิจัยของ รณกฤต จิตต์ธรรม (2563) ศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู้เย็น อำเภอคำม่าง จังหวัดบึงกาฬ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหามียาเสพติดในชุมชนปู้เย็น ยาคำ อำเภอคำม่าง จังหวัดบึงกาฬ ประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีค่อนข้างน้อย เนื่องจากวัฒนธรรมต่างคนต่างอยู่ของสังคมเมือง การไม่เห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติด (2) งบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน นอกจากนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ สิริวิทย์ อิศโร (2563) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของ หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการบริหารจัดการ และด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดิน สูงถึงร้อยละ 78.10 และยังมีผลสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์ ภูมิมา และบุญเอื้อ บุญฤทธิ์ (2561) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติด ในกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาเขตสวนหลวง ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนจากภาครัฐไม่ตรงตามต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ขาดความต่อเนื่อง ขาดการประสานที่ดี มีตัวแทนครัวเรือนเข้าร่วมในการจัดเวทีประชาคมแต่มีแนวทางการปฏิบัติที่ไม่ชัดเจน ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ยังขาดองค์ความรู้และทักษะในการดำเนินงานในชุมชนแต่ละประเภท

2. ผลลัพธ์ และความสำเร็จ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานและขับเคลื่อนของด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในระดับประสิทธิผล ประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและส่วนรวม ผลการศึกษาพบว่า จากข้อค้นพบมีความสอดคล้องกับการวิจัยของ สันติญา เคนาภูมิ (2560) ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลนโยบายสาธารณะ ผลการศึกษาพบว่า การประเมินผลนโยบาย เป็นกระบวนการทบทวนตรวจสอบและวิเคราะห์ถึง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนโยบายว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด

รูปแบบการประเมินผลนโยบาย ได้แก่ การกำกับติดตามนโยบาย การวัดประสิทธิภาพและการวัดประสิทธิผลส่วนวิธีการการประเมินผลนโยบายสาธารณะ ประกอบด้วย การประเมินผลด้วยวิธีการวิจัยและการประเมินผลด้วยระบบวิเคราะห์และเกณฑ์ในการประเมินผลนโยบายสาธารณะนั้น มักจะใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้เกณฑ์ประสิทธิภาพ เกณฑ์ประสิทธิผล เกณฑ์ความเป็นธรรม เกณฑ์ความเสมอภาค และเกณฑ์ความพอใจ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐาปิตา ไชยวัง (2564) ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการอาสาสมัครแรงงานด้านภัยยาเสพติด ในจังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า การประเมินผลโครงการอาสาสมัครแรงงานด้านภัยยาเสพติด ในจังหวัดลำปาง พบว่าโครงการมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนระดับต่างๆ ทั้งระดับจังหวัด กระทรวงแรงงาน และระดับประเทศ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับปัญหา สภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมในพื้นที่จังหวัดลำปาง เนื่องจากการป้องกันปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระดับต้นทาง โดยอาสาสมัครแรงงานซึ่งเป็นคนในพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นการทำงานเชิงรุก สร้างการรับรู้แนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานประกอบการขนาดเล็กได้

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่าข้อเสนอแนะควรมีการส่งเสริมและทำความเข้าใจให้ประชาชนที่อาศัยในชุมชนเห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติดและตระหนักว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาของส่วนรวมทุกคนต้องช่วยกันป้องกันและแก้ไขปัญหাজึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีมากขึ้น รวมทั้งจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และส่งเสริมให้ผู้ปกครองดูแล สังเกตพฤติกรรมของบุตรหลานไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นการป้องกันยาเสพติดโดยครอบครัวซึ่งเป็นด่านแรกที่สำคัญที่สุด รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนให้มีทัศนคติที่ห่างไกลยาเสพติด และสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มากขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินุกุล หลวงอภัย (2564) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางในการป้องกันตนเองจากปัญหายาเสพติดของนักเรียนนายสิบตำรวจ ผลการศึกษาพบว่าข้อเสนอแนะควรมีการฝึกอบรม การรับรู้ การเรียนรู้ และการฝึกฝน ซึ่งเป็นการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด แนวคิดในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยใช้สถานการณ์จำลองและแสดงบทบาทสมมติให้นักเรียนนายสิบตำรวจได้ฝึกปฏิบัติค้นหาวิธีแก้ปัญหาร่วมกันกับเพื่อนและตัดสินใจเลือกทำอย่างมีความรับผิดชอบในการตัดสินใจนั้น ๆ เพื่อให้ นักเรียนนายสิบตำรวจได้เรียนรู้ถึงพิษภัยของยาเสพติด การฝึกฝนด้วยการทำกิจกรรมที่เรียนรู้มาแล้วทำให้เกิดทักษะความชำนาญในการทำกิจกรรมอย่างใด

อย่างหนึ่งได้ ทั้งในเวลาที่มีการกดดันคับขัน นักเรียนนายสิบตำรวจจะเกิดทักษะในการป้องกันตนเอง รู้ถึงพฤติกรรมและทัศนคติของตนเองในการป้องกันยาเสพติด โดยไม่หลงคำชักชวน หลอกลวงหรือชักจูงของเพื่อนหรือญาติ ไม่ทดลองใช้ยาเสพติดกับตนเอง ไม่เลียนแบบเพื่อน ในทางที่ไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์ หมูริมา และบุญเอื้อ บุญฤทธิ์ (2561) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติดในกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาเขตสวนหลวง ผลการศึกษาพบว่า ข้อเสนอแนะควรมีแนวทางการจัดการดำเนินการโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางมีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่มีความยั่งยืน โดยวิเคราะห์สภาพปัญหา ระดมทรัพยากรด้านบุคลากร งบประมาณอุปกรณ์เครื่องมืออย่างเหมาะสม มีการดำเนินงานแบบผสมผสานปรับปรุงให้เหมาะสมสอดคล้องตามสภาพและมีการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยการใช้หลักธรรมทางศาสนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้แก้ไขปัญหามุ่งเน้นในทางที่ถูกต้องและไม่กลับไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีกต่อไป โดยเน้นบทบาทภาคประชาชนเป็นหลักในการดำเนินงาน ส่วนภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดควรมีการกำหนดนโยบายและข้อบังคับที่ชัดเจนในการบริหารและขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการแก้ไขยาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งจัดทำคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure :SOP) ให้มีแนวทางการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
2. หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรมีนโยบายการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยการจัดตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการทำงานร่วมกันประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรไม่แสวงผลกำไร และตัวแทนจากชุมชน เพื่อประสานงานและทำหน้าที่กำหนดนโยบายร่วมกัน
3. หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรมีนโยบายในการจัดตั้งคณะทำงานที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขา เช่น ด้านสังคมศาสตร์ ด้านสุขภาพ ด้านการวิจัย และผู้แทนจากภาคประชาชน เพื่อรับผิดชอบในการ

ออกแบบกระบวนการติดตามและประเมินผล รวมถึงวิเคราะห์และรายงานผลการดำเนินงานของโครงการอย่างรอบด้าน รวมทั้งควรมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการวัดผลสำเร็จของโครงการ

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติเพื่อการพัฒนา

1. หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดควรมีการสนับสนุนให้ชุมชนมีความสามารถในการจัดการปัญหายาเสพติดด้วยตนเอง และมีการสร้างกลุ่มผู้นำชุมชนเพื่อรับบทบาทผู้นำในการป้องกันยาเสพติด รวมถึงมีการจัดการอบรมและพัฒนาผู้นำชุมชน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการสังเกต ป้องกัน และจัดการปัญหายาเสพติดในพื้นที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรมีการพัฒนาศักยภาพเยาวชนในชุมชนโดยการสนับสนุนกิจกรรมสำหรับเยาวชนที่เน้นการส่งเสริมคุณค่าในตนเอง การตัดสินใจที่ดี และการต่อต้านการใช้ยาเสพติด โดยจัดตั้งกลุ่มเยาวชนที่มีบทบาทในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และให้คำแนะนำแก่เพื่อนรุ่นเดียวกัน ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงในการเข้าถึงยาเสพติด

3. หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรมีการจัดตั้งโครงการหรือกองทุนเพื่อสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชนในรูปแบบของงบประมาณหรือทรัพยากร เช่น ทุนการศึกษา ทุนประกอบอาชีพ หรือการให้การสนับสนุนแก่ศูนย์ฟื้นฟูชุมชน ซึ่งช่วยแบ่งเบาภาระทางงบประมาณของภาครัฐ

4. หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรมีการจัดตั้งช่องทางแจ้งเบาะแสที่หลากหลาย เช่น สายด่วนเฉพาะ แอปพลิเคชันมือถือ หรือเว็บไซต์ที่ออกแบบมาเพื่อความเป็นส่วนตัว โดยเน้นการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและรักษาความลับ เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจในการแจ้งข้อมูล

5. หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรมีการจัดตั้งศูนย์บำบัดยาเสพติดในชุมชนที่พร้อมให้บริการในด้านการฟื้นฟูทั้งทางกายและจิตใจ ให้บริการคำปรึกษาและการบำบัดอย่างครบวงจร เพื่อลดความจำเป็นที่ผู้เสพยาเสพติดจะต้องเดินทางไกลเพื่อเข้ารับการรักษา

เอกสารอ้างอิง

- จินกุล หลวงอภัย (2564) การพัฒนาแนวทางในการป้องกันตนเองจากปัญหายาเสพติดของนักเรียนนายสิบตำรวจ วารสารวิจัยวิชาการ, 4(1), 169-175.
- ฐาปิตา ไชยวัง. (2564). การประเมินผลโครงการอาสาสมัครแรงงานด้านภัยยาเสพติด ในจังหวัดลำปาง. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นิภัทร์ มีมุสสิทธิ์. (2566). การแก้ไขปัญหามลพิษที่ความผิดปกติทางจิต โดยใช้โครงการ “แก้เลี้ยวโมเดล. นครสวรรค์: สถาบันตำรวจภูธรแม่วังก์.
- พัชรา สีนลอยมา และคณะ. (2566). ศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือ PSDP-Hub. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.
- รณกฤต จิตต์ธรรม. (2563). การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู้เย็น ย่าคำ ยังอยู่ แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร. ใน การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสยาม.
- ศักดิ์ หมูธิมา บุญเอื้อ บุญฤทธิ์. (2561). การจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติดในกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาเขตสวนหลวง. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 13(2),13.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2560). การประเมินผลนโยบายสาธารณะ: หลักการ รูปแบบ และวิธีการ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 11(1), 33-48.
- สิริวิทย์ อิสโร (2563) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของ หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2566). แผนปฏิบัติการภายใต้ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. เรียกใช้เมื่อ 20 พฤศจิกายน 2566. จาก https://www.oncb.go.th/Home/PublishingImages/Pages/ONCB_PLAN/Policyactionplan/O04%.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2566). นโยบายและแผนแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 -

2570). เรื่อยกันต่อเนื่อง 12 มกราคม 2567 จาก

https://www.oncb.go.th/Home/Pages/ONCB_PLAN/Policyactionplan.as

University of California Press, xii. Carl E. Van Horn and Donald S.

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย
และวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่น*
KLOWLEDGE AND UNDERSTANDING OF DEMOCRACY GOVERNANCE
AND POLITICAL CULTURE AMONG CITIZENS IN OUTSTANDING
DEMOCRATIC VILLAGES

ภาวิดา รังษี¹, อารยา อุดมรัตน์² และ สายทอง สุจริยาพงศ์พร³

Pawida Rungsee¹, Araya Udomrat² and Saithong Sujariyapongporn³

¹⁻³มหาวิทยาลัยแม่โจ้

¹⁻²Maejo University, Thailand

Corresponding Author's Email: pawida@mju.ac.th

Received 5 April 2024; Revised 27 May 2024; Accepted 30 October 2024

บทคัดย่อ

กระทรวงมหาดไทยมีแผนปฏิบัติการ พ.ศ. 2566 ด้านการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย นำมาสู่การจัดกิจกรรมเพื่อคัดเลือกหมู่บ้านต้นแบบประชาธิปไตยดีเด่นระดับจังหวัด พื้นที่ที่ทำการศึกษาอยู่ในภาคใต้ของประเทศไทย และที่ได้รับรางวัลหมู่บ้านต้นแบบประชาธิปไตยดีเด่นของจังหวัดใน พ.ศ. 2566 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่น 2) ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่น ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่ม

* ภาวิดา รังษี, อารยา อุดมรัตน์ และ สายทอง สุจริยาพงศ์พร. (2567). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่น. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 4(6), 119-134.

Pawida Rungsee, Araya Udomrat and Saithong Sujariyapongporn. (2024). Knowledge And Understanding of Democracy Governance and Political Culture Among Citizens In Outstanding Democratic Villages. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(6), 119-134.

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

วัยทำงาน และกลุ่มวัยรุ่น รวม 15 คน ร่วมกับการจัดบันทึกการสังเกต ตรวจสอบข้อมูลสามเ้าด้านบุคคลและแหล่งข้อมูล จากนั้นใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ดังนี้ กลุ่มผู้นำชุมชนมีความเข้าใจในระดับการสังเคราะห์ กลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มคนทำงานมีความรู้ความเข้าใจในระดับความเข้าใจ ส่วนกลุ่มวัยรุ่นมีความรู้ความเข้าใจในระดับความจำ แสดงให้เห็นว่าบุคคลมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันตามแต่ระดับการนำความรู้ความเข้าใจไปใช้งาน การประกอบอาชีพ และการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน 2) กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มวัยทำงาน มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ส่วนกลุ่มวัยรุ่นมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าคือมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยแต่ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตย แสดงให้เห็นว่าคนในแต่ละชุมชนอาจมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างกันได้ แต่เมื่อกลุ่มวัยรุ่นเป็นอนาคตของชุมชนและประเทศจึงควรมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยในช่วงเวลาที่กลุ่มวัยรุ่นเข้าร่วมได้ เพื่อปรับเปลี่ยนให้มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมมากขึ้นเพราะเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

คำสำคัญ: ความรู้ความเข้าใจ, ประชาธิปไตย, วัฒนธรรมทางการเมือง

Abstract

The Ministry of Interior has a plan for the fiscal year 2023 to promote governance in a democratic system, leading to activities for selecting outstanding democratic model villages at the provincial level. The studies on the southern region of Thailand. This area received the outstanding democratic model village award at the provincial level in 2023. The objectives are to 1) study the knowledge and understanding of democratic governance among the citizens in outstanding democratic villages and 2) study the political culture of the citizens in outstanding democratic villages. A qualitative method was used, including in-depth interviews with key informants from four groups: community leaders, the elderly, the working-age group, and teenagers, totaling 15 people, combined with

recording unstructured observation, data triangulation of people and information sources, and content analysis.

The analysis revealed that 1) each informant group has different knowledge and understanding of democratic governance: community leaders have a synthesis level of understanding, and the elderly and the working group have a comprehension level. In contrast, the teenage group has a memory level of understanding. This indicates that individuals' knowledge and understanding differ according to their level of applying knowledge, occupational activities, and participation in community activities. 2) The community leaders, the elderly, and the working-age group have a participatory political culture. In contrast, the teenage group has a subject political culture, indicating knowledge about democracy but lacking participation in democratic activities. This suggests that communities may have different political cultures, but since teenagers are the future of the community and country, activities related to democracy should be organized when teenagers can participate to shift towards a more participatory political culture as it promotes democratic governance.

Keywords: Knowledge and Understanding, Democracy, Political Culture

บทนำ

ประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองอย่างหนึ่งที่ยึดหลักว่าอำนาจคือของประชาชน เป็นการปกครองโดยประชาชนและเพื่อประชาชน การปกครองแบบนี้ถือว่าอำนาจหน้าที่อันชอบธรรมในการปกครองประเทศจะต้องมาจากประชาชนหรือได้รับความยินยอมจากประชาชน ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ ตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 (กานต์ ลายคำ, 2563) จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา กว่า 92 ปี ในการจัดระเบียบการปกครองในระดับชาติกำหนดให้มีรัฐบาล ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร มีรัฐสภา ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งของประชาชนเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และ

ศาลประกอบด้วยผู้พิพากษาหรือตุลาการ (สมภพ ระวังทุกข์, 2564) ทำหน้าที่ตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกัน รวมถึงมีการแบ่งการบริหารราชการออกเป็นส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยการปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจำลองรูปแบบการปกครองจากระดับชาติไปใช้เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจต่อการเมืองการปกครองของประเทศ รวมถึงใช้วิธีการต่างๆ เช่น การจัดการศึกษา การพูดคุยในครอบครัว การจัดกิจกรรมที่ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในชุมชน เป็นต้น กระบวนการเหล่านี้เรียกว่าการอบรมกล่อมเกลாதองเมืองเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน โดยการสร้างและถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง การกล่อมเกลาทองเมืองจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งหรือทำให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งของระบบการเมืองที่ได้รับจากประสบการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งจะช่วยรักษาวัฒนธรรมทางการเมืองเดิมเอาไว้ หรือนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงไปจากวัฒนธรรมทางการเมืองเดิม หรือก่อให้เกิดการก่อตัวของวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ขึ้นมา (ชูเกียรติ ผลาผล และคณะ, 2562) ทั้งนี้ การกล่อมเกลาทองเมืองส่งผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงอีกด้วย

กระทรวงมหาดไทยหนึ่งในหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่ด้านการปกครองและรับนโยบายมาจากรัฐบาลในเรื่องการเสริมสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการราชการรายปี พ.ศ.2566 ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน ในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐผ่านกลไกหมู่บ้านเพื่อการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย (กระทรวงมหาดไทย, 2566) โดยกรมการปกครองได้กำหนดให้มีโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประจำปี พ.ศ.2566 ซึ่งกำหนดให้มีกิจกรรมการคัดเลือกหมู่บ้านต้นแบบประชาธิปไตยดีเด่นเพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้อาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) เป็นกลไกการขับเคลื่อนวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในพื้นที่ให้ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง สร้างขวัญกำลังใจให้กับหมู่บ้านที่มีผลการดำเนินงานอย่างโดดเด่น มีความภาคภูมิใจและเกิดการพัฒนางานในหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นแบบอย่างของการพัฒนาให้แก่หมู่บ้านอื่นๆ ต่อไป (ที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูน, 2566) จากการดำเนินงานปรากฏว่า “หมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่นระดับจังหวัด” ที่ทำการศึกษาเป็นหมู่บ้านหนึ่งที่ตั้งอยู่ในภาคใต้และได้รับรางวัลนี้ใน พ.ศ. 2566 มีจำนวน

ครัวเรือนทั้งหมด 403 หลัง และมีประชากรอาศัยอยู่ในพื้นที่ 1,016 ราย แบ่งเป็นชาย 485 ราย และหญิง 531 ราย (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2567)

การได้รับรางวัลนำมาสู่การศึกษาเพื่อถอดบทเรียนว่าประชาชนในหมู่บ้านดังกล่าวมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยและมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใด เพื่อเป็นแนวทางให้กับกระทรวงมหาดไทยในการส่งเสริมประชาธิปไตยในหมู่บ้านอื่นๆ และพัฒนาความรู้ความเข้าใจของประชาชนในหมู่บ้านแห่งนี้ให้มากขึ้นเพื่อให้มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่น
2. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน เกณฑ์การคัดเลือก ประกอบด้วย หนึ่ง เป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน สอง มีสติสัมปชัญญะสามารถพูดสื่อสารได้ เกณฑ์การคัดออกคือคนที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประสงค์จะขอลอนตัวจากการให้ข้อมูล หรือสูญเสียความสามารถในการคิดและการสื่อสาร แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญออกเป็น 4 กลุ่ม ตามช่วงอายุ ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2560) กำหนด ดังนี้
 - 1) กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เกณฑ์การคัดเลือกพิจารณาจากการเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองในหมู่บ้าน
 - 2) กลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 4 คน เกณฑ์การคัดเลือกคือเป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป
 - 3) กลุ่มวัยทำงาน จำนวน 4 คน เกณฑ์การคัดเลือกคือเป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 21-60 ปี
 - 4) กลุ่มวัยรุ่น จำนวน 4 คน เกณฑ์การคัดเลือกคือเป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15-20 ปี

3. เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างชนิดปลายเปิดซึ่งจัดทำเค้าโครงคำถามในการสัมภาษณ์จากวัตถุประสงค์การวิจัยแต่ละข้อ และแบบจดบันทึกการสังเกตขณะทำวิจัยในชุมชน

4. ทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 13 พฤศจิกายน 2566 ถึงวันที่ 8 มีนาคม 2567 ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนละประมาณ 50 นาที และการจดบันทึกการสังเกตขณะทำวิจัยในชุมชน

5. การตรวจสอบข้อมูล ใช้การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูลและด้านบุคคล โดยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4 กลุ่ม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และตามวิธีการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลเอกสาร ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกการสังเกตขณะทำวิจัยในชุมชน แล้วนำมาวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของประเด็นต่างๆ อย่างรอบด้าน จากนั้นนำเสนอข้อค้นพบด้วยการบรรยายผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ผู้วิจัยจะไม่เปิดเผยภาพถ่าย ไม่เปิดเผยชื่อนามสกุลจริงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แต่จะใช้รหัสแทนชื่อผู้ให้ข้อมูลตามกลุ่มของผู้ให้ข้อมูล เช่น A1 B2 C3 D4 เป็นต้น

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่น พบว่า

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เรียนรู้เรื่องการเมืองการปกครองจากการติดตามข่าวสารผ่านสื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หรือสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook TikTok ดังที่ D1 และ B4 กล่าวว่า

“...ส่วนมากจะติดตามผ่าน Facebook และ TikTok มากกว่า เพราะว่าส่วนใหญ่จะเล่นแค่นี้ พอเวลามีข่าวอะไรขึ้นมาก็จะดู...” (D1. สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2567)

“...ติดตามผ่านช่องทางที่วิ่งกับในโซเชียล ใน Facebook เพราะว่าสะดวกเวลาอ่าน ขวามันจะขึ้นเราก็ได้ดูเลย...” (B4. สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2567)

การรับรู้ข่าวสารตามช่องทางต่างๆ ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรู้ว่าประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และเข้าใจว่าประชาธิปไตยคือการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจโดยทุกคนเสมอภาคเท่าเทียมกัน อำนาจของรัฐมาจากเสียงข้างมากของพลเมืองแต่ไม่ละเลยเสียงข้างน้อย พลเมืองอาจใช้อำนาจของตนโดยตรงหรือผ่านผู้แทนที่เลือกก็ได้ นอกจากนี้ยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน ได้แก่ เสรีภาพในการชุมนุม การพูด สิทธิพลเมือง สิทธิในการมีชีวิต ดังที่ A2 กล่าวว่า

“...การปกครองในระบอบประชาธิปไตยก็คือการมีสิทธิมีเสียงสามารถออกเสียงเลือกตั้ง หรือว่าการใช้สิทธิใช้เสียงทุกอย่างที่สามารถให้ประชาชนเป็นคนออกเสียงได้ และที่สำคัญคือมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข...” (A2. สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2567)

อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังไม่เข้าใจที่มาและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา (สว.) อาจเป็นเพราะสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ไม่ได้มีการลงพื้นที่หาเสียงเลือกตั้งเหมือนกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ดังที่ B1 กล่าวว่า

“...สว. หรอ เขาเลือกตั้งกันมาหรือเปล่า ทำหน้าที่ก็น่าจะคอยดูแลในจังหวัดหรือเปล่า...” (B1. สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2567)

2. ระดับความรู้ความเข้าใจ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ Wacks (2017) ซึ่งแบ่งระดับความรู้ความเข้าใจออกเป็น 5 ขั้น ได้แก่

ขั้นที่หนึ่ง ความรู้ ความจำ

ขั้นที่สอง ความเข้าใจ โดยสามารถแปลความ ตีความและขยายความได้

ขั้นที่สาม การนำไปใช้ คือการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ

ขั้นที่สี่ การวิเคราะห์ สามารถแยกให้เห็นหน่วยย่อย ได้แก่ การวิเคราะห์ความสำคัญ ความสัมพันธ์ และหลักการต่างๆ

ขั้นที่ห้า การสังเคราะห์ การนำมารวมเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ เช่น การสังเคราะห์ข้อความ แผนงาน และความสัมพันธ์ต่างๆ

ขั้นที่หก การประเมินค่าหรือตัดสินคุณค่าสิ่งต่างๆ ตามเกณฑ์ภายในหรือภายนอกที่กำหนดขึ้น

ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) กลุ่มผู้นำมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับที่ 5 การสังเคราะห์ (Synthesis) มีการนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติงานภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดประชาคมหมู่บ้าน ดังที่ A1 และ A2 กล่าวว่า

“...ต้องดูแลประชาชนเหมือนมีข่าวอะไรก็บอกมาให้มาใช้สิทธิใช้เสียง มีเลือกตั้งก็บอกให้ไปใช้สิทธิใช้เสียงกันเยอะๆ นะอะไรแบบนี้ ส่งเสริมด้วยวิธีนี้ก็อยู่ในชุมชน ต้องกระจายข่าวทางไลน์บ้าง ทางส่วนตัวบ้างอะไรแบบนี้ ประชาชนจะรู้ทั่วถึง บางทีมีหนังสือออกไปตามบ้านถ้าเรามีกิจกรรมนะ...”
(A2. สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2567)

“...ส่วนใหญ่วันที่ 8 จะมีประชาคมเรื่องกิจกรรมต่างๆ เราต้องประชุม และทำการประชาคมว่าที่เราจะจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งนี้ พี่น้องชาวบ้านให้ความสนใจมากแค่ไหน ไม่ได้จัดทุกเดือน ขึ้นอยู่กับว่ามีเรื่องอะไรที่จะพูดคุยกันบ้าง ...” (A1. สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2567)

2) กลุ่มผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับที่ 2 ความเข้าใจ (Comprehension) เนื่องจากเป็นเพียงการรับรู้เท่านั้น ไม่ได้สนใจว่ารายละเอียดที่แท้จริงเป็นไปตามที่รับรู้มาหรือไม่

3) กลุ่มวัยทำงานมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับที่ 2 ความเข้าใจ (Comprehension) โดยเป็นความรู้ความเข้าใจที่ได้รับรู้มา ไม่ได้มีการนำไปใช้เพราะไม่ได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับ

การเมืองการปกครอง อีกทั้งผู้ที่ประกอบอาชีพต่างกันจะมีระดับการรับรู้ที่ต่างกัน เช่น ผู้ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยน้อยกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพข้าราชการครู เป็นต้น

4) กลุ่มวัยรุ่นมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับที่ 1 ความรู้ - ความจำ (Knowledge) เป็นการรับรู้จากสื่อออนไลน์ การเรียนในชั้นเรียน และพูดคุยกับคนในครอบครัว แต่ไม่สามารถขยายความต่อหรือนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่น พบว่าประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวคิดของ Almond & Verba (1963) โดยพบว่าประชาชนในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่น มีวัฒนธรรมทางการเมือง 2 รูปแบบ ดังนี้

1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ประชาชนตระหนักถึงความเป็นพลเมืองของตนและให้ความสนใจต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองการปกครองในระดับประเทศและชุมชนสูง เพราะมีความเชื่อมั่นว่าตนสามารถมีอิทธิพลต่อการเมือง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองในรูปแบบนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้นำ กลุ่มผู้สูงวัย และกลุ่มวัยทำงาน บุคคลทั้ง 3 กลุ่มนี้มีส่วนร่วมต่อประชาธิปไตยในระดับชาติ เช่น การไปเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนซึ่งเป็นวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย เช่น การพัฒนาหมู่บ้าน การประชุมหมู่บ้าน โดยสาเหตุที่เข้าไปมีส่วนร่วมเกิดจากการตระหนักถึงหน้าที่ของตนและการมีจิตสาธารณะ รวมถึงมีความเชื่อว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ จะช่วยพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้นได้ ดังที่ A1 กล่าวถึงสาเหตุที่เข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนว่า

“...เข้าร่วมทุกครั้งค่ะ เพราะหนึ่งโดยหน้าที่ สองโดยจิตสาธารณะ
สามอยากให้มีควมสามัคคีและมีความเข้มแข็งเกิดขึ้นในชุมชน...” (A1.
สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2567)

2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ประชาชนมีความมีความเข้าใจในระบบการปกครองของรัฐ สำนึกในความเป็นพลเมืองและยังให้ความสนใจต่อการเมือง แต่ไม่มีส่วนร่วมใน

กิจกรรมทางการเมืองการปกครองทั้งในระดับประเทศและชุมชน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองในรูปแบบนี้ ได้แก่ กลุ่มวัยรุ่น ดังที่ D1 กล่าวถึงหลักการพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยว่าเป็นการถือเสียงข้างมากควบคู่ไปกับการเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย

“...การปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ การออกเสียง ใช้สิทธิของตนเองในการแสดงความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชนต่อรัฐบาล และรับฟัง ยอมรับต่อเสียงข้างมาก...” (D1. สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2567)

อย่างไรก็ตาม ความสนใจของกลุ่มวัยรุ่นจะมีลักษณะเชิงตั้งรับมากกว่ารุก ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองในระดับประเทศและชุมชน เนื่องจากการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การพัฒนาหมู่บ้าน การประชุมหมู่บ้านจะจัดขึ้นในวันจันทร์ถึงศุกร์ที่ต้องไปโรงเรียน ดังที่ D2 กล่าวว่า

“...ไม่เคยเข้าร่วม ก็เพราะเขาจัดกิจกรรมในวันที่ต้องไปโรงเรียน แต่ก็รู้ว่าเขาจัดกิจกรรมแบบนี้ขึ้น...” (D2. สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2567)

จากวัตถุประสงค์การศึกษาทั้ง 2 ข้อ สามารถสรุปผลการวิจัยเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตย	วัฒนธรรมทางการเมือง
ผู้นำชุมชน	การสังเคราะห์	แบบมีส่วนร่วม
ผู้สูงอายุ	ความเข้าใจ	แบบมีส่วนร่วม
วัยทำงาน	ความเข้าใจ	แบบมีส่วนร่วม
วัยรุ่น	ความรู้ ความจำ	แบบไพร่ฟ้า

ที่มา: ผู้วิจัย

อภิปรายผล

1. บุคคลมีความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ต่อประชาธิปไตย ลักษณะการประกอบอาชีพ การรับรู้ข่าวสาร การศึกษา สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้เรื่องประชาธิปไตย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปูน วิเศษศรี และคณะ (2563) เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำอูน จังหวัดระยอง ที่พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน ประชาชนจึงมีความคิดเห็นแตกต่างกัน รวมถึงในงานวิจัยของ ปกิจ พรรัตนานุกุล และคณะ (2566) เรื่อง ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ก็ยังขยายความให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นในประเด็นความแตกต่างของบุคคลว่า ประชาชนที่มีอายุ อาชีพต่างกัน มีความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยภาพรวมแตกต่างกัน เนื่องจากความแตกต่างของวัยทำให้ตัวบุคคลมีมุมมองที่หลากหลายและความเข้าใจทางการเมืองที่ต่างกัน เพราะบุคคลแต่ละคนนั้นย่อมมีประสบการณ์ชีวิตที่ต่างกันออกไป การแลกเปลี่ยนบทสนทนา การรับฟังซึ่งกันและกัน การเรียนรู้ที่ต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความเข้าใจทางการเมืองต่างกัน เพราะปัจจุบันประเด็นทางการเมืองมีผลต่อการดำเนินชีวิตในทุกอาชีพ การติดตามข่าวสารจึงมีความสำคัญ ในแต่ละอาชีพจะมีช่วงเวลาในการทำงานทำให้ไม่สามารถที่จะเข้าถึงหรือรับรู้ข่าวสารได้ตลอดเวลา เกิดการรับรู้ข้อมูลและการเข้าใจในประเด็นการเมืองแตกต่างกัน และยังมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม ครอบครัว และการจงใจ

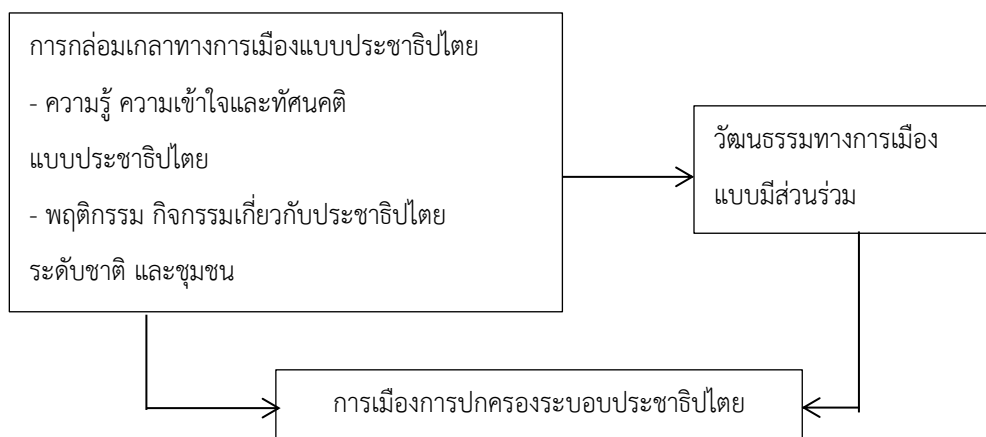
2. แม้ว่าหมู่บ้านที่ทำการศึกษจะเป็นหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่นระดับจังหวัด แต่ที่พบว่าประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมือง 2 แบบ ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ซึ่งพบในผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มผู้นำ กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มคนวัยทำงาน ส่วนวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าพบในกลุ่มวัยรุ่น สะท้อนให้เห็นว่าในชุมชนหนึ่งประชาชนไม่จำเป็นต้องมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเดียว แต่อาจมีวัฒนธรรมทางการเมืองหลายแบบผสมผสานกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรอัมรินทร์ พรหมเกิด และคณะ (2562) เรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองหลักของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ที่พบว่าวัฒนธรรมการเมืองหลักที่มีลักษณะเด่นในชุมชนจำแนกได้ 3 ประเภท คือ 1) กลุ่มคนที่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบเฉยเมย นิ่งเฉย ขาดความกระตือรือร้น ไม่สนใจ และไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาและเหตุการณ์บ้านเมือง 2) กลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมการเมืองแบบ

แยกตัวออกห่าง ชอบเก็บตัว และไม่เกี่ยวข้องกับคนอื่น ไม่มีความผูกพันหรือเข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมส่วนรวมของชุมชนและเพื่อนบ้าน และ 3) กลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจำกัดอยู่เฉพาะคนบางกลุ่มในชุมชน ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มผู้ใช้แรงงานบางส่วนที่รวมกลุ่มกันเรียกร้องผลประโยชน์ของตนเอง ขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกลุ่มการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

3. จากการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกลุ่มเยาวชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า มีการรับรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครองจากการเรียนในชั้นเรียนและการติดตามข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ แต่ยังไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในชุมชน การจะปรับเปลี่ยนให้เยาวชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีหลายวิธี เช่น การสร้างความร่วมมือร่วมใจ ความผูกพันกันระหว่างสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันทางการเมืองที่จะร่วมกันอบรมกล่อมเกลากิจกรรมทางการเมืองให้กับคนรุ่นใหม่ในชุมชนได้รับรู้และเข้าใจถึงหลักการประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง (พงษ์เมธิ ไซยศรีหา, 2561) การสร้างพื้นที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองสมัยใหม่ของเด็กและเยาวชนในทุกภาคส่วน และความรู้สึกเป็นเจ้าของกระบวนการปฏิรูปประเทศ รวมถึงการสร้างความปลอดภัยเพื่อกำหนดกติกาในการอยู่ร่วมกันในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (รพีพร ธงทอง, 2564) เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

การกล่อมเกลாதองการเมืองเป็นกระบวนการของการปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองซึ่งเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมืองจากกรุ่นหนึ่งสืบทอดไปยังกรุ่นต่อๆ มาและเชื่อว่าจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมืองการปกครองได้

กระบวนการกล่อมเกลาทองการเมืองแบบประชาธิปไตยจึงได้แก่การสร้างความรู้ความเข้าใจและทัศนคติแบบประชาธิปไตย รวมถึงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับชาติและชุมชน ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม และส่งผลให้ระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยของประเทศมีความมั่นคง จากผลการศึกษาที่พบว่ากลุ่มวัยกรุ่นในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่น แม้จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองแบบประชาธิปไตยแต่ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย จึงควรมีกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจกับเยาวชนในโรงเรียน การพูดคุยในครอบครัว การมีสื่อที่คุณภาพ ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยตั้งแต่โรงเรียนและชุมชน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การคัดเลือกหมู่บ้านต้นแบบประชาธิปไตยดีเด่นตามแผนปฏิบัติการรายปี พ.ศ. 2566 ของกระทรวงมหาดไทย ทำให้มีการคัดเลือกหมู่บ้านต้นแบบประชาธิปไตยดีเด่นขึ้นในจังหวัดต่างๆ นำมาสู่การทํารววจัยในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่นระดับจังหวัดที่อยู่ในภาคใต้ของประเทศไทยที่ได้รับรางวัลนี้ ผลการทรววจัยมีข้อค้นพบใน 2 ประเด็นหลักและก็พบจุดบกพร่องซึ่งเป็นข้อแนะนำให้ต้องทํารววจัยส่งเสริมประชาธิปไตยต่อไป ดังนี้ หนึ่ง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต เช่น ความหมายของประชาธิปไตย ที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มําทํารววจัยเลือกตั้งในชุมชน เป็นต้น แต่ประชาชนอาจไม่ได้มีความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างทางการเมืองการปกครองที่ไม่เกี่ยวข้องกับพวกเขาโดยตรง เช่น การไม่เข้าใจถึงที่มาและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้งควรดําเนินการให้ความรู้กับประชาชนผ่านการทํากิจกรรมต่างๆ ให้มากขึ้น สอง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มวัยทํารววจัย จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่กลุ่มวัยกรุ่นมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า แม้ว่าคนในสังคมจะสามารถมีวัฒนธรรมทางการเมืองแตกต่างกันได้ แต่เมื่อกลุ่มวัยกรุ่นเป็นกลุ่ม

คนที่จะต้องทำหน้าที่ในการธำรงรักษาประชาธิปไตยของชุมชนและประเทศในอนาคต จึงควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยให้กลุ่มวัยรุ่นสามารถเข้าร่วมได้ ควบคู่ไปกับการเรียนในห้องเรียนและการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน เพื่อให้กลุ่มวัยรุ่นเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยจากการปฏิบัติในวิถีชีวิตและปรับเปลี่ยนมามีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2560). แผนบูรณาการการพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัย. เรียกใช้เมื่อ 11 มกราคม 2567. จาก https://www.m-society.go.th/ewtadmin/ewt/mso_web/download/article/article_20160805124952.pdf
- กระทรวงมหาดไทย. (2566). แผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. 2566) ของกระทรวงมหาดไทย. เรียกใช้เมื่อ 20 มีนาคม 2567. [http://www.ppb.moi.go.th/midev02/upload/MOI%20Plan%20\(2566\)%20-.pdf](http://www.ppb.moi.go.th/midev02/upload/MOI%20Plan%20(2566)%20-.pdf)
- กานต์ ลายคำ. (2563). ความไม่มั่นคงทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของไทย. วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย, 1(2), 21-37.
- ชูเกียรติ ผลาผล และคณะ. (2562). การกล่อมเกลางานการเมืองที่นำไปสู่แบบแผนวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, 19(4), 47-58.
- ที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูน. (2566). ตรวจการประเมินผลงานการคัดเลือกหมู่บ้านต้นแบบประชาธิปไตยดีเด่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566. เรียกใช้เมื่อ 20 มีนาคม 2567. จาก <https://lamphundopa.go.th100785/>.
- ปกิจ พรรัตนานุกุล และคณะ. (2566). ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 12(5), 32-46.
- ปุน วิเศษศรี และคณะ. (2563). การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 9(2), 27-38.

พงษ์เมธี ไชยศรีหา. (2561). แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาราชวิทยาลัย, 5(2), 243-262.

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด และคณะ. (2562). วัฒนธรรมทางการเมืองหลักของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 31(4), 63-96.

รพีพร ธงทอง. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองสมัยใหม่ของเด็กและเยาวชน. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 16(1), 27-40.

สมภพ พระจับทุกข์. (2564). การปกครองระบอบประชาธิปไตยกับสถาบันทางการเมืองไทยในยุครัฐธรรมนูญ 2560. วารสารปรัชญาปริทรรศน์, 26(2), 205-215.

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2567). สถิติประชากรทางการเมืองทะเบียนราษฎร. เรียบแก้ไขเมื่อ 20 มีนาคม 2567. จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/mainpage>.

A1. (3 กุมภาพันธ์ 2567). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่น. (อารยา อุดมรัตน์, สัมภาษณ์)

A2. (3 กุมภาพันธ์ 2567). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่น. (อารยา อุดมรัตน์, สัมภาษณ์)

Almond, G.A. & Verba, S. (1963). The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations. Boston: Little Brown & Company.

B1. (3 กุมภาพันธ์ 2567). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่น. (อารยา อุดมรัตน์, สัมภาษณ์)

B4. (3 กุมภาพันธ์ 2567). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่น. (อารยา อุดมรัตน์, สัมภาษณ์)

- D1. (17 กุมภาพันธ์ 2567). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมทาง การเมืองของประชาชนในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่น. (อารยา อุดมรัตน์, สัมภาษณ์)
- D2. (18 กุมภาพันธ์ 2567). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมทาง การเมืองของประชาชนในหมู่บ้านประชาธิปไตยดีเด่น. (อารยา อุดมรัตน์, สัมภาษณ์)
- Wacks, R. (2017). Understanding Jurisprudence: An introduction to legal theory (5th ed.). Oxford: Oxford University.

CRITICAL READING FOR PROFESSIONS*

Silpa Rasri¹, Samorn Ketsom², Phramaha Wiroj Puengsungnearn³

and Felix Willhem Muller⁴

Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding Author's Email: wiroj.pue@mbu.ac.th

Received 19 September 2024; Revised 30 October 2024; Accepted 30 November 2024

Abstract

Critical reading is an indispensable skill for teaching professionals across various fields, which facilitates a deeper understanding and analyzing complex texts. This skill enables individuals to engage with content beyond surface-level comprehension, allowing them to evaluate arguments, and synthesize information effectively. In professions where decision-making and problem-solving are necessary, critical reading supports the ability to discern relevant information, challenge assumptions, and make informed judgments. Moreover, it enhances the capacity to communicate insights and findings more clearly. It is vital in collaborative and interdisciplinary settings. This article has got the purpose and how to get the data through the methodology and its findings as mentioned below

Purpose: This article explores how importance critical reading skills are crucial in professional settings, highlighting how these skills contribute to effective decision-making, problem-solving, and continuous learning across various professions.

* Silpa Rasri, Samorn Ketsom, Phramaha Wiroj Puengsungnearn and Felix Willhem Muller. (2024). Critical Reading for Professions. *Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University*, 4(6), 135-169.;

DOI: <https://doi.org/10>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

Methodology: The data are from the study which employs a mixed-methods approach; that is, the quantitative surveys and qualitative interviews with professionals from diverse fields; medicine, law, business and engineering. The quantitative component assesses the prevalence and perceived importance of critical reading skills, whereas the qualitative component delves into specific experiences and strategies used by professionals to enhance their reading capabilities.

Findings: The findings reveal that critical reading skills are universally valued across professions, with a significant correlation between the level of these skills and job performance. Key strategies, which are identified for enhancing critical reading, include engaging with peer-reviewed literature, participating in professional reading groups, and utilizing digital tools for annotation and analysis. The study also highlights the barriers to developing these skills, such as time constraints and the overwhelming volume of information.

Implications: The article based on the study as mentioned above suggests that interestingly structured critical reading training into professional development programs can lead to improved job performance and newly innovation. Organizations are encouraged to foster a culture that values continuous learning and provides resources to support the development of critical reading skills.

Key words: Critical Reading (CR)

Introduction

Critical reading is an essential skill for teaching professionals, as it involves analyzing, evaluating, and synthesizing information from various texts to form well-rounded perspectives. By engaging in critical reading, educators can enhance their understanding of complex ideas, stay updated with current research and educational trends, and develop their ability to think critically about the content

they teach. This skill not only aids in their professional growth but also empowers them to foster critical thinking in their students, encouraging a more analytical and reflective approach to learning. Through the practice of critical reading, teaching professionals can become more effective educators, capable of navigating and imparting nuanced and in-depth knowledge.

Critical reading is an analytical approach to understanding texts, requiring readers to actively engage with the material rather than passively absorb information. Its roots can be traced back to various disciplines, including literary theory, philosophy, and education.

Historical Background

1. Literary Criticism: Critical reading emerged from the field of literary criticism, where scholars analyzed texts to uncover deeper meanings, themes, and the author's intentions. The rise of formalist and structuralist theories in the early 20th century emphasized close reading and the importance of language, form, and context.

2. Philosophy: Philosophical traditions, particularly those of the Enlightenment, encouraged skepticism and inquiry. Thinkers like Immanuel Kant and John Dewey advocated for questioning assumptions and exploring the implications of ideas, which laid the groundwork for critical reading as an evaluative practice.

3. Education: In the 20th century, educational reformers emphasized the importance of critical thinking skills. Programs aimed at teaching students how to analyze arguments, assess credibility, and identify biases became prominent, promoting critical reading as a key component of literacy.

Key Components

1. **Analysis:** Critical reading involves breaking down a text to examine its structure, arguments, and language. Readers look for patterns, inconsistencies, and the use of rhetorical devices.
2. **Evaluation:** Readers assess the validity and reliability of the information presented. This includes questioning the author's perspective, the evidence provided, and potential biases.
3. **Interpretation:** Engaging with the text to derive meaning, readers consider the broader context—historical, cultural, and social factors—that influence both the text and their understanding of it.
4. **Reflection:** Critical reading encourages personal engagement with the text, prompting readers to relate its themes and ideas to their own experiences and beliefs.

Importance

Critical reading fosters deeper comprehension and equips individuals with the skills necessary to navigate a complex information landscape. In an age of information overload, the ability to discern credible sources, recognize bias and engage thoughtfully with diverse perspectives is more crucial than ever.

Critical reading is significant for several reasons, particularly in today's complex and information-rich environment. Here are some key points that highlight its importance:

1. Enhances Comprehension

- Critical reading goes beyond surface-level understanding, helping readers grasp deeper meanings and nuances in texts. This enhances overall comprehension and retention of information.

2. Develops Critical Thinking Skills

- Engaging with texts critically fosters analytical thinking, enabling readers to assess arguments, identify logical fallacies, and make informed judgments about the validity of information.

3. Promotes Informed Decision-Making

- In an era of misinformation and diverse viewpoints, critical reading helps individuals evaluate sources and claims effectively. This is essential for making informed choices in personal, academic, and professional contexts.

4. Encourages Open-Mindedness

- Critical reading exposes readers to various perspectives and ideas, encouraging them to consider viewpoints different from their own. This can lead to greater empathy and understanding in a multicultural society.

5. Supports Academic Success

- In educational settings, critical reading is vital for engaging with complex texts across disciplines. It helps students analyze literature, research, and theoretical frameworks, contributing to academic achievement.

6. Fosters Lifelong Learning

- By cultivating curiosity and a questioning attitude, critical reading encourages a habit of continuous learning. Readers become more adept at seeking out new information and revisiting their beliefs based on evidence.

7. Enhances Communication Skills

- Analyzing and interpreting texts helps readers articulate their thoughts more clearly and effectively. This skill is invaluable in both written and verbal communication.

8. Empowers Civic Engagement

- Critical reading fosters a well-informed citizenry capable of engaging thoughtfully with social and political issues. It enables individuals to participate meaningfully in democratic processes and discussions.

In summary, critical reading is a foundational skill that equips individuals to navigate and understand the world around them, fostering both personal growth and social responsibility.

Critical reading is significant for several reasons, particularly in today's complex and information-rich environment. Here are some key points that highlight its importance:

1. Enhances Comprehension

- Critical reading goes beyond surface-level understanding, helping readers grasp deeper meanings and nuances in texts. This enhances overall comprehension and retention of information.

2. Develops Critical Thinking Skills

- Engaging with texts critically fosters analytical thinking, enabling readers to assess arguments, identify logical fallacies, and make informed judgments about the validity of information.

3. Promotes Informed Decision-Making

- In an era of misinformation and diverse viewpoints, critical reading helps individuals evaluate sources and claims effectively. This is essential for making informed choices in personal, academic, and professional contexts.

4. Encourages Open-Mindedness

- Critical reading exposes readers to various perspectives and ideas, encouraging them to consider viewpoints different from their own. This can lead to greater empathy and understanding in a multicultural society.

5. Supports Academic Success

- In educational settings, critical reading is vital for engaging with complex texts across disciplines. It helps students analyze literature, research, and theoretical frameworks, contributing to academic achievement.

6. Fosters Lifelong Learning

- By cultivating curiosity and a questioning attitude, critical reading encourages a habit of continuous learning. Readers become more adept at seeking out new information and revisiting their beliefs based on evidence.

7. Enhances Communication Skills

- Analyzing and interpreting texts helps readers articulate their thoughts more clearly and effectively. This skill is invaluable in both written and verbal communication.

8. Empowers Civic Engagement

- Critical reading fosters a well-informed citizenry capable of engaging thoughtfully with social and political issues. It enables individuals to participate meaningfully in democratic processes and discussions.

In summary, critical reading is a foundational skill that equips individuals to navigate and understand the world around them, fostering both personal growth and social responsibility.

Research problems

Research problems are specific issues, questions, or areas of concern that a researcher aims to address through systematic investigation. Identifying a clear and focused research problem is crucial, as it guides the direction of the study and helps formulate hypotheses and research questions. Here are some key aspects to consider when discussing research problems:

1. Definition

- A research problem is a statement that outlines an area of interest or a gap in knowledge that needs exploration. It often arises from a review of existing literature, practical challenges, or theoretical inquiries.

2. Characteristics

- **Clarity:** The problem should be clearly defined and understandable.
- **Specificity:** It should be focused enough to allow for in-depth study, avoiding overly broad questions.
- **Feasibility:** The problem must be researchable within the constraints of time, resources, and available data.
- **Significance:** It should contribute to existing knowledge or address real-world issues, making it relevant to the field of study.

3. Types of Research Problems

- **Descriptive Problems:** Aimed at describing phenomena or characteristics (e.g., "What are the trends in online education?")
- **Comparative Problems:** Involves comparing two or more groups or variables (e.g., "How do rural and urban students differ in academic performance?")
- **Causal Problems:** Seeks to establish cause-and-effect relationships (e.g., "Does increased screen time affect children's attention spans?")
- **Exploratory Problems:** Investigates new areas where little prior research exists (e.g., "What factors influence the adoption of telemedicine among seniors?")

4. Identifying a Research Problem

- **Literature Review:** Examining existing research to find gaps or unresolved questions.
- **Observation:** Noticing issues in practice or everyday life that require investigation.

- **Discussions with Experts:** Engaging with practitioners or scholars to uncover pressing issues.
- **Personal Interest:** Selecting a problem based on the researcher's passions or experiences.

5. Formulating Research Questions

- Once a problem is identified, it can be refined into specific research questions or hypotheses. These should be precise, measurable, and aligned with the objectives of the study.

6. Examples of Research Problems

- In Education: "What impact does remote learning have on student engagement in high school?"
- In Health: "What are the barriers to mental health care access for low-income families?"
- In Environmental Science: "How does urbanization affect local biodiversity?"
- In Business: "What factors drive customer loyalty in online retail?"

7. Challenges in Identifying Research Problems

- Lack of clarity in the field of interest.
- Overly broad or vague questions that make research difficult.
- Difficulty accessing relevant data or resources.

Identifying and articulating a research problem is a foundational step in the research process, influencing all subsequent stages of investigation.

Research problems are specific issues, questions, or areas of concern that a researcher aims to address through systematic investigation. Identifying a clear and focused research problem is crucial, as it guides the direction of the study and helps formulate hypotheses and research questions. Here are some key aspects to consider when discussing research problems:

1. Definition

- A research problem is a statement that outlines an area of interest or a gap in knowledge that needs exploration. It often arises from a review of existing literature, practical challenges, or theoretical inquiries.

2. Characteristics

- **Clarity:** The problem should be clearly defined and understandable.
- **Specificity:** It should be focused enough to allow for in-depth study, avoiding overly broad questions.
- **Feasibility:** The problem must be researchable within the constraints of time, resources, and available data.
- **Significance:** It should contribute to existing knowledge or address real-world issues, making it relevant to the field of study.

3. Types of Research Problems

- **Descriptive Problems:** Aimed at describing phenomena or characteristics (e.g., "What are the trends in online education?")
- **Comparative Problems:** Involves comparing two or more groups or variables (e.g., "How do rural and urban students differ in academic performance?")
- **Causal Problems:** Seeks to establish cause-and-effect relationships (e.g., "Does increased screen time affect children's attention spans?")
- **Exploratory Problems:** Investigates new areas where little prior research exists (e.g., "What factors influence the adoption of telemedicine among seniors?")

4. Identifying a Research Problem

- **Literature Review:** Examining existing research to find gaps or unresolved questions.
- **Observation:** Noticing issues in practice or everyday life that require investigation.

- **Discussions with Experts:** Engaging with practitioners or scholars to uncover pressing issues.
- **Personal Interest:** Selecting a problem based on the researcher's passions or experiences.

5. Formulating Research Questions

- Once a problem is identified, it can be refined into specific research questions or hypotheses. These should be precise, measurable, and aligned with the objectives of the study.

6. Examples of Research Problems

- In Education: "What impact does remote learning have on student engagement in high school?"
- In Health: "What are the barriers to mental health care access for low-income families?"
- In Environmental Science: "How does urbanization affect local biodiversity?"
- In Business: "What factors drive customer loyalty in online retail?"

7. Challenges in Identifying Research Problems

- Lack of clarity in the field of interest.
- Overly broad or vague questions that make research difficult.
- Difficulty accessing relevant data or resources.

Identifying and articulating a research problem is a foundational step in the research process, influencing all subsequent stages of investigation.

When presenting a research paper, there are several compelling reasons to articulate, which help clarify the purpose and significance of your work. Here are some key points to consider:

1. Contribute to Knowledge

- **Filling a Gap:** Highlight how your research addresses an existing gap in the literature, contributing new insights or perspectives to the field.
- **Building on Previous Work:** Explain how your findings build on or challenge existing research, advancing understanding in the subject area.

2. Address Real-World Issues

- **Practical Implications:** Discuss how your research addresses practical problems or societal issues, providing solutions or recommendations that can be applied in real-world contexts.
- **Policy Relevance:** If applicable, mention how your findings could inform policy decisions or practices within a specific domain.

3. Engage with the Academic Community

- **Fostering Discussion:** Presenting your paper allows for academic dialogue, encouraging feedback and discussion that can refine your ideas and lead to further research opportunities.
- **Networking:** Sharing your work helps you connect with other researchers and professionals in your field, expanding your academic network.

4. Showcase Methodological Approaches

- **Innovative Methods:** If your research employs novel methodologies or approaches, explain their significance and how they enhance the reliability or depth of your findings.
- **Encouraging Best Practices:** Share your methods to inspire others in the field, promoting effective research practices.

5. Promote Critical Thinking

- **Challenging Assumptions:** Encourage your audience to question established beliefs or practices, fostering a culture of critical inquiry and reflection.
- **Stimulating New Ideas:** By presenting your work, you may inspire new research questions or avenues of exploration for your audience.

6. Demonstrate Academic Skills

- **Communication Skills:** Presenting your research showcases your ability to communicate complex ideas clearly and effectively, an essential skill in academia and beyond.
- **Engagement with Feedback:** Demonstrating how you can respond to questions and critiques reflects your depth of understanding and adaptability.

7. Encourage Future Research

- **Identifying New Directions:** Highlight any areas for further research that your findings have opened up, motivating others to explore these avenues.
- **Collaborative Opportunities:** Your presentation may spark interest in collaboration on future projects, leading to impactful research partnerships.

8. Personal Development

- **Skill Enhancement:** Presenting enhances your public speaking and presentation skills, contributing to your overall professional development.
- **Building Confidence:** Successfully sharing your research can boost your confidence in your abilities as a researcher and scholar.

By clearly articulating these reasons during your presentation, you can effectively convey the significance of your research and its potential impact on your field and beyond.

Understanding Critical Reading

Critical reading goes beyond merely understanding the content of a text. It involves analyzing the author's arguments, identifying underlying assumptions, evaluating the validity of the evidence presented, and considering the implications of the findings. For teaching professionals, this means scrutinizing educational theories, methodologies, and practices to determine their relevance and applicability to their own teaching contexts.

Steps to Develop Critical Reading Skills

- 1. Pre-Reading Preparation:** Before diving into a text, educators should consider the purpose of their reading. Are they looking to implement new teaching strategies, understand recent research, or critique existing practices? Setting a clear objective can guide their focus and enhance their comprehension.
- 2. Active Engagement:** As educators read, they should actively engage with the text by annotating, highlighting key points, and asking critical questions. This can involve questioning the author's perspective, considering alternative viewpoints, and noting any biases that may affect the validity of the arguments.
- 3. Analytical Thinking:** Critical reading requires a thorough analysis of the structure and content of the text. Educators should examine how the author builds their arguments, the evidence provided, and the logical coherence of the conclusions. This step is crucial for identifying strengths and weaknesses in the text.

4. **Synthesis and Application:** After critically evaluating the text, educators should synthesize the information and consider how it applies to their own teaching practice. This involves integrating new insights with existing knowledge and determining practical ways to implement changes in the classroom.
5. **Reflective Practice:** Finally, critical reading should be an ongoing, reflective practice. Educators should regularly revisit and reassess the texts they read, reflect on their teaching experiences, and adjust their strategies accordingly. This continuous cycle of reading, reflection, and adaptation is key to professional growth.

Benefits of Critical Reading for Educators

By mastering critical reading skills, teaching professionals can enhance their pedagogical knowledge, stay updated with current research, and make informed decisions about their teaching methods. This not only improves their effectiveness in the classroom but also models critical thinking for their students, encouraging a similar approach to learning and inquiry.

So, incorporating critical reading into their professional development allows educators to engage with academic texts on a deeper level, fostering a culture of continuous learning and critical thinking. By following a structured approach to critical reading, teaching professionals can enhance their educational practices, stay informed about new developments in the field, and ultimately improve student outcomes.

Literature Review

Overview: Critical reading has been extensively studied across various fields, including education, cognitive psychology, and professional development. Research consistently highlights the importance of critical reading as a foundational skill for academic success and professional competence. Studies

show that critical reading involves not only the ability to understand the literal meaning of a text but also the capacity to analyze, evaluate, and synthesize information (Fisher, 2001). This multifaceted skill is crucial for professionals who must navigate complex information landscapes and make informed decisions.

Key Theories and Models:

Several significant theories and models provide a framework for understanding critical reading:

1. **Bloom's Taxonomy:** Developed by Benjamin Bloom in 1956, Bloom's Taxonomy categorizes cognitive skills into six levels, with critical reading encompassing higher-order thinking skills such as analysis, evaluation, and synthesis. According to this model, effective critical reading requires moving beyond basic comprehension to more complex processes that involve questioning and critiquing the text (Bloom, 1956).
2. **Paul-Elder Critical Thinking Framework:** Richard Paul and Linda Elder's model emphasizes the importance of critical thinking as a disciplined process that involves assessing the clarity, accuracy, relevance, and logic of information. This framework is particularly relevant to critical reading, as it encourages readers to adopt a questioning mindset and consider multiple perspectives (Paul & Elder, 2006).
3. **Transactional Theory of Reading:** Louise Rosenblatt's transactional theory posits that reading is an interactive process between the reader and the text. According to Rosenblatt, meaning is constructed through this interaction, influenced by the reader's prior knowledge, experiences, and attitudes. This theory highlights the subjective nature of critical reading and the role of the reader's active engagement in interpreting texts (Rosenblatt, 1978).

Results

Critical Reading Skills and Practices:

Table 1: Average Critical Reading Assessment Scores by Professional Group

Professional Group	Average Score (%)
Legal Professionals	82
Healthcare Professionals	78

Professional Group	Average Score (%)
Business Professionals	74
Educators	70

The structured surveys revealed that critical reading is perceived as highly important across all professional groups. However, the frequency of engaging in critical reading practices varied. Legal professionals reported the highest frequency, with 85% of respondents engaging in critical reading daily, compared to 70% of healthcare professionals, 65% of business professionals, and 60% of educators.

The followings are how to teach critical reading based on the study above to better improve professionals across the fields.

Topic1: The Importance of Critical Reading in Education Understanding Critical Reading

Critical reading involves analyzing and evaluating the content of a text beyond mere comprehension. It requires questioning the author's arguments, assessing the validity of evidence, and reflecting on the implications for one's own practice. For teachers, critical reading is not just about acquiring knowledge but also about discerning how to effectively incorporate that knowledge into their teaching strategies.

Benefits for Teaching Professionals

1. **Enhanced Understanding:** Critical reading helps educators gain a deeper understanding of educational theories and practices. By delving into the nuances of scholarly work, teachers can appreciate

the complexities and contexts of different educational models and approaches.

2. **Improved Teaching Practices:** By evaluating new research and methodologies, teachers can refine and improve their teaching strategies. This critical approach enables educators to adopt evidence-based practices that are proven to be effective, thereby enhancing their instructional methods and student engagement
3. **Informed Decision Making:** Critical reading equips educators with the skills to make informed decisions about curriculum design, instructional methods, and student assessment. With a solid foundation in critically analyzed research, teachers can make choices that are backed by credible evidence and tailored to the needs of their students.
4. **Professional Growth:** Engaging in critical reading promotes continuous professional development and lifelong learning. This ongoing process ensures that educators remain current with the latest advancements in the field, fostering a mindset of curiosity and improvement. Through critical reading, teachers can continuously evolve, adapting to new challenges and innovations in education.

In sum, critical reading is a vital skill for teaching professionals. It empowers them to go beyond surface-level understanding, engage deeply with academic texts, and apply insights to enhance their educational practices. By fostering a habit of critical reading, educators can improve their effectiveness, support their professional growth, and ultimately, provide a richer learning experience for their students.

Topic 2: Pre-Reading Strategies

Setting a Purpose for Reading

Before engaging with a text, it's crucial to establish a clear purpose for reading. Consider questions such as:

- What do I hope to learn from this text?
- How can this information improve my teaching practice?
- What specific aspects of my teaching do I want to enhance with this new knowledge?

Setting a purpose provides focus and direction, making the reading process more effective and meaningful. A well-defined objective ensures that educators can identify and prioritize the most relevant information, facilitating a more targeted and insightful reading experience.

Previewing the Text

Previewing a text involves skimming through headings, subheadings, introductions, and conclusions to get an overview of the content. This step helps create a mental map of the text and prepares the reader for deeper engagement. Key elements to look for during the preview include:

- **Headings and Subheadings:** These provide a structure and outline of the main topics covered.
- **Introduction and Conclusion:** These sections often summarize the key arguments and findings.
- **Charts, Graphs, and Images:** Visual elements can highlight important data and evidence.

By identifying these components, educators can anticipate the flow of information and identify key points to focus on, making the subsequent reading process more efficient and comprehensive.

Activating Prior Knowledge

Reflecting on what you already know about the topic can enhance comprehension and retention. Consider how the new information might connect

with your existing knowledge and teaching experience. This step helps in building a strong foundation for understanding the new concepts presented in the text. By drawing connections between prior knowledge and new information, educators can create a more cohesive and integrated understanding, which supports better application in their teaching practice.

Incorporating these pre-reading strategies can significantly enhance the effectiveness of critical reading for educators. Setting a clear purpose, previewing the text, and activating prior knowledge are foundational steps that prepare teachers for a more focused and meaningful engagement with academic texts. By mastering these strategies, educators can optimize their reading processes, leading to greater professional growth and improved classroom practices.

Topic 3: During Reading - Active Engagement

Annotating the Text

Active engagement with the text is crucial for critical reading. Annotation involves highlighting key points, arguments, and evidence while writing notes in the margins. These notes can include:

- **Questions:** What questions arise as you read the text?
- **Reflections:** How does the information relate to your own teaching experience?
- **Connections:** How does this new information connect with what you already know?

Identifying Main Ideas and Supporting Details

Distinguishing between main ideas and supporting details is essential for understanding the text's core concepts. Strategies for identifying these elements include:

- **Topic Sentences:** Often, the first sentence of a paragraph presents the main idea.

- **Summarization:** Summarize each paragraph in your own words to ensure you grasp the main points.
- **Highlighting:** Use different colours to highlight main ideas and supporting details.

Evaluating Evidence and Arguments

Critically assessing the credibility and relevance of the evidence and arguments presented is a key component of critical reading. Consider the following:

- **Source Credibility:** Are the sources cited reputable and reliable?
- **Evidence Relevance:** Is the evidence provided relevant to the arguments made?
- **Logical Coherence:** Are the arguments logically coherent and well-supported?

Asking Critical Questions

Engage with the text by asking critical questions that challenge the author's assumptions and perspectives. Questions to consider include:

- What is the author's main argument or thesis?
- What evidence is provided, and is it convincing?
- How does this information relate to my teaching practice?
- Are there alternative perspectives or counterarguments presented?

Topic 4 : Post-Reading Strategies

Summarizing Key Points

After reading, write a brief summary of the main ideas and arguments. Highlight any new insights or information that are particularly relevant to your teaching. Summarization reinforces understanding and retention of the content and helps in organizing your thoughts.

Reflecting on the Implications

Think about how this new knowledge affects your understanding of the topic. Reflect on questions such as:

- How does this information change my perspective on the topic?
- What new strategies or approaches can I incorporate into my teaching?
- How can this information benefit my students?

Reflection helps in making meaningful connections between the text and your professional experience, promoting deeper learning.

Discussing and Collaborating

Share your insights with colleagues and engage in discussions. Collaboration allows for the exchange of ideas and experiences, enriching your understanding and application of new concepts. Consider forming a reading group or participating in professional learning communities. Discussion prompts can include:

- What were the key takeaways from the text?
- How can we apply these insights to our teaching practice?
- What challenges might we face in implementing these strategies?

Planning for Implementation

Develop a plan to incorporate new strategies or ideas into your teaching. Set specific goals and actions based on what you have learned. Planning ensures that the insights gained from critical reading translate into practical improvements in your teaching practice. Steps for planning include:

- **Setting Goals:** Identify specific goals based on the new information.
- **Action Steps:** Outline the steps needed to achieve these goals.
- **Timeline:** Establish a timeline for implementing the new strategies.
- **Assessment:** Determine how you will assess the effectiveness of these changes.

After completing your reading, it's essential to summarize the main ideas and arguments. Write a brief overview that highlights the core concepts and any

new insights or information particularly relevant to your teaching practice. This process of summarization not only reinforces your understanding and retention of the content but also helps in organizing your thoughts more effectively.

Once you have summarized the text, take time to reflect on how this new knowledge affects your understanding of the topic. Consider questions such as: How does this information change my perspective on the topic? What new strategies or approaches can I incorporate into my teaching? How can this information benefit my students? Reflection is a crucial step in connecting the text with your professional experience, fostering deeper learning and growth.

Engage with colleagues by sharing your insights and participating in discussions. Collaboration enriches your understanding and application of new concepts, and can be facilitated by forming a reading group or joining professional learning communities. Use discussion prompts such as: What were the key takeaways from the text? How can we apply these insights to our teaching practice? What challenges might we face in implementing these strategies?

To ensure that the insights gained from critical reading translate into practical improvements, develop a plan for implementation. Start by setting specific goals based on the new information. Outline the action steps needed to achieve these goals, establish a timeline for implementing the new strategies, and determine how you will assess the effectiveness of these changes. This planning phase is crucial for turning theoretical knowledge into practical enhancements in your teaching practice.

Topic 5: Case Studies and Practical Applications

Case Study 1: Implementing New Teaching Strategies

This case study illustrates how a teacher used critical reading to implement a new teaching strategy. The teacher began by engaging deeply with current educational research and literature, focusing on innovative instructional methods. Through annotating texts, summarizing key points, and reflecting on

how these methods could be applied in their own classroom, the teacher identified several promising strategies.

The process involved a detailed analysis of various teaching models and approaches. One notable challenge was overcoming resistance from both students and colleagues accustomed to traditional methods. The teacher addressed this by gradually introducing the new strategies, providing professional development sessions for colleagues, and soliciting feedback from students to make iterative improvements.

The outcomes were highly positive. The new teaching strategies led to improved student engagement, better performance on assessments, and a more dynamic learning environment. This case highlights how critical reading can drive significant improvements in teaching practices by providing educators with evidence-based strategies and solutions.

Case Study 2: Enhancing Student Engagement

In this scenario, critical reading played a crucial role in helping an educator find new ways to enhance student engagement. The educator explored various engagement techniques through educational research, including interactive learning activities and student-centered approaches. By critically evaluating these strategies, the educator was able to tailor them to fit their classroom context.

One effective strategy discovered was the use of project-based learning, which involved students working on real-world problems and presenting their findings. The application of this strategy led to increased student participation and enthusiasm. Students were more motivated and invested in their learning, leading to improved academic performance and satisfaction.

The impact on student engagement was substantial, with noticeable improvements in both participation and learning outcomes. This case underscores the value of critical reading in discovering and implementing

innovative methods that can significantly enhance student engagement and learning experiences.

Practical Applications

Teachers can apply critical reading strategies to various aspects of their professional practice. Here are some practical examples:

1. **Curriculum Design:** Critical reading can inform curriculum development by ensuring it is based on the latest research and evidence. Teachers can analyze current literature to identify best practices and incorporate them into their curriculum, creating a more robust and effective learning experience for students.
2. **Instructional Methods:** By exploring new instructional methods through critical reading, teachers can enhance their teaching practices. For instance, discovering and applying differentiated instruction techniques can help address diverse learning needs within the classroom, leading to better student outcomes.
3. **Assessment Techniques:** Critical reading can also lead to the adoption of innovative assessment techniques. Teachers might explore formative assessments, peer reviews, or alternative evaluation methods that provide a more comprehensive understanding of student progress and learning. This approach ensures that assessments are aligned with instructional goals and effectively measure student understanding.

By integrating critical reading strategies into these areas, educators can continually improve their teaching practices and contribute to a more effective and engaging learning environment for their students.

Explore a case study where a teacher used critical reading to implement a new teaching strategy. Discuss the process, challenges, and outcomes, highlighting the role of critical reading in driving improvement. In this case, the teacher engaged in critical reading of current educational research and literature

to identify innovative instructional methods. The process included annotating texts, summarizing key points, and reflecting on how these new strategies could be applied to their own classroom. Challenges such as resistance to change and the need for additional resources were navigated through collaboration with colleagues and ongoing professional development. The outcomes demonstrated significant improvements in student engagement and achievement, underscoring the importance of critical reading in educational advancement.

Examine a scenario where critical reading helped an educator find new ways to engage students. Discuss the strategies discovered through reading, how they were applied, and the impact on student engagement and learning outcomes. In this case, the educator used critical reading to explore various engagement techniques, such as interactive learning activities and student-centered approaches. By critically evaluating the effectiveness of these strategies through the lens of their own teaching context, the educator was able to implement methods that resonated with their students. The impact was notable, with increased participation, motivation, and improved learning outcomes, illustrating the transformative power of critical reading in enhancing educational practices.

Practical Applications

Provide practical examples of how teachers can apply critical reading strategies in their everyday practice. Examples might include:

- 1. Curriculum Design:** Using critical reading to inform curriculum development and ensure it is evidence-based. For instance, teachers can critically evaluate research articles and case studies to integrate proven teaching methods and content that aligns with educational standards and student needs.

2. **Instructional Methods:** Applying new instructional methods discovered through critical reading to enhance student learning. Teachers might read about differentiated instruction and then implement tailored activities that cater to the diverse learning styles and abilities of their students.
3. **Assessment Techniques:** Incorporating new assessment techniques to better evaluate student progress and understanding. Through critical reading, educators can explore alternative assessment strategies such as formative assessments, peer reviews, and project-based evaluations, ensuring a comprehensive approach to measuring student learning.

Topic 6: Ongoing Evaluation and Professional Development

Monitoring and Assessing

Continuously evaluate the effectiveness of new strategies implemented through critical reading. Collect feedback from students and make adjustments as needed. Consider using tools such as surveys, reflections, and assessments to gather data on the impact of these changes.

Staying Updated

Keep up with the latest research and developments in education. Engage in continuous professional development to enhance your critical reading and teaching skills. Strategies for staying updated include:

- **Professional Journals:** Regularly read educational journals and publications.
- **Workshops and Conferences:** Attend workshops and conferences to learn about new research and best practices.
- **Online Courses:** Participate in online courses and webinars to stay informed about the latest trends and strategies in education.

Lifelong Learning

Embrace critical reading as a continuous process of professional growth and development. Lifelong learning helps educators stay adaptable and responsive to changes in the educational landscape, ensuring they can provide the best possible education for their students.

Research problem

Research problems are specific issues, questions, or areas of concern that a researcher aims to address through systematic investigation. Identifying a clear and focused research problem is crucial, as it guides the direction of the study and helps formulate hypotheses and research questions. Here are some key aspects to consider when discussing research problems:

1. Definition

- A research problem is a statement that outlines an area of interest or a gap in knowledge that needs exploration. It often arises from a review of existing literature, practical challenges, or theoretical inquiries.

2. Characteristics

- **Clarity:** The problem should be clearly defined and understandable.
- **Specificity:** It should be focused enough to allow for in-depth study, avoiding overly broad questions.
- **Feasibility:** The problem must be researchable within the constraints of time, resources, and available data.
- **Significance:** It should contribute to existing knowledge or address real-world issues, making it relevant to the field of study.

3. Types of Research Problems

- **Descriptive Problems:** Aimed at describing phenomena or characteristics (e.g., "What are the trends in online education?")

- **Comparative Problems:** Involves comparing two or more groups or variables (e.g., "How do rural and urban students differ in academic performance?")
- **Causal Problems:** Seeks to establish cause-and-effect relationships (e.g., "Does increased screen time affect children's attention spans?")
- **Exploratory Problems:** Investigates new areas where little prior research exists (e.g., "What factors influence the adoption of telemedicine among seniors?")

4. Identifying a Research Problem

- **Literature Review:** Examining existing research to find gaps or unresolved questions.
- **Observation:** Noticing issues in practice or everyday life that require investigation.
- **Discussions with Experts:** Engaging with practitioners or scholars to uncover pressing issues.
- **Personal Interest:** Selecting a problem based on the researcher's passions or experiences.

5. Formulating Research Questions

- Once a problem is identified, it can be refined into specific research questions or hypotheses. These should be precise, measurable, and aligned with the objectives of the study.

6. Examples of Research Problems

- In Education: "What impact does remote learning have on student engagement in high school?"
- In Health: "What are the barriers to mental health care access for low-income families?"
- In Environmental Science: "How does urbanization affect local biodiversity?"
- In Business: "What factors drive customer loyalty in online retail?"

7. Challenges in Identifying Research Problems

- Lack of clarity in the field of interest.
- Overly broad or vague questions that make research difficult.
- Difficulty accessing relevant data or resources.

Identifying and articulating a research problem is a foundational step in the research process, influencing all subsequent stages of investigation.

When presenting a research paper, there are several compelling reasons to articulate, which help clarify the purpose and significance of your work. Here are some key points to consider:

1. Contribute to Knowledge

- **Filling a Gap:** Highlight how your research addresses an existing gap in the literature, contributing new insights or perspectives to the field.
- **Building on Previous Work:** Explain how your findings build on or challenge existing research, advancing understanding in the subject area.

2. Address Real-World Issues

- **Practical Implications:** Discuss how your research addresses practical problems or societal issues, providing solutions or recommendations that can be applied in real-world contexts.
- **Policy Relevance:** If applicable, mention how your findings could inform policy decisions or practices within a specific domain.

3. Engage with the Academic Community

- **Fostering Discussion:** Presenting your paper allows for academic dialogue, encouraging feedback and discussion that can refine your ideas and lead to further research opportunities.

- **Networking:** Sharing your work helps you connect with other researchers and professionals in your field, expanding your academic network.

4. Showcase Methodological Approaches

- **Innovative Methods:** If your research employs novel methodologies or approaches, explain their significance and how they enhance the reliability or depth of your findings.
- **Encouraging Best Practices:** Share your methods to inspire others in the field, promoting effective research practices.

5. Promote Critical Thinking

- **Challenging Assumptions:** Encourage your audience to question established beliefs or practices, fostering a culture of critical inquiry and reflection.
- **Stimulating New Ideas:** By presenting your work, you may inspire new research questions or avenues of exploration for your audience.

6. Demonstrate Academic Skills

- **Communication Skills:** Presenting your research showcases your ability to communicate complex ideas clearly and effectively, an essential skill in academia and beyond.
- **Engagement with Feedback:** Demonstrating how you can respond to questions and critiques reflects your depth of understanding and adaptability.

7. Encourage Future Research

- **Identifying New Directions:** Highlight any areas for further research that your findings have opened up, motivating others to explore these avenues.
- **Collaborative Opportunities:** Your presentation may spark interest in collaboration on future projects, leading to impactful research partnerships.

8. Personal Development

- **Skill Enhancement:** Presenting enhances your public speaking and presentation skills, contributing to your overall professional development.
- **Building Confidence:** Successfully sharing your research can boost your confidence in your abilities as a researcher and scholar.

By clearly articulating these reasons during your presentation, you can effectively convey the significance of your research and its potential impact on your field and beyond.

Synthesize the overall finding as the knowledge contribution with the diagram and explain clearly and synthesize an overall finding and its knowledge contribution effectively, we need to follow a structured approach. Here's a general outline you can use, along with an explanation of the components involved.

Overall Finding Synthesis

1. Summary of Key Insights:

- Briefly summarize the main insights derived from your research or analysis. What are the core conclusions you have drawn?

2. Knowledge Contribution:

- Explain how these findings contribute to the existing body of knowledge. This could involve filling gaps in research,

providing new methodologies, or offering practical applications.

3. Implications:

- Discuss the broader implications of your findings. How might they impact theory, practice, or policy in your field?

Example of Synthesis

Overall Finding: Research indicates that implementing a hybrid work model enhances employee productivity and job satisfaction compared to traditional office-only models.

Knowledge Contribution: This finding contributes to the literature on workplace dynamics by highlighting the effectiveness of hybrid models in balancing flexibility and collaboration. It offers a nuanced understanding of how different work arrangements can meet employee needs and organizational goals.

Implications: Organizations might consider adopting hybrid models to improve employee morale and efficiency, which could lead to lower turnover rates and higher overall performance. Future research could explore long-term effects on team cohesion and organizational culture.

Diagram Explanation

- **Visual Representation:** Include a diagram that visually represents the relationships between the key concepts identified in your research. This could be a flowchart, Venn diagram, or any format that clearly illustrates the connections.
- **Components of the Diagram:**
 - **Central Theme:** At the centre, place your overall finding.
 - **Supporting Factors:** Around the central theme, list supporting factors or variables that contributed to your conclusion.
 - **Impacts:** Show how these factors lead to specific implications or applications in practice.

Conclusion

Critical reading is an indispensable skill for teaching professionals. By following a structured approach, educators can deepen their understanding, enhance their teaching practices, and ultimately improve student outcomes. Embracing critical reading as a continuous process of professional growth and development fosters a culture of critical thinking and lifelong learning within the educational environment.

This comprehensive guide provides teaching professionals with the tools and strategies needed to engage in critical reading effectively. By adopting these methods, educators can integrate new knowledge into their teaching practices, enhance their professional development, and improve classroom effectiveness. The ultimate goal is to benefit students and contribute positively to the broader educational community.

References

- Fisher, A., & Scriven, M. (1997). *Critical Thinking: Its Definition and Assessment*. Edgepress.
- Paul, R., & Elder, L. (2008). *The Miniature Guide to Critical Thinking: Concepts and Tools*. Foundation for Critical Thinking Press.
- Brookfield, S. (2012). *Teaching for Critical Thinking: Tools and Techniques to Help Students Question Their Assumptions*. Jossey-Bass.
- Kurland, D. J. (2000). *How the Mind Works: Critical Thinking*. Pearson Education.
- Facione, P. A. (1990). *Critical Thinking: A Statement of Expert Consensus for Purposes of Educational Assessment and Instruction*. The California Academic Press.
- Ennis, R. H. (1993). Critical Thinking Assessment. *Theory Into Practice*, 32(3), 179-186.
- Lipman, M. (2003). *Thinking in Education*. Cambridge University Press.

- National Council for Excellence in Critical Thinking. (1987). A Definition of Critical Thinking. Retrieved from Critical Thinking Community.
- Pithers, R. T., & Soden, R. (2000). Critical Thinking in Education: A Review. *Educational Research*, 42(3), 237-249.
- Moon, J. (2008). *Critical Thinking: An Exploration of Theory and Practice*. Routledge.

ประสิทธิผลของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

EFFECTIVENESS OF INFORMATION TECHNOLOGY POLICY IMPLEMENTATION IN
SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION THAILAND

บดินทร์ หลาบหนองแสง¹ และ เฉลิม เกิดโมลี²

Bordin Larbnongsang¹ and Chalerm Gerdmoli²

¹⁻²มหาวิทยาลัยเกริก

¹⁻²Krirk University, Thailand

Corresponding Author's Email: Nainoi123@gmail.com

Received 13 May 2024; Revised 24 October 2024; Accepted 30 October 2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรคือผู้บริหาร และผู้ดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนระดับประถมศึกษา 432 แห่งในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1,558 คน กลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบง่ายโดยเจาะจงเทียบตารางหาไรยามาเน่ จำนวน 864 คน เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีรายด้านเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ คือ (1) การสนับสนุนบุคลากรในการ

* บดินทร์ หลาบหนองแสง และเฉลิม เกิดโมลี. (2567). ประสิทธิภาพของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(6), 171-190.

Bordin Larbnongsang and Chalerm Gerdmoli. (2024). EFFECTIVENESS OF INFORMATION TECHNOLOGY POLICY IMPLEMENTATION IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION THAILAND. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(6), 171-190.

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน (3) การสนับสนุนการเรียนการสอนด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารโรงเรียน ในขณะที่ปัจจัยของประสิทธิผลมีอยู่ 6 ด้านเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ คือ 1) สิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง 2) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบาย 3) ความพอเพียงของทรัพยากรบริหาร 4) คุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และ 5) การบริหารภายในองค์กร และ 6) คุณสมบัติและทัศนคติของบุคลากรที่รับผิดชอบ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติมี 3 ปัจจัยคือ 1) คุณสมบัติและทัศนคติของบุคลากรที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ($r=0.299$) 2) สิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง (0.177) และ 3) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบาย ($r=0.100$) โดยมีอิทธิพลสูง ปานกลาง และต่ำตามลำดับ และทั้ง 3 ตัวแปรร่วมกันอธิบายตัวแปรตามได้ร้อยละ 64.8

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ; นโยบาย; เทคโนโลยีสารสนเทศ

Abstract

The objectives of this study were to analyze the factors affecting effectiveness of information technology implementation at schools the Office of the Basic Education Commission. (OBEC) The samples were schools under the Office of the Basic Education Commission. selected by multi-stage random sampling technique. The research instruments were questionnaires. The data were analyzed using descriptive statistics, mean, standard deviation. Correlation analysis, multiple regression analysis and contents analysis of suggestions were applied.

The research result revealed that: The factors affecting effectiveness of information technology implementation at schools the Office of the Basic Education Commission as followed; the qualification and attitude of the personnel who implemented the policy, the disposition of implementers, characteristics of the implementing agencies, policy standards and objectives, and economic, social and political conditions. All of them could predict effectiveness of information technology implementation at schools under the

Office of the Basic Education Commission statistically significant at .01. ($R^2 = .648$)

Keywords: Effectiveness, Implementation, Information Technology Policy

บทนำ

ประเทศไทยประกาศใช้นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ฉบับแรกเมื่อปี 2539 (IT2000) โดยกำหนดภารกิจที่สำคัญ 3 เรื่องคือ 1. การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศแห่งชาติที่เสมอภาค 2. การลงทุนในด้านการศึกษาที่ดีของพลเมืองและบุคลากรด้านสารสนเทศ 3. การปรับปรุงบทบาทภาครัฐ เพื่อบริการที่ดีขึ้น และสร้างรากฐานอุตสาหกรรมสารสนเทศที่แข็งแกร่ง ต่อมารัฐโดยกระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสารได้กำหนดกรอบนโยบาย ออกมาเป็น 2 ระยะที่ต่อเนื่องกันคือ ระยะ พ.ศ.2544 -2553 (IT2010) และระยะ พ.ศ.2554 -2563(IT2020) โดยกรอบนโยบาย IT2010 กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 5 ด้าน คือ 1.เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาด้านภาครัฐ(e-Government) 2. เพื่อการพัฒนาด้านการพาณิชย์(e- Commerce) 3. เพื่อการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม (e- Industry) 4. เพื่อการพัฒนาด้านการศึกษา (e- Education)5. เพื่อการพัฒนาด้านสังคม(e-Society) ในขณะที่กรอบนโยบาย IT2020 สานต่อภารกิจด้วยยุทธศาสตร์ 7 ด้าน การกำหนดกรอบนโยบายเหล่านี้ก็เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อปฏิบัติการกิจตามอำนาจหน้าที่ของตน สำหรับกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่สอดคล้องกับกรอบนโยบายของรัฐ ออกมาเป็น 3 ระยะ ได้แก่ระยะที่หนึ่งปี พ.ศ.2550- 2553 ระยะที่สองปี พ.ศ. 2554 -.2556 ระยะที่สามปี พ.ศ.2557 - 2559 มี 4 ยุทธศาสตร์คือ 1. ยกระดับความสามารถของผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้ ICT เพื่อการศึกษา 2. ส่งเสริมสนับสนุนระบบการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์ 3. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต 4. พัฒนาระบบ ICT เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการบริการ ในเวลาต่อมาแผนของกระทรวงศึกษาธิการปรากฏอยู่ในรูปของแผนปฏิบัติการดิจิทัล 2563-2565 และ แผนปฏิบัติการดิจิทัล 2566-2570

รูปธรรมของนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงศึกษาที่สำคัญคือ โครงการจัดซื้อแท็บเล็ต (One Tablet Per Child) โครงการจัดซื้อระบบสื่อสารใน

โรงเรียน (MOEnet) โครงการจัดซื้อห้องเรียนอัจฉริยะ (Smart Classroom/Virtual Classroom) โครงการจัดจ้างทำสื่อการเรียนการสอน(Content) โครงการจัดซื้อคอมพิวเตอร์ (Computer) และ การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม(Distant Learning)

การดำเนินการตามนโยบายหรือโครงการต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐเป็นจำนวนหลายพันล้านบาทต่อปี การใช้งบประมาณเพิ่มขึ้นตั้งแต่ 6,600 ล้านบาทในปี 2553 เป็น 20,065 ล้านบาทในปี พ.ศ.2556 ซึ่งมีมูลค่าสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.40 เมื่อเทียบกับงบประมาณทั้งหมดของกระทรวงศึกษาธิการ(มีการจัดซื้อแท็บเล็ต (Tablet) มูลค่า 8,411.60 ล้านบาท แจกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามนโยบายของรัฐบาล) และในปี 2557 มีการใช้งบประมาณในการจัดซื้อจัดหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศประมาณ 20,000 ล้านบาท แม้ว่าผลการประเมินนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้ง 3 ระยะคือ IT2000, IT2010 และ IT2020 พบว่าการใช้บริการโทรคมนาคม โดยเฉพาะในชนบทสะดวกขึ้นมาก คนไทยมีความรู้และทักษะทางคอมพิวเตอร์ดีขึ้น และหน่วยงานของรัฐเริ่มให้บริการประชาชนด้วยคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้น แต่สำหรับกระทรวงศึกษา ไม่เป็นที่ชัดเจนว่าการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะในระดับโรงเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของนโยบาย (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2554 : 2)

การศึกษางานวิจัยที่ใช้โรงเรียนเป็นกรณีศึกษา พบว่าส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการสำรวจว่าโรงเรียนได้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารในด้านใดมากกว่ากัน ระหว่างด้านบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ในขณะที่งานวิจัยที่ศึกษาประสิทธิภาพหรือความสำเร็จของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน ก็พบว่าตัวบ่งชี้ที่ใช้ก็มักจะไม่ตอบคำถามว่าครูและนักเรียนได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนหรือไม่และผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้นหรือไม่เมื่อใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นเครื่องมือ อย่างไรก็ตาม แม้จะยังไม่มีคำตอบในเรื่องความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีไปใช้ในโรงเรียน ปรากฏการณ์หนึ่งพอจะบ่งชี้ได้ในบางระดับคือ ผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากลหรือ PISA (Program for International Student Assessment) เมื่อปี 2565 พบว่าไทยได้ที่ 58 จากที่เข้าสอบทั้งหมด 81 ประเทศ โดยได้คะแนนอ่านวิเคราะห์ต่ำกว่าเกณฑ์ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ต่ำสุดในรอบ 20 ปี (ต้นเหตุเด็กไทยคะแนนสอบ PISA ต่ำ, 2566) หมายความว่าตั้งแต่เข้าร่วมการทดสอบ คะแนน ของนักเรียนไทยมีแต่ลดต่ำลง การได้คะแนนต่ำอาจมาจากหลายสาเหตุ แต่อย่างน้อยก็ต้องยอมรับว่าการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ

เรียนการสอนช่วยอะไรไม่ได้เลย จากปรากฏการณ์ข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผลของนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศที่ถูกนำไปใช้ในโรงเรียนว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และปัจจัยอะไรที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาประสิทธิผลและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยของการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้ง 6 ด้าน คือ 1)ความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบาย 2)ความพอเพียงของทรัพยากรบริหาร 3)การบริหารงานภายในองค์กรและการสื่อสาร 4)คุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ 5)สิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง 6)คุณสมบัติและทัศนคติของบุคลากรที่รับผิดชอบ อย่างน้อยหนึ่งปัจจัยมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารของโรงเรียนหรือตัวแทน และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยครอบคลุมทั้ง 4 ภูมิภาค จำนวน 432 แห่ง รวมจำนวน 1,558 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารของโรงเรียนหรือตัวแทน และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนโรงเรียนระดับประถมศึกษา ที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอนและเทียบตารางหาโรยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 864 คน

เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.97 ค่าความตรง(Validity)ด้วยค่า IOC เท่ากับ 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปด้วยสถิติพื้นฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ 1. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบาย 2. ความพอเพียงของทรัพยากรบริหาร 3. การบริหารงานภายในองค์กรและการสื่อสาร 4. คุณสมบัตินของหน่วยงานที่รับผิดชอบ 5. สิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง และ 6. คุณสมบัติและทัศนคติของบุคลากรที่รับผิดชอบ

2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติ โดยมีองค์ประกอบ 4 ด้านคือ 1. การสนับสนุนบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 2. การสนับสนุนการเรียนการสอนด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน และ 4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารโรงเรียน

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 864 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ครึ่งหนึ่งมีอายุ 40 ปีลงมา มากกว่าครึ่งจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นครู มีอายุงาน 6 – 10 ปี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน และส่วนใหญ่คุณครูเหล่านี้ทำงานที่โรงเรียนแห่งนี้ระหว่าง 1-5 ปี ทั้งนี้ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมักมอบหมายให้ครูในวัยหนุ่มสาวเป็นผู้ดูแลเทคโนโลยีของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพวกเขาสามารถปรับตัวต่อเทคโนโลยีได้คล่องตัวกว่า นอกจากนั้นเป็นที่สังเกตว่าคุณครูรุ่นใหม่ล้วนมีการศึกษาสูง กล่าวคือมากกว่า 1 ใน 3 จบการศึกษาในระดับปริญญาโท ถึงปริญญาเอก

2. ประสิทธิภาพของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติ

ประสิทธิผลในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ 1) การสนับสนุนบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 2) การ

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน 3) การสนับสนุนการเรียนการสอนด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารโรงเรียน แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงประสิทธิภาพในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศสารสนเทศไปปฏิบัติ

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพ	$\bar{x}$	SD
1. การสนับสนุนบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.52	0.38
2. การสนับสนุนการเรียนการสอนด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.49	0.45
3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน	4.51	0.45
4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารโรงเรียน	4.48	0.44
รวม	4.50	0.39

จากตารางที่ 1 สามารถจำแนกแต่ละองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพได้ ดังนี้

1) ด้านการสนับสนุนบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รายด้านเรียงลำดับจากสูงไปต่ำดังนี้ (1) บุคลากรของโรงเรียนมีความสามารถในการค้นหาข้อมูลข่าวสารในอินเทอร์เน็ต (2) บุคลากรของโรงเรียนได้รับการฝึกอบรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (3) บุคลากรของโรงเรียนใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น แอปพลิเคชันธนาคาร ร้านค้าออนไลน์ (4) บุคลากรของโรงเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเพิ่มขึ้น และ (5) บุคลากรมีความรู้ในทางเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น ดังนั้น ความสามารถของครูนับเป็นเงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จในการนำนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสารสนเทศไปปฏิบัติ

2) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน รายด้านเรียงลำดับจากสูงไปต่ำดังนี้ (1) โรงเรียนมีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สายที่มีประสิทธิภาพ (2) โรงเรียนมีระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอนเพียงพอ (3) โรงเรียนมีเครื่องโปรเจคเตอร์(Projector) (4) โรงเรียนมีวิทยุ โทรศัพท์ โทรศัพท์ เพื่อการศึกษาพอเพียงในระดับสูง และ (5) โรงเรียนมีเครื่องฉายทาบแสง(Visualizer)พอเพียงในระดับใดปานกลาง ทั้งนี้ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาการมีคอมพิวเตอร์และการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต นับเป็นสิ่งจำเป็นเบื้องต้น ส่วนการมีโปรเจคเตอร์ และเครื่องฉายทาบแสง นับเป็นสิ่งที่อยู่เหนือความคาดหมาย

3) ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รายด้านเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ (1) การใช้เทคโนโลยีตามสาระวิชาต่าง ๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ (2) โรงเรียนมีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้เพื่อการเรียนการสอน ด้านวิชาการ การงานอาชีพ การดูแลสุขภาพ และศาสนา (3) การเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ประจำวันของผู้เรียน (4) โรงเรียนมีเทคโนโลยีสารสนเทศในชั้นเรียนตามกระบวนการเรียนการสอน เช่น แบบฝึกหัด คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์เพื่อการศึกษา วิดีทัศน์เพื่อการศึกษา และ (5) ผู้เรียนเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่โรงเรียน

4) ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบริหารงานโรงเรียน รายด้านเรียงลำดับจากสูงไปต่ำดังนี้ (1) โรงเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานวิชาการ (2) โรงเรียนใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวางแผนพัฒนา (3) โรงเรียนใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในงานชุมชนสัมพันธ์กับนักเรียนผู้ปกครอง และชุมชน (5) โรงเรียนใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานบุคคล

การศึกษาครั้งนี้เห็นได้ชัดเจนว่า โรงเรียนให้ความสำคัญกับเรื่องที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็น คือน้อยครูต้องใช้คอมพิวเตอร์ได้ ลำดับต่อมาคือช่วยให้โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์และมีอินเทอร์เน็ต ลำดับต่อมาเป็นเรื่องที่ครูและนักเรียนนำมาใช้ในการเรียนการสอน และแน่นอนว่าผลประโยชน์สุดท้ายก็คือทางโรงเรียนได้ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการโรงเรียน

3. ปัจจัยของประสิทธิผลในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติ

ปัจจัยของประสิทธิผลทั้ง 6 ด้านเรียงลำดับที่ 1 ถึง 6 ดังนี้ 1) สิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง(X5) 2) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบาย(X1) 3) ความพอเพียงของทรัพยากรบริหาร(X2) 4) คุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ(X4) และ 5) การบริหารภายในองค์กร(X3) และ 6) คุณสมบัติและทัศนคติของบุคลากรที่รับผิดชอบ(X6) แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงปัจจัยของประสิทธิผลของนโยบายเทคโนโลยี

ประเด็นที่สอบถาม/ปัจจัยของประสิทธิผล	$\bar{x}$	SD
1. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบาย(X1)	4.74	0.28
2. ความพอเพียงของทรัพยากรบริหาร(X2)	4.66	0.34
3. การบริหารภายในองค์กรและการสื่อสาร(X3)	4.53	0.60
4. คุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ(X4)	4.63	0.48
5. สิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง(X5)	4.79	0.34
6. คุณสมบัติและทัศนคติของบุคลากรที่รับผิดชอบ(X6)	4.48	0.36

จากตารางที่ 2 สามารถนำมาอธิบายปัจจัยของประสิทธิผลของนโยบายเทคโนโลยีในแต่ละด้านได้ ดังนี้

1) สิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง พบว่ารายด้านเรียงลำดับดังนี้ (1) โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน (2) โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน (3) โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ (4) โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรบริหาร (เช่น วัสดุอุปกรณ์ หรือ เงิน) จากหน่วยงานภายนอกในแต่ละปีการศึกษา (5) โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านข่าวสารและความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศจากหน่วยงานภายนอก

2) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบาย รายด้านเรียงลำดับดังนี้ (1) วัตถุประสงค์ของนโยบายที่มีโอกาสสำเร็จได้โดยง่าย (2) วัตถุประสงค์ของนโยบายแต่ละข้อมีดัชนีวัดอย่างชัดเจน (3) วัตถุประสงค์ของนโยบายมีความชัดเจน (4) วัตถุประสงค์ของนโยบายมีความสอดคล้องกัน และ (5) ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติทุกคนทราบวัตถุประสงค์ของนโยบายเป็นอย่างดี

3) ความพอเพียงของทรัพยากรบริหาร รายด้านเรียงตามลำดับดังนี้ (1) โรงเรียนมีระบบอินเทอร์เน็ตหรือระบบไวไฟ (Wifi) ที่มีประสิทธิภาพ (2) โรงเรียนมีบุคลากรที่ทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศพอเพียง (3) โรงเรียนมีเครื่องมือ วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน (เช่น โปรเจกเตอร์ เครื่องฉายทึบแสง พอเพียง) (4) โรงเรียนมีงบประมาณประจำปีเพื่อการพัฒนาต่าง ๆ อย่างพอเพียง (5) โรงเรียนมีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม

4) ด้านคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ พบว่า รายด้านเรียงลำดับดังนี้ (1) หัวหน้างานเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนมีคุณสมบัติเหมาะสม (2) ผู้บริหารโรงเรียน

สนับสนุนงานเทคโนโลยีสารสนเทศ (3) หน่วยงานภายในโรงเรียนที่รับผิดชอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศมีบุคลากรที่มีความสามารถเหมาะสม (4) การจัดโครงสร้างการบริหารภายในโรงเรียนเพื่อนำนโยบายไปปฏิบัติมีความเหมาะสม และ (5) หน่วยงานมีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ที่จะทำหน้าที่ในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติ

5) ด้านการบริหารภายในองค์กรและการสื่อสาร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่าเรียงลำดับดังนี้ (1) โรงเรียนกำหนดตัวบุคคล/ฝ่ายงานขึ้นมารับผิดชอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศชัดเจน (2) ฝ่ายงานเทคโนโลยีสารสนเทศได้รับการสนับสนุนจากบุคลากร/ฝ่ายงานอื่น ๆ (3) ผู้บริหารโรงเรียนได้กำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศบ่อยครั้ง (4) โรงเรียนสามารถปรับเปลี่ยนหน้าที่ของบุคลากรได้ ถ้าพบว่าผู้นั้นไม่มีความสามารถเหมาะสมกับงานในหน้าที่ และ (5) โรงเรียนมีแผนปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศชัดเจน

6. คุณสมบัติและทัศนคติของบุคลากรที่รับผิดชอบนำนโยบายไปปฏิบัติเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าเรียงลำดับจากสูงไปต่ำดังนี้ (1) งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถช่วยให้การสอนดีขึ้น (2) หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมีความเหมาะสม (3) เทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนได้ดีขึ้น (4) บุคลากรในแผนกงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทำงานเป็นทีมได้ดี (5) บุคลากรพึงพอใจกับนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ถ้าพิจารณาถึงการให้ความสำคัญต่อบัณฑิตเหล่านี้ พบว่าโรงเรียนให้ความสำคัญกับ สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองหรือการสนับสนุนจากชุมชนและหน่วยงานภายนอก และความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของนโยบาย เหนือกว่าทรัพยากรบริหาร ในขณะที่กลับให้ความสำคัญกับคุณสมบัติและทัศนคติของบุคลากร และการบริหารภายในองค์กรน้อย

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้กล่าวคือ อย่างน้อยมี 3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม คือประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 กล่าวคือ

1) คุณสมบัติและทัศนคติของบุคลากรที่รับผิดชอบ (X6) มีอิทธิพลในระดับสูง ($r=0.299$)

2) สิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง (X5) มีอิทธิพลในระดับปานกลาง ($r=0.177$)

3) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบาย (X1) มีอิทธิพลในระดับต่ำ ($r=0.100$) โดยทั้ง 3 ตัวแปรร่วมกันอธิบายตัวแปรตามได้ร้อยละ 64.8

อภิปรายผล

ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้กล่าวคือ อย่างน้อยมี 3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม คือประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 กล่าวคือ

1) คุณสมบัตินักเรียนและทัศนคติของบุคลากรที่รับผิดชอบ (X6) มีอิทธิพลในระดับสูง ($r=0.299$)

2) สิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง (X5) มีอิทธิพลในระดับปานกลาง ($r=0.177$)

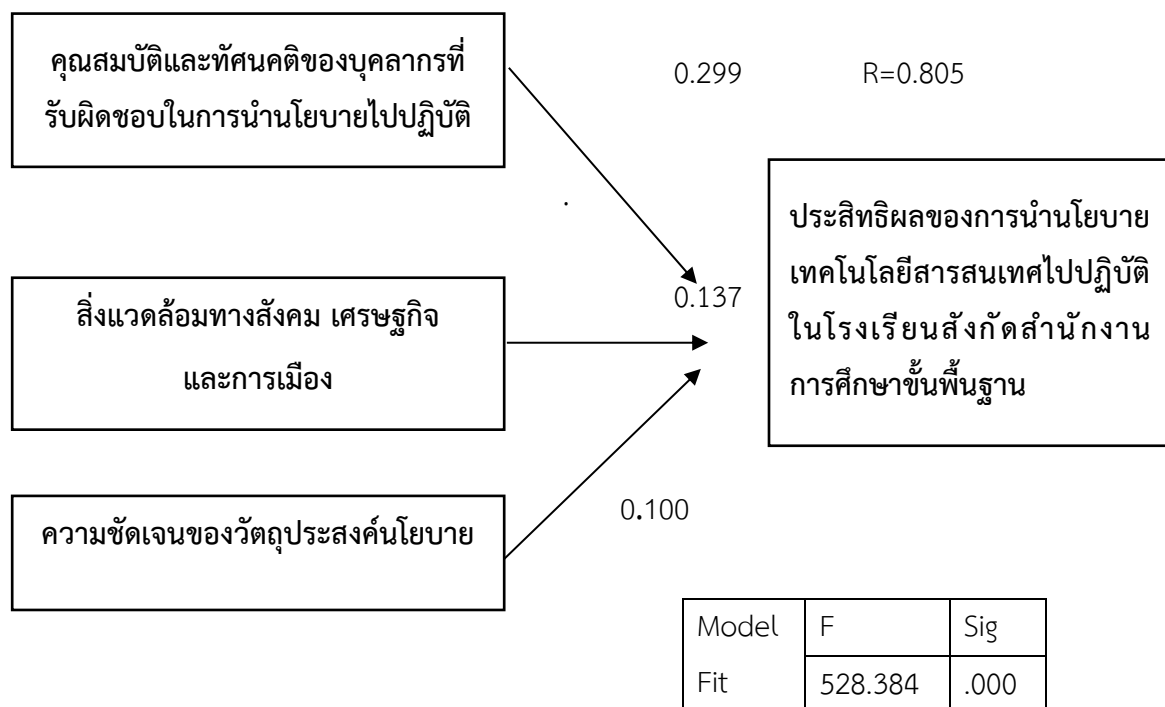
3) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบาย (X1) มีอิทธิพลในระดับต่ำ ($r=0.100$) โดยทั้ง 3 ตัวแปรร่วมกันอธิบายตัวแปรตามได้ร้อยละ 64.8

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ชี้ว่า คุณสมบัตินักเรียนและทัศนคติของบุคลากรที่รับผิดชอบนำนโยบายไปปฏิบัติมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของนโยบายสูงสุด ทั้งที่โรงเรียนให้ความสำคัญต่อเรื่องนี้ในลำดับต่ำสุด ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ มินา สุปินะ และ รัชยา ภักดีจิตต์ (2559) นันทภรณ์ ชุมนวล (2553) นพรุจ ศักดิ์ศิริ (2550) ครรชิต จามรมาน (2553) ทิพย์วิภา เทศวิศาล (2552) Gichoya (2005) Peerapol (2010) Muritthi et al. (2013) และ Albugami and Ahmed (2015) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความสำเร็จของนโยบายขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและความเอาใจใส่ของครูผู้ปฏิบัติอย่างสูง นอกจากนั้นยังพบว่า สิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในระดับปานกลาง เรื่องนี้เกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรบริหารและคำแนะนำทางวิชาการจาก ชุมชนและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในชุมชน รวมทั้งการสนับสนุนของผู้ปกครองและนักการเมืองในระดับท้องถิ่น ผลการศึกษาสอดคล้องกับ มินา สุปินะ และ รัชยา ภักดีจิตต์ (2559), นันทภรณ์ ชุมนวล (2553), นพรุจ ศักดิ์ศิริ (2550), และ ครรชิต จามรมาน (2553) ทิพย์วิภา เทศวิศาล (2552) Gichoya (2005) Peerapol (2010) Muritthi et al. (2013) และ Albugami and Ahmed (2015) ที่จริงไม่เฉพาะนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศเท่านั้นที่สำเร็จได้เพราะการสนับสนุนจากชุมชน แม้นโยบายอื่น ๆ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว ชุมชนมีความหมายและอิทธิพลอย่างยิ่ง ความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบายเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่าจะไม่สูงมากนัก ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ มินา สุปินะ และ รัชยา ภักดีจิตต์ (2559) นันทภรณ์ ชุมนวล (2553) นพรุจ ศักดิ์ศิริ (2550) ครรชิต จามรมาน (2553) ทิพย์วิภา เทศวิศาล (2552) Gichoya (2005) Peerapol (2010)

Muritthiet al. (2013) และ Albugami and Ahmed (2015) ที่จริงการศึกษาการนำนโยบายใด ๆ ไปปฏิบัติ สิ่งสำคัญประการหนึ่งจากการสำรวจวรรณกรรมเกี่ยวกับนโยบายของ Hill and Hupe(2002) ที่พบว่าความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบายมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของนโยบายเสมอ และที่สำคัญอย่างน้อยความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบายก็เป็นเหมือนสัญญาณให้ผู้ปฏิบัติรู้ว่านโยบายต้องการบรรลุเป้าหมายอะไร ผลการศึกษาที่พบอิทธิพลของทั้ง 3 ตัวแปรต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีไปปฏิบัติครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ นันทภรณ์ ชุมนวล (2553), นพรุจ ศักดิ์ศิริ (2550), ครรชิต จามรมาน (2553) และ Peerapol (2005) ในขณะทำงานวิจัยนโยบายทั่วไปที่พบว่าปัจจัยทั้ง 3 มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติคือ งานของ Van Horn & Van Meter (1975) และ เสกสรรค์ นิสัยกล้า (2550) เมื่อพิจารณาในมิติของทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติแล้ว การศึกษาค้นครั้งนี้เป็นการใช้ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบผสมคือมีตัวแปรบางตัวเป็นแบบบนลงล่าง ในขณะที่บางตัวแปรเป็นการมองจากล่างขึ้นบน

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

แผนภาพแสดงสมการการถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวต่อตัวแปร
เกณฑ์ 1 ตัว โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Beta) = 0.299, 0.137 และ 0.100 ตามลำดับ
โดยทั้งสามตัวแปรนี้สามารถอธิบายค่าตัวแปรเกณฑ์ได้ร้อยละ 64.8

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไป
ปฏิบัติโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะด้านวิชาการ และ
ด้านนโยบายสาธารณะดังนี้

ข้อเสนอแนะด้านวิชาการ

1. ด้านองค์ความรู้ ตัวแบบที่สอดคล้องกับหลักฐานเชิงประจักษ์ครั้งนี้ ตัวแปรตาม คือ
ประสิทธิผลของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติ ซึ่งมีตัวบ่งชี้ 4 คือ การสนับสนุน
บุคลากรในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสนับสนุนการเรียนการสอนด้วยการใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน และ การใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารโรงเรียน ในขณะที่ตัวแปรอิสระ ที่มีนัยสำคัญ 3
ตัว เรียงตามลำดับอิทธิพลคือคือ คุณสมบัติและทัศนคติของบุคลากรที่รับผิดชอบ สิ่งแวดล้อม
ทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง และความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบาย

2. ด้านการวิจัยครั้งต่อไป ควรนำตัวแบบที่ค้นพบไปทดสอบกับซ้ำกับนักเรียนใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำตัวแบบที่ค้นพบในครั้งนี้ไปศึกษากับกลุ่ม
นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อเสนอแนะด้านการบริหารนโยบายสาธารณะ

1. ระดับผู้กำหนดนโยบาย ควรจะมีการจัดสรรทรัพยากรการบริหาร เพิ่มให้แก่
โรงเรียนมีขนาดเล็ก ในชนบท ความพร้อมของทรัพยากรจะไม่เท่ากับโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่
และอยู่ในเมือง เนื่องจากงบประมาณของโรงเรียนขนาดเล็กอาจจะต้องใช้จ่ายทุกอย่างภายใน
โรงเรียน ถ้าเป็นนโยบายที่นอกเหนือจากการจัดสรรงบประมาณจะทำให้ไม่มีงบในการจ่าย
เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งไม่มีเงินพอจัดซื้อหรือซ่อมแซมอุปกรณ์ทาง
เทคโนโลยี การสื่อสาร กรณีที่อุปกรณ์ชำรุดเสียหายระหว่างใช้งาน

2. ระดับการบริหารนโยบาย จากผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติและทัศนคติของ
บุคลากรที่รับผิดชอบ สิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง และความชัดเจนของ

วัตถุประสงค์นโยบาย เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้นหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ จะต้องให้ความสำคัญต่อปัจจัยดังกล่าวข้างต้น โดยเฉพาะคุณสมบัติและทัศนคติของบุคลากรผู้รับผิดชอบ เรื่องนี้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กอาจไม่มีทางเลือกมากนัก วิธีการแก้ไขก็ต้องฝึกอบรมเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถและมีทัศนคติที่ในเชิงบวกต่อเทคโนโลยีสำหรับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมเศรษฐกิจและการเมือง หรือคือการสนับสนุนจากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องช่วยโรงเรียนในระดมการสนับสนุนจากชุมชนผู้ปกครอง และหน่วยงานในพื้นที่

3. การนำนโยบายไปปฏิบัติ รัฐบาล หรือ ผู้ที่กำหนดนโยบาย ควรมีการประชุมชี้แจงบุคลากรที่เกี่ยวข้องการนำนโยบายไปปฏิบัติทุกคนให้มีความเข้าใจตรงกันในกระบวนการขั้นตอน การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อลดปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสาร

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ สุขเกษม และสุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2547). วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยปัญหาปัจจุบันและการวิจัยอนาคตกาล (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สามลดา. กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). การวิจัยและพัฒนาตัวชี้วัด ICT ด้านการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2554). กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2554 - 2563 ของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- กาญจนากร สติธิปริชาพงษ์. (2564). การศึกษาความต้องการการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย (NSRU MIS) ระดับบุคคล มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ครรชิต จามรมาน. (2553). การศึกษาวิเคราะห์นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการนำนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย. ในวิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรภูมิ คล่องแคล่ว. (2563). การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

จุมพล หนิมพานิช. (2550). การวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์.

กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพรุจ ศักดิ์ศิริ. (2550) การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จ ของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรพต เมฆนิติกุล. (2554). การนำนโยบายควบคุมอาคารไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตกรุงเทพและปริมณฑล. ใน ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บุญเลิศ ไพรินทร์. (2556). รัฐประศาสนศาสตร์ แนวคิด ทฤษฎี วิธีปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ปิยนันท์ เสนะโฮ. (2563). การศึกษาการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศูนย์เทคโนโลยีดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ปิยะนุช เงินคล้าย. (ม.ป.ป.). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เอกสารทางวิชาการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ประภาส แสงประดับ และ เฉลิม เกิดโมลี. (2566). ประสิทธิภาพของโครงการบ้านมั่นคง กรณีศึกษา ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น, 5(5), 281- 297.

เสกสรรค์ นิสัยกล้า. (2550). การนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ: กรณีศึกษากรุงเทพฯ. ใน วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มีนา สุปิยะ. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไปปฏิบัติของบุคลากรระดับปฏิบัติการของกรุงเทพฯ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2551). การนำนโยบายไปปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.

รุ่ง แก้วแดง และ ชัยณรงค์ สุวรรณสาร. (2536). แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพ องค์การ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- วนิดา ทองพล. (2564). การศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. พิจิตร: สพป.พิจิตร เขต 2.
- วรเดช จันทรศร. (2554). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย.
- รัชนก ไทยรักษ์ และ สมใจ สืบเสาะ. (2023). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 7(1), 52-67.
- ศรัณย์ จิตารีย์. (2550). การนำนโยบายสร้างที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาโครงการบ้านเอื้ออาทร. ใน ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศุภชัย ยาวะประภา. (2548). นโยบายสาธารณะ. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภชัย ยาวะประภา และ ปิยกร หวังมหาพร. (2555). นโยบายสาธารณะไทย กำเนิดพัฒนาการและสถานภาพของศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บริษัท จุดทอง จำกัด.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). การวิจัยและพัฒนาตัวชี้วัด ICT ด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุธาฉินี สีนวนแก้ว. (2553). ปัจจัยความสำเร็จของการใช้ ICT เพื่อการพัฒนาสังคมสู่สังคมคุณภาพในประเทศกำลังพัฒนา. วารสารวิทยบริการ, 21(2), 12-18.
- ศศิจันทร์ ปัญจทวี. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้ระบบสารสนเทศกรณีศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่. เชียงใหม่: สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตเชียงใหม่.
- เสกสรรค์ นิสัยกล้า. (2550). การนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ กรณีศึกษากรุงเทพฯ. ใน ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมบัติ อารังธวงค์. (2531). การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะเชิงประจักษ์: ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อนโยบายการประถมศึกษาของไทย (พ.ศ. 2522-2527). ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมบัติ อารังธยวงศ์. (2543). นโยบายสาธารณะ แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 16).
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ. (2560). นโยบายประเทศไทย 4.0.
เรียกใช้เมื่อ 12 สิงหาคม 2568 จาก [http://www.oic.go.th/FILEWEB
/CABINFOCENTER6/](http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER6/)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ.2560 -2564). กรุงเทพมหานคร: สำนัก
นายกรัฐมนตรี.

_____. (2539). ไอที 2000: นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์
และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
แห่งชาติ

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. (2545). กรอบนโยบาย
เทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะ 2544-2553 ของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์
เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

สิ่งแวดล้อม. (2545). กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะ 2544-2553 ของประเทศไทย
สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ 28 พฤษภาคม
2544. กรุงเทพมหานคร: รายงานการประเมินผลนโยบาย เทคโนโลยี สารสนเทศ
IT2000.

Anderson, James E. (1994). Public Policy -Making : Introduction. (2nd ed). New
York: Houghton Mifflin Company.

Abukari Abdul Aziz Danaa, Mumuni Diyawu & Yakubu Abdul- Wahab
Nawusu(2016) . An Effective Implementation of Information and
Communications Technology(ICT) to enhance Teaching and learning in
Schools, The case Ghana. Imperial Journal of Interdisciplinary
Research(IJIR),2, 9,2016

- Brynard, P. (2009). Mapping the Factors that Influence Policy Implementation, *Journal of Public Administration*, 44(3.1), 557-577.
- Bardach, Eugene. (1977). *The implementation Game: What Happens After a Bill Becomes a Law*. Cambridge, MA: MIT Press.
- D. A. Mazmanian & P. A. Sabatier. (1980). A Multivariate Model of Public Policy Making. *American Journal of Political Science*, 24, 439-468.
- Donna, H. Kerr. (1976). *The Logic of Policy and Successful Policy*, Policy Science.
- Edlund, Fall. (2010). *Program Development: Van Meter – Van Horn Model*, PA: 715 – Policy Making and Implementation: class reader. 76.
- Elizabeth N. Ngololo, Sarah J. Howie, Tjeerd Plomp (2012). An evaluation of the implementation of National ICT Policy for Education in Namibian rural science classroom. Article in *African Journal of Research in Mathematics Science and Technology Education* January 2012.
- Gichoya D. (2005). Factor Affecting the Successful implementation of ICT Project in Government. *The Electronic Journal of e-Government*, 3(4), 175-184.
- Grindle & Merilee S. (1980). "Policy content and context in implementation" In *politics and policy implementation in the third world* edited by Merilee S. Grindle. P3-34 Princeton, NJ: Princeton university press.
- Harold D. Lasswell & Abraham Kaplan. (1970). *Power and Society*. New Haven: Yale University.
- Helen M. Ingram & Dean E. Mann. (1980). *Why Policies Success or Fail*. Beverly Hills, California: Sage Publications Inc.
- Michael Hill & Peter Hupe. (2002). *Implementing Public Policy: Governance in Theory and in Practice*. (SAGE Publications London Thousand Oaks New Delhi).
- Nakamura, Robert T. & Frank Smallwood. (1980). *The politics of policy implementation*. New York: St Martin's press.

- Nathan Murithi, David Gitonga, Peter Kimanthi. (2013). School ICT Policy, a Factor Influencing Implementation of Computer Studies Curriculum in Schools Kenya. *Journal of Education and Practice*, 4, 28.
- Norman, G. (2010). Likert scales, levels of measurement and the “laws” of statistics. *Adv in Health Sci Educ* 15, 625–632 (2010).
- Peerapol Phaopeng (2010). The success of ICT policy implementation in education : evidence from upper-level secondary schools in Thailand. <http://repository.nida.ac.th/>
- Randall B. Ripley, & Grace A. Franklin. (1986). *Policy Implementation and Bureaucracy*. Edition 2, Dorsey Press .
- Rein, Martin & Francine F. Rabinovitz. (1978). *Implementation: A Theoretical Perspective*. In *American Politics and Public Policy* edited by Walter Dean Burnham and Martha Wagner Weinberg.
- Richard J. Noeth And Boris B. Volkov. (2004). *Evaluating the Effectiveness of Technology in Our Schools*, Act policy report.
- Soni Srivastana. (2016). ICT implementation for Education and Learning. *IOSR Journal of Research & Method in education*. Volume 6, Issue 4 Ver. (Jul. – Aug. 2016) PP. 40-44
- Sultan Albugami and Vian Ahmed Salford University, UK (2016). Success factor for ICT implementation in Saudi secondary schools From the perspective of ICT direction, head
- Van Meter & Van Horn. (1975). The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework, *Administration & Society*, 6(4), 445-487.
- Thomas, R. Dye. (2016). *Understanding Public Policy*, Fourteenth Edition. Ashford Color Press.
- Wenting Zeng (2022). An empirical research on China’s policy for ICT integration in Basic education from 1988 to 2011. *Education Tech Research Dev*. 2022.

Youker, B. W., & Ingraham, A. (2014). Goal-Free Evaluation: An Orientation for Foundations' Evaluations. *The Foundation Review*, 5(4).

กลไกการควบคุมทางสังคมและบทบาทของการบังคับใช้กฎหมายใน
บริบทสังคมสมัยใหม่: ความท้าทายและโอกาส*

MECHANISMS OF SOCIAL CONTROL AND THE ROLE OF LAW
ENFORCEMENT IN THE CONTEXT OF MODERN SOCIETY:
CHALLENGES AND OPPORTUNITIES

เกษรา ผาทอง¹, ธีรวุฒิ นิลเพชร² และ สรรัตน์ กลับลีลา³

Ketsada Phathong¹, Theeravut Ninphet² and Sorat Glubwila³

¹⁻²คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

¹⁻²Faculty of Social Sciences, Royal Police Cadet Academy, Thailand

Corresponding author E-mail: ketsada.iadp@gmail.com

Received 8 December 2024; Revised 29 December 2024; Accepted 30 December 2024

บทคัดย่อ

การควบคุมทางสังคมและการบังคับใช้กฎหมายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความเป็นระเบียบในสังคม โดยเฉพาะในสังคมสมัยใหม่ที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี วัฒนธรรม และความหลากหลายทางสังคม การควบคุมทางสังคมเกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมผ่านทั้งกลไกที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ส่วนการบังคับใช้กฎหมายมีบทบาทสำคัญในการสร้างความยุติธรรมและปกป้องสิทธิของประชาชน บทความนี้มุ่งศึกษาถึงกลไกการควบคุมทางสังคมและบทบาทของการบังคับใช้กฎหมายในบริบทสังคมสมัยใหม่ โดยพิจารณาผลกระทบจากเทคโนโลยี เช่น โซเชียลมีเดียและการเฝ้าระวังผ่านเทคโนโลยี รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในค่านิยมและโครงสร้างสังคมที่มีผลต่อ

* เกษรา ผาทอง, ธีรวุฒิ นิลเพชร และ สรรัตน์ กลับลีลา. (2567). กลไกการควบคุมทางสังคมและบทบาทของการบังคับใช้กฎหมายในบริบทสังคมสมัยใหม่: ความท้าทายและโอกาส. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(6), 191-211.

Ketsada Phathong, Theeravut Ninphet and Sorat Glubwila. (2024). Mechanisms of Social Control and the Role of Law Enforcement in the Context of Modern Society: Challenges and Opportunities. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(6), 191-211.

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

การบังคับใช้กฎหมาย ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การผสมผสานระหว่างการควบคุมทางสังคม และการบังคับใช้กฎหมายมีความสำคัญในการรับมือกับความท้าทายในสังคมสมัยใหม่ โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีและการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในการควบคุม พฤติกรรมทางสังคม นอกจากนี้ยังพบว่า ความท้าทายที่สำคัญคือความขัดแย้งระหว่างค่านิยม ดั้งเดิมและความเปลี่ยนแปลงในสังคม รวมถึงปัญหาความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงกฎหมาย ข้อเสนอในการศึกษาต่อเนื่องคือ การศึกษาผลกระทบของเทคโนโลยีใหม่ ๆ และการสร้าง ระบบการบังคับใช้กฎหมายที่มีความยืดหยุ่นและเป็นธรรมสำหรับทุกกลุ่มในสังคม

คำสำคัญ: การควบคุมทางสังคม, การบังคับใช้กฎหมาย, เทคโนโลยี, ความหลากหลายทาง สังคม, ความยุติธรรม

Abstract

Social control and law enforcement are crucial components in maintaining order and stability in society, particularly in the modern context characterized by rapid technological advancements, cultural changes, and social diversity. Social control involves regulating the behavior of individuals through both formal and informal mechanisms, while law enforcement plays a vital role in ensuring justice and protecting citizens' rights. This paper examines the mechanisms of social control and the role of law enforcement in contemporary society, focusing on the impact of technology, such as social media and surveillance technologies, as well as changes in values and social structures that affect law enforcement practices. The study highlights the importance of integrating social control with law enforcement to address challenges in modern society, particularly through the use of technology and promoting cooperation across different sectors in managing social behavior. Additionally, the paper identifies key challenges, such as the conflict between traditional values and societal changes, and the issue of unequal access to legal resources. The paper concludes with recommendations for further research, including the study of the effects of emerging technologies and the development of flexible, fair law enforcement systems that ensure justice for all social groups.

Keywords: Social control, Law enforcement, Technology, Social diversity, Justice

บทนำ

การควบคุมทางสังคม (Social Control) เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยรักษาความสงบเรียบร้อยและสร้างความสมดุลในสังคม ผ่านการกำหนดพฤติกรรมที่เหมาะสมโดยอาศัย กฎเกณฑ์ จารีต หรือกฎหมาย อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในยุคสมัยใหม่ เช่น ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากร ได้สร้างความท้าทายใหม่ต่อกลไกนี้ (Berger, 1967) ในบริบทของประเทศไทย การควบคุมทางสังคมได้รับอิทธิพลจากประเพณีและค่านิยมดั้งเดิม เช่น ความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชน อย่างไรก็ตาม การเติบโตของเมืองและเทคโนโลยีดิจิทัลได้ลดบทบาทของสถาบันดั้งเดิมลง และสร้างช่องว่างในความสามารถของกฎหมายที่จะปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง (สุกัญญา ธรรมชัย, 2563)

เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และอินเทอร์เน็ต ได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของมนุษย์ในหลายมิติ เช่น การเข้าถึงข้อมูล การสื่อสาร และการทำงาน อย่างไรก็ตาม การใช้เทคโนโลยีในการควบคุมพฤติกรรม เช่น การเฝ้าระวังผ่านกล้องวงจรปิด (CCTV) หรือระบบติดตามออนไลน์ กลายเป็นดาบสองคมที่อาจละเมิดความเป็นส่วนตัวของประชาชน (Foucault, 1995)

การเปิดกว้างสู่ความหลากหลายทางวัฒนธรรมส่งผลให้เกิดความขัดแย้งระหว่างค่านิยมแบบดั้งเดิมกับค่านิยมใหม่ เช่น การยอมรับสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล ในสังคมไทย การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมท้องถิ่นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในค่านิยมของคนรุ่นใหม่ ซึ่งอาจทำให้การควบคุมทางสังคมแบบดั้งเดิมไม่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มประชากรที่หลากหลายได้ (อินทิรา วงศ์วิศาล, 2565)

การเคลื่อนย้ายของประชากรทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ส่งผลให้เกิดความหลากหลายทั้งในด้านชาติพันธุ์ ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นความท้าทายต่อการสร้างกฎเกณฑ์ทางสังคมที่ครอบคลุมและเป็นธรรม เช่น การจัดการกับความขัดแย้งในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ที่มีความแตกต่างทางศาสนาและวัฒนธรรม (Gurr, 1993) การกระทำหรือพฤติกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนกับคนอื่น ๆ ในสังคมเป็นสิ่งที่ถูกมองว่าเป็นปัญหาของสังคม เนื่องจากการกระทำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความปกติสุขหรือความสงบเรียบร้อยของคนใน

สังคมโดยรวม ซึ่งต่อมากการกระทำหรือพฤติกรรมเหล่านี้ถูกนิยามให้เป็นสิ่งที่เราเรียกว่า “อาชญากรรม” อาชญากรรมนั้นไม่ใช่ปรากฏการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นในสังคมยุคใหม่เท่านั้น สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นมาตั้งแต่โบราณกาล (เสกสรรค์ เครือคำ, 2564: 1)

ความท้าทายดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนากลไกการควบคุมทางสังคมและการบังคับใช้กฎหมายที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมสมัยใหม่ เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการรักษาความสงบเรียบร้อยและการเคารพสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล

แนวคิดและกรอบทฤษฎีการควบคุมทางสังคม

การควบคุมทางสังคม (Social Control) คือกลไกที่ใช้รักษาระเบียบและพฤติกรรมในสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับค่านิยมและบรรทัดฐานที่ยอมรับร่วมกัน สถาบันทางสังคม เช่น ครอบครัว การศึกษา และศาสนา เป็นกลไกสำคัญในอดีตที่ช่วยกำหนดรูปแบบพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม อย่างไรก็ตาม ในยุคสมัยใหม่ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทำให้บทบาทของสถาบันเหล่านี้ลดลง (Berger & Luckmann, 1967)

ในประเทศไทย กลไกการควบคุมทางสังคมมีรากฐานมาจากค่านิยมทางศาสนาและจารีตท้องถิ่น เช่น การยึดถือความกตัญญูและการปฏิบัติตามผู้อาวุโส แต่การเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นเมือง (urbanization) และการเติบโตของสื่อดิจิทัลได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบความสัมพันธ์ในสังคม ทำให้เกิดความยากลำบากในการใช้กลไกการควบคุมแบบเดิม (สุรางค์ จันทวานิช, 2562) การควบคุมทางสังคมรวมไปถึงความรุนแรงที่ครอบคลุมทั้งความรุนแรงต่อร่างกาย ความรุนแรงต่อจิตใจ ความรุนแรงทางเพศ (ธีรวิทย์ นิลเพ็ชร, 2565: 3)

ความสำคัญของปัญหา

1. การเปลี่ยนแปลงของสถาบันทางสังคม

บทบาทของครอบครัว โรงเรียน และศาสนาในฐานะกลไกการควบคุมทางสังคมลดลง โดยเฉพาะในพื้นที่เมืองและในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีการปฏิสัมพันธ์ผ่านช่องทางดิจิทัลมากขึ้น (Giddens, 1990)

2. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น โซเชียลมีเดีย มีบทบาทสำคัญในการสร้างกระบวนการทางสังคมใหม่ ซึ่งอาจทำลายกลไกการควบคุมแบบดั้งเดิม เช่น การแพร่กระจายข้อมูลที่ผิด (fake news) และการสร้างแรงกดดันผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Foucault, 1995)

3. ความหลากหลายของประชากร

การเคลื่อนย้ายของประชากรและการเติบโตของความหลากหลายทางวัฒนธรรม เช่น ชนกลุ่มน้อยและแรงงานข้ามชาติ ทำให้เกิดความซับซ้อนในกระบวนการควบคุมทางสังคมและการออกแบบนโยบายสาธารณะที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม (Gurr, 1993)

แนวคิดและกรอบทฤษฎี

1. นิยามและความหมาย

การควบคุมทางสังคม (Social Control) หมายถึงกระบวนการที่สังคมใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิก เพื่อให้สอดคล้องกับค่านิยมและบรรทัดฐานที่ได้รับการยอมรับ การควบคุมนี้อาจเกิดขึ้นได้ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ (Ross, 1901)

2. ประเภทของการควบคุมทางสังคม

2.1 การควบคุมโดยไม่เป็นทางการ (Informal Social Control)

- อาศัยบทบาทของครอบครัว ชุมชน และค่านิยมทางวัฒนธรรม
- ตัวอย่าง เช่น การตำหนิหรือคำชมในสังคม

2.2 การควบคุมโดยเป็นทางการ (Formal Social Control)

- อาศัยกฎหมายและกฎระเบียบที่ออกโดยรัฐ
- ตัวอย่าง เช่น การลงโทษทางกฎหมายหรือการออกกฎเกณฑ์ในองค์กร

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.1 ทฤษฎี Functionalism เป็นแนวคิดของ Durkheim ซึ่งเห็นว่า การควบคุมทางสังคมมีบทบาทในการรักษาความสมดุลในสังคม โดยบรรทัดฐานและค่านิยมทำหน้าที่เป็นกาวยึดโยงที่ช่วยให้สังคมดำเนินไปได้ (Durkheim, 1893)

3.2 ทฤษฎี Conflict Theory ทฤษฎีของ Marx และนักวิชาการสำนักเดียวกันระบุว่า การควบคุมทางสังคมมักถูกใช้อย่างไม่เท่าเทียมเพื่อรักษาอำนาจของกลุ่มชนชั้นปกครอง ซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งทางสังคม (Marx, 1867)

3.3 ทฤษฎี Panopticism ซึ่ง Foucault กล่าวถึงการควบคุมทางสังคมผ่านการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้ประชาชนปรับพฤติกรรมโดยอัตโนมัติเพราะกลัวการถูกจับตามอง (Foucault, 1995)

การบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement)

1. การบังคับใช้กฎหมายในฐานะกลไกการควบคุมทางสังคม

กฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดและควบคุมพฤติกรรมของประชาชนให้อยู่ในกรอบของสังคม โดยเฉพาะในสังคมที่มีความหลากหลายและซับซ้อน การบังคับใช้กฎหมายจึงช่วยลดความขัดแย้งและเสริมสร้างความยุติธรรมในสังคม (Rawls, 1971)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายกับค่านิยมและวัฒนธรรม

กฎหมายไม่สามารถแยกออกจากค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคมได้ ค่านิยมทางสังคมมักมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเนื้อหาของกฎหมาย เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวในประเทศไทยที่สะท้อนถึงค่านิยมทางศาสนาและประเพณี อย่างไรก็ตาม ในบางกรณี ความขัดแย้งระหว่างกฎหมายและค่านิยมอาจนำไปสู่การต่อต้าน เช่น การไม่ยอมรับกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับความเชื่อทางวัฒนธรรมในบางพื้นที่ (Fuller, 1969)

3. ความท้าทายในการบังคับใช้กฎหมายในยุคดิจิทัล

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น การเพิ่มขึ้นของอาชญากรรมทางไซเบอร์และการใช้เทคโนโลยีในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทำให้กระบวนการบังคับใช้กฎหมายต้องปรับตัวเพื่อจัดการกับความท้าทายใหม่ ๆ (Lessig, 1999)

แนวคิดและกรอบทฤษฎี

1. ทฤษฎี Legal Positivism ทฤษฎีนี้เน้นว่ากฎหมายคือชุดของกฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นโดยหน่วยงานที่มีอำนาจในสังคม และไม่เกี่ยวข้องกับคุณค่าทางจริยธรรมใด ๆ กฎหมายมีผลบังคับใช้เพียงเพราะได้รับการตราขึ้นอย่างถูกต้องตามกระบวนการ (Hart, 1961)

2. ทฤษฎี Legal Realism ทฤษฎีนี้เน้นว่ากระบวนการบังคับใช้กฎหมายไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวบทกฎหมายเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับความเชื่อของผู้บังคับใช้ เช่น ผู้พิพากษา หรือเจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงปัจจัยทางสังคมและบริบททางวัฒนธรรม (Llewellyn, 1930)

3. ทฤษฎี Social Contract Theory แนวคิดของ Rawls ชี้ให้เห็นว่ากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเป็นผลลัพธ์ของข้อตกลงร่วมกันในสังคม เพื่อสร้างความยุติธรรมและความเสมอภาค (Rawls, 1971)

การควบคุมทางสังคมในบริบทสังคมสมัยใหม่

การควบคุมทางสังคม (Social Control) ในบริบทสังคมสมัยใหม่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญเนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเข้าสู่ยุคดิจิทัล โดยเฉพาะบทบาทของโซเชียลมีเดียและเทคโนโลยีการตรวจสอบและเฝ้าระวังที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลและสังคม โซเชียลมีเดีย เช่น Facebook, Twitter, และ Instagram ได้กลายเป็นพื้นที่สำคัญที่กำหนดแนวทางพฤติกรรม ผ่านการส่งเสริมบรรทัดฐานสังคมและการแสดงออกของความคิดเห็น ในขณะเดียวกัน เทคโนโลยีการเฝ้าระวัง เช่น กล้องวงจรปิดและระบบติดตามพฤติกรรมออนไลน์ ถูกนำมาใช้เพิ่มขึ้นเพื่อควบคุมความสงบเรียบร้อยและป้องกันอาชญากรรม (Lyon, 2007)

ในประเทศไทย การควบคุมทางสังคมผ่านเทคโนโลยีได้รับความสนใจอย่างมากในช่วงที่ผ่านมา โดยเฉพาะการใช้โซเชียลมีเดียในฐานะพื้นที่สาธารณะเพื่อวิพากษ์วิจารณ์และกำหนดบรรทัดฐานพฤติกรรมของประชาชน อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีการเฝ้าระวังมาใช้ก็ส่งผลให้เกิดคำถามเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลและเสรีภาพในสังคม (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2563)

ความสำคัญของปัญหา

1. โซเชียลมีเดียและการควบคุมพฤติกรรมทางสังคม

โซเชียลมีเดียกลายเป็นพื้นที่ที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดและควบคุมพฤติกรรม เช่น การแสดงความคิดเห็นในเรื่องความเหมาะสมของพฤติกรรมบุคคลและการใช้มาตรการทางสังคม เช่น การแบน (boycott) หรือการสนับสนุน (support) อย่างไรก็ตาม การควบคุมพฤติกรรมผ่านโซเชียลมีเดียบางครั้งอาจนำไปสู่การละเมิดสิทธิ เช่น การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัว หรือ cancel culture ที่สร้างผลกระทบต่อบุคคลและสังคม (Marwick & Boyd, 2014)

2. การตรวจสอบและเฝ้าระวังผ่านเทคโนโลยี (Surveillance)

การเฝ้าระวังผ่านเทคโนโลยี เช่น กล้องวงจรปิดและระบบตรวจจับพฤติกรรมในโลกออนไลน์ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมอาชญากรรมและความสงบเรียบร้อย อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีดังกล่าวยังสร้างข้อกังวลเกี่ยวกับสิทธิความเป็นส่วนตัวและการใช้อำนาจเกิน

ขอบเขตของรัฐ เช่น การสอดส่องข้อมูลของประชาชนในนามของความมั่นคง (Foucault, 1995; Zuboff, 2019)

แนวคิดและกรอบทฤษฎี

1. ทฤษฎี Surveillance Theory ซึ่ง Michel Foucault เสนอแนวคิด Panopticism ที่เน้นบทบาทของการเฝ้าระวังในฐานะเครื่องมือควบคุมพฤติกรรมของสังคม โดยผู้ถูกเฝ้าระวังจะปรับตัวตามกฎเกณฑ์เพราะความรู้สึกว่าตนเองอาจถูกจับตามองอยู่ตลอดเวลา (Foucault, 1995)

2. ทฤษฎี Networked Publics เป็นแนวคิดของ Marwick & Boyd ซึ่งชี้ให้เห็นว่าโซเชียลมีเดียสร้างพื้นที่สาธารณะเชื่อมโยงกันในโลกออนไลน์ ซึ่งประชาชนสามารถกำหนดและแสดงออกถึงบรรทัดฐานทางสังคมได้ แต่ก็เสี่ยงต่อความไม่สมดุลระหว่างเสรีภาพและการควบคุมพฤติกรรม (Marwick & Boyd, 2014)

2. ทฤษฎี Privacy Paradox ซึ่ง Shoshana Zuboff เสนอว่าในยุคข้อมูลข่าวสาร แม้ผู้คนจะตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นส่วนตัว แต่กลับแลกเปลี่ยนข้อมูลส่วนตัวของตนเองเพื่อรับประโยชน์จากเทคโนโลยี ทำให้เกิดความขัดแย้งในกระบวนการควบคุมพฤติกรรม (Zuboff, 2019)

ผลกระทบจากเทคโนโลยีและดิจิทัล

การพัฒนาเทคโนโลยีและการเข้าสู่ยุคดิจิทัลได้ส่งผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อกลไกการควบคุมทางสังคมในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะในแง่ของการควบคุมพฤติกรรมทางสังคมและการเฝ้าระวังผ่านเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้นำไปสู่การกำหนดบรรทัดฐานใหม่ ๆ ที่ไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับกฎหมายหรือระบบยุติธรรมเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงพฤติกรรมที่เกิดจากการรับรู้ของสังคมในโลกดิจิทัลที่เปิดกว้างและเชื่อมโยงกันมากขึ้น

1. โซเชียลมีเดียและการควบคุมพฤติกรรมทางสังคม

โซเชียลมีเดียได้กลายเป็นแพลตฟอร์มที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดและควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในสังคมยุคใหม่ ผู้คนสามารถใช้โซเชียลมีเดียในการแสดงออกทางความคิดเห็น การแชร์ข้อมูล และการสร้างเครือข่ายทางสังคม ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนและส่งเสริมค่านิยมที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม การใช้โซเชียลมีเดียยังมีผลกระทบในแง่ลบ เช่น การควบคุมพฤติกรรมของบุคคลโดยการวิจารณ์หรือคว่ำบาตร (cancel culture) และการสร้าง

มาตรฐานใหม่ในด้านความเหมาะสมของพฤติกรรมในสังคมออนไลน์ ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวและเสรีภาพของบุคคล (Marwick & Boyd, 2014)

การควบคุมพฤติกรรมทางสังคมในบริบทนี้มีทั้งในด้านบวกและลบ ขึ้นอยู่กับการใช้โซเชียลมีเดียในเชิงบวกที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือการพัฒนาแนวทางการสื่อสารที่เปิดกว้าง แต่ก็มีความเสี่ยงที่สามารถนำไปสู่การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและการสร้างความกดดันจากสังคม เช่น การปฏิเสธความคิดเห็นที่ไม่เป็นที่ยอมรับหรือการกดดันให้บุคคลต้องสอดคล้องกับมาตรฐานทางสังคมที่สร้างขึ้นบนโซเชียลมีเดีย (boyd, 2014)

2. การตรวจสอบและเฝ้าระวังผ่านเทคโนโลยี (Surveillance)

การเฝ้าระวังผ่านเทคโนโลยี (surveillance) มีบทบาทสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมในสังคมยุคใหม่ โดยเฉพาะในด้านการรักษาความปลอดภัยและการป้องกันอาชญากรรม เทคโนโลยีการเฝ้าระวัง เช่น กล้องวงจรปิด (CCTV), การติดตามพฤติกรรมผ่านอินเทอร์เน็ต หรือการติดตามข้อมูลส่วนบุคคลผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ สามารถช่วยตรวจสอบและควบคุมพฤติกรรมของประชาชนได้ในลักษณะต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่สาธารณะและในโลกออนไลน์ (Lyon, 2007)

อย่างไรก็ตาม การใช้เทคโนโลยีในการเฝ้าระวังและตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลยังเป็นประเด็นที่ท้าทายในแง่ของสิทธิส่วนบุคคลและเสรีภาพในการแสดงออก (Foucault, 1995). ในขณะที่การเฝ้าระวังสามารถช่วยลดอาชญากรรมและเสริมสร้างความมั่นคงในสังคม แต่ในบางกรณี การใช้เทคโนโลยีเหล่านี้สามารถทำให้ประชาชนรู้สึกถูกรับผิดชอบหรือถูกจำกัดเสรีภาพในการดำเนินชีวิต ซึ่งส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจระหว่างพลเมืองและรัฐ (Zuboff, 2019)

การตรวจสอบและเฝ้าระวังทางเทคโนโลยียังสามารถเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยสังคม เช่น การเฝ้าระวังการกระทำความผิดทางออนไลน์ ซึ่งช่วยป้องกันการแพร่กระจายของข้อมูลที่เป็นอันตรายหรืออาชญากรรมไซเบอร์ แต่ก็อาจนำไปสู่ความเสี่ยงในการละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคลในระดับที่ไม่สามารถควบคุมได้ (Lyon, 2007)

ความเปลี่ยนแปลงในค่านิยมและโครงสร้างสังคม

การเปลี่ยนแปลงในค่านิยมและโครงสร้างสังคมในยุคสมัยใหม่ได้รับอิทธิพลจากหลากหลายปัจจัย โดยเฉพาะความเปลี่ยนแปลงในด้านเทคโนโลยี สังคม และเศรษฐกิจ ที่ส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดบรรทัดฐานทางสังคม และบทบาทของสถาบันที่เคยมีอิทธิพลในสังคม ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และการเมือง อย่างไรก็ตาม ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงนี้คือ การเพิ่มขึ้นของความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการลดบทบาทของสถาบันแบบดั้งเดิม เช่น ครอบครัวและชุมชน ที่มีบทบาทในการควบคุมและกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม

1. การเพิ่มขึ้นของความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ในสังคมสมัยใหม่ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีการเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด อันเนื่องมาจากการเคลื่อนย้ายของประชากรจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่ง การพัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลที่มีความรวดเร็ว ทำให้คนจากหลากหลายวัฒนธรรมและภูมิหลังสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกัน การเปิดรับและยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมจึงกลายเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดค่านิยมในสังคมที่มีความหลากหลายมากขึ้น (Appadurai, 1996)

ความหลากหลายทางวัฒนธรรมส่งผลให้เกิดการปรับตัวทั้งในด้านการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความรู้ และการร่วมมือกันในสังคม แต่ในขณะเดียวกันก็เกิดความท้าทายใหม่ ๆ ในด้านการควบคุมทางสังคม เนื่องจากค่านิยมจากต่างวัฒนธรรมอาจขัดแย้งกันเอง หรือมีมิติความที่แตกต่างในบางประเด็น เช่น ความแตกต่างในด้านศาสนา การเมือง หรือสิทธิและเสรีภาพของบุคคล (Giddens, 2009)

2. การลดบทบาทของสถาบันแบบดั้งเดิม เช่น ครอบครัวและชุมชน

สถาบันแบบดั้งเดิม เช่น ครอบครัวและชุมชนในสังคมยุคเก่า มีบทบาทสำคัญในการกำหนดและควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกผ่านการกำหนดบรรทัดฐานที่มีมาตรฐาน โดยเฉพาะในด้านศีลธรรมและการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมและประเพณี อย่างไรก็ตาม ในสังคมสมัยใหม่ บทบาทของสถาบันเหล่านี้เริ่มลดลง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษา การเมือง และเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดความเป็นอิสระและความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นในแต่ละบุคคล

การเปลี่ยนแปลงนี้ได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย เช่น การแยกตัวออกจากครอบครัวเพื่อทำงานในเมืองใหญ่ หรือการยอมรับบทบาทใหม่ของผู้หญิงในสังคมที่ส่งผลต่อโครงสร้างของครอบครัวแบบดั้งเดิม การลดบทบาทของชุมชนในการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกก็ทำให้เกิดคำถามใหม่ ๆ เกี่ยวกับความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคม โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่เกิดความขัดแย้งทางสังคมและวัฒนธรรม (Bauman, 2000)

แนวคิดและกรอบทฤษฎี

1. ทฤษฎี Cultural Globalization ในทฤษฎีเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ทางวัฒนธรรม (Cultural Globalization) นักวิชาการ เช่น Arjun Appadurai (1996) ได้ชี้ให้เห็นถึงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่มีความรวดเร็วและไม่จำกัดในระดับสากล ซึ่งส่งผลให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคม สังคมที่มีการผสมผสานระหว่างค่านิยมและประเพณีจากต่างวัฒนธรรมจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

2. ทฤษฎี Individualization ในทฤษฎีของ Zygmunt Bauman (2000) การเปลี่ยนแปลงในสังคมสมัยใหม่ได้ส่งผลให้เกิดแนวโน้มในสังคมที่เน้นความเป็นอิสระของบุคคลมากขึ้น โดยการลดบทบาทของสถาบันดั้งเดิม เช่น ครอบครัวและชุมชนในการกำหนดและควบคุมพฤติกรรม ทำให้บุคคลมีเสรีภาพในการเลือกวิถีชีวิตและค่านิยมของตนเอง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการควบคุมทางสังคมในระดับบุคคลและสังคม

3. ทฤษฎี Social Solidarity ซึ่ง Emile Durkheim (1893) ได้เสนอแนวคิดเรื่อง Social Solidarity ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การมีค่านิยมและสถาบันที่ร่วมกันทำงานสร้างความมั่นคงในสังคม หากสถาบันดั้งเดิมเช่น ครอบครัวและชุมชนเริ่มมีบทบาทลดลง อาจส่งผลให้เกิดความท้าทายในการสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในสังคม

บทบาทของการบังคับใช้กฎหมายในบริบทปัจจุบัน

การบังคับใช้กฎหมายเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้สังคมมีความเป็นระเบียบและสงบเรียบร้อยในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในยุคที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างต่อเนื่อง ในบริบทปัจจุบัน การบังคับใช้กฎหมาย

ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมของประชาชนเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือในการปกป้องสิทธิมนุษยชนและสร้างคุณธรรมในสังคม

ความสำคัญของกฎหมาย

1. กฎหมายในฐานะเครื่องมือรักษาความสงบเรียบร้อย

กฎหมายมีบทบาทสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม โดยการกำหนดกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในสังคม การบังคับใช้กฎหมายจึงเป็นการสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยให้กับประชาชนและการดำเนินชีวิตในสังคม ตัวอย่างเช่น กฎหมายอาญาและกฎหมายจราจรที่มีบทลงโทษเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและส่งเสริมให้ผู้คนปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ตั้งขึ้น (Miller, 2014)

ในทางสังคมวิทยา การบังคับใช้กฎหมายในฐานะเครื่องมือรักษาความสงบเรียบร้อยนั้นมักได้รับการวิเคราะห์ผ่านแนวคิดของ Functionalism ซึ่งเชื่อว่า การควบคุมทางสังคมและการบังคับใช้กฎหมายช่วยรักษาความสมดุลในสังคม (Durkheim, 1893) การมีระเบียบกฎเกณฑ์ช่วยให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างไม่ขัดแย้งและเกิดความร่วมมือในสังคม

2. การบังคับใช้กฎหมายเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชน

นอกจากการรักษาความสงบเรียบร้อยแล้ว กฎหมายยังมีบทบาทสำคัญในการปกป้องสิทธิมนุษยชน ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถมองข้ามได้ในสังคมสมัยใหม่ การบังคับใช้กฎหมายในรูปแบบนี้ช่วยรับประกันว่าบุคคลทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมและไม่ถูกละเมิดสิทธิพื้นฐาน การปกป้องสิทธิมนุษยชนไม่เพียงแต่เป็นเรื่องของการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิด แต่ยังเกี่ยวข้องกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่ประชาชนทุกคนสามารถใช้สิทธิของตนได้อย่างเสรีและปลอดภัย (Hogg, 2014)

ตัวอย่างเช่น การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิสตรี สิทธิของชนกลุ่มน้อย หรือการคุ้มครองผู้ด้อยโอกาสในสังคม กฎหมายเหล่านี้มีบทบาทในการเสริมสร้างคุณธรรมทางสังคมและการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม (Sen, 2009) นอกจากนี้ ยังช่วยสร้างกลไกในการตรวจสอบและให้คุณธรรมในการแก้ไขข้อพิพาทระหว่างบุคคลหรือกลุ่มในสังคม

3. การบังคับใช้กฎหมายในยุคปัจจุบัน

ในบริบทปัจจุบัน การบังคับใช้กฎหมายต้องเผชิญกับความท้าทายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการเพิ่มขึ้นของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งทำให้ต้องมีการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้สามารถตอบสนองกับความต้องการของสังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น นอกจากนี้ การบังคับใช้กฎหมายต้องไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการป้องกันอาชญากรรม แต่ยังต้องเป็นกลไกที่ช่วยปกป้องสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ความท้าทายในการบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายในสังคมสมัยใหม่ต้องเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี, ความหลากหลายของค่านิยมในสังคมที่มีความแตกต่างกัน, และการบังคับใช้กฎหมายในบริบทที่มีความขัดแย้งทางการเมือง สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อความสามารถในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและยุติธรรม

1. การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี

การพัฒนาเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม และได้สร้างความท้าทายใหม่ในการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการกระทำผิดที่เกิดขึ้นทางออนไลน์ เช่น อาชญากรรมไซเบอร์ (cybercrime) การละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล (privacy violations) และการแพร่กระจายของข้อมูลเท็จ (fake news) ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และแพร่หลายในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Zittrain, 2008)

การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นเรื่องที่ซับซ้อน เนื่องจากการกำหนดกฎหมายให้เหมาะสมกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต้องการการปรับปรุงและการพัฒนากฎหมายที่มีความยืดหยุ่นและทันสมัย นอกจากนี้การบังคับใช้กฎหมายข้ามพรมแดนในโลกออนไลน์ยังต้องเผชิญกับปัญหาด้านอำนาจและการประสานงานระหว่างประเทศ (Slobogin, 2017)

2. การเผชิญหน้ากับความหลากหลายของค่านิยม

ในสังคมสมัยใหม่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและค่านิยม, การบังคับใช้กฎหมายต้องเผชิญกับความท้าทายในการรักษาความยุติธรรมและความเท่าเทียมในแต่ละกลุ่ม

ต่าง ๆ การที่ผู้คนในสังคมมาจากพื้นเพทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน อาจทำให้เกิดความขัดแย้งในเรื่องของการตีความกฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมาย (Taylor, 1992) ตัวอย่างเช่นกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิผู้หญิงหรือสิทธิของชนกลุ่มน้อยในบางประเทศอาจมีการตีความที่แตกต่างกันตามค่านิยมทางวัฒนธรรม ทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีความท้าทายในการสร้างความสมดุลระหว่างสิทธิของบุคคลและค่านิยมในสังคม (Sandel, 2009)

นอกจากนี้ การที่สังคมมีความหลากหลายยังส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการตอบสนองต่อการบังคับใช้กฎหมาย เช่น การมีความคิดเห็นที่ต่างกันเกี่ยวกับบทลงโทษที่เหมาะสม หรือการตีความความยุติธรรมในมุมมองที่หลากหลาย ซึ่งอาจทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นเรื่องที่ไม่ง่ายในสังคมที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา หรือวัฒนธรรม (Habermas, 1996)

3. การบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ที่มีข้อขัดแย้งทางการเมือง

ในบางประเทศหรือบางภูมิภาคที่มีความขัดแย้งทางการเมือง การบังคับใช้กฎหมายสามารถกลายเป็นเครื่องมือทางการเมืองที่ถูกใช้เพื่อสนับสนุนกลุ่มหรือรัฐบาลที่มีอำนาจ ซึ่งส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมอาจถูกบิดเบือนและไม่เป็นธรรม (Shklar, 1998) การบังคับใช้กฎหมายในสถานะที่มีการแบ่งแยกทางการเมืองสูงมักพบว่าเป็นปัญหาในการสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมของรัฐ

การขัดแย้งทางการเมืองทำให้เกิดความยากลำบากในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นกลางและเท่าเทียม โดยเฉพาะในกรณีที่ถูกกฎหมายถูกใช้เป็นเครื่องมือในการปราบปรามฝ่ายค้านหรือกลุ่มที่มีความเห็นต่าง (Friedman, 2005) การสร้างระบบการบังคับใช้กฎหมายที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้จึงเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหา

กรณีศึกษา: การบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทยและตัวอย่างจากต่างประเทศ

การบังคับใช้กฎหมายเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความยุติธรรมในสังคม ในแต่ละประเทศมีระบบการบังคับใช้กฎหมายที่แตกต่างกันไปตามบริบทของสังคม วัฒนธรรม และการเมือง ในส่วนนี้จะนำเสนอกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทย รวมถึงตัวอย่างจากต่างประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อให้เห็นถึงการนำหลักการเหล่านี้ไปใช้ในสถานการณ์ที่ต่างกัน

1. การบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทย

ในประเทศไทย, การบังคับใช้กฎหมายมักจะได้รับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหรือมีปัญหาความขัดแย้งในสังคม ซึ่งทำให้การบังคับใช้กฎหมายบางครั้งอาจได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอก

หนึ่งในตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนน ในประเทศไทย การบังคับใช้กฎหมายจราจรในช่วงที่ผ่านมาได้รับการพัฒนาและมีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดขึ้น เช่น การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการใช้หมวกนิรภัยและการดื่มแอลกอฮอล์ขณะขับขี่ แต่ในทางปฏิบัติยังคงพบว่า การบังคับใช้กฎหมายนี้ไม่ได้มีความสม่ำเสมอในทุกพื้นที่ และยังคงมีปัญหาจากการทุจริต การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่ทั่วถึง และการขาดความตระหนักรู้ในเรื่องความปลอดภัยของผู้ขับขี่ (Dhammasiri, 2013)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือ การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการทุจริต ในประเทศไทย แม้ว่าจะมีการจัดตั้งองค์กรต่างๆ เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ป.ป.ช.) และมีการออกกฎหมายที่เข้มงวดขึ้นเพื่อจัดการกับการทุจริต แต่การบังคับใช้กฎหมายยังคงเป็นเรื่องท้าทาย เนื่องจากมีปัญหาด้านการเมืองและความไม่โปร่งใสในกระบวนการทางกฎหมายที่ทำให้การดำเนินการไม่ได้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ (Thitiporn, 2018)

2. ตัวอย่างจากต่างประเทศ: ระบบการบังคับใช้กฎหมายในประเทศที่มีความหลากหลาย

การบังคับใช้กฎหมายในประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเชื้อชาติ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา หรือ สหราชอาณาจักร มีความท้าทายที่แตกต่างจากประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะในเรื่องของการรับมือกับกลุ่มชนต่างๆ ที่อาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและค่านิยม

- **สหรัฐอเมริกา** มีระบบการบังคับใช้กฎหมายที่ยึดหลัก **Federalism** ซึ่งหมายถึง การแบ่งอำนาจระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐบาลของรัฐต่างๆ แต่ละรัฐมีการบังคับใช้กฎหมายที่แตกต่างกันไปตามสภาพทางสังคมและค่านิยมในแต่ละรัฐ ตัวอย่างเช่น ในรัฐที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวฮิสแปนิก อาจจะมีการบังคับใช้กฎหมายที่เน้นการ

คุ้มครองสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์นี้มากขึ้น แต่ในรัฐที่มีความเชื่อทางศาสนาเข้มงวด อาจจะมีการบังคับใช้กฎหมายที่มีผลกระทบต่อการแสดงออกทางศาสนาและค่านิยมของกลุ่มต่างๆ มากขึ้น (Hall, 2008)

- **สหราชอาณาจักร** เป็นตัวอย่างของประเทศที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายในบริบทนี้ต้องคำนึงถึงสิทธิของชนกลุ่มน้อย เช่น ชาวมุสลิม ชาวเชื้อสายแอฟริกัน หรือชาวเอเชีย โดยมีการพัฒนานโยบายการบังคับใช้กฎหมายที่เน้นการรักษาความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงการรับรู้ถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและการให้การคุ้มครองทางกฎหมายแก่กลุ่มต่างๆ เพื่อสร้างความยุติธรรมในสังคม (Cohen, 2007)

ตัวอย่างจากทั้งสองประเทศนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการปรับเปลี่ยนการบังคับใช้กฎหมายให้เหมาะสมกับบริบทและความหลากหลายทางสังคม ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ที่มีความหลากหลายจะต้องคำนึงถึงการเคารพในสิทธิและค่านิยมของกลุ่มต่างๆ ในสังคม

การวิเคราะห์ความท้าทายและโอกาสในการบังคับใช้กฎหมายและการควบคุมทางสังคมในสังคมสมัยใหม่

การบังคับใช้กฎหมายและการควบคุมทางสังคมในสังคมสมัยใหม่มีความท้าทายและโอกาสที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี และความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยสามารถแบ่งออกเป็นสองส่วนหลัก ได้แก่ ความท้าทายที่ต้องเผชิญและโอกาสที่สามารถใช้เพื่อพัฒนาระบบการควบคุมและบังคับใช้กฎหมายในยุคปัจจุบัน

ความท้าทายในการบังคับใช้กฎหมายและการควบคุมทางสังคม

1. ความขัดแย้งระหว่างค่านิยมแบบดั้งเดิมกับความเปลี่ยนแปลงในสังคม

หนึ่งในความท้าทายที่สำคัญในการบังคับใช้กฎหมายในสังคมสมัยใหม่คือความขัดแย้งระหว่างค่านิยมแบบดั้งเดิมกับการเปลี่ยนแปลงในสังคม ค่านิยมที่มีอยู่ในสังคมมักจะมีอิทธิพลต่อการกำหนดกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายในระดับหนึ่ง เช่น การยอมรับสิทธิของกลุ่มชนชาติพันธุ์, สิทธิของผู้หญิง, หรือการยอมรับความหลากหลายทางเพศในบางสังคม ซึ่งอาจขัดแย้งกับค่านิยมดั้งเดิมของสังคมนั้นๆ

เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น การเพิ่มขึ้นของกลุ่มคนที่มีค่านิยมที่แตกต่างจากสังคมดั้งเดิม ก็อาจทำให้เกิดความไม่เข้าใจหรือความตึงเครียดระหว่างกลุ่มต่างๆ การปรับตัวให้กฎหมายสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงนี้จึงเป็นความท้าทายที่สำคัญในการบังคับใช้กฎหมาย (Sandel, 2009)

2. ปัญหาความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงกฎหมาย

อีกหนึ่งความท้าทายที่สำคัญในการบังคับใช้กฎหมายคือการเข้าถึงกฎหมายที่ไม่เท่าเทียมกันในสังคม โดยเฉพาะในกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสหรือกลุ่มที่มีสถานะทางเศรษฐกิจไม่ดี การขาดความรู้และทรัพยากรในการเข้าถึงบริการทางกฎหมายทำให้กลุ่มเหล่านี้มักไม่สามารถปกป้องสิทธิของตนเองได้ในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติและความไม่ยุติธรรมในสังคม (Galanter, 1983)

การแก้ไขปัญหานี้จำเป็นต้องมีกลไกในการทำให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมในการเข้าถึงกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย โดยไม่พึ่งพาความสามารถทางการเงินหรือความรู้ทางกฎหมายที่ไม่เท่าเทียมกัน

โอกาสในการบังคับใช้กฎหมายและการควบคุมทางสังคม

1. การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมาย

การพัฒนาเทคโนโลยีเป็นโอกาสที่สำคัญในการปรับปรุงระบบการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เทคโนโลยีสามารถช่วยในการตรวจจับและป้องกันอาชญากรรมได้ในหลายรูปแบบ เช่น การใช้ กล้องวงจรปิด (CCTV) ในการติดตามและเฝ้าระวังพื้นที่สาธารณะ, การใช้ ระบบ AI ในการตรวจจับพฤติกรรมอาชญากรรมออนไลน์, หรือการใช้ เทคโนโลยีการเฝ้าระวัง ในการตรวจจับการกระทำผิดในระดับสากล

ตัวอย่างเช่น ในการต่อสู้กับอาชญากรรมไซเบอร์, การใช้ ระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI) และ บิ๊กดาต้า ช่วยในการติดตามการกระทำผิดในโลกออนไลน์ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ซึ่งจะช่วยลดอัตราการกระทำผิดและการกระจายข้อมูลที่ผิดกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Zittrain, 2008)

2. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในการควบคุมทางสังคม

การบังคับใช้กฎหมายและการควบคุมทางสังคมที่มีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องพึ่งพาความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐ, องค์กรเอกชน, และภาคประชาสังคม โดยการสร้างความร่วมมือและเครือข่ายในการบังคับใช้กฎหมายร่วมกัน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหน่วยงานต่างๆ เช่น ตำรวจ, อัยการ, หน่วยงานตรวจสอบ และองค์กรชุมชน สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายได้

ตัวอย่างเช่น การร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานในระดับท้องถิ่นและภาครัฐในโครงการป้องกันอาชญากรรมที่สนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและยุติธรรมสำหรับทุกคนในสังคม (Friedman, 2005)

สรุป

การควบคุมทางสังคมและการบังคับใช้กฎหมายเป็นกลไกสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความเป็นระเบียบในสังคม โดยทั้งสองปัจจัยนี้มีบทบาทสำคัญในการป้องกันและจัดการกับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมสมัยใหม่ การควบคุมทางสังคมเกี่ยวข้องกับการควบคุมและการปรับพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น การควบคุมทางสังคมที่ไม่เป็นทางการและการควบคุมทางสังคมที่เป็นทางการ ในขณะที่การบังคับใช้กฎหมายทำหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายและรักษาสีติของประชาชนเพื่อสร้างความยุติธรรมในสังคม ในการบังคับใช้กฎหมายและการควบคุมทางสังคมในสังคมสมัยใหม่ และช่วยหาทางออกที่ดีที่สุดในการสร้างสังคมที่มีความยุติธรรมและเป็นระเบียบอย่างยั่งยืนในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2563). เทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงทางสังคม: ความท้าทายของการควบคุมทางสังคมในยุคดิจิทัล. วารสารรัฐศาสตร์, 42(3), 75-93.
- ธีรวุฒิ นิลเพ็ชร. (2565). ความรุนแรงในครอบครัว. กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตพอเรชั่น จำกัด.
- ปราโมทย์ นาครทรรพ. (2561). ความยุติธรรมในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย: บทเรียนจากสังคมไทย. วารสารนิติศาสตร์, 38(2), 45-60.

- สุกัญญา ธรรมชัย. (2563). การปรับตัวของกลไกการควบคุมทางสังคมในยุคดิจิทัล. วารสารสังคมศาสตร์, 17(3), 45-60.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2562). ผลกระทบของสังคมเมืองต่อการควบคุมทางสังคม. วารสารสังคมศาสตร์, 17(2), 67-81.
- เสกสัน เครือคำ. (2564). มุมมองด้านอาชญาวิทยาต่อแนวทางการควบคุมอาชญากรรม. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- อินทรา วงศ์วิศาล. (2565). ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมไทย: โอกาสและความท้าทาย. วารสารรัฐศาสตร์, 29(1), 123-140.
- Appadurai, A. (1996). *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization*. University of Minnesota Press.
- Bauman, Z. (2000). *Liquid Modernity*. Polity Press.
- Berger, P. L., & Luckmann, T. (1967). *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*. Penguin Books.
- Boyd, d. (2014). *It's Complicated: The Social Lives of Networked Teens*. Yale University Press.
- Cohen, S. (2007). *States of Denial: Knowing About Atrocities and Suffering*. Polity Press.
- Dhammasiri, P. (2013). Road Safety and Law Enforcement in Thailand. *Asian Transport Studies*, 2(1).
- Dicey, A. V. (1885). *Introduction to the Study of the Law of the Constitution*. Macmillan.
- Durkheim, E. (1893). *The Division of Labour in Society*. The Free Press.
- Foucault, M. (1995). *Discipline and Punish: The Birth of the Prison*. Vintage.
- Friedman, L. M. (2005). *The Legal System: A Social Science Perspective*. Russell Sage Foundation.
- Fuller, L. L. (1969). *The Morality of Law*. Yale University Press.
- Galanter, M. (1983). Why the "Haves" Come Out Ahead: Speculations on the Limits of Legal Change. *Law & Society Review*, 9(1).

- Giddens, A. (1990). *The Consequences of Modernity*. Stanford University Press.
- Giddens, A. (2009). *Sociology* (6th ed.). Polity Press.
- Gurr, T. R. (1993). *Minorities at Risk: A Global View of Ethnopolitical Conflicts*. United States Institute of Peace Press.
- Habermas, J. (1996). *Between Facts and Norms: Contributions to a Discourse Theory of Law and Democracy*. MIT Press.
- Hall, S. (2008). *The Politics of Race and Class in the United States*. HarperCollins.
- Hart, H. L. A. (1961). *The Concept of Law*. Oxford University Press.
- Hogg, R. (2014). *Principles of Criminal Law*. Oxford University Press.
- Lessig, L. (1999). *Code and Other Laws of Cyberspace*. Basic Books.
- Llewellyn, K. (1930). *The Bramble Bush: On Our Law and Its Study*. Oceana Publications.
- Lyon, D. (2007). *Surveillance Studies: An Overview*. Polity Press.
- Marwick, A., & Boyd, D. (2014). "Networked Privacy: How Teenagers Negotiate Context in Social Media." *New Media & Society*, 16(7), 1051-1067.
- Marx, K. (1867). *Capital: Critique of Political Economy*. Penguin Classics.
- Miller, L. (2014). *Criminal Justice: A Brief Introduction*. Pearson Education.
- Rawls, J. (1971). *A Theory of Justice*. Harvard University Press.
- Ross, E. A. (1901). *Social Control: A Survey of the Foundations of Order*. Macmillan.
- Sandel, M. (2009). *Justice: What's the Right Thing to Do?* Farrar, Straus and Giroux.
- Sen, A. (2009). *The Idea of Justice*. Harvard University Press.
- Shklar, J. N. (1998). *The Faces of Injustice*. Yale University Press.
- Slobogin, C. (2017). *Privacy at the Margins*. Oxford University Press.
- Taylor, C. (1992). *Multiculturalism and "The Politics of Recognition"*. Princeton University Press.
- Thitiporn, S. (2018). *Corruption and Governance in Thailand: Challenges and Perspectives*. *Thai Journal of Political Science*, 15(2).

Zittrain, J. (2008). *The Future of the Internet and How to Stop It*. Yale University Press.

Zuboff, S. (2019). *The Age of Surveillance Capitalism: The Fight for a Human Future at the New Frontier of Power*. PublicAffairs.

ทัศนคติของข้าราชการตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดชลบุรี
(ด่านพัตยา) เกี่ยวกับการปฏิรูปตำรวจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
ต่อหน่วยงาน*

POLICE'S ATTITUDES OF IMMIGRATION POLICE OFFICERS IN
CHONBURI PROVINCE (PATTAYA CHECKPOINT) TOWARD POLICE
REFORM AFFECTING ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS

เอกธนากร ศิริไทยเจริญสุข¹ และ วิจิตรา ศรีสอน²

Thanakorn Sirithaicharoensuk¹ and Wichitra Srisorn²

¹⁻²คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

¹⁻² Faculty of Political Science, Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: preeyada.raktonrakoon@gmail.com

Received 12 May 2024; Revised 24 October 2024; Accepted 30 October 2024

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นทัศนคติของข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปตำรวจของเจ้าพนักงานด่านตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดชลบุรี (ด่านพัตยา) จากการนำนโยบายรักษาความมั่นคงไปปฏิบัติ และเสนอแนะแนวทางการปฏิรูปตำรวจและการบริหารของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ด้วยวิธีการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสาร บทความ หนังสือ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติพบว่าปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานมีความสำคัญ การศึกษาทัศนคติก่อนนโยบาย ทักษะความรู้ ความสามารถที่มีต่อวัตถุประสงค์เป้าหมายของนโยบาย

* เอกธนากร ศิริไทยเจริญสุข และ วิจิตรา ศรีสอน. (2567). ทัศนคติของข้าราชการตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดชลบุรี (ด่านพัตยา) เกี่ยวกับการปฏิรูปตำรวจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพต่อหน่วยงาน. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 4(6), 212-225.

Thanakorn Sirithaicharoensuk and Wichitra Srisorn. (2024). Police's Attitudes of Immigration Police Officers in Chonburi Province (Pattaya Checkpoint) toward Police Reform Affecting organizational effectiveness.

Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(6), 212-225.

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ความเต็มใจในการปฏิบัติ ความสามารถในการเจรจาต่อรอง ความสามารถในการเรียนรู้จากประสบการณ์ และได้รับบรรมอย่างต่อเนื่อง จะสามารถทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของการนำนโยบายการความมั่นคงในเมืองพัทยาไปปฏิบัติ ของเจ้าพนักงานด้านตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดชลบุรี (ด่านพัตยา) และแนวทางในการแก้ปัญหา อุปสรรค และนำข้อเสนอแนะมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิรูปตำรวจโดยการนำนโยบายไปปฏิบัติ

คำสำคัญ : ทศนคติของข้าราชการตำรวจ, การปฏิรูปตำรวจ , เจ้าพนักงานด้านตรวจคนเข้าเมือง

Abstract

This academic article aims to study the level of opinions and attitudes of police officers regarding the police reform guidelines of immigration checkpoint officers in Chonburi Province (Pattaya Checkpoint) from the implementation of the security policy and to propose guidelines for police reform and the administration of the Royal Thai Police. By studying and analyzing the content of data collected from documents, articles, books, and literature related to the theory of policy implementation, it was found that the attitude factors of the officers are important. Studying attitudes towards the policy, skills, knowledge, and abilities towards the objectives and goals of the policy, willingness to practice, negotiation ability, ability to learn from experience, and continuous training will be able to identify problems, obstacles, and suggestions for the implementation of the security policy in Pattaya City by immigration checkpoint officers in Chonburi Province (Pattaya Checkpoint), and guidelines for solving problems, obstacles, and using the suggestions as guidelines for continuous improvement of the implementation in order to determine the development guidelines for various factors affecting the success of police reform through policy implementation.

Keywords: Police's attitude , Police reform, Operations of an Immigration

บทนำ

เมืองพญาเป็นเมืองท่องเที่ยวหลัก มีความสำคัญและเป็นที่รู้จักระดับโลก ที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก สามารถสร้างรายได้ สร้างงาน สร้างอาชีพให้แก่ประชาชนจำนวนมาก อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวยังได้สร้างผลกระทบแต่เพียงเชิงบวกเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบทางลบด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะการเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางสังคมที่ชุมชนส่วนใหญ่แปรเปลี่ยนเป็นชุมชนพาณิชยกรรมและบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว บางชุมชนยังคงมีลักษณะเป็นชุมชนเกษตรกรรมหรือชุมชนประมง และเนื่องจากเมืองพญาเป็นเมืองท่องเที่ยว ชายทะเลที่มีชื่อเสียงมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติสถานบันเทิงหลากหลายรูปแบบแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาพักผ่อน และสร้างรายได้ให้กับประชาชนในเมืองพญาอย่างต่อเนื่อง เกิดการเจริญเติบโตของสังคมเมืองท่องเที่ยวอย่างก้าวกระโดด ประชาชนทั่วประเทศเดินทางเข้ามาทำงาน พักอาศัย และนำสินค้าหลากหลายรูปแบบมาค้าขายหารายได้จากนักท่องเที่ยว เช่น พ่อค้า หาบเร่ รถพ่วงข้าง และจำนวนมากที่ใช้วิธีเดินขายไปตามที่สาธารณะ ตรอกซอย ชายหาด และแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการร้านค้าสถานประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวได้มีการนำพื้นที่สาธารณะ เช่น ทางเท้า ถนนตรอก ซอย ตั้งวางอุปกรณ์สินค้า ป้ายโฆษณา รุกกีดขวางทางสัญจรของประชาชนและนักท่องเที่ยวส่วนรวมจากสภาพปัญหาดังกล่าว ส่งผลทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองประชาชนหรือนักท่องเที่ยวต้องเดินลงบนถนนเสี่ยงต่ออุบัติเหตุกีดขวางทางจราจร ทำให้การจราจรติดขัด และรบกวนนักท่องเที่ยวซื้อสินค้า (สถิตินักท่องเที่ยวพญา (ชลบุรี) ปี 2559, 2560)

โดยเมืองพญาเองก็ได้ตระหนักถึงประเด็นปัญหาดังกล่าวเสมอมา เมืองพญาจึงมีการปรับปรุงและพัฒนาเมืองพญาอย่างต่อเนื่องเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอีกในอนาคต ตามนโยบายของรัฐบาลในการเพิ่มขีดความสามารถในเวทีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระดับโลก และโดยเริ่มจากแผนพัฒนาเมืองพญา 3 ปี พ.ศ. 2560 – 2562 ของเมืองพญาเองก็ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “นครศูนย์กลางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวที่มีมาตรฐาน ยั่งยืนและน่าอยู่สำหรับทุกคน” และยุทธศาสตร์หลักคือพัฒนาสู่การเป็นเมืองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวระดับโลกและมหานครศูนย์กลางภูมิภาค และเสริมสร้างศักยภาพการรองรับอย่างยั่งยืนของพยามหานครสู่การเป็นเมืองน่าอยู่ซึ่งแน่นอนว่าความเป็นเมืองน่าอยู่นั้นสิ่งสำคัญประการหนึ่งก็คือ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินทั้งของประชาชนในพื้นที่ และนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลก โดยเมือง

พัฒนาก็ได้กำหนดพันธกิจหลักไว้ว่า “เพื่อสร้างความพึงพอใจในด้านมาตรฐานและความปลอดภัยของเมือง เพื่อดึงดูดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน และนักลงทุน เข้าสู่พื้นที่เมืองพัทยา” และมีเป้าประสงค์ให้ “ประชากรผู้มาเยือน นักท่องเที่ยว นักลงทุน ได้รับความสะดวกสบายความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการ และสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพของเมืองพัทยา” (สถิตินักท่องเที่ยวพัทยา (ชลบุรี) ปี 2559, 2560)

สำหรับสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองนั้นมีประวัติความเป็นมา กล่าวคือ จังหวัดชลบุรี ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทยหรือริมฝั่งทะเลตะวันออกของอ่าวไทย ประมาณเส้นรุ้งที่ 12 องศา 30 ลิปดา - 13 องศา 53 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศา 45 ลิปดา - 101 องศา 45 ลิปดาตะวันออก จังหวัดชลบุรีมีพื้นที่ทั้งสิ้น 2,726,875 ไร่ (4,363 ตารางกิโลเมตร) คิดเป็นร้อยละ 0.85 ของพื้นที่ประเทศไทย ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ประมาณ 40 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 126 กิโลเมตร (สายมอเตอร์เวย์ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 7) หรือประมาณ 147 กิโลเมตร ถนนสุขุมวิท (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3) หน้าที่สำคัญของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองนั้น ประกอบด้วยงานสืบสวนปราบปรามทำหน้าที่สืบสวนปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย ป้องกันและปราบปรามแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย ความคุ้มครองคนต้องห้าม ได้แก่ งานผลักดัน-ส่งกลับ สืบสวนหาข่าวด้านความมั่นคง และอาชญากรรมข้ามชาติ งานอื่นตามที่อยู่บังคับบัญชามอบหมาย งานบริการคนต่างด้าว ทำหน้าที่ การขออนุญาตอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ดำเนินการเกี่ยวกับการแจ้งที่พักอาศัยการอยู่ในราชอาณาจักร เกิน 90 วัน การดำเนินการกรณีใบอนุญาตสิ้นสุดพิจารณาการอนุญาตเพื่อกลับเข้ามาในราชอาณาจักรงานอื่นตามที่อยู่บังคับบัญชามอบหมายงานตรวจบุคคลและยานพาหนะ ทำหน้าที่ตรวจบุคคลและพาหนะทางเรือที่เดินทางเข้า-ออกราชอาณาจักรบริเวณอ่าวพัทยาและท่าเรือจุลเสมีต อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี ดำเนินการเกี่ยวกับการบุคคลต้องห้ามงานประกันลูกเรือดำเนินการเกี่ยวกับเทียบปรับกรณีอยู่ในราชอาณาจักร โดยใบอนุญาตสิ้นสุดงานอื่นตามที่อยู่บังคับบัญชามอบหมาย

อย่างไรก็ตาม นโยบายที่มอบหมายปัจจุบันยังคงมีปัญหาและข้อจำกัดในทางปฏิบัติ จึงส่งผลให้นโยบายยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ผู้เขียนจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องระดับทัศนคติต่อการนำนโยบายการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของเมืองพัทยาไปปฏิบัติ เพื่อเป็นการศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการรักษา

ความสงบและความปลอดภัยในเมืองพญาไปปฏิบัติ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินการต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับระดับทัศนคติต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การศึกษาเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นทัศนคติเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปตำรวจของเจ้าพนักงานด้านตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดชลบุรี (ด้านพญา) จากการนำนโยบายรักษาความมั่นคงไปปฏิบัติ กรณีศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานด้านตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดชลบุรี (ด้านพญา) ผู้เขียนได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และสังเคราะห์ออกมาซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ทฤษฎีการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

ความหมายของนโยบายสาธารณะ

ความหมายของนโยบายสาธารณะนั้น มีนักวิชาการให้ความหมายของคำว่า “นโยบายสาธารณะ” (Public Policy) ไว้ในหลากหลายความหมายและหลากหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นมิติที่เป็นกิจกรรมของรัฐบาล มิติที่เป็นทางเลือกสำหรับการตัดสินใจเป็นแนวทางในการกระทำของรัฐบาล เพื่อสร้างความเข้าใจความหมายให้ชัดเจน ซึ่งอธิบายความหมายไว้พอสังเขป ดังนี้

นโยบายมีความหมายหลากหลาย เช่น “นโยบาย” ได้แก่ แผนการดำเนินงานที่กำหนดเพื่อขึ้นำการตัดสินใจและบรรลุเป้าหมายอย่างมีเหตุผลหรืออาจเป็นกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์กร รวมไปถึงการกำหนดทางเลือกต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน เช่น แผนงาน โครงการ หรือมาตรการ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่พึงประสงค์หรืออาจเข้าใจว่าเป็นกลไกทางการเมืองการบริหาร การเงิน การจัดการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดขึ้น ซึ่งคำว่านโยบายนั้นจะมีความหมายกว้าง ๆ ที่อาจนำไปประยุกต์ใช้ในภาครัฐหรือภาคเอกชนหรืออาจนำไปประยุกต์ใช้กับองค์กร กลุ่มบุคคล หรือปัจเจกบุคคลก็ได้ ซึ่งได้มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ความหมายต่าง ๆ ไว้ดังนี้

จุมพล นิยมพานิช (2547) ให้ความหมายไว้ว่า “นโยบาย” หมายถึง การจัดทำนโยบายของรัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐมากกว่าขององค์กรภาคเอกชน แต่ในระยะต่อมาองค์กรภาคเอกชน และรวมถึงองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรอื่น ๆ ได้นำมาใช้เช่นกัน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของตนเองด้วย

กุลธน ธนาพงศ์ธร (2540) ได้ศึกษาความหมายของนโยบายสาธารณะและให้ความหมายไว้ว่า นโยบายสาธารณะเป็นแนวทางที่รัฐบาล (ไม่ว่าจะระดับใด) ได้กำหนดขึ้นล่วงหน้าเพื่อเป็นหนทางชี้้นำให้มีการกระทำต่าง ๆ เกิดขึ้นมา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั้นเอง

ศุภชัย ยาวะประภาษ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า นโยบายสาธารณะหมายถึงแนวทางการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาล ซึ่งรวมทั้งกิจกรรมที่ผ่านมาในอดีต กิจกรรมที่กำลังดำเนินการอยู่ และกิจกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต หรืออาจกล่าวได้ว่า นโยบายสาธารณะ คือ “แนวทางการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาลนั่นเอง”

ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิพษ์ (2541) ให้ความหมายไว้ว่า นโยบายสาธารณะขึ้นอยู่กับความสนใจและวัตถุประสงค์ในการนิยามเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติของรัฐบาล กำหนดวัตถุประสงค์ไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาในปัจจุบัน ป้องกันหรือหลีกเลี่ยงปัญหาในอนาคต ก่อให้เกิดผลที่พึงปรารถนา และสามารถนำไปปฏิบัติ ซึ่งอาจเป็นผลทั้งทางบวกและทางลบ หรือส่งผลให้เกิดการกระทำหรืองดเว้นการกระทำก็ได้

Guy Peters (2006) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะ คือการกระทำต่าง ๆ ของรัฐบาลโดยตรงหรือกระทำผ่านตัวแทน และมีอิทธิพลต่อชีวิตของประชาชน

C. Althaus, P. Bridgman and G. Davis (2007) นโยบายสาธารณะเป็นเครื่องมือสำหรับการปกครอง เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับทรัพยากรสาธารณะเพื่อดำเนินการให้เป็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง มีการระดมความคิดที่จะต้องมีการแข่งขันเป็นผลมาจากการประสานผลประโยชน์และอุดมการณ์ทางการเมืองที่มีอยู่อย่างหลากหลาย

ผู้เขียนสังเคราะห์จากที่กล่าวรายละเอียดความหมายของนโยบายสาธารณะข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า นโยบายสาธารณะเป็นกิจกรรม การกระทำของรัฐบาลเป็นแนวทางในการกระทำของรัฐบาล ซึ่งเป็นแนวทางที่รัฐบาลได้ทำการตัดสินใจเลือกและกำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อชี้้นำให้มีกิจกรรมการกระทำต่าง ๆ ซึ่งนโยบายสาธารณะนั้นเป็นไปในแง่ของ “กิจกรรมหรือการกระทำหรืองดเว้นไม่กระทำของรัฐบาล” และเป็น “แนวทางหรือหนทางการกระทำของรัฐบาล” ในรูปของหลักการ แผนงาน โครงการ ซึ่งจากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นนั้นได้อธิบายความหมายไว้ครอบคลุมทุกประเด็นสำคัญ ๆ แล้ว

ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ยูจีน บาร์ดัค (Eugene Bardach, 2009) ได้ชี้ให้เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติหมายถึง กระบวนการทางการเมืองที่จะนำการตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกของนโยบายไปปฏิบัติให้สำเร็จ กิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาสังคมนี้ เป็นกิจวัตรซึ่งรัฐบาลต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

วรเดช จันทรศร (2542 : 17) ที่ได้ให้คำอธิบายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการศึกษาที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องของความสามารถที่จะผลักดันให้การทำงานของกลไกที่สำคัญทั้งมวลสามารถบรรลุผลตามนโยบายที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ เนื้อหาสาระและขอบข่ายของการศึกษา มุ่งเน้นและครอบคลุมถึงการแสวงหาคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นภายในกระบวนการของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ เพื่อที่จะศึกษาบทเรียนพัฒนาแนวทางและจะทำให้การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติบังเกิดความสำเร็จ

ศุภชัย ยาวะประภาส (2550 : 90) ได้รวบรวมความหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติที่นักวิชาการต่างชาติหลายรายได้รวบรวมไว้ พร้อมทั้งกล่าวเพิ่มเติมว่า สิ่งที่น่าสังเกต คือนักวิชาการส่วนใหญ่มักเห็นพ้องต้องกันในประเด็นที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประเด็น เกี่ยวกับประเด็นแรก คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการนั้น คือ มีความต่อเนื่องไม่หยุดนิ่งในการดำเนินการกิจกรรมไม่ใช่กิจกรรมที่เกิดขึ้นชั่วคราวแล้วเลือนหายไป ไม่ใช่กิจกรรมที่ขยักขย่อน แต่เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง แต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันตลอดเวลาและประเด็นทั้งสอง คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของนโยบาย ซึ่งแฝงความหมายว่า ก่อนการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องมีต้นนโยบายก่อน และต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์กำหนดไว้ด้วย นั่นคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนหนึ่งในขั้นตอนนโยบายทั้งหมด โดยเป็นขั้นตอนที่สืบเนื่องมาจากการกำหนดนโยบาย

มยุรี อนุมานราชธน (2547) ได้สรุปว่าการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวพันกันและต้องพิจารณาทั้ง 2 กิจกรรม ในฐานะเป็นส่วนประกอบซึ่งกันและกัน ตลอดเวลาตั้งนั้นการกำหนดนโยบายด้วยความรอบคอบใช้ข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอจะทำให้ข้อสมมติฐานเบื้องต้นของนโยบายมีความเป็นเหตุเป็นผลและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของนโยบายในที่สุด ปัจจัยที่สำคัญที่เอื้ออำนวยต่อสัมฤทธิ์ผล มีจำนวนมากมายทั้งในขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาคและระดับจุลภาค กรณีที่นโยบายได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรทางการบริหารอย่าง

เต็มๆ ต่อจากนั้นหน่วยงานระดับปฏิบัติจะต้องยอมรับแนวทาง/ แผนงาน/ โครงการเพื่อนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยปรับเปลี่ยนแนวทางที่หน่วยงานส่วนกลางกำหนดให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมท้องถิ่นและวิธีการปฏิบัติงานของหน่วยงานของตนหรือปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานของหน่วยงานของตนให้สอดคล้องกับนโยบายที่ส่วนกลางกำหนด หลังการปรับเปลี่ยนอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติก็จะถือเอาแนวทางจากนโยบายเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจประจำวันอย่างต่อเนื่องแม้ว่าแนวทางกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสำคัญแต่แนวทางของฝ่ายการเมืองมีความสำคัญที่สุด

ผู้เขียนสังเคราะห์จากค่านิยมแนวคตินำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการหลายท่าน อาจสรุปถึงความหมายได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการขององค์กรที่จะนำเอานโยบายต่าง ๆ ที่มีการกำหนดขึ้นไปปฏิบัติ เพื่อให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในขณะ เดียวกันก็ต้องแสวงหาวิธีการและแนวทางในการปรับปรุงนโยบายนั้นให้อ่อนนุ่มต่อการปฏิบัติ เพื่อมุ่งให้เกิดผลสำเร็จดีที่สุดแต่ที่ผ่านมาการส่งเสริมและผลักดันนโยบาย แผนงาน หรือโครงการด้านต่าง ๆ เพื่อให้บังเกิดผลสำเร็จในการปฏิบัตินั้น ยังมีเพียงส่วนน้อย อีกทั้งความล้มเหลวที่เกิดขึ้นมักมีสาเหตุที่ไม่แน่ชัด จนเป็นผลทำให้นโยบาย แผนงาน หรือโครงการต้องล้มเลิกไปในที่สุด ความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติก่อผลเสียหายต่อประเทศชาติหลายด้านด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจคือสิ้นเปลืองงบประมาณโดยเปล่าประโยชน์ สิ้นเปลืองเวลาในการดำเนินนโยบายที่ผ่านมาแต่ต้องล้มเหลวและล้มเลิกไปตลอดจนสิ้นเปลืองบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและการดำเนินนโยบายดังกล่าว

ผู้เขียนจึงสรุปได้ว่าระดับทัศนคติต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัตินั้นเป็นการกำหนด เพื่อหาทางออกในสาธารณะให้สัมฤทธิ์ผล ไม่อาจจะใช้วิธีหรือนโยบายเพียงอย่างเดียวหรืออย่างใดอย่างหนึ่งได้อาจจะต้องใช้หลายนโยบายหลายโครงการ ตลอดจนหลายวิธีการในการแก้ไขปัญหาของนโยบายสาธารณะเพราะปัญหาของนโยบายสาธารณะมีโครงสร้างที่สลับซับซ้อนไม่อาจหาทางเลือกที่ดีที่สุดได้ เพียงแต่อาจจะหาทางเลือกที่เหมาะสมได้เท่านั้น เนื่องจากปัจจัยการกำหนดและการยอมรับในนโยบายนั้น ได้เกี่ยวพันกับหลายทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความสับสนและซับซ้อนของการกำหนดนโยบายอย่างมาก โดยเฉพาะในนโยบายที่ต้องอาศัยระยะเวลา ในการกำหนดและดำเนินการต่อเนื่องอย่างยาวนานหลายยุคหลายสมัยของรัฐบาล ที่เป็นโครงการเกี่ยวพันกับงบประมาณที่สูงมาก จากการศึกษาการนำ

นโยบายไปปฏิบัติ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในความหมายแนวคิด ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติผู้วิจัยจะได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ตลอดจนนำมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ได้

แนวทางและความสำคัญของทัศนคติในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

นอกจากความสำคัญของระดับทัศนคติต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ได้กล่าวไปข้างต้นนั้น ผู้เขียนยังได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้สรุปผลการศึกษาของ มาโจเน ที่ได้ศึกษาแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งมี 3 แนวทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้ (Majone & Wildavsky, 1978 : 30 อ้างถึงใน มัชวาท สุวรรณเรือง, 2536 : 74)

แนวทางที่ 1 เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นขั้นตอนหนึ่งซึ่งแยกออกจากการกำหนดนโยบาย กล่าวคือ เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากการกำหนดนโยบายซึ่ง อาจอยู่ในรูปของกฎหมาย คำสั่ง หรือโครงการที่ได้กำหนดเป้าหมายและข้อกำหนดอื่น ๆ ไว้แล้ว ไปดำเนินการให้บรรลุผล ซึ่งมาโจเนและวิลดาวสกี เรียกการศึกษาในแนวทางนี้ว่า “Implementation as Control or Rational Model or Classical Model” แนวทางการศึกษา นี้จะประกอบด้วย

- 1) การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การระบุถึงรายละเอียดของแผนต่าง ๆ และเน้นการควบคุม
- 2) การกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีการกำหนด ขอบเขตของแต่ละฝ่ายและแยกจากกัน
- 3) การกำหนดนโยบายเป็นเรื่องของการเมือง ส่วนการนำนโยบายไปปฏิบัติจะไม่ใช่วิจัยเรื่องของการเมืองและจะเป็นเรื่องทางเทคนิค
- 4) เน้นในเรื่องการให้คำแนะนำ การออกคำสั่งหรือการให้ความยินยอม
- 5) การดำเนินการตามนโยบายเป็นไปในแนวทางเดียว คือ จากข้างบนลงมาสู่ข้างล่าง (Top Down) ตามลำดับขั้นตอนของการจัดโครงสร้างขององค์กรการศึกษาแนวนี ในแง่ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มักเป็นการศึกษา เพื่ออธิบายว่าในการนำนโยบายไปปฏิบัติมีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลว

แนวทางที่ 2 เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติกับการกำหนดนโยบายไม่สามารถแยกออกจากกันอย่างชัดเจน เนื่องจากนโยบายมักได้รับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอในระหว่างการนำ

นโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งในแนวทางที่ 2 นี้ เรียกว่า แบบปฏิสัมพันธ์ หรือ The Interaction Model เป็นแนวทางที่เน้นกระบวนการโดยพิจารณาว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติผู้แสดง (Actors) ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะพยายามเข้าแทรกแซงนโยบายมีการเจรจาต่อรอง เพื่อปรับเป้าหมายและวิธีการให้เป็นที่ยอมรับรวมกันในระหว่าง Actor เหล่านั้น ซึ่งจากการศึกษาในแนวทางนี้จะมีลักษณะดังนี้ คือ

- 1) เน้นในเรื่องของการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) การเจรจาต่อรอง (Bargaining) ความเห็นพ้องต้องกัน (Consensus) ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ
- 2) การปรับเปลี่ยนของแต่ละพรรคแต่ละกลุ่มเป็นไปภายใต้กระบวนการทางการเมืองซึ่งรูปแบบนี้เห็นว่ากระบวนการ (Process) เป็นจุดหมายที่สำคัญ
- 3) การตัดสินใจตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางเลือกซึ่งเป็นส่วนต่างมากกว่าจะพิจารณาทั้งหมด
- 4) วิธีการเป้าหมาย (Mean-Ends) และเป้าหมาย-วิธีการ (Ends-Mean) มีการปรับเปลี่ยนไปมาคงอยู่อย่างต่อเนื่องมิได้แยกจากกัน
- 5) การพิจารณาเฉพาะส่วนที่เพิ่มขึ้น (Incrementalism) เป็นการสร้างความพึงพอใจ (Satisfy) ให้แต่ละฝ่าย
- 6) ตัวแบบนี้มีข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรและความสามารถของมนุษย์ (เมื่อเปรียบเทียบกับความสลับซับซ้อนของปัญหาต่าง ๆ) นักวิชาการที่เน้นการศึกษาในแนวนี้ได้แก่ บาร์ดซ์ (Bardach) เบร์แมน (Berman) และแม็คคลาฟลิน (McLaughlin)

แนวทางที่ 3 แบบวิวัฒนาการ หรือ Implementation as Evolution เป็นการมองการนำนโยบายไปปฏิบัติในลักษณะของกระบวนการวิวัฒนาการที่ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อม ไม่มีการกำหนดเป้าหมายของนโยบาย แต่เป้าหมายและวิธีการต่าง ๆ จะปรับเปลี่ยนไปตามประสบการณ์และสถานการณ์ในการปฏิบัติตัวแบบนี้ มีลักษณะดังนี้

- 1) นโยบายเป็นสมมติฐานที่ได้มาจากการทดสอบ
- 2) การกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการต่อเนื่องอันหนึ่งอันเดียวกันไม่สามารถแยกออกจากกันได้
- 3) รูปแบบนี้ให้ความสนใจกับการเปลี่ยนแปลงที่ได้มาจากการเรียนรู้ และการค้นพบสิ่งใหม่
- 4) เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะปัญหาที่สลับซับซ้อน ความรู้ของมนุษย์ก็ยังคงเป็นสิ่งที่

อยู่อย่างจำกัด

5) ผู้นำเอานโยบายไปปฏิบัติ จะเป็นตัวแสดงที่มีบทบาทสำคัญที่สุดมากกว่าตัวแสดง (Actors) อื่น ๆ

ผู้เขียนสรุปแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติประกอบด้วย 3 แนวทาง ได้แก่ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนหนึ่ง ซึ่งแยกออกจากการกำหนดนโยบาย แนวทางที่ 2 เห็นว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติกับการกำหนดนโยบายไม่สามารถแยกออกจากกันอย่างชัดเจน เนื่องจากนโยบายมักได้รับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอในระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติและแนวทางที่ 3 แบบวิวัฒนาการ หรือ Implementation as Evaluation เป็นการมองการนำนโยบายไปปฏิบัติในลักษณะของกระบวนการวิวัฒนาการที่ตอบสนองที่เปลี่ยนแปลงไม่มีการกำหนดเป้าหมายของนโยบาย แต่เป้าหมายและวิธีการต่าง ๆ จะปรับเปลี่ยนไปตามประสบการณ์และสถานการณ์ในการปฏิบัติซึ่งทั้ง 3 แนวทางนี้ ผู้เขียนได้นำมาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการศึกษา

ปัจจัยที่มีต่อผลความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่มีต่อผลความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติสำหรับปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีดังนี้

1. ลักษณะของนโยบาย มีส่วนในการกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายได้แก่ 1) ประเภทของนโยบาย การปฏิบัติตามนโยบายจะมีโอกาสประสบผลสำเร็จมากที่สุดนั้นเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ น้อยที่สุด และมีความเห็นพ้องต้องกันในวัตถุประสงค์ในระดับสูง 2) ผลประโยชน์ของนโยบายนั้น ๆ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นกับประสบการณ์ที่ผ่านมา ผู้นำของผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่นโยบายนั้นผลักดันให้เกิดขึ้นมา ถ้าการรับรู้มีมากกว่านโยบายให้ประโยชน์มากกว่านโยบายอื่น โอกาสความสำเร็จก็จะมีมาก 3) ความสอดคล้องกับค่านิยมที่มีอยู่ และความต้องการของผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากนโยบายนั้น 4) ความเป็นไปได้ในการนำมาทดลองก่อนในเชิงปฏิบัติในลักษณะของโครงการทดลอง โอกาสสำเร็จจะมีมากกว่านโยบายที่ไม่สามารถทำเป็นโครงการทดลองก่อนได้ 5) ความเห็นผลได้ของนโยบาย นโยบายที่สามารถส่งผลที่สามารถเห็นได้ชัดเจนจะมีโอกาสในการประสบผลสำเร็จในทางปฏิบัติมากกว่านโยบายที่ไม่สามารถชี้ให้เห็นถึงผลที่ชัดเจน 6) คุณภาพของการส่งข้อมูลย้อนกลับ คุณประโยชน์ของการส่งข้อมูลย้อนกลับมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของนโยบายโดยเฉพาะถ้าเป็นนโยบายที่เสนอการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ

2. วัตถุประสงค์ของนโยบาย เป็นส่วนหนึ่งในการที่จะให้กำหนดยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติจนสำเร็จแยกพิจารณา ได้แก่ 1) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ หากวัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน โอกาสการตีความผิดจะเป็นเหตุทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติล้มเหลวได้ 2) ความสอดคล้องต้องกันของวัตถุประสงค์ นอกจากวัตถุประสงค์จะชัดเจนแล้ว ยังจำเป็นต้องมีความสอดคล้อง 3) ความยากง่ายในการรับรู้วัตถุประสงค์ คือ ง่ายต่อความเข้าใจ ความรับรู้ของผู้ที่จะนำไปปฏิบัติว่า นโยบายนั้น ๆ มีวัตถุประสงค์อย่างไร 4) ตัวชี้วัดความสำเร็จของนโยบาย จะทราบว่าการดำเนินนโยบายนั้นแสดงให้เห็นได้อย่างไร อะไรคือตัวชี้วัดว่านโยบายนั้นประสบความสำเร็จ ฉะนั้นจำเป็นต้องมีดัชนีชี้วัด วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบายนั้น ๆ และ 5) ความไม่เที่ยงตรงของข่าวสารต่อผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ หากแหล่งข้อมูลข่าวสารให้ข้อมูลที่ไม่วัดผลในการเปลี่ยนวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือมาตรฐานต่าง ๆ ของนโยบาย ข้อขัดแย้งเหล่านั้นจะทำให้การปฏิบัติเป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่แท้จริง

3. ทักษะของผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่ขัดกับความรู้สึกพื้นฐานหรือผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติอาจได้รับการคัดค้านหรือปฏิบัติอย่างไม่เต็มใจ ทักษะที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบายพิจารณาประกอบด้วย ทักษะที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย นโยบายจะนำไปปฏิบัติได้ดีต้องเป็นนโยบายที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจ เห็นด้วยและมีความรู้สึกผูกพัน ผลกระทบที่จะมีต่อพฤติกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่มีผลให้ผู้ปฏิบัติ ต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากแนวคิดที่เคยปฏิบัติเป็นเวลานาน มักประสบความล้มเหลว ความขัดแย้งที่มีต่อค่านิยมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ถ้าผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่เห็นด้วยกับนโยบาย หรือเลือกปฏิบัติเฉพาะส่วนที่ไม่ขัดต่อค่านิยมที่ตนยึดถือ โอกาสที่จะทำให้นโยบายล้มเหลวก็สูง และผลกระทบที่มีต่องาน อำนาจ ศักดิ์ศรีและผลประโยชน์ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมักจะหลีกเลี่ยงหรือไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่ขัดกับผลประโยชน์ของตน

สรุป

จากการศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง นโยบายเหล่านี้ อาจถูกนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ไม่บิดพลิ้ว ซึ่งตรงกันข้ามกับนโยบายที่ขัดความรู้สึกพื้นฐานหรือผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ซึ่งเจ้าหน้าที่จะนำไปปฏิบัติอย่างไม่เต็มใจและอาจบิดเบือนให้เป็นไปในแนวทางที่ไม่ตรงตาม

วัตถุประสงค์ของนโยบาย ซึ่งสรุปได้ว่ามีเรื่องที่ต้องพิจารณา คือ

1) ทศนคติที่ต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย หากเป็นนโยบายที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจ และเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของนโยบายและมีความรู้สึกผูกพัน ก็จะนำนโยบายไปปฏิบัติด้วยดี

2) ผลกระทบที่จะมีต่อพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ นโยบายที่มีผลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ผู้ำนโยบายไปปฏิบัติจากแนวปฏิบัติเดิมที่ปฏิบัติมาช้านาน มักจะประสบความสำเร็จสูง ส่วนนโยบายที่ไม่กระทบกระเทือนพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่จะมีโอกาสประสบความสำเร็จสูง

3) ความขัดแย้งที่มีต่อค่านิยมของเจ้าหน้าที่ผู้ำนโยบายไปปฏิบัติถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่เห็นด้วยกับนโยบายนั้น ก็จะนำไปสู่การเพิกเฉย ละเลย ไม่ปฏิบัติตามนโยบาย หรือเลือกปฏิบัติเฉพาะที่ไม่ขัดกับค่านิยมหรือความเชื่อที่ตนยึดถือ ซึ่งในที่สุดจะทำให้นโยบายล้มเหลว

4) ผลกระทบที่มีต่องาน อำนาจ ศักดิ์ศรี และผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ผู้ำนโยบายไปปฏิบัติ เจ้าหน้าที่มักจะพยายามอยู่ตลอดเวลาที่จะหลีกเลี่ยงหรือดื้อไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่ขัดผลประโยชน์ของตน ดังนั้น การมอบนโยบายให้กับผู้ที่มีผลประโยชน์ไม่สอดคล้องกับนโยบาย ก็เท่ากับเป็นการเรียกร้องหาความยุ่งยากนั่นเอง

ข้อเสนอแนะในเรื่องการปฏิรูปตำรวจควรศึกษาแนวทางการปฏิรูปตำรวจด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติให้ชัดเจนควรเร่งรัดแนวทางการปฏิรูปตำรวจในด้านการกระจายอำนาจการบริหาร โดยการกำหนดแนวทางการปฏิรูปให้ออกมาเป็นรูปธรรมและเกิดประโยชน์ต่อตัวข้าราชการตำรวจมากที่สุด เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์การตำรวจต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กองมาตรฐานและกำกับความปลอดภัยนักท่องเที่ยว. (2560). เรียกใช้เมื่อ 12 เมษายน 2567

จาก <https://secretary.mots.go.th/tourist>.

กุลธน ธนาพงศธร (2540). นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ.

(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ถวัลย์รัฐ วรเทพพุฒิพงษ์. (2543). นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์และ

กระบวนการ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

จุมพล หนีมพานิช. (2547). การวิเคราะห์นโยบาย: ขอบข่าย แนวคิด ทฤษฎี และกรณีตัวอย่าง.
นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

มยุรี อนุমানราชชน. (2549). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

วรเดช จันทรศร. (2542). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สหાયบลีอก.

_____. (2539). การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ใน เอกสารการสอนชุดวิชานโยบาย
สาธารณะและการวางแผน หน่วยที่ 5. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วรเดช จันทรศร. (2551). จากนโยบายสู่การปฏิบัติ: องค์ความรู้ ตัวแบบทางทฤษฎี และการ
ประเมินความสำเร็จ ความล้มเหลว. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิก.

ศุภชัย ยาวะประภา. (2550). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Bardach, Eugene. (2009). A Practical Guide for Policy Analysis: The Eightfold Path
to more Effective Problem Solving. Washington, D.C.: CQ Press. Barrett,

C. Althaus, P. Bridgman and G. Davis (2007). Policy and action: Essays on the
implementation of public policy. New York: Methuen Co.Ltd.

Guy Peters (2006). Participation in American Politics: The Dynamics of agenda
Building. Boston Allyn and Bacon.

Pressman, F., & Wildavsky, A. (1984). Implementing Public Policy. Berkeley:
University of California Press.

Pressman, Jeffrey L. & Wildavsky, Aaron. (1984). Implementation. California:

การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศกำลังพัฒนา:
มุมมองเชิงบูรณาการและแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน*
ADDRESSING INEQUALITY IN DEVELOPING COUNTRIES:
AN INTEGRATED PERSPECTIVE AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT
APPROACH

ชูจิต ชัยทวีป¹, ธนัชร หาระบุตร², วดีธ ยลชื่น³ และ นริดา พรนาศอนโกษา⁴

Chuchit Chaithaweep¹, Thanatchaporn Harabutra², Wadit Yoncheaun³ and Narida Ponnaksonkosa⁴

¹⁻⁴คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹⁻⁴Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University

Corresponding Author's Email: watshie@gmail.com

Received 17 December 2024; Revised 20 December 2024; Accepted 22 December 2024

บทคัดย่อ

ความเหลื่อมล้ำในประเทศกำลังพัฒนาเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและท้าทาย โดยเฉพาะในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วและกระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้น แม้จะมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง แต่ช่องว่างระหว่างกลุ่มประชากรกลับขยายตัวเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชน บทความนี้มุ่งศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศกำลังพัฒนาผ่านมุมมองเชิงบูรณาการ โดยวิเคราะห์สาเหตุสำคัญของความเหลื่อมล้ำที่มาจากมรดกทางประวัติศาสตร์ ในยุคอาณานิคม โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เน้นทักษะสูง และกระแสโลกาภิวัตน์ที่เร่งให้ปัญหารุนแรงยิ่งขึ้น ผลการศึกษาพบว่า ความเหลื่อม

* ชูจิต ชัยทวีป, ธนัชร หาระบุตร, วดีธ ยลชื่น และ นริดา พรนาศอนโกษา. (2567). การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศกำลังพัฒนา: มุมมองเชิงบูรณาการและแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(6), 226-240.

Chuchit Chaithaweep, Thanatchaporn Harabutra, Wadit Yoncheaun and Narida Ponnaksonkosa. (2024). Addressing Inequality In Developing Countries: An Integrated Perspective And Sustainable Development Approach. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(6), 226-240.

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ล้าหลังผลกระทบในวงกว้างต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ นวัตกรรม ความมั่นคงทางสังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะในด้านการเข้าถึงบริการสาธารณะ โอกาสทางเศรษฐกิจและความเสี่ยงต่อความขัดแย้งภายในประเทศ บทความนี้จึงนำเสนอ "โมเดลการพัฒนาแบบบูรณาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ" (IDMIR) ที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การปรับโครงสร้างนโยบายและสถาบัน การพัฒนาทุนมนุษย์และสังคม การส่งเสริมนวัตกรรมและการเข้าถึงเทคโนโลยี การสร้างความเชื่อมโยงและความร่วมมือ และการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ การศึกษายังได้เสนอแนะแนวทางเชิงนโยบายที่ครอบคลุมการปฏิรูประบบภาษีให้มีความก้าวหน้าและเป็นธรรมมากขึ้น การปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้จ่ายภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสาธารณสุขที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลเพื่อลดช่องว่างในการเข้าถึงเทคโนโลยี โดยเน้นย้ำความสำคัญของการประยุกต์ใช้แนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละประเทศ การสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ และการพัฒนาระบบนิเวศนวัตกรรมที่เข้มแข็งในท้องถิ่น เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

กล่าวโดยสรุป การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและบูรณาการ ผ่านโมเดล IDMIR ที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก โดยต้องให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างนโยบายและสถาบัน การพัฒนาทุนมนุษย์และสังคม การส่งเสริมนวัตกรรมและการเข้าถึงเทคโนโลยี การสร้างความเชื่อมโยงและความร่วมมือ และการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ การนำโมเดลไปใช้ต้องคำนึงถึงบริบทเฉพาะของแต่ละประเทศและมีการปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

คำสำคัญ: ความเหลื่อมล้ำในประเทศกำลังพัฒนา, การพัฒนาแบบบูรณาการ, โมเดลการลดความเหลื่อมล้ำ, นโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืน

Abstract

Inequality in developing countries is a complex and challenging issue, particularly in an era of rapid technological change and intense globalization. Despite continuous economic growth, the gap between population groups continues to widen, affecting economic development, society, and citizens'

quality of life. This article aims to examine approaches to addressing inequality in developing countries through an integrative perspective by analyzing key causes of inequality stemming from colonial historical legacies, unfair economic structures, skill-biased technological change, and globalization forces that intensify these problems. The study finds that inequality has broad impacts on economic development, innovation, social stability, and citizens' quality of life, particularly in terms of access to public services, economic opportunities, and risks of domestic conflict. This article therefore presents the "Integrated Development Model for Inequality Reduction" (IDMIR), comprising five key components: policy and institutional restructuring, human and social capital development, promotion of innovation and technology access, building connectivity and cooperation, and systematic monitoring and evaluation. Moreover, the study also proposes policy recommendations covering progressive tax system reforms, improving public spending efficiency, developing quality education and healthcare systems that respond to citizens' needs, and investing in digital infrastructure to reduce technological access gaps. It emphasizes the importance of implementing approaches appropriate to each country's context, fostering cooperation among various sectors both nationally and internationally, and developing strong local innovation ecosystems to effectively drive solutions to inequality and lead to sustainable development.

In conclusion, addressing inequality requires systematic and integrated implementation through the IDMIR model, which comprises five main components. Priority must be given to restructuring policies and institutions, developing human and social capital, promoting innovation and technology access, building connectivity and cooperation, and implementing systematic monitoring and evaluation. The application of this model must consider each country's specific context and be adapted to suit the economic, social, and political environment.

Keywords: Inequality in Developing Countries, Integrated Development, Inequality Reduction Model, Sustainable Development Policy

บทนำ

ความเหลื่อมล้ำในประเทศกำลังพัฒนาเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีการเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา การศึกษาของ Meléndez (2023) ชี้ให้เห็นว่าช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคมกลับขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในด้านรายได้และโอกาสทางเศรษฐกิจ ปรากฏการณ์นี้มีรากเหง้าจากมรดกทางประวัติศาสตร์ในยุคอาณานิคมที่ฝังลึกในโครงสร้างสังคม ตามที่ Azam (2022) ได้วิเคราะห์ไว้ ส่งผลให้เกิดการกระจุกตัวของทรัพยากรและโอกาสในกลุ่มชนชั้นนำ นอกจากนี้ การศึกษาของ Kim (2022) ยังชี้ให้เห็นว่ากระแสโลกาภิวัตน์และการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในทศวรรษ 1980-1990 ได้เร่งให้ปัญหาดังกล่าวรุนแรงยิ่งขึ้น

ในศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและพลวัตของโลกาภิวัตน์ได้สร้างความท้าทายใหม่ๆ Hoeven (2019) วิเคราะห์ว่าการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกมักนำไปสู่การเสริมความไม่เท่าเทียมที่มีอยู่เดิม ขณะที่ Mamoon (2017) ชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เน้นทักษะสูงได้ขยายช่องว่างระหว่างแรงงานอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ผลการศึกษาล่าสุดของ Parfilova และ Fedorova (2024) ยังเผยให้เห็นว่าความเหลื่อมล้ำส่งผลกระทบต่อการพัฒนาวัฒนธรรมและการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Cardoso et al. (2020) ที่แสดงให้เห็นผลกระทบต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตโควิด-19

ด้วยความซับซ้อนของปัญหาแนวทางการแก้ไขจึงต้องอาศัยมุมมองแบบองค์รวมและการบูรณาการหลายมิติ Zioto-Pužuk (2023) ได้นำเสนอกรอบแนวคิดการปฏิรูปนโยบายสาธารณะที่มุ่งเน้นความเท่าเทียมและการกระจายทรัพยากรอย่างเป็นธรรม ขณะที่ Kebalo และ Zouri (2024) เน้นย้ำความสำคัญของนโยบายการคลังเชิงรุกในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและลดความเหลื่อมล้ำ การศึกษานี้จึงมุ่งวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนากรอบแนวคิดใหม่ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศกำลังพัฒนา

บทความนี้มีเป้าหมายในการนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง โดยได้รวบรวมและวิเคราะห์หลักฐานเชิงประจักษ์จากงานวิจัย

ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ การศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้กำหนดนโยบาย นักวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา แนวทางลดความเหลื่อมล้ำที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละประเทศ โดยคำนึงถึงทั้งมิติทาง เศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาที่ยั่งยืน

ปัญหาการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความท้าทายสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทาง เศรษฐกิจและสังคมในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในช่วงที่เผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจและ การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง การขาดการบูรณาการระหว่างนโยบายด้านต่างๆ และข้อจำกัด ด้านทรัพยากรและงบประมาณ ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาที่ผ่านมาไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างมี ประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องพัฒนารอบแนวคิดและแนวทางการดำเนินนโยบายใหม่ที่มีความ ครอบคลุมและสอดคล้องกับบริบทเฉพาะของแต่ละประเทศ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำใน ประเทศกำลังพัฒนาผ่านมุมมองเชิงบูรณาการ โดยวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของความ เหลื่อมล้ำในมิติต่างๆ อย่างเป็นระบบ ประเมินประสิทธิผลของนโยบายและมาตรการที่ใช้อยู่ใน ปัจจุบัน พัฒนารอบแนวคิดการบูรณาการนโยบายที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศกำลัง พัฒนา และ เสนอแนะแนวทางการปฏิรูปนโยบายสาธารณะที่มุ่งเน้นความเท่าเทียมและการ กระจายทรัพยากรอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงข้อจำกัดด้านทรัพยากรและความท้าทายในทาง ปฏิบัติ

สาเหตุของความเหลื่อมล้ำในประเทศกำลังพัฒนา

มรดกทางประวัติศาสตร์และโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

ความเหลื่อมล้ำในประเทศกำลังพัฒนามีรากฐานสำคัญมาจากประวัติศาสตร์การล่า อาณานิคม การศึกษาของ Azam (2022) ชี้ให้เห็นว่า ระบบอาณานิคมได้สร้างโครงสร้างทาง เศรษฐกิจและสังคมที่ไม่เป็นธรรม ผ่านการแทรกแซงระบบเศรษฐกิจดั้งเดิมและการสร้างระบบ แรงงานรับจ้างที่มีค่าตอบแทนต่ำ ผลกระทบของระบบนี้ยังคงปรากฏให้เห็นในปัจจุบันผ่าน รูปแบบการถือครองที่ดิน การกระจายทรัพยากร และโครงสร้างทางสังคม

นอกจากนี้ การศึกษาของ Kim (2022) พบว่า นโยบายเศรษฐกิจเสรีนิยมที่ถูก ผลักดันโดยสถาบันการเงินระหว่างประเทศมีส่วนทำให้ความเหลื่อมล้ำรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะ

ในช่วงทศวรรษ 1980-1990 ที่มีการเปิดเสรีทางการค้าและการเงินอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการทำลายระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นและเพิ่มการพึ่งพาต่างประเทศ

โลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

โลกาภิวัตน์เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำในประเทศกำลังพัฒนา Hoeven (2019) พบว่า การรวมตัวเข้ากับเศรษฐกิจโลกมักนำไปสู่ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะผ่านผลกระทบของโลกาภิวัตน์ทางการเงินและการค้า ซึ่งมักเสริมความไม่สมดุลของความมั่งคั่งที่มีอยู่เดิม

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำ Mamoon (2017) ชี้ให้เห็นว่า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เน้นทักษะสูงได้เพิ่มความต้องการแรงงานที่มีทักษะ ส่งผลให้เกิดช่องว่างของค่าจ้างระหว่างแรงงานที่มีทักษะและไม่มีทักษะ โดยเฉพาะในประเทศที่เน้นการผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีสูง

นโยบายสาธารณะและการกำกับดูแล

นโยบายสาธารณะที่ไม่มีประสิทธิภาพเป็นอีกสาเหตุหนึ่งของความเหลื่อมล้ำ การศึกษาของ Hoeven (2019) พบว่า นโยบายระดับชาติที่เน้นการรวมตัวทางการคลังและเสถียรภาพราคามากกว่าการเติบโตที่ครอบคลุม มักนำไปสู่ความไม่เท่าเทียมกันที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ นโยบายตลาดแรงงานที่อ่อนแอยังทำให้อำนาจต่อรองของแรงงานลดลง ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของค่าจ้างที่มากขึ้น

จากการวิเคราะห์สาเหตุต่างๆ ข้างต้น จะเห็นได้ว่าความเหลื่อมล้ำในประเทศกำลังพัฒนาเป็นผลมาจากการผสมผสานของปัจจัยทางประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ที่มีความเชื่อมโยงและส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน การทำความเข้าใจความซับซ้อนของปัจจัยเหล่านี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนานโยบายและมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน

ผลกระทบของความเหลื่อมล้ำ

ผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและนวัตกรรม

ความเหลื่อมล้ำส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและนวัตกรรม การศึกษาของ Parfilova และ Fedorova (2024) พบว่า ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจจำกัด

การเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับนวัตกรรม เช่น การศึกษา เงินทุน และโครงสร้างพื้นฐาน ส่งผลให้ประเทศกำลังพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

นอกจากนี้ ความเหลื่อมล้ำยังส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว Ferreira et al. (2021) พบหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่า ความไม่เท่าเทียมกันที่สูงเกินไปสามารถขัดขวางการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยจำกัดการพัฒนาทุนมนุษย์และลดประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากร โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรที่เปราะบาง นอกจากนี้ การศึกษาของ Nkoa et al. (2024) ยังพบความสัมพันธ์ระหว่างความไม่เท่าเทียมกันของโอกาสกับความเสี่ยงของความขัดแย้งทางอาวุธภายใน โดยเฉพาะในภูมิภาคแอฟริกาและเอเชีย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความเหลื่อมล้ำสามารถนำไปสู่ความไม่มั่นคงทางสังคมและการเมือง

ผลกระทบทางสังคมและความมั่นคง

ความเหลื่อมล้ำส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อสังคมและความมั่นคง Gradin et al. (2021) ชี้ให้เห็นว่า ความไม่เท่าเทียมกันนำไปสู่การกีดกันทางสังคมและความยากจนเรื้อรัง

ผลกระทบต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิต

ความเหลื่อมล้ำยังส่งผลกระทบโดยตรงต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน Cardoso et al. (2020) พบว่า ความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์ด้านสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในช่วงการระบาดของโรค ความเหลื่อมล้ำทำให้การแพร่กระจายและผลกระทบของโรครุนแรงขึ้น เนื่องจากกลุ่มผู้มีรายได้น้อยมักมีข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการสุขภาพและมีความเสี่ยงด้านสุขภาพที่สูงกว่า

โดยสรุป ผลกระทบของความเหลื่อมล้ำในประเทศกำลังพัฒนาปรากฏชัดเจนใน 3 มิติหลัก ได้แก่ มิติทางเศรษฐกิจและนวัตกรรม ที่จำกัดการเข้าถึงทรัพยากรและโอกาสในการพัฒนา ส่งผลให้การเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนานวัตกรรมถูกจำกัด มิติทางสังคมและความมั่นคง ที่นำไปสู่การกีดกันทางสังคม ความยากจนเรื้อรัง และความเสี่ยงต่อความขัดแย้งภายในประเทศ และมิติด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิต ที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสุขภาพและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมของประชาชน โดยผลกระทบทั้งสามมิตินี้มีความเชื่อมโยงและเสริมแรงซึ่งกันและกัน

แนวทางการแก้ไขปัญหาคอขวดแบบบูรณาการ

การปฏิรูปนโยบายสาธารณะและการคลัง

การแก้ไขปัญหาคอขวดจำเป็นต้องเริ่มจากการปฏิรูปนโยบายสาธารณะอย่างเป็นระบบ Zioto-Pužuk (2023) เสนอให้มีการปรับปรุงนโยบายสาธารณะที่มุ่งเน้นความเท่าเทียมและการกระจายทรัพยากรอย่างเป็นธรรม โดยใช้เครื่องมือทางการคลังที่มีประสิทธิภาพ เช่น ระบบภาษีแบบก้าวหน้าและการใช้จ่ายภาครัฐที่มีเป้าหมายชัดเจน

การศึกษาของ Kebalo และ Zouri (2024) ยังเน้นย้ำความสำคัญของนโยบายการคลังในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและลดคอขวดในช่วงที่มีความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการใช้จ่ายมาตรการทางการคลังที่มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อวัฏจักรเศรษฐกิจ

การลงทุนในการศึกษาและสาธารณสุข

การลงทุนในระบบการศึกษาและสาธารณสุขเป็นกลยุทธ์สำคัญในการลดคอขวดในระยะยาว Mugo (2024) ชี้ให้เห็นว่า การลงทุนด้านสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพสามารถช่วยลดต้นทุนการดูแลสุขภาพและปรับปรุงสุขภาพโดยรวมของประชากร ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาทุนมนุษย์และการลดคอขวดทางสังคม

ในด้านการศึกษา Omoeva et al. (2018) เสนอว่า การขจัดความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาในกลุ่มชายขอบสามารถเพิ่มโอกาสในการจ้างงานและปรับปรุงผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจได้อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น การลงทุนในการศึกษาที่มีคุณภาพและเข้าถึงได้จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการลดคอขวดในระยะยาว

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะแรงงาน

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะแรงงานเป็นองค์ประกอบสำคัญของการลดคอขวด Pacherres et al. (2024) เสนอแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เน้นการเพิ่มทักษะและความสามารถของแรงงาน โดยการสร้างระบบการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพและการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานสมัยใหม่

Lubis และ Andirani (2024) ยังเน้นย้ำความสำคัญของการศึกษาและการฝึกอบรมในการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมสำหรับตลาดแรงงานที่มีการแข่งขันสูง การพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับเศรษฐกิจดิจิทัล และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การส่งเสริมนวัตกรรมและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและการส่งเสริมนวัตกรรมเป็นกุญแจสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำในยุคดิจิทัล Liu et al. (2024) พบว่า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานใหม่ในเมืองสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล โดยเฉพาะในด้านการเข้าถึงบริการและโอกาสทางเศรษฐกิจ

Tian และ Lu (2023) ยังชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลส่งเสริมนวัตกรรมและการทำงานร่วมกันข้ามภูมิภาค ซึ่งสามารถช่วยลดต้นทุนการทำธุรกรรมและเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับผู้ประกอบการและแรงงานในพื้นที่ห่างไกล

การพัฒนากรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

ความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นองค์ประกอบสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ Kragelund (2017) และ Missoni (2023) เสนอให้มีการพัฒนากรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ ผ่านการแลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี และทรัพยากร โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการลดความยากจน

กล่าวโดยสรุป แนวทางการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศกำลังพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการมาตรการหลายด้านเข้าด้วยกัน โดยเริ่มจากการปฏิรูปนโยบายสาธารณะที่มุ่งเน้นความเท่าเทียมและการกระจายทรัพยากรอย่างเป็นธรรม ควบคู่ไปกับการใช้นโยบายการคลังที่มีประสิทธิภาพเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ การลงทุนในระบบการศึกษาและสาธารณสุขถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำระยะยาว โดยต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานสมัยใหม่ ในขณะเดียวกัน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและการส่งเสริมนวัตกรรมก็เป็นกุญแจสำคัญในการลดช่องว่างทางดิจิทัลและเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ ท้ายที่สุด การพัฒนากรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี และทรัพยากร จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในระดับโลก

โมเดลการพัฒนาแบบบูรณาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ (IDMIR)

จากการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำข้างต้น สามารถพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดใหม่ที่ว่า "โมเดลการพัฒนาแบบบูรณาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ" (Integrated Development Model for Inequality Reduction: IDMIR) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการดังนี้

1. การปรับโครงสร้างนโยบายและสถาบัน (Policy and Institutional Restructuring)
2. การพัฒนาทุนมนุษย์และสังคม (Human and Social Capital Development)
3. การส่งเสริมนวัตกรรมและการเข้าถึงเทคโนโลยี (Innovation and Technology Access Promotion)
4. การสร้างความเชื่อมโยงและความร่วมมือ (Connectivity and Collaboration Building)
5. การติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ (Systematic Monitoring and Evaluation)

โมเดล IDMIR นี้มีลักษณะเด่นที่สำคัญคือการบูรณาการมาตรการต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ และการให้ความสำคัญกับบริบทเฉพาะของแต่ละประเทศ โดยมุ่งเน้นการสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืนในระยะยาว

กล่าวโดยสรุป โมเดลการพัฒนาแบบบูรณาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ (IDMIR) เป็นการนำเสนอกรอบแนวคิดใหม่ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการเข้าด้วยกัน เริ่มจากการปรับโครงสร้างนโยบายและสถาบัน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ ควบคู่ไปกับการพัฒนาทุนมนุษย์และสังคม ที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประชาชนและความเข้มแข็งของชุมชน ในขณะเดียวกัน การส่งเสริมนวัตกรรมและการเข้าถึงเทคโนโลยีก็เป็นกลไกสำคัญในการลดช่องว่างทางดิจิทัลและสร้างโอกาสใหม่ๆ ทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ การสร้างความเชื่อมโยงและความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ จะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินมาตรการต่างๆ และการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบจะช่วยให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง จุดเด่นสำคัญของโมเดล IDMIR คือการให้ความสำคัญกับบริบทเฉพาะของแต่ละประเทศ ควบคู่ไปกับการมุ่งเน้นผลลัพธ์

ที่ยั่งยืนในระยะยาว ซึ่งจะช่วยให้การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงกับความต้องการของแต่ละพื้นที่

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การปรับโครงสร้างนโยบายและสถาบัน

การปรับโครงสร้างนโยบายและสถาบันควรเริ่มจากการปฏิรูประบบภาษีให้มีความก้าวหน้าและเป็นธรรมมากขึ้น โดยออกแบบโครงสร้างภาษีที่สร้างความสมดุลระหว่างการจัดเก็บรายได้และการกระจายความมั่งคั่ง พร้อมกันนี้ต้องปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้จ่ายภาครัฐโดยเน้นการจัดสรรงบประมาณที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง และต้องเสริมสร้างธรรมาภิบาลผ่านการพัฒนากระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ

การพัฒนาทุนมนุษย์และสังคม

การพัฒนาทุนมนุษย์และสังคมต้องเริ่มจากการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทั่วถึง โดยเน้นการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงานสมัยใหม่ ควบคู่ไปกับการสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส นอกจากนี้ ต้องพัฒนาระบบสาธารณสุขที่มีคุณภาพและเข้าถึงได้ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์และศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

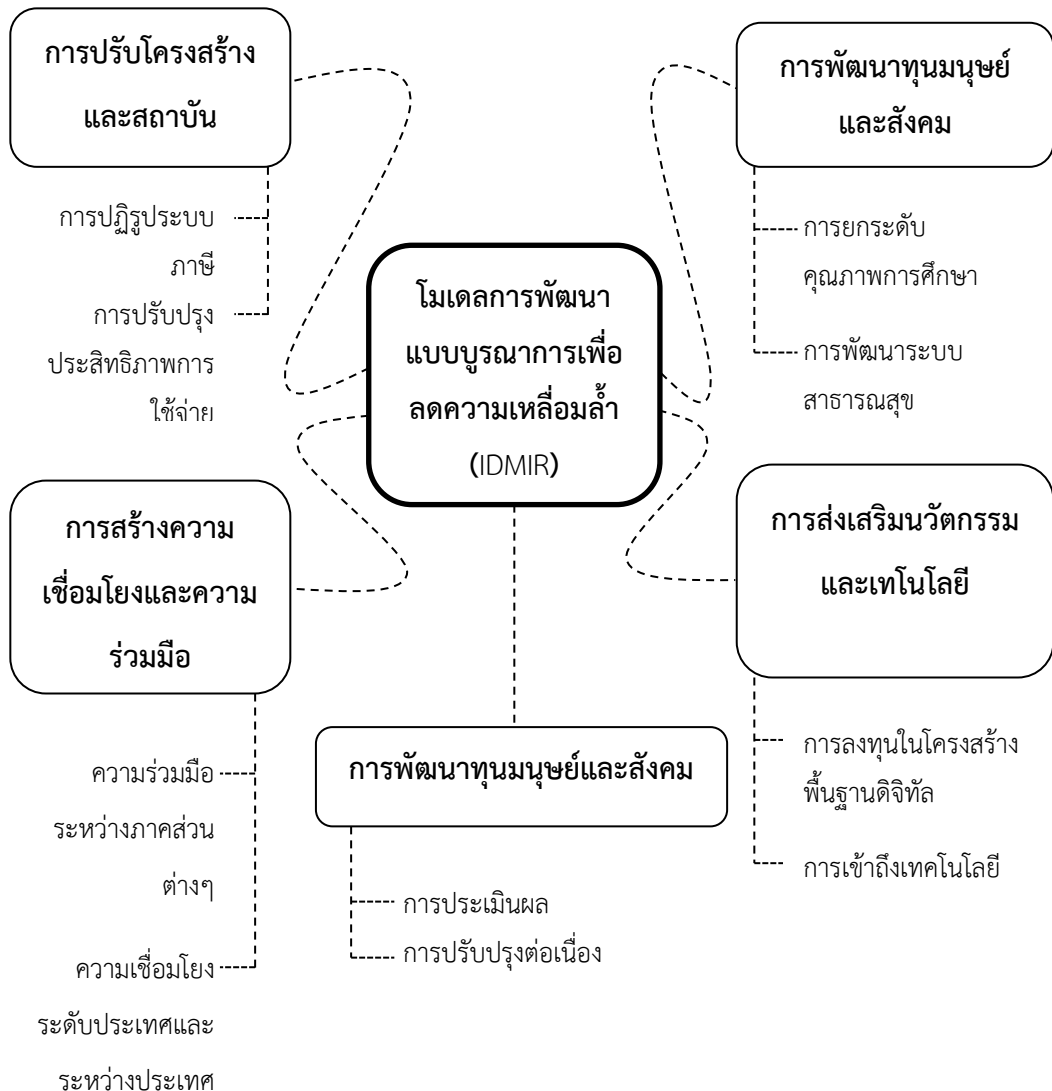
การส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยี

การส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีควรเริ่มจากการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อลดช่องว่างในการเข้าถึงเทคโนโลยี พร้อมกับสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นผ่านการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา การสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมที่เข้มแข็งจะช่วยกระตุ้นการพัฒนาเทคโนโลยีที่ตอบโจทย์ความต้องการของท้องถิ่น

กล่าวโดยสรุป ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในประเทศกำลังพัฒนาประกอบด้วยสามแนวทางหลักที่ต้องดำเนินการควบคู่กัน ได้แก่ การปรับโครงสร้างนโยบายและสถาบัน โดยมุ่งเน้นการปฏิรูประบบภาษีให้มีความก้าวหน้า การปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้จ่ายภาครัฐ และการเสริมสร้างธรรมาภิบาล การพัฒนาทุนมนุษย์และสังคมผ่านการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน การพัฒนาระบบสาธารณสุขที่เข้าถึงได้ และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้วย

การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล การสนับสนุนนวัตกรรมท้องถิ่น และการสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมที่เข้มแข็ง แนวทางทั้งสามนี้ต้องได้รับการขับเคลื่อนอย่างบูรณาการเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่ยั่งยืนดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลการพัฒนาแบบบูรณาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ (IDMIR)

สรุป

การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศกำลังพัฒนาเป็นความท้าทายที่ต้องอาศัยความร่วมมือและการบูรณาการจากทุกภาคส่วน การวิเคราะห์ในบทความนี้ชี้ให้เห็นว่า ความเหลื่อมล้ำมีสาเหตุที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกันหลายมิติ ทั้งปัจจัยทางประวัติศาสตร์ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และโลกาภิวัตน์ ผลกระทบของความเหลื่อมล้ำปรากฏชัดเจนในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ นวัตกรรม สังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชน

โมเดล IDMIIR ที่นำเสนอในบทความนี้เป็นกรอบแนวคิดใหม่ที่พยายามตอบสนองต่อความซับซ้อนของปัญหาด้วยแนวทางแบบบูรณาการ โดยให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างนโยบาย การพัฒนาทุนมนุษย์ การส่งเสริมนวัตกรรม และการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม การนำโมเดลไปใช้จำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทเฉพาะของแต่ละประเทศ และมีการปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของแต่ละประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- Akhter, S., & Naqvi, S. A. (2023). Sub-optimal Investments in Public Health: A Case for Persisting Poverty. *Asian Review of Social Sciences*, 12(1), 33-11.
- Azam, N. (2022). Inequality in developing countries: a comment on Ferge. In *Development and Inequality* (pp. 245-259).
- Cardoso, E. H. S., Silva, M. S., Junior, F. E. D. A. F., Carvalho, S. V., Carvalho, A. C. P. L. F., Vijaykumar, N. L., & Francês, C. R. L. (2020). Characterizing the Impact of Social Inequality on COVID-19 Propagation in Developing Countries. *IEEE Access*, 8, 172563-172580.
- Ferreira, I. A., Gisselquist, R. M., & Tarp, F. (2021). On the impact of inequality on growth, human development, and governance. *UNU-WIDER Working Paper*.
- Gradín, C., Leibbrandt, M., & Tarp, F. (2021). *Inequality in the Developing World*. Oxford University Press.

- Hoeven, R. van der. (2019). Income Inequality in Developing Countries, Past and Present. *Development Aid in Transition*.
- Kebalo, L., & Zouri, S. (2024). Income inequality in developing countries: fiscal policy's role amid uncertainty. *Journal of Applied Economics*, 27(1), 316-969.
- Kim, T. G. (2022). Trends in the spread of excessive economic inequality in the modern world and prospects for overcoming it. *Bulletin of V.N. Karazin Kharkiv National University*, 103, 8-17.
- Kragelund, P. (2017). International cooperation for development. *The Routledge Handbook to Global Political Economy*.
- Liu, Y., Wang, Y., Yan, B., & Zhang, H. (2024). The impact of new infrastructure development on urban total factor carbon productivity. *Frontiers in Environmental Science*, 12, 1432534.
- Lubis, N. S., & Andirani, T. (2024). Basic Concepts of Human Resources Development Through Education and Training. *JISIP (Jurnal Ilmu Sosial Dan Pendidikan)*, 8(3), 7122.
- Mamoon, D. (2017). Why International Trade Cause Inequality in Developing Countries. *Research Papers in Economics, Working Paper Series*.
- Meléndez, R. D. (2023). Empirical Analysis of Public Expenditures and Income Inequality among Developing Economies. *Research Square*.
- Missoni, E. (2023). The evolution of international development cooperation. *Global Health Governance and Commercialisation*.
- Mugo, M. H. (2024). The Impact of Public Health on Health Education. *Research International Journal of Social and Educational Sciences*, 4(1), 413134.
- Nkoa, B. E. O., Alene, L. J. E., & Djam'Angai, L. (2024). New wave of internal armed conflicts in developing countries: Does inequality of opportunity matter? *African Development Review*, 36(1), 12738.

- Omoeva, C., Moussa, W., & Gale, C. (2018). The Economic Costs of Educational Inequality in Developing Countries. In *Handbook of Education Policy Studies*.
- Pacherres, M. Á. A., Ladera-Castañeda, M. I., Chacchi, D. V. G., Sotelo, C. G. M., Pacherres, P. A., & Pacherres, J. H. A. (2024). Human Talent Management in the Development of Work Skills in a Hospital in Peru. *Sustainable Development Goals Review*, 4, 1958.
- Parfilova, R. R., & Fedorova, Z. V. (2024). Economic inequality and its impact on innovation in developing countries. *Economics and Management: Problems and Solutions*, 9(8), 008.
- Tian, X., & Lu, H. (2023). Digital Infrastructure and Cross-regional Collaborative Innovation in Enterprises. *Finance Research Letters*, 104635.
- Ziolo-Pużuk, K. (2023). *A Public Policy Approach to Inequality*. Oxford University Press.

แนวทางการยกระดับศักยภาพดิจิทัลของผู้บริหาร

สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน*

GUIDELINES FOR ENHANCING DIGITAL COMPETENCIES OF PRIVATE VOCATIONAL SCHOOL ADMINISTRATORS

พิรุฬห์ พัฒนวงศ์ไทย¹, อุษา งามมีศรี² และ ภูมิภควัชร ภูมิพงศ์คชสร³

Pirul Pattanavongthai¹, Usa Ngammeesri² and Phumphakhawat Phumphonkhochasorn³

¹⁻³วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹⁻³College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Corresponding Author's Email: Pirul.pat@rmutr.ac.th

Received 17 December 2024; Revised 24 December 2024; Accepted 29 December 2024

บทคัดย่อ

การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการดำเนินชีวิต โดยรัฐบาลไทยได้กำหนดแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อรองรับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งเน้นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม และทุนมนุษย์เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมไทยอย่างยั่งยืน ในมิติด้านการศึกษา การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ เช่น การเรียนรู้ทางไกลและระบบดิจิทัลในสถานศึกษา ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ และสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แนวคิดด้านสมรรถนะ (Competency) เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะอื่น ๆ (Attributes) โดยสมรรถนะสามารถแบ่งเป็นสมรรถนะหลัก สมรรถนะสายงาน และสมรรถนะส่วนบุคคล ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาบุคลากรในทุกองค์กร ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สมรรถนะดิจิทัลครอบคลุม

* พิรุฬห์ พัฒนวงศ์ไทย, อุษา งามมีศรี และ ภูมิภควัชร ภูมิพงศ์คชสร. (2567). แนวทางการยกระดับศักยภาพดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 4(6), 241-258.

Pirul Pattanavongthai, Usa Ngammeesri and Phumphakhawat Phumphonkhochasorn. (2024). Guidelines for Enhancing Digital Competencies of Private Vocational School Administrators. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(6), 241-258.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ทักษะพื้นฐาน สมรรถนะสำหรับการสอน วิธีการเรียนรู้ และการพัฒนาทางดิจิทัล เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรสามารถปรับตัวและใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ

ในบริบทการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีเป็นสิ่งจำเป็น ครูต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความต้องการของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การสนับสนุนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการพัฒนาทักษะดิจิทัลจะช่วยเพิ่มคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนและขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมประเทศไทยสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลและโลกยุคใหม่อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ศักยภาพดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา, การยกระดับ

Abstract

The development of digital technology has significantly impacted economic, social, educational, and lifestyle transformations. The Thai government has implemented the Digital Development Plan for Economy and Society to support the 20-year national strategy. This plan emphasizes the development of infrastructure, innovation, and human capital to sustainably drive Thailand's economy and society. In the educational dimension, the integration of digital technology, such as distance learning and digital systems in educational institutions, enhances efficiency, reduces inequality, and promotes lifelong learning.

The concept of competency is a key factor in human resource development, comprising knowledge, skills, and other attributes. Competency can be categorized into core competencies, job-specific competencies, and personal competencies, all of which are essential for personnel development in any organization. Regarding digital technology, digital competencies encompass basic ICT skills, teaching-specific ICT competencies, learning strategies, and digital development. These competencies aim to enable individuals to adapt and utilize technology effectively.

In the context of teacher and educational personnel development, it is essential to enhance knowledge, skills, and positive attitudes. Teachers must undergo continuous development to meet the demands of 21st-century education. Supporting learner-centered education and fostering digital skills will improve the quality of education and drive effective educational management. Furthermore, promoting the use of information technology in education management will prepare Thailand for the digital economy and the modern world sustainably.

Keywords: Digital Competency, Vocational Education Administrators, Enhancement

บทนำ

การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในยุคปัจจุบัน โดยถูกนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การสื่อสาร การซื้อขายสินค้า และการทำธุรกรรมออนไลน์ รวมถึงการให้บริการภาครัฐที่เปลี่ยนแปลงเป็นระบบดิจิทัล รัฐบาลไทยตระหนักถึงความสำคัญนี้และกำหนดให้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือหลักในการปฏิรูปประเทศ โดยในวันที่ 30 กันยายน 2558 คณะรัฐมนตรีมีมติให้จัดทำแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแทนแผน ICT เดิม เพื่อสนับสนุนนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของรัฐบาล แผนพัฒนาดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินธุรกิจ การใช้ชีวิต และการทำงานของภาครัฐ ให้ทันสมัยและส่งผลต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน ภายใต้วิสัยทัศน์ Digital Thailand ซึ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากร เพื่อผลักดันเศรษฐกิจและสังคมไทยในอีก 20 ปีข้างหน้า โดยมีกรอบยุทธศาสตร์ 6 ด้าน ได้แก่ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ 2 ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลขับเคลื่อนเศรษฐกิจ 3 สร้างสังคมที่เท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล 4 เปลี่ยนแปลงภาครัฐสู่รัฐบาลดิจิทัล 5 พัฒนากำลังคนเข้าสู่ยุคดิจิทัล 6 สร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยแผนนี้มุ่งเน้นให้ประเทศไทยมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามแนวทางประชารัฐเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตประชาชนอย่างทั่วถึง (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ,นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วย การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2565 : 24)

การพัฒนาประเทศไทยในมิติด้านสังคมและทรัพยากรมนุษย์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีสู่การปฏิบัติ ภายใต้ความท้าทายหลากหลาย เช่น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัย ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ การเพิ่มสัดส่วนผู้สูงอายุทำให้แรงงานลดลงตั้งแต่ปี 2558 และนำไปสู่การขาดแคลนแรงงาน ผลิตภาพแรงงานต่ำ และการบริหารจัดการยังเป็นข้อจำกัดสำคัญต่อความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาคุณภาพคนจึงเป็นเป้าหมายหลักในการยกระดับเศรษฐกิจและสังคม โดยเน้นการพัฒนาคนในทุกช่วงวัยให้สมดุล ทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ความรู้ และทักษะ ความสำคัญอยู่ที่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ โดยแก้ไขปัญหาลดสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในเกณฑ์ต่ำ เช่น ผลการทดสอบ PISA ที่พบว่าร้อยละ 59.5 ของนักเรียนไทยอายุ 15 ปีไม่ผ่านมาตรฐาน ในขณะที่นักเรียนเพียงร้อยละ 0.18 ทำคะแนนได้สูงกว่าค่ามาตรฐาน ปัญหาการเชื่อมโยงระหว่างระบบการศึกษาและตลาดแรงงานยังคงเด่นชัด เช่น ขาดฐานข้อมูลอุปสงค์และอุปทานแรงงาน ทำให้ยกระดับทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการตลาดได้ยาก แผนพัฒนาฉบับที่ 12 เน้น 6 ยุทธศาสตร์สำคัญ เช่น การลงทุนวิจัยและพัฒนา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม พร้อมพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีและสาขาการผลิต เป้าหมาย การพัฒนาทุนมนุษย์เน้นการศึกษาที่เท่าเทียม การพัฒนาสุขภาพ และการสร้างบทบาทสถาบันทางสังคมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจบนฐานนวัตกรรม เช่น ทักษะด้านดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ และการจัดการข้อมูล รวมถึงทักษะทางพฤติกรรม เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานเป็นทีม และความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้การพัฒนายังเป็นความท้าทายหลักของประเทศไทย เช่น เด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการไม่สมวัย แรงงานที่ขาดทักษะตรงตามความต้องการตลาด และผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพและแนวโน้มอยู่คนเดียวสูงขึ้น โดยการพัฒนาคุณภาพคนอย่างรอบด้านพร้อมทั้งส่งเสริมความเท่าเทียมในสังคมและการศึกษาจะช่วยลดข้อจำกัด และเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยการสร้างระบบฐานข้อมูลแรงงาน การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับทิศทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมการศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์ที่เชื่อมโยงกับ

ตลาดแรงงานในระยะยาว (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13, 2565 : 5)

การพัฒนาประเทศไทยในมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะคุณภาพผู้เรียนที่ยังไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน และการปรับตัวของระบบการศึกษาเพื่อรองรับเศรษฐกิจฐานความรู้และยุคดิจิทัล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) เน้นการพัฒนาคนให้พร้อมด้วยทักษะด้านความรู้ พุทธิกรรม และคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อโลกยุคใหม่ เช่น ความรู้ด้านดิจิทัล การคิดเชิงวิพากษ์ และการทำงานเป็นทีม เพื่อเตรียมกำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2565 : 30)

ในภาคการศึกษา การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ เช่น การเรียนรู้ทางไกล การเรียนรู้ตลอดชีวิต และระบบการบริหารจัดการดิจิทัล ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ทั้งในระดับผู้เรียน ครู และสถานศึกษา โดยเฉพาะในระดับอาชีวศึกษา ที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม โดยผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนจำเป็นต้องมีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติและพลวัตของโลกดิจิทัล สมรรถนะของผู้บริหาร เช่น ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะเฉพาะตัว (Attribute) เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล (วิจารณ์ พานิช, 2555 : 16-21)

จากคำสั่งการรวมการบริหารจัดการอาชีวศึกษาภาครัฐและเอกชน ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนต้องพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยเฉพาะการผลิตกำลังคนที่มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ ผู้วิจัยมุ่งเน้นการใช้กรอบสมรรถนะดิจิทัลสำหรับพลเมืองไทยและแนวคิดสมรรถนะของเดวิด แม็คคลินแลนด์ เพื่อสร้างนวัตกรรมด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่เน้นผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษาและตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน

ความหมายของสมรรถนะ (Competency)

สมรรถนะ หมายถึง ขีดความสามารถหรือคุณลักษณะของบุคคลที่ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ความสามารถ (Abilities) และ คุณลักษณะอื่น ๆ (Attributes) ซึ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามบทบาทหน้าที่และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2547) สมรรถนะคือคุณลักษณะของบุคคล เช่น ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ค่านิยม บุคลิกภาพ และจริยธรรม ที่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานกับผู้ที่ไม่สำเร็จ

อังศินันท์ อินทรกำแหง และทัศนีย์ ทองภักดี (2549) สมรรถนะหมายถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติ และพฤติกรรมที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

บรรจง ครอบบัวบาน (2549) สมรรถนะคือความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็นต่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2549) สมรรถนะคือการประพฤติปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยมีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ของงานที่แสดงถึงความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม

ภูยาธิ นวศ์หงส์ (2550) สมรรถนะคือพฤติกรรมที่องค์กรต้องการและช่วยให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายขององค์กร

รัชฎา ณ น่าน (2550) สมรรถนะคือพฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ

วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2559) สมรรถนะคือความสามารถที่เกิดจากการบูรณาการความรู้ ทักษะ เจตคติ และแรงจูงใจที่ส่งผลให้บุคคลปฏิบัติงานสำเร็จ

Lloyd and Cook (1993) สมรรถนะคือความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมตามความคาดหวัง Davies and Ellison (1997) สมรรถนะคือคุณลักษณะที่ทำให้คนปฏิบัติงานได้ดีขึ้นและนำไปสู่ผลสำเร็จของงาน

โดยสรุป สมรรถนะคือคุณลักษณะเฉพาะที่ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่ช่วยให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร

องค์ประกอบของสมรรถนะ

อารมณ์ ภูวพิทักษ์ (2551) กล่าวว่า องค์ประกอบของสมรรถนะ ประกอบด้วย

1. ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้ที่เหมาะสมต่องานที่องค์การกำหนด ความรู้ประกอบด้วยข้อมูล หรือสารสนเทศที่ได้รับการจัดระบบและประมวลผลเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจ ประสบการณ์ และสั่งสมการเรียนรู้ และความเชี่ยวชาญ ซึ่งสามารถนำไปใช้สำหรับการแก้ปัญหาหรือการดำเนินงานได้

2. ทักษะ (Skill) คือ ทักษะที่สอดคล้องกับความรู้ เช่น ทักษะในการต่อรอง ทักษะในการให้คำปรึกษา และทักษะในการบริหารโครงการ เป็นต้น

3. ทักษะ (attitude) เป็นดัชนีชี้ว่า บุคคลนั้น คิดและรู้สึกอย่างไร กับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดล้อมตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ โดย ทักษะ นั้นมีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลถึง พฤติกรรม ในอนาคตได้ ทักษะ จึงเป็นเพียง ความพร้อม ที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า และเป็นมิติของ การประเมิน เพื่อแสดงว่า ชอบหรือไม่ชอบ ต่อประเด็นหนึ่ง ๆ ซึ่งถือเป็น การสื่อสารภายในบุคคลที่เป็นผลกระทบมาจาก การรับสาร อันจะมีผลต่อพฤติกรรม ต่อไป

นภาพุฒิชู (2552) กล่าวว่า การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมในการทำงานอย่างใด ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่บุคคลมีอยู่ ซึ่งอธิบายในตัวแบบภูเขาน้ำแข็ง คือทั้งความรู้ ทักษะ ความสามารถ (ส่วนที่อยู่เหนือน้ำ) และคุณลักษณะอื่น ๆ (ส่วนที่อยู่ใต้น้ำ) ของบุคคลนั้น ๆ ส่วนที่อยู่เหนือน้ำ สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นสารสนเทศที่มีคุณค่ามากที่สุด เป็นส่วนผสมของสารสนเทศที่มีสาระ ค่านิยม ประสบการณ์ และกฎเกณฑ์

2. ทักษะ (Skills) เป็นเรื่องของจิตใจ ทำให้ ความรู้สึกนึกคิด และความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อข้อมูลข่าวสาร และการเปิดรับ รายการกรองสถานการณ์ ที่ได้รับมา ซึ่งเป็นไปได้ทั้งเชิงบวก และเชิงลบ ทักษะ มีผลให้มีการแสดง พฤติกรรม ออกมา จะเห็นได้ว่า ทักษะ ประกอบด้วย ความคิดที่มีผลต่ออารมณ์ และความรู้สึกนั้น ออกมาโดยทางพฤติกรรม

3. บทบาททางสังคม (Social Image) สิ่งที่บุคคลต้องการสื่อให้บุคคลอื่นในสังคมเห็นว่าเป็นตัวเขามีบทบาทอย่างต่อสังคม เช่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น

4. ภาพพจน์ที่รับรู้ตัวเอง (Self Image) เป็นภาพพจน์ที่บุคคลมองตัวเองว่าเป็น อย่างไร เช่น เป็นผู้นำ เป็นผู้เชี่ยวชาญเป็นศิลปิน เป็นต้น

5. อุปนิสัย (Traits) เป็นลักษณะนิสัยใจคอของบุคคลเป็นพฤติกรรมถาวร เช่น เป็นนักฟังที่ดี เป็นคนใจเย็น เป็นที่อ่อนน้อมถ่อมตน เป็นต้น

6. แรงจูงใจ (Motive) เป็นพลังขับเคลื่อนที่เกิดจากภายในจิตใจของบุคคล ที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงาน เช่น เป็นคนที่มีความอยากที่จะประสบความสำเร็จ การกระทำสิ่งต่าง ๆ จึงออกมาในลักษณะของการมุ่งไปสู่ความสำเร็จตลอดเวลา

ดาร์ณีย์ พยัคฆ์กุล (2561) กล่าวว่า องค์ประกอบของสมรรถนะมี 5 ส่วน คือ

1. ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ เช่น ความรู้ด้านเครื่องยนต์ เป็นต้น

2. ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะที่เกิดได้นั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้ และสามารถปฏิบัติได้อย่างแคล่วคล่องว่องไว

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น

4. แรงจูงใจ / เจตคติ (Motives / attitude) คือ แรงจูงใจ หรือแรงขับภายในซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือมุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นต้น

5. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) คือ สิ่งที่อยู่ติดตัวบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของสมรรถนะ ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attribute) ที่อยู่ภายในตัวบุคคลอันจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ประเภทของสมรรถนะ

ณรงศ์วิทย์ แสนทอง (2547) กล่าวว่า การแบ่งสมรรถนะ (Competency) ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึง บุคลิกของคนที่จะช่วยให้เห็นถึง ความรู้ทักษะทัศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยของคนในองค์กรโดยรวม ที่จะช่วยสนับสนุนให้ องค์กรบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้

3. สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ความเชื่อและอุปนิสัยที่ทำให้บุคคลนั้นมีความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้โดดเด่นกว่าคนทั่วไป เช่น พวกที่สามารถอาศัยอยู่กับแมลงป่องหรือสorpion ได้ เป็นต้น

1. มาตรฐานความรู้ของครู มีความรู้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรสภารับรองและมีสมรรถนะ

เทือน ทองแก้ว (2553) กล่าวว่า ประเภทของสมรรถนะมี 5 ประเภท คือ

2. สมรรถนะเฉพาะงาน (Job Competencies) หมายถึง สมรรถนะของบุคคลกับการทำงานในตำแหน่งหรือบทบาทเฉพาะตัว

4. สมรรถนะหลัก (Core Competencies) หมายถึง ความสามารถสำคัญที่บุคคลต้องมี หรือต้องทำ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

5. สมรรถนะในงาน (Functional Competencies) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มี ตามหน้าที่ที่รับผิดชอบตำแหน่งหน้าที่อาจเหมือน แต่ความสามารถตามหน้าที่ต่างกัน

สรุปได้ว่าสมรรถนะสามารถแบ่งได้หลายประเภท ตามลักษณะงานหรือความสามารถ ซึ่งขึ้นอยู่กับการทำงานที่จะต้องใช้ความสามารถเฉพาะ

ความหมายของเทคโนโลยีดิจิทัล

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2562) กล่าวว่า เทคโนโลยีดิจิทัล คือ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

ชัยวิชญ์ เข้มปัญญา (2563) กล่าวว่า เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และแอปพลิเคชันที่ใช้ข้อมูลในรูปแบบของรหัสตัวเลข ข้อมูลดิจิทัลอยู่ในอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ เครื่องคิดเลข โทรศัพท์มือถือ ระบบดาวเทียม ฯลฯ โดยนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ให้มีความทันสมัย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

บัญชา วงศ์คำภา (2563) กล่าวว่า เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) หมายถึง ทักษะความเข้าใจ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ในการปฏิบัติงานโดยการนำเครื่องมือ อุปกรณ์และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์และสื่อออนไลน์ ในการสื่อสาร มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงานและการทำงานร่วมกันด้านการบริหารงานวิชาการ จัดการเรียนการสอน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง การนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ประโยชน์อย่างสร้างสรรค์และเต็มศักยภาพในการพัฒนาสารสนเทศและนวัตกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัล

กระทรวงศึกษาธิการ (2554) กล่าวว่า เทคโนโลยีดิจิทัล สามารถประยุกต์เข้ากับพันธกิจของกระทรวงศึกษาธิการได้นั้น จะเป็นภาพรวมของกระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยผ่าน การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และมาตรการสำคัญ ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคม ระบบการเชื่อมโยงเครือข่าย ระบบงาน บุคลากรตลอดจนถึงข้อมูลต่าง ๆ จนกลายเป็นสารสนเทศเพื่อการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บัญชา วงศ์คำภา (2563) กล่าวว่า เทคโนโลยีดิจิทัลมีความสำคัญ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงานขององค์กรในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยประมวลผลข้อมูลที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันให้กลายเป็นสารสนเทศที่ดีถูกต้องและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามต้องการได้ช่วยในการจัดระบบโดยอัตโนมัติ เพื่อการจัดเก็บ ประมวลผล และสามารถเรียกใช้ได้อย่างสะดวกทุกครั้ง ช่วยในการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว และช่วยการสื่อสารระหว่างกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ลดอุปสรรคเกี่ยวกับเวลา ระยะทาง และงบประมาณ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัลให้โอกาสในการมีส่วนร่วมในชนิดใหม่ของ การเรียนรู้ ชุมชน สังคม และกิจกรรมการทำงาน ทุกคนจะต้องมีความรู้ดิจิทัลเพื่อใช้ประโยชน์สูงสุด การพัฒนาการเรียนรู้ดิจิทัลเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของความรู้ความเข้าใจ ครูทุกคนสามารถนำเสนอมุมมองที่แตกต่างกันในเรื่องวิธีการ ที่เทคโนโลยีสามารถเพิ่มคุณค่าในการเรียนของผู้เรียน

องค์ประกอบของสมรรถนะเทคโนโลยีดิจิทัล

Krumsvik (2008) ได้เสนอโมเดลสมรรถนะดิจิทัล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยเฉพาะครูผู้สอน โมเดลสมรรถนะดิจิทัลนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนของสมรรถนะที่ครูจะต้องมีในยุคดิจิทัล โดยโมเดลมีส่วนประกอบทั้งหมด 4 ส่วน คือ 1) ทักษะไอซีทีพื้นฐาน (basic ICT skill) 2) สมรรถนะไอซีทีสำหรับการสอน (didactic ICTcompetence) 3) วิธีการเรียนรู้ (learning strategies) และ 4) การพัฒนาทางดิจิทัล (digital bildung)

อัญสุชา บุญขันดินาถ (2561) กล่าวถึงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2560 ได้เห็นชอบแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล สำนักงาน ก.ค.ศ. ซึ่งเป็นองค์กรกลางบริหารบุคลากรของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีแนวคิดในการนำเรื่องนี้มาพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา Digital Literacy หรือ ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กร ให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โดยทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

จากส่วนประกอบต่าง ๆ ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการอยู่ร่วมกันของการสอนเนื้อหาวิชาและสมรรถนะดิจิทัล ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนยุคใหม่ที่มีความเป็นโรงเรียนดิจิทัลมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ในการนำโมเดลไปใช้ ต้องคำนึงถึงเวลาเนื่องจากครูยังคงต้องการเวลาในการสร้างสมรรถนะดิจิทัล ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดสรรทรัพยากรและเงินในการสนับสนุนครู ในขณะเดียวกัน ครูก็ต้องพยายามปลูกฝังมุมมองของการปฏิบัติ คือจะต้องมีการแบ่งปันและดูแลกัน นอกจากนี้ครูผู้สอนจะต้องรับผิดชอบในการสะท้อนทักษะไอซีทีพื้นฐาน สมรรถนะไอซีทีในการสอนวิธีการเรียนรู้ และการพัฒนาความรู้ดิจิทัล ในกระบวนการอยู่เสมอเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร

การศึกษาเป็นเสาหลักที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญ คือ บุคลากร ซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยมีนักวิชาการศึกษาได้อธิบายแนวคิดในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้สอดคล้องในการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. ความหมายของการพัฒนาบุคลากร

องค์กรใด ๆ ก็ตามจะประสบผลสำเร็จได้ทรัพยากรซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่ามี ความสำคัญที่สุดต่อองค์กรก็คือ ทรัพยากรมนุษย์หรือทรัพยากรบุคคล หากองค์กรใดมี

ทรัพยากรมนุษย์เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอยู่แล้วองค์กรนั้นก็ย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จได้มากกว่าองค์กรที่มีคุณภาพด้อยกว่า ดังนั้น การเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของบุคคลจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องกระทำขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร

กัมปนาท สุมมัตย์ (2557) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง วิธีการหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะตลอดจนแนวคิดใหม่ในการปฏิบัติงาน และมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติที่ตนรับผิดชอบให้มีคุณภาพประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจแก่นักเรียนและชุมชน

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2557) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การจัดการความรู้เป็นกลยุทธ์กระบวนการและเทคโนโลยีที่ใช้ในองค์กรเพื่อแสวงหาสร้างจัดการแลกเปลี่ยน และทำให้ความรู้ที่ต้องการได้รับผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่องค์กรต้องการเป็นกลยุทธ์หลักที่ใช้เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยมุ่งที่ความสามารถขององค์กรการพัฒนาบุคลากรจึงมีความสำคัญเป็นอันดับแรก

ยนต์ ชุ่มจิต (2558) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานที่พยายามจะเสริมสร้างให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการสอนและการทำงาน มีเจตคติที่ดีในการทำงานและต่อวิชาชีพพร้อมถึงมีบุคลิกภาพและคุณธรรมความเป็นบุคลากรด้วย

ธนา ฤๅชวีวรรณ (2562) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงตนเองของบุคลากร โดยการพัฒนาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นผู้ออกแบบชี้แนะการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความรู้ในศาสตร์ที่ตนเองสอนอย่างลุ่มลึก ผวนวกกับทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง รวมถึงการมีคุณธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพบุคลากร

สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการหรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำมาพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานหรือองค์กรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และเกิดทักษะในการทำงานแก่บุคลากรในหน่วยงานหรือองค์กร ให้มีความก้าวหน้าในอาชีพการทำงาน มีทัศนคติและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานที่ปฏิบัติอยู่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

บุคลากรในองค์กรถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนองค์กรให้มีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ฉะนั้นผู้บริหารควรตระหนักและควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรอยู่เสมอ ทั้งนี้เมื่อมีการพัฒนายาก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงตนเองของบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรตลอดเวลา ประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาบุคลากรในองค์กร มีนักวิชาการกล่าวไว้ดังนี้

พินสุตา สิริธรรังศรี (2557) กล่าวว่า ครูทุกคนต้องได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานและพัฒนาตนเองทุกปี อย่างน้อยปีละครั้ง และต้องเข้ารับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปีละ 100 ชั่วโมง โดยมีองค์กรทำหน้าที่ด้านพัฒนาครูเป็นการเฉพาะ มีคู่มือการพัฒนาให้ครูเข้ารับการพัฒนาดังตามความต้องการในแต่ละปีจากมหาวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายจากรัฐ มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนา มีระบบพี่เลี้ยง ครูต้นแบบ (Master Teachers) เพื่อช่วยครูมีระบบการนิเทศติดตามและพัฒนากิจการงานของครูในชั้นเรียน การเรียนรู้และพัฒนาจากเพื่อนครู และการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน นอกจากนั้นมีการสร้างครูจิตอาสา ช่วยสอน มีการพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยเน้นการสอนของครูให้น้อยลงและให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติด้วยตนเองมากขึ้น

ยนต์ ชุ่มจิต (2558) กล่าวว่า ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร ไว้ว่า บุคลากรเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาสังคมและชาติบ้านเมือง ทั้งนี้เพราะบุคลากรต้องทำหน้าที่ในการพัฒนาบุคคลในสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างเต็มที่ จนบุคคลเหล่านั้นสามารถใช้ความรู้ความสามารถของตนเพื่อพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไป ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรเป็นบุคคลที่มีศักยภาพมากที่สุดจึงเป็นงานที่นักวิชาการศึกษา/ผู้นิเทศ/หรือผู้บริหารการศึกษาจะต้องกระทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558) กล่าวว่า วิชาชีพครู ถือเป็นวิชาชีพชั้นสูงเป็นวิชาชีพที่ใช้วิธีการแห่งปัญญา และมีลักษณะเฉพาะด้านการให้บริการแก่สังคมที่ต่างจากวิชาชีพอื่น ต้องผ่านการศึกษาอบรมในสถาบันการศึกษามาอย่างดี และมีการกำหนดมาตรฐานจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเพื่อควบคุมความประพฤติ มาตรฐาน และคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ มีเอกลักษณ์และเสรีภาพทางวิชาชีพที่จะแสดงความคิดเห็นอันเป็นคุณประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ ครูนับเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาเป็นด้านหน้าในการพัฒนาคุณภาพประชากรของชาติให้มีศักยภาพ มีความสามารถ

ในการแข่งขันในเวทีนานาชาติ โดยเฉพาะการก้าวให้ทันความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ครูคือบุคลากรซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษาเพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด ภารกิจของครูจึงถือเป็นภารกิจที่สำคัญ สังคมส่วนใหญ่จึงมุ่งหวังให้ครูพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพเทียบเท่านานาชาติ โดยหน้าที่สำคัญคือ การจัดกระบวนการเรียนรู้อบรม สั่งสอนผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงาม ให้เป็นผู้มีความรู้ มีทักษะความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข

เกษรา เอี่ยมสอาด (2562) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญต่อองค์กรได้หลายประการดังนี้ ช่วยทำให้ระบบในองค์กรปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นมีการประสานงานดียิ่งขึ้น ช่วยการประหยัดลดความสิ้นเปลืองของวัสดุที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ช่วยลดระยะเวลาของการเรียนรู้งานให้น้อยลง ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานต่าง ๆ ในการตอบคำถามหรือให้คำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาของตน ช่วยกระตุ้นบุคลากรให้ปฏิบัติงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและช่วยให้บุคคลนั้น ๆ มีโอกาสได้รับความรู้ ความคิดใหม่ ๆ เป็นคนทันสมัยต่อความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีใหม่

ธนา ธุศ รวีวรรณ (2562) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก

ณัฐกานต์ ปังศรีวงศ์ (2563) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญมากหน่วยงานหรือองค์กรที่บุคลากรได้รับการพัฒนาอยู่เสมอจะทำให้เกิดระบบงานมีคุณภาพ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การพัฒนาบุคลากรไม่เพียงแต่ทำให้หน่วยงานหรือองค์กรมีประสิทธิภาพเท่านั้น ยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งมีความแตกต่างกันตามความสนใจความถนัดของตนเอง ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับสภาพการณ์ไม่ว่าจะเป็นด้านทรัพยากรสภาพแวดล้อมทางสังคมการเปลี่ยนแปลงและความทันสมัยของเทคโนโลยีด้วย

สรุปได้ว่า การพัฒนาครูเป็นภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากครูมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน ช่วยยกระดับสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา

ของผู้เรียน และเป็นพลังหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก

สรุป

แนวทางการยกระดับศักยภาพดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

การพัฒนาศักยภาพดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้บริหารมีบทบาทเป็นหัวใจสำคัญในการนำพาสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สังคม และเศรษฐกิจ แนวทางการยกระดับศักยภาพดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาทักษะดิจิทัลส่วนบุคคล (Individual Digital Competency Development)
2. การพัฒนาความสามารถด้านการวางกลยุทธ์ดิจิทัล (Strategic Digital Management)
3. การสร้างวัฒนธรรมองค์กรดิจิทัล (Fostering a Digital Organizational Culture)
4. การส่งเสริมเครือข่ายดิจิทัล (Digital Networking and Collaboration)
5. การพัฒนาทักษะเชิงวิเคราะห์และการใช้ข้อมูล (Data Analytics and Decision-Making)
6. การสนับสนุนระบบนิเวศดิจิทัลการเรียนรู้ (Digital Learning Ecosystem Support)
7. การประเมินผลและการปรับปรุง (Evaluation and Continuous Improvement)

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

การพัฒนาศักยภาพดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในแนวทางดังกล่าวจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้เรียนและสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สร้างความยั่งยืนทางการศึกษา และตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). เทคโนโลยีดิจิทัลและการศึกษาในยุคปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะรัฐมนตรี. (2558). นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2561–2580). สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2547). แนวคิดและประเภทของสมรรถนะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งหนึ่ง.
- ดารณีย์ พยัคฆ์กุล. (2561). องค์ประกอบของสมรรถนะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- ธนา ฐศรวิวรรณ. (2562). การพัฒนาบุคลากรในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิทยาการศึกษา.
- น้ำทิพย์ วิชาวิน. (2557). แนวทางการพัฒนาความสามารถของบุคลากร. วารสารการศึกษาและการพัฒนา, 25(3), 45–60.
- บัญชา วงศ์คำภา. (2563). ความหมายของเทคโนโลยีดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปัญญา.
- พินสุดา สิริธงศรี. (2557). การพัฒนาครูในยุคใหม่. วารสารวิชาการศึกษา, 19(2), 22–38.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). สมรรถนะผู้บริหารในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บ้านความคิด.
- อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์. (2547). คุณลักษณะและสมรรถนะในการทำงาน. วารสารการบริหารทรัพยากรมนุษย์, 12(1), 15–30.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2551). องค์ประกอบของสมรรถนะในงานอาชีพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏ.
- อัญสุชา บุญขันตินาถ. (2561). การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการครู. วารสารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, 20(1), 33–45.
- ภาวยิน วงศ์หงส์. (2550). พฤติกรรมและสมรรถนะในงานราชการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ราชกิจการ.

- รัชฎา ฦ น่าน. (2550). พฤติกรรมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงาน. วารสารการจัดการศึกษา, 15(2), 77–92.
- เกษรา เอี่ยมสอาด. (2562). ประโยชน์ของการพัฒนาบุคลากรในองค์กร. วารสารการบริหารทรัพยากรมนุษย์, 28(3), 18–30.
- Davies, B., & Ellison, L. (1997). Competence and performance management in education. New York, NY: Taylor & Francis.
- Krumsvik, R. J. (2008). Digital competence in teacher education. Oslo: University of Oslo Press.
- Lloyd, R., & Cook, A. (1993). Competency-based training and the workplace. London: Falmer Press.
- UNESCO. (2018). ICT competency framework for teachers. Paris: UNESCO.

พุทธธรรม : การจัดการความขัดแย้งในองค์กร*

BUDDHA DHAMMA : CONFLICT MANAGEMENT IN ORGANIZATIONS

พระครูประภาตปัญญาธร

PhrakruPhraphatpanyathon

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author's Email: Phrom.1969@gmail.com

Received 1 October 2024; Revised 16 November 2024; Accepted 29 December 2024

บทคัดย่อ

ในยุคปัจจุบันต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการคุณภาพภายในองค์กร หนึ่งในปัญหาที่สำคัญคือความขัดแย้งภายในองค์กร ซึ่งอาจเกิดจากการสื่อสารที่ไม่ชัดเจน หรือความไม่เข้าใจระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในบทความนี้จะเสนอแนวทางในการจัดการความขัดแย้งโดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา ที่เน้นการสร้าง ความเข้าใจและการประนีประนอม เพื่อนำไปสู่บรรยากาศที่ดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการจัดการความขัดแย้ง เชื่อว่าจะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นและส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กรได้

บทความวิชาการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการความขัดแย้งในองค์กร โดยการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาในสังคม โดยที่หลักพุทธธรรมนั้น เน้นการเข้าใจตนเองและพิจารณาต้นเหตุที่แท้จริงของความขัดแย้ง รวมถึงการใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะหลักอริยสัจ 4 และหลักพรหมวิหาร 4 ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการความขัดแย้ง และสามารถเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความร่วมมือและความ

* พระครูประภาตปัญญาธร. (2567). พุทธธรรม : การจัดการความขัดแย้งในองค์กร. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(6), 259-274.

PhrakruPhraphatpanyathon. (2024). Buddha Dhamma : Conflict management in organizations. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(6), 259-274.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

เข้าใจภายในองค์กร นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาคุณภาพของการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งความสุขได้ ดังนั้น บทความนี้ จึงนำเสนอแนวคิดพื้นฐานของพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความขัดแย้ง การวิเคราะห์ปัจจัยและสาเหตุของความขัดแย้งในองค์กร และการเสนอแนะวิธีการจัดการความขัดแย้ง โดยใช้หลักพุทธธรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจและการประยุกต์ใช้แนวทางดังกล่าวในชีวิตการทำงานอย่างเป็นรูปธรรม ผลการศึกษาพบว่า การนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการจัดการความขัดแย้ง เช่น อริยสัจ 4 และพรหมวิหาร 4 ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างบุคคลและการประนีประนอมภายในองค์กร ส่งผลให้บรรยากาศการทำงานดีขึ้น และส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงาน รวมถึงพัฒนาคุณภาพการสื่อสารและความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร

คำสำคัญ : พุทธธรรม, การจัดการความขัดแย้ง, องค์กร

Abstract

Nowadays, organizations encounter various challenges which affect their internal quality development. Internal conflict is one of organizational challenges caused by unclear communication or misunderstandings among stakeholders. This article proposes a guideline to deal with internal conflict by applying Buddhist principles, which place importance on fostering understanding and compromise to create productive working environment. The integration of Buddhist principles into conflict management can reduce organizational obstacles and enhance positive relationships within the organization.

This academic article aims to study the approach to conflict management in organizations by applying Buddhist principles to solve problems in society. Buddhist principles emphasize self-understanding and considering the true causes of conflict, including the use of wisdom to solve problems, especially the principles of the Four Noble Truths and the Four Divine Abodes, which can be applied to conflict management and can create an environment that promotes cooperation and understanding within the organization. Besides, it also develops

the quality of communication and interpersonal relationships in the organization to become a happy organization. Therefore, this article presents the basic concepts of Buddhism related to conflict management, analyzes the factors and causes of conflict in organizations, and suggests methods for conflict management using Buddhist principles to create understanding and concrete application of such approaches in working life. The findings revealed that after applying Buddhist principles such as the Four Noble Truths and the Four Divine Abodes to manage organizational conflicts, the interpersonal understanding and compromise within the organization were developed, leading to productive working environment, effective communication, and positive relationships in workplace.

Keywords : Buddha Dhamma, Conflict Management, Organization

บทนำ

ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับในทุกองค์กรที่มีบุคคลจำนวนมากที่มาจากหลายที่หลายแห่งมาอยู่รวมกัน เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านความคิด ความเชื่อ และความต้องการ การขาดวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการจัดการความขัดแย้ง อาจนำไปสู่ ความสูญเสียในหลาย ๆ ด้าน เช่น การลดประสิทธิภาพในการทำงานในองค์กร การเกิดความไม่พอใจในหมู่คณะที่อยู่ในที่ทำงานเดียวกัน เป็นความรู้สึกหรือปฏิกิริยาของบุคคล กลุ่มคน ที่มีความคิดเห็น ค่านิยม และเป้าหมายไม่เป็นไปในทางเดียวกัน รวมทั้งการแย่งชิงและต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด (พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2561 : 22) จึงทำให้เกิดความเสียหายความเสียหายต่อชื่อเสียงขององค์กรเอง แนวทางการจัดการความขัดแย้งที่มีความแตกต่างจากแนวทางอื่น ๆ ด้วยการเน้นที่การเข้าใจตนเอง การพิจารณาต้นเหตุที่แท้จริงของความขัดแย้ง และการใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา ในสังคมยุคปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ เผชิญกับการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความขัดแย้งในองค์กรจึงกลายเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ความขัดแย้งนั้น ในแง่หนึ่งก็เป็นเรื่องธรรมดา คือมันเป็นธรรมชาติของสิ่งทั้งหลายที่แต่ละอย่างมีความเป็นไปของมัน เมื่อต่างอย่างต่างส่วนเป็นไปคนละทาง ก็ย่อมขัดแย้งกัน (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2566 : 2) ทั้งนี้ ความขัดแย้งอาจเกิดจาก

หลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างทางความคิด ความไม่สอดคล้องกันของเป้าหมาย การสื่อสารที่ไม่ชัดเจน หรือแม้กระทั่งความเครียดจากการทำงาน ความขัดแย้งเหล่านี้หากไม่ได้รับการจัดการที่เหมาะสม ย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงาน บรรยากาศในที่ทำงาน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร ซึ่งอาจนำไปสู่ความเสียหายทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อองค์กรได้

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับการจัดการความขัดแย้งในองค์กร จำเป็นต้องเข้าใจมุมมองทางพระพุทธศาสนาที่มองว่าทุกข์เป็นสภาวะพื้นฐานของธรรมชาติ(เจริญชัย กุลวัฒนาพร, 2564 : 294) หลักพุทธธรรมได้ถูกยอมรับว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการนำมาใช้จัดการกับความขัดแย้งในองค์กร พุทธธรรมไม่ได้มุ่งเน้นเพียงแค่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ยังช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในระดับลึก และพัฒนาคุณภาพของการสื่อสาร ในการทำงานร่วมกันขององค์กร การนำหลักพุทธธรรมมาใช้เพื่อจัดการความขัดแย้ง สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา การไกล่เกลี่ย และการป้องกันความขัดแย้ง รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ มุ่งหวังที่จะนำเสนอแนวทางการจัดการความขัดแย้งในองค์กร โดยเน้นการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการจัดการความขัดแย้งในองค์กร เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้พุทธธรรมในบริบทของการจัดการองค์กร เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความร่วมมือ และความเข้าใจซึ่งกันและกัน รวมถึงการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน การศึกษานี้จะครอบคลุมถึงการนำแนวคิดพื้นฐานของพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความขัดแย้งการวิเคราะห์ปัจจัย และสาเหตุของความขัดแย้งในองค์กร และการเสนอแนะวิธีการจัดการ ความขัดแย้งโดยใช้หลักพุทธธรรม มาเกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและการประยุกต์ใช้แนวทาง ดังกล่าว อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการปรับใช้แนวทางดังกล่าวในชีวิตการทำงาน ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและพนักงานในการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่สงบสุข และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นภายในองค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง

แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง มักเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ความต้องการ ความเชื่อ หรือค่านิยมของบุคคลหรือกลุ่มต่าง ๆ ขัดแย้งกัน ความหมายคำว่า “ขัดแย้ง” หมายถึง ไม่ลงรอยกัน นอกจากนั้นได้อธิบายว่า “ขัด” หมายถึง ไม่ทำตาม ฝ่าฝืน ขัดขึ้น และให้ความหมายคำ

ว่า “แย้ง” หมายถึง ไม่ตรงหรือ ไม่ลงรอยเดียวกัน ด้านไว้ ทานไว้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542 : 176) ความขัดแย้งนั้นถือเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นในทุกระดับของสังคม (ประภาวลัย บุญญานภาพันธุ์ และ พระมหาอุดร อุตตโร, 2565 : 6) ตั้งแต่ระดับบุคคลไปจนถึงระดับชาติและระหว่างประเทศ การจัดการความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเข้าใจถึงรากฐานของความขัดแย้ง เช่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรม มุมมอง และผลประโยชน์ การหาทางออกของความขัดแย้งนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ด้วยการสื่อสารอย่างเปิดเผย การต่อรอง หรือการใช้วิธีการทางกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่แยแสเสมอไป ในบางครั้ง ความขัดแย้งสามารถเป็นแหล่งที่มาของการเติบโตและการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้ การจัดการ ความขัดแย้ง อย่างมีประสิทธิภาพและการหาทางออกที่สร้างสรรค์สามารถนำไปสู่ความเข้าใจที่ดีขึ้นและความสัมพันธ์ ที่แน่นแฟ้นขึ้นระหว่างบุคคลหรือกลุ่มที่เกี่ยวข้อง ความไม่ลงรอยกันเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกโดยการขัดขวางหรือยับยั้งการกระทำของฝ่ายหนึ่งไม่ให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งอาจเกิดจากความไม่เข้าใจกันหรือความไม่พอใจ แต่ละฝ่ายจึงพยายามดิ้นรนหาวิธีเพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะหรือความเห็นพ้องกัน การแข่งขันไม่จำเป็นต้องมี การขัดแย้ง แต่ถ้ามีการรบกวนหรือบั่นทอนความตั้งใจทำงานของอีกฝ่ายก็ถือว่า มีความขัดแย้งเกิดขึ้น (นารัตน์ อนุรัตน์, 2556, น. 19) ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งสามารถมองได้จากหลายมุมมองตามศาสตร์ต่าง ๆ แต่โดยทั่วไปแล้ว ความขัดแย้งหมายถึงการที่มีความเห็นหรือผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกันระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งอาจนำไปสู่การเผชิญหน้าหรือการไม่สามารถประนีประนอมกันได้ ได้แก่

1) ประเภทของความขัดแย้งในองค์กร

ความขัดแย้งในองค์กรสามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภท ซึ่งแต่ละประเภทมีลักษณะและผลกระทบที่แตกต่างกัน อาจแบ่งได้หลายอย่าง เช่น แบ่งตามลักษณะของการเกิดความขัดแย้ง ได้แก่ ความขัดแย้งที่เปิดเผยความขัดแย้งแอบแฝง (คณิต ดวงหัสดี และพระมหามิตร ฐิตพลโย, 2564 : 3) เหตุปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง มีตัวแปรใน 2 มิติหลัก ๆ ด้วยกันคือ ตัวแปรภายใน และตัวแปรภายนอก ซึ่งตัวแปรภายในนั้น มุ่งเน้นไปที่ “กิเลส” และพฤติกรรมอันดั้งเดิมหรือเป็นสัจธาตุญาณ ของมนุษย์ และตัวแปรภายนอกที่มุ่งเน้นไปที่ปัจจัยภายนอกอันได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ สังคม ค่านิยม อำนาจ และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้แสดงออกมา (พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2561 : 40) ความขัดแย้ง อาจเกิดขึ้นจากความขัดแย้งในบทบาทหน้าที่ ความขัดแย้งระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในเป้าหมายหรือวิธีการ และความขัดแย้งเชิง

โครงสร้าง การเข้าใจประเภทของความขัดแย้งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญในการวางแผน และดำเนินการจัดการอย่างเหมาะสมเพื่อให้การทำงานในองค์กรเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ได้แก่

(1) ความขัดแย้งภายในตนเอง ความขัดแย้งภายในตนเองเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความรู้สึกหรือความคิดที่ขัดแย้งกันภายในจิตใจ เช่น การตัดสินใจที่ยากลำบากระหว่างสองทางเลือกที่มีข้อดีและข้อเสียต่างกัน ความขัดแย้งนี้สามารถทำให้เกิดความเครียดและส่งผลต่อความสุขและการตัดสินใจของบุคคลนั้นได้เช่นความขัดแย้งในความต้องการ ความเชื่อ หรือค่านิยม

(2) ความขัดแย้งระหว่างบุคคล ความขัดแย้งระหว่างบุคคลสองคนขึ้นไป เนื่องจากความเห็นหรือผลประโยชน์ที่ไม่ตรงกัน ความเห็น ความต้องการ หรือค่านิยมที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจนำไปสู่ความไม่เข้าใจหรือความไม่ลงรอยกัน ความขัดแย้งระหว่างบุคคลสามารถเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่มีการสื่อสารไม่ชัดเจน หรือมีการตีความผิดพลาด ส่งผลให้เกิดความตึงเครียดหรือความขัดแย้งในความสัมพันธ์

(3) ความขัดแย้งในกลุ่ม ความขัดแย้งในกลุ่มเกิดขึ้นเมื่อสมาชิกในกลุ่มมีความคิดเห็นเป้าหมายหรือวิธีการทำงานที่ขัดแย้งกัน ซึ่งอาจเกิดจากความแตกต่างในค่านิยม ประสบการณ์ หรือความคาดหวังความขัดแย้งในกลุ่มสามารถส่งผลให้เกิดความไม่ลงรอยและลดประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน หากไม่ได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม

(4) ความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มเกิดขึ้นเมื่อกกลุ่มต่าง ๆ ภายในองค์กรมีเป้าหมาย ผลประโยชน์ หรือวิธีการทำงานที่ขัดแย้งกัน ซึ่งอาจนำไปสู่ความไม่ลงรอยและการแข่งขันภายในองค์กร ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มสามารถส่งผลให้เกิดการแบ่งแยกและลดความร่วมมือระหว่างกลุ่มหากไม่ได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มหรือองค์กรต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายหรือผลประโยชน์ที่ไม่ตรงกัน

(5) ความขัดแย้งในองค์กร ความขัดแย้งในองค์กรเกิดขึ้นเมื่อบุคคลหรือกลุ่มภายในองค์กรมีความเห็น ผลประโยชน์ หรือเป้าหมายที่ขัดแย้งกัน ซึ่งอาจส่งผลต่อความสัมพันธ์และประสิทธิภาพในการทำงานความขัดแย้งในองค์กรสามารถเกิดจากการสื่อสารที่ไม่ชัดเจน บทบาทหน้าที่ที่ไม่แน่นอน หรือความขัดแย้ง ทางค่านิยมและวัฒนธรรม

2) การแก้ปัญหาการจัดการความขัดแย้งในองค์กร

การจัดการความขัดแย้งในองค์กรเป็นเรื่องสำคัญที่ไม่อาจมองข้ามได้ เนื่องจากความขัดแย้งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในทุกระดับขององค์กร โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายของบุคลากรและความคิดเห็น หากปล่อยให้ความขัดแย้งดำเนินไปโดยไม่มีการ

แก้ไข อาจนำไปสู่บรรยากาศที่เป็นพิษ ทำลายความสัมพันธ์ภายในทีม และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน การแก้ปัญหาความขัดแย้งมีหลายวิธี ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และลักษณะของผู้ที่มีความขัดแย้ง เราจึงต้องเลือกวิธีที่เหมาะสมและพยายามให้ทุกฝ่ายรู้สึกว่าได้ประโยชน์ เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ (รัฐพล เย็นใจมา และสุรพล สุษะพรหม, 2561, น. 230) ดังนั้นการจัดการความขัดแย้งอย่างเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นการใช้การเจรจา การประนีประนอม หรือการนำเทคนิคการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพมาใช้ จะช่วยลดความขัดแย้งและสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมสำหรับการทำงานร่วมกัน ในองค์กร และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพราะว่าถ้าคนเราไวใจกัน ทำงานร่วมกัน แม้มีความขัดแย้งก็ผ่านไปได้ หรือแก้กันได้อย่างง่ายดาย แต่ถ้าไม่ไวใจกัน ความขัดแย้ง ก็อาจจะกลายไปสู่การล้มล้างทำลายกัน และแก้ปัญหาได้ยาก (พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2557 : 457) ในที่นี้จะได้กล่าวถึงวิธีการจัดการความขัดแย้งในองค์กรซึ่งประกอบไปด้วย

1) การเจรจาต่อรองกันด้วยเหตุผล การเจรจาต่อรองด้วยเหตุผลเป็นวิธีการสำคัญ ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในองค์กร โดยมุ่งเน้นการหาทางออกที่ทุกฝ่ายยอมรับได้ผ่านการสนทนาอย่างเปิดเผย การเจรจาช่วยให้แต่ละฝ่ายสามารถที่จะแสดงความต้องการ และข้อกังวลของตนออกมาอย่างชัดเจน เพื่อที่จะนำไปสู่ การประนีประนอม และสร้างข้อตกลงที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน การเจรจาที่ประสบความสำเร็จต้องอาศัยทักษะการสื่อสารที่ดี การฟังอย่างตั้งใจ และความเต็มใจที่จะหาทางออกที่สร้างสรรค์

2) การประนีประนอม การประนีประนอมเป็นวิธีการแก้ปัญหา ความขัดแย้งในองค์กร ที่มุ่งเน้นการหาทางออกที่ยอมรับได้ทั้งสองฝ่าย โดยแต่ละฝ่ายยอมลดทอนความต้องการหรือข้อเรียกร้องบางส่วนเพื่อให้เกิดความพึงพอใจร่วมกัน การประนีประนอมช่วยลดความตึงเครียดและสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาความสัมพันธ์และความร่วมมือในองค์กร อย่างไรก็ตาม การประนีประนอมต้องการความเข้าใจและการยอมรับจากทั้งสองฝ่าย เพื่อให้เกิดความสมดุลและยุติธรรมในการแก้ไขปัญหา

3) การหาความเข้าใจร่วมกัน การหาความเข้าใจร่วมกันเป็นกระบวนการสำคัญในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในองค์กร โดยมุ่งเน้นให้ทุกฝ่ายเข้าใจถึงมุมมอง ความต้องการ และข้อกังวลของกันและกัน การสร้างความเข้าใจร่วมกันช่วยลดความเข้าใจผิดและเพิ่มโอกาสในการหาทางออกที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน เมื่อทุกฝ่ายมีความเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น จะส่งผลให้

การสื่อสารและการทำงานร่วมกันมีประสิทธิภาพมากขึ้น การหาความเข้าใจร่วมกันยังช่วยสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและส่งเสริมการทำงานเป็นทีมในระยะยาว

แนวคิดพื้นฐานของพุทธธรรม

แนวคิดพื้นฐานของพุทธธรรมเป็นหัวข้อที่กว้างและลึกซึ้ง ซึ่งประกอบด้วยหลักการและคำสอนที่เป็นรากฐานสำคัญของพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทรงสอนให้เราจัดการความขัดแย้งในจิตใจและดับทุกข์ของตนเองเป็นหลักสำคัญ นอกจากนี้ พระองค์ยังสอนการปฏิบัติต่อผู้อื่นเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ดังที่พระองค์ตรัสว่า “ตถาคตเกิดขึ้นในโลกเพื่อความสุขและความเกื้อกูลแก่สัตว์โลกทั้งเทวดาและมนุษย์” (ม.มู (ไทย) 12/37/6) แนวคิดเหล่านี้ เน้นการพัฒนาจิตใจเพื่อหลุดพ้นจากทุกข์และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาความขัดแย้งในองค์กรได้ โดยเริ่มจากการเข้าใจอริยสัจ 4 ซึ่งเป็นความจริงเกี่ยวกับทุกข์และวิธีการดับทุกข์ ผ่านการปฏิบัติตามอริยมรรค 8 ที่เน้นการพัฒนาศีลธรรม สมาธิ และปัญญา นอกจากนี้ยังรวมถึงการเข้าใจไตรลักษณ์ ซึ่งเป็นลักษณะของสรรพสิ่งที่ไม่เที่ยง ทุกข์ และไม่มีตัวตน การศึกษาและปฏิบัติตามพุทธธรรมเหล่านี้สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามแนวคิดพื้นฐานของพุทธธรรม ดังต่อไปนี้

1) อริยสัจ 4 เป็นหัวใจของพุทธธรรม ประกอบด้วยความจริงสี่ประการที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้และสอนให้เป็นทางในการปลดปล่อยจากทุกข์ ได้แก่ (1) ทุกข์ คือความจริงที่ว่าชีวิตมนุษย์เต็มไปด้วยความไม่สมหวัง ความเจ็บปวด และการไม่ยั่งยืน ทุกข์มีอยู่ในทุกสิ่งทั้งกายและใจ เช่น ความเกิด แก่ เจ็บ และตาย (2) สมุทัย คือเหตุของทุกข์ ซึ่งเกิดจากตัณหา (ความต้องการ) และอุปาทาน (การยึดติด) ความโลภ โกรธ หลง เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดทุกข์ (3) นิโรธ คือการดับทุกข์ การปลดปล่อยจากความทุกข์เป็นไปได้เมื่อเราหยุดความต้องการและการยึดติด (4) มรรค คือทางสู่การดับทุกข์ โดยการปฏิบัติตามอริยมรรค 8 ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่นำไปสู่ความหลุดพ้น

2) อริยมรรค 8 แนวทางปฏิบัติที่พระพุทธเจ้าทรงแนะนำให้ผู้ปฏิบัติตามเพื่อที่จะหลุดพ้นจากทุกข์ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ประการ ได้แก่ (1) สัมมาทิฐิ คือการเข้าใจความจริงของธรรมชาติ เช่น ความไม่เที่ยงของสรรพสิ่ง และอริยสัจ 4 (2) สัมมาสังกัปปะ คือการตั้งเจตนาที่ถูกต้อง เช่น ความปรารถนาดีและความเมตตาต่อผู้อื่น (3) สัมมาวาจา คือการพูดจาที่เป็นประโยชน์ ไม่โกหก ไม่พูดคำหยาบ หรือก่อให้เกิดความแตกแยก (4) สัมมาภังคะ คือ

การกระทำที่เป็นกุศล ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ และไม่ประพฤติดีทางเพศ (5) สัมมาอาชีวะ คือ การดำรงชีพโดยสุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น (6) สัมมาวายามะ คือความพยายามที่จะกำจัดสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติธรรม และพัฒนาคุณธรรมที่ดีงาม (7) สัมมาสติ คือการมีสติรู้ตัวในทุกอิริยาบถ รู้เท่าทันความคิด ความรู้สึก และอารมณ์ (8) สัมมาสมาธิ คือการฝึกสมาธิให้ใจตั้งมั่นและสงบสุข เพื่อพัฒนาปัญญาและการเห็นแจ้งในความจริง

3) ไตรลักษณ์ (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์. (ป.อ. ปยุตฺโต), 2561, น.63) เป็นแนวคิดที่สำคัญในพุทธธรรมที่กล่าวถึงลักษณะของสรรพสิ่งในโลก ได้แก่ (1) อนิจจตา คือความไม่เที่ยง ความไม่คงที่ความไม่ยั่งยืน ภาวะที่เกิดขึ้นแล้วเสื่อม และสลายไป สรรพสิ่งทั้งหลายไม่คงอยู่ในสภาพเดิม แต่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (2) ทุกขตา คือ ความเป็นทุกข์ เป็นภาวะที่ถูกบีบคั้นเนื่องจากการเกิดและการดับสลายของสิ่งต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สรรพสิ่งไม่สามารถให้ความสุขที่ยั่งยืนได้ เพราะทุกอย่างอยู่ในสภาวะของการเปลี่ยนแปลงเสมอ (3) อนัตตา คือ ความไม่มีตัวตนจริงแท้ ทุกสิ่งไม่มีตัวตนถาวร สิ่งที่เราคิดว่าเป็น "ตัวเรา" หรือ "ของเรา" แท้จริงแล้วไม่มีตัวตนที่แท้จริง

4) ปฏิจจสมุปบาท เป็นหลักการที่อธิบายถึงเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดความทุกข์ในชีวิตมนุษย์ แนวคิดนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ตามมา เช่น ความไม่รู้ (อวิชชา) นำไปสู่การเกิดตัณหา (ความต้องการ) และอุปาทาน (การยึดติด) ซึ่งเป็นเหตุของทุกข์ การเข้าใจปฏิจจสมุปบาทเป็นการเข้าใจถึงกระบวนการที่ทำให้เกิดทุกข์ และเป็นกุญแจในการตัดวงจรของความทุกข์

5) พรหมวิหาร 4 คือธรรมที่ช่วยให้เราสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น ได้แก่ (1) เมตตา คือความปรารถนาดีและความรักต่อสรรพสัตว์ทั้งหมด (2) กรุณา คือความสงสารและช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก (3) มุทิตา คือการยินดีในความสำเร็จและความสุขของผู้อื่น (4) อุเบกขา คือการวางใจเป็นกลาง ไม่ยึดติดกับความสุขหรือทุกข์ของตนเองหรือผู้อื่น

6. ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นหลักการพื้นฐานที่ใช้ในการฝึกฝนตนเองเพื่อการพัฒนาจิตใจ และการบรรลุนิพพาน ได้แก่ (1) ศีล (Morality) คือการปฏิบัติตนด้วยความถูกต้องทางศีลธรรม เช่น การรักษาศีล 5 (2) สมาธิ (Concentration) คือการฝึกจิตให้สงบและตั้งมั่น เพื่อพัฒนาปัญญา (3) ปัญญา (Wisdom) คือความรู้แจ้งในธรรมชาติของสรรพสิ่ง เข้าใจในความไม่เที่ยงทุกข์ และอนัตตา

7. นิพพาน เป็นจุดหมายสูงสุดของการปฏิบัติธรรมในพุทธศาสนา หมายถึงการหลุดพ้นจากวงจรของการเกิดและการตาย (สังสารวัฏ) และการดับทุกข์อย่างสิ้นเชิง ในภาวะนี้ จิตจะสงบสุขอย่างแท้จริง ไม่มีความต้องการ ไม่มีอุปาทาน และไม่มีความทุกข์ นิพพานเป็นสภาวะที่ไร้ทุกข์และไร้กิเลส ซึ่งเป็นภาวะที่เกินกว่าการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสหรือการคิดวิเคราะห์ทั่วไป

กล่าวโดยสรุป แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งมักเกี่ยวข้องกับความต้องการ ความเชื่อ หรือค่านิยมที่ไม่ลงรอยกัน ซึ่งเป็นเรื่องปกติในทุกระดับของสังคม ความขัดแย้งสามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทตามลักษณะ เช่น ความขัดแย้งภายในตนเอง ระหว่างบุคคล ในกลุ่ม และระหว่างกลุ่ม การจัดการความขัดแย้งในองค์กรควรมุ่งเน้นการเจรจา ประนีประนอม และการสร้างความเข้าใจร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และรักษาความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการจัดการองค์กร

การนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรสามารถทำได้ผ่านหลายวิธี ดังนี้

1) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดหลักธรรม

การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดหลักธรรมพุทธศาสนาจะช่วยให้พนักงานทุกคนปฏิบัติตนด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานภายในองค์กรมีความราบรื่น มีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจต่อกัน และมีความพร้อมในการเผชิญกับความท้าทายต่างๆ

2) การพัฒนาผู้นำที่มีคุณธรรม

การพัฒนาผู้นำที่มีคุณธรรมโดยใช้หลักธรรมพุทธศาสนาจะทำให้ผู้นำมีความสามารถในการตัดสินใจ ที่เป็นธรรม สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับพนักงาน

3) การใช้สติและปัญญาในการบริหารจัดการ

การใช้สติและปัญญาในการบริหารจัดการจะช่วยให้การตัดสินใจในองค์กรเป็นไปอย่างมีเหตุผล สามารถแก้ไขปัญหาและตัดสินใจได้โดยปราศจากอคติ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาและความยั่งยืนขององค์กร

4) การส่งเสริมการพัฒนาจิตใจของพนักงาน

การส่งเสริมการพัฒนาจิตใจของพนักงานด้วยการนำหลักธรรมพุทธศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวันจะช่วยให้พนักงานมีจิตใจที่สงบ มีความสุขในการทำงาน และมีความพร้อมในการเผชิญกับความเครียดและ แรงกดดันในการทำงาน

พุทธธรรมในการจัดการความขัดแย้งในองค์กร

การจัดการความขัดแย้งในองค์กรเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีประสิทธิภาพและสันติ พุทธธรรมซึ่งเป็นหลักการและคำสอนของพระพุทธเจ้า สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน โดยการนำอริยสัจ 4 มาใช้เพื่อทำความเข้าใจต้นเหตุของความขัดแย้ง การปฏิบัติตามอริยมรรค 8 เพื่อสร้างแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง และการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร นอกจากนี้ ไตรลักษณ์และปฏิจจสมุปบาทช่วยให้เราเข้าใจความไม่เที่ยงและความสัมพันธ์เชิงเหตุผลที่เกิดขึ้นในองค์กร ซึ่งสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกสมาธิยังช่วยพัฒนาความสงบและปัญญาในการตัดสินใจ นำไปสู่สภาพแวดล้อมการทำงานที่สงบสุขและปราศจากความขัดแย้ง ดังนั้นพุทธธรรมสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการความขัดแย้งในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายหัวข้อ ได้แก่

1) อริยสัจ 4 การเข้าใจต้นเหตุของความขัดแย้ง การจัดการความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจอริยสัจ 4 ซึ่งเป็นหัวใจของพุทธศาสนา ในบริบทขององค์กร ความขัดแย้งสามารถถูกมองว่าเป็น "ทุกข์" ซึ่งเกิดจากความไม่พอใจ ความไม่สมหวัง หรือความคาดหวังที่ไม่ตรงกัน อริยสัจ 4 สอนให้เราเข้าใจว่า "สมุทัย" หรือเหตุของทุกข์นั้นมาจากตัณหาและอุปาทานในบริบทขององค์กร เช่น ความต้องการอำนาจ การยึดติดกับความคิดของตนเอง หรือความอิจฉาริษยา เมื่อเข้าใจถึงต้นเหตุเหล่านี้แล้ว จึงสามารถนำไปสู่ "นิโรธ" หรือการดับทุกข์ โดยการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ และใช้ "มรรค" หรือวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการความขัดแย้ง เช่น การสื่อสารอย่างเปิดเผยและการร่วมมือในการแก้ไขปัญหา

2) อริยมรรค 8 แนวทางปฏิบัติในการจัดการความขัดแย้ง อริยมรรค 8 เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่นำไปสู่การดับทุกข์ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในบริบทของการจัดการความขัดแย้งในองค์กรได้ ดังนี้

(1) สัมมาทิฐิ การมีมุมมองที่ถูกต้องในการจัดการความขัดแย้งเริ่มจากการเข้าใจว่าความขัดแย้งเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตการทำงานและเป็นโอกาสในการเรียนรู้และเติบโต การมีมุมมองที่ถูกต้อง จะช่วยให้เราไม่ตกเป็นเหยื่อของความขัดแย้งและสามารถมองหาทางแก้ไขที่สร้างสรรค์

(2) สัมมาสังกัปปะ การตั้งเจตนาที่ดีในการแก้ไขความขัดแย้ง เช่น การมุ่งหวังให้เกิดความร่วมมือ และความเข้าใจกัน ไม่ใช่เพียงเพื่อชัยชนะของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

(3) สัมมาวาจา การสื่อสารอย่างเปิดเผยและสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญ และการพูดจาที่สุภาพ ไม่ใช่คำหยาบคายหรือก่อให้เกิดความแตกแยก จะช่วยลดความตึงเครียดและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด

(4) สัมมากัมมันตะ การกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร เช่น การหาทางออกที่ทุกฝ่ายพึงพอใจ และการแสดงออกถึงความร่วมมือกันอย่างจริงจัง

(5) สัมมาอาชีวะ ในบริบทขององค์กร หมายถึงการทำงานโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์และการร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา

(6) สัมมาวายามะ การพยายามที่จะลดทอนความขัดแย้งและส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การพยายามอย่างต่อเนื่องในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร

7) สัมมาสติ การมีสติรู้ตัวในทุกขณะ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่เกิดความขัดแย้ง การรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นจะช่วยให้เราตัดสินใจได้อย่างมีสติ

8) สัมมาสมาธิ การมีสมาธิในการแก้ไขปัญหา ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความคิด ของตนเองจะช่วยให้เราสามารถหาทางออกที่สร้างสรรค์และเป็นธรรม

3) พรหมวิหาร 4 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร

พรหมวิหาร 4 คือธรรมที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร ประกอบด้วย

(1) เมตตา การมีความปรารถนาดีต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง การแสดงออกถึงความจริงใจและความหวังดีจะช่วยลดความตึงเครียดและสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร

(2) กรุณา การเอาใจใส่และพร้อมที่จะช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานที่กำลังเผชิญกับปัญหา การแสดงออกถึงความเข้าใจและพร้อมที่จะสนับสนุนกันจะช่วยให้เกิดความไว้วางใจในองค์กร

(3) มุทิตา การยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น การแสดงออกถึงความยินดีต่อความก้าวหน้าของเพื่อนร่วมงานจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความร่วมมือและความสามัคคี

อย่างสันติและสร้างสรรค์ โดยใช้ปัญญาและความเข้าใจในเหตุและผลของปัญหาผ่านหลักอริยสัจ 4 และปฏิจจนูปบาท พนักงานจะสามารถแก้ไขความขัดแย้งได้อย่างลึกซึ้งและยั่งยืน การปฏิบัติสมาธิและการมีสติช่วยให้พนักงานสามารถควบคุมอารมณ์และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล พรหมวิหาร 4 ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ลดความตึงเครียด และสร้างความร่วมมือในองค์กร นำไปสู่ความสำเร็จในระยะยาว

บทความนี้ได้เน้นการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการจัดการความขัดแย้ง โดยเฉพาะหลักอริยสัจ 4 และพรหมวิหาร 4 เพื่อสร้างความเข้าใจและประนีประนอมในองค์กร ทั้งนี้หัวข้อสำคัญที่สามารถสังเคราะห์ออกมาในรูปแบบ Mind Mapping ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 พุทธธรรมในการจัดการความขัดแย้งในองค์กร

สรุป

บทความ "พุทธธรรม: การจัดการความขัดแย้งในองค์กร" กล่าวถึงความขัดแย้งในองค์กรว่าเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เนื่องจากความแตกต่างทางความคิด ความเชื่อ และความต้องการของบุคคล การขาดการจัดการที่มีประสิทธิภาพอาจนำไปสู่ผลกระทบทางลบต่อ

ประสิทธิภาพขององค์กร ในบริบทนี้ การนำหลักพุทธธรรมมาใช้จัดการความขัดแย้งเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการเข้าใจตนเอง พิจารณาดันเหตุของความขัดแย้ง และการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา หลักพุทธธรรม เช่น อริยสัจ อริยมรรค พรหมวิหาร ไตรลักษณ์และ ปฏิจสงมฺพบาท ถูกเสนอเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหาและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความร่วมมือ การศึกษาแนวทางเหล่านี้ช่วยให้ผู้บริหารและพนักงานในองค์กรสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานที่สงบสุขและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- คณิต ดวงหส์ดี และพระมหามิตร ฐิตปัญโญ. (2564). พุทธบูรณาการจัดการความขัดแย้งเพื่อสันติภาพ. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 8(2), 3.
- เจริญชัย กุลวัฒนาพร, (2564), การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับการบริหารจัดการความขัดแย้งในองค์กร, วารสารวิจัยวิชาการ. 4(3). 294.
- นารินทร์ อนุรัตน์. (2556). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในอำเภอปทุมทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประภาวัลย์ บุญญาณภาพันธุ์ และพระมหาอุดร อุตโตโร. (2565). ภาวะผู้นำกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในองค์กรโดยหลักพุทธสันติวิธี. วารสารมหาจุฬาลงกรณ์, 9(3), 6.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2566). สลายความขัดแย้งด้วยปัญญา. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: บริษัท โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮาส์ จำกัด.
- พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส. (2557). พระพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____. (2561). พุทธสันติวิธี: การบูรณาการและเครื่องมือจัดการความขัดแย้ง. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: หจก.ประยูรสาส์นไทยการพิมพ์.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2560). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอักษรเจริญทัศน์.

รัฐพล เย็นใจมา และสุรพล สุยะพรหม. (2561). ความขัดแย้งในสังคม: ทฤษฎีและแนว
ทางแก้ไข. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 7(2), 230.

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์. (ป.อ. ปยุตฺโต). (2561). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยาย. (พิมพ์ครั้งที่
19). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผลิธัมม์ ในเครือ บริษัท สำนักพิมพ์แพรวแอนดโฮม
จำกัด.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University) เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายสาธารณะ สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศณะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทศณะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอกแต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ (ราย 2 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน, ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน, ฉบับที่ 4 เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม, ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน - ตุลาคม และ ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายสาธารณะ สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabun PSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 300 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) **บทคัดย่อ (Abstract)** เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ

2) **บทนำ (Introduction)** ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3) **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)** ระบุแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) **ผลการวิจัย (Results)** เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

5) **อภิปรายผล (Discussion)** เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) **องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge)** ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) **สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation)** ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) **เอกสารอ้างอิง (References)** ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนานวัตกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอัตตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกสรวดี เขียวชาญ, 2557)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (นิรมัย คุ่มรักษา และอัจจิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ทศพร คำผลศิริ และคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี

ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

- 1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Phathong, K., 2007)
- 2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N, 2004)
- 3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อหนังสือ.//ครั้งที่พิมพ์.//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษญา ผาทอง. (2548). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์: / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชลิตา บัณฑิตวงศ์. (2556). ข้าวและชาวนาไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง ใน พจนก กาญจนจันทร์ (บรรณาธิการ), คน ข้าว นา ควาย ในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หน้า 39-68). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), / เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษฎา ผาทอง และคณะ. (2562). พระพุทธศาสนากับการเมือง. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทรรศน์, 3(2), 16-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม, / (เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).
สถานที่พิมพ์: / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิท อาจพันธ์. (2537). หม้อคอควย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขตหัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้น.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, / เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). // ชื่อวิทยานิพนธ์. // ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา. /ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พรไทย ศิริสาธิตกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการปรับตัวของชาวนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นายมนัส ภาควณิ. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์. //(วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์). //ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์. //(ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

ไชยศิริ ลีศิริกุล. (5 พ.ย. 2562). วิธีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานข้าว. (พระมหาปรัชญ์ อรรถาพร, สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่เผยแพร่). // ชื่อเรื่อง. //เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริงจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpsoc.moc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อเรื่อง(ถ้ามี). //ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2558). คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) Promotion Manual (DSPM). เชียงใหม่: สยามพิมพ์นานาชาติ.
- ประภัสสร ปรีเอี่ยม และธรรมบุญ รวีผ่อง. (2554). ผลการส่งเสริมพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กพัฒนาการช้าโดยพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดมหาสารคาม. ใน รายงานการวิจัย. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- พระสุตรักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตรีทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน ในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 2(2), 8-13
- พระสถาพร ปุณณนนโท (ร่ำจวนจร) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสาของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 3(2), 16-31.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานสาธารณสุขอ่างทอง. (2560). รายงานทารกน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ DSPM ปีงบประมาณ 2560 (อินเทอร์เน็ต). เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก <http://atg.hdc.moph.go.th>
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). ศิลปะการแห่งโนราห์. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phatthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.
- Elizabet, B. (1990). Ecotourism: The Potentials and Pitfalls. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.

Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helping practices and family-Centered care. *Pediatr Nurs*, 22(2), 334-337.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้ที่เว็บไซต์ของวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ที่ <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : ketsada.iadp@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสารสิ่งคัมภีร์ที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding author E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt)วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด)

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ).....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1. (16 pt).....

2. (16 pt).....

3. (16 pt).....

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16.pt).....ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ.....

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

[illegible]

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

อภิปรายผล (18 pt)

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด

This image shows a blank sheet of white paper with ten horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

...(16.pt).....ระบอบองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย...สังเคราะห์
ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจ
ง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

...(16.pt).....สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดกุมได้ใจความ.....พร้อมข้อเสนอแนะที่
ได้จากการวิจัย.....และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

...(16 pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการ
วิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและ
ความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง

[illegible]

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding author E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16 pt)

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt)

..... (16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เนื้อหา (18 pt)

.....(16 pt).....

118.ppt

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

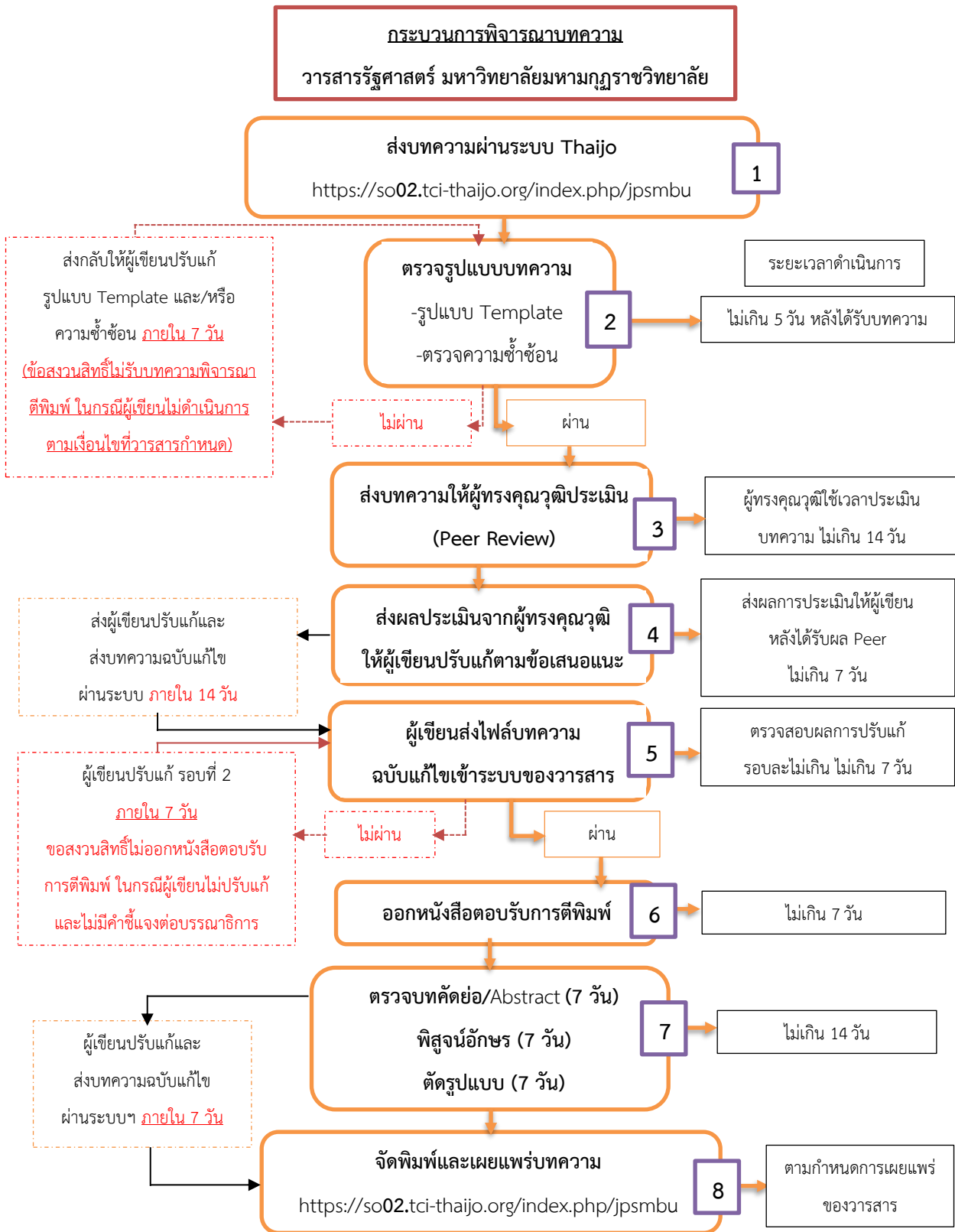
.....

.....

.....

.....

.....

หมายเหตุ: ระยะเวลาของกระบวนการพิจารณาบทความตั้งแต่ผู้นิพนธ์ส่งบทความเข้าระบบ ขั้นตอนที่ 1-6 ใช้ระยะเวลา
ประมาณ 1 เดือน ในการออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์ (ผู้นิพนธ์บทความต้องปรับแก้บทความตามกำหนด)